HORATIVS

M. ANTONII. MVRETI
IN. EVM. SCHOLIA

ALDI. MANVTII
de metris Horatianis.

Eiuſdem annotationes in Horatium.

Editio Paulli Manutii

VENETIIS. ∞ DLXX

M. ANTONIVS. MVRETVS IOANNI. AVANSONIO REGII. AVGVSTIORIS CONSILII. PRAESIDI

inuictissimi Galliarum regis Henrici ad summum Pontificem legato, uiro amplissimo, S. P. D.

INGRATI *animi uitio, Ioannes Auansoni, uir clarissime, nullum equidem umquam uitium taetrius, aut naturae hominis alienius duxi. ingratos autem semper existimaui non eos modo, qui, prouocati beneficijs, gratiam referre studerent nullam, quod mihi ferarum superare immanitatem uidetur: sed omnes omnino, qui, quibus in uiris aliquam uirtutis exuperantiam animaduertissent, non eos omni obseruantia colere, omnibus modis ornare, omni denique genere praedicationis celeberrimos efficere contenderent. Diuum enim bonum, ut a Platone, eiusq. discipulo Aristotele accepimus, honor est: Deoq. iccirco primum eum tribuere oportet ipsi, tum ijs, in quibus aliqua diuinae naturae expressa elucet similitudo. neque uero dubitandum est, quin Deus grauiter, ut ita dixerim, ferat, cum aut sui dissimiles honore affici, aut similibus honorem meritum non deferri uidet: qua in re par culpa est adulatorum, & eorum, qui cognitam alienae uir-*

tutis praestantiam silentio tegunt. cum autem omnis uirtus laudabiles, amabilesq. facit eos, in quibus est; tum ea praecipue, quae foras patet, proiectaq. est, totamq. se ad alienas utilitates porrigit: quo in genere iustitiam in primis, liberalitatemq. ac beneficentiam ponimus. quibus tu cum semper ita florueris, ut omnem gratiam atque auctoritatem tuam numquam non libentissime contuleris ad iuuandos eos, quibus in ipsis caussa esset aliqua, cur iuuari deberent; mirum non est, si ita te litterarum studijs exculti homines certatim ornant, ut in te laudando propriam sibi quandam ipsi gloriam quaerere uideantur. Equidem, de me ut dicam, cum in Gallia essem, cognosceremq. multorum & litteris, & sermonibus, unum esse te in aula principis, qui praeter ceteros ingeniosissimorum, mihiq. coniunctissimorum hominum caussam susciperes, qui eos omni studio complectere, qui eis ad Regis ipsius notitiam tua commendatione iter aperires, amabam te iam tum incredibiliter: quiq nullum a te umquam benefitium accepissem, eorum tamen quos amabã et uirtutis tuae caußa, uel plurimum tibi debere me arbitrabar. itaque cum Romam iens, in illam nobilissimam legationem, qua nunc fungeris; per hanc urbem iter f[ec]isses: ubi primũ te hic esse audiui, nihil antiquius habui, quam ut te uiderem, manumq. illam deoscularer, quam in adiuuandis eruditis hominibus semper occupatam, numquam defatigatam

fuisse

,..;je intelligebam. ibi quam tu me humaniter exceperis, quam comiter allocutus fueris, quam prolixe detuleris, quidquid a te mea caussa fieri posset, & memini, Auansoni, decus, & praesidium litterarum, & eo magis memini, quod recordatio siue rusticitatis, siue superbiae, quam in alijs quibusdam expertus eram, humanitatis illius tuae memoriam mihi iucundiorem facit. Est uero ad conciliandos hominum animos potentissima res, comitas affabilitasq. sermonis. numquam, mihi crede, postea desii cogitare, quae mihi potissimum esset ineunda ratio testificandi aliqua in parte scriptorum meorum, quam magnifice sentirem de maximis tuis, praeclarissimisq. uirtutibus: etsi satis exploratum habebam, minime omnium te aut meo, ut cuiusquam testimonio indigere. nam quae per Deum immortalem, pars aetatis tuae non ea fuit claritate ac splendore, ut illustrare potius illa alios, quam aliena luce illustrari debere uideatur? Qui primum natus es ea ex gente, qua nulla inter Allobrogas, ne quid amplius dicam, uel antiquior, uel omni genere ornamentorum cumulatior reperiri potest. Quis enim nescit e Sammarcellorum familia, tamquam e fertilissimo quodam praestantium hominum seminario, innumerabiles uiros belli pacisq. artibus clarissimos exstitisse? Testis Rauenna, quae memorabili illo proelio duos e tuis fortissime pro patria dimicantes mirata, prius tandem ultimum edentes spiritum uidit,

quam ullam dantes fracti, aut defatigati periculis animi notam. patre uero tuo quem umquam Allobrogum senatus habuit, aut iustitia & aequitate, aut consilio & prudentia, aut diuinarum humanarumq. legum cognitione & scientia superiorem? cuius tu per uestigia ingressus, in itinere, quod ad ueram gloriam ducit, ea celeritate properasti, ut altero & uicesimo aetatis tuae anno, Senis, qua tum in ciuitate iuris ciuilis studia praecipue uigebant, a Philippo Decio, longe clarissimo per id tempus legum antistite, dignus iudicatus sis, cui utriusque iuris publice interpretandi facultas amplissima tribueretur. cuius rei fama cum ad Frãcisci Regis optimi maximi auros peruenisset; nullam ille moram interponendam putauit, quin eos honores in te trãsferret, quibus antea pater tuus, uir clarissimus, summa erat omnium approbatione perfunctus. at Hẽricus, ne, qui omni genere laudis omnes superaturus erat omnium aetatum Principes, liberalitate superari a patre uideretur, collatos in te ab eo honores noua ipse dignitate cumulauit; libellorumq. te supplicum in aula magistrum esse uoluit sibi. Ex quo autem patris morte ad regium culmen euectus est, quem tandem ille finem fecit ornandi tui, aut quam rem maioris momenti, seu bello, seu pace, gessit, in qua te non in partem suorum consiliorum perpetuo admiserit? qui quanti te faciat, uel ex eo intelligi potest, quod sanctioris consilij sui praesidem in primis esse te iussit: deinde ad

sum-

summum Pontificem misit, qui suam in urbe totius orbis terrarum nobilissima personam sustineres. Haec ego, Auansoni, pauca de multis laudis tuae argumenta perstrinxi: de quibus, alijsq. innumerabilibus si uberius ac copiosius commemorare instituerem, librum, non epistolam, scribere necesse haberem. ac erit aliquod fortasse tempus, cum mihi plus otij sumere licebit ad res tuas maiore, ut ait Horatius, plectro concinendas. nunc autem eum ipsum, quem modo nominaui, Horatium ad te mitto, diligenter a me emendatum, auctumque (non enim audeo dicere, illustratum) scholijs quibusdam meis. quae si tibi tantopere placebunt, quanto te opere ipsius Horatij scriptis delectari scio, praeclare mihi collocasse operam uidebor. sin, quod metuo, nihil admodum in eis inerit dignũ, quod ad te mitteretur: peto tamen a te, ut hoc exiguum obseruantiae in te meae pignus tantisper aequo animo accipias, dum ea perpolio diligentius, quae in praesenti tibi promissa, breui me in tuo nomine editurum esse confido. Vale.

Venetijs, Kal. Oct. M. D. L V.

Idem Studiosis.

BERNARDINVS *Lauredanus, adolescens clarissimus, nullum neque finem, neque modum facit de nobis omnibus bene merendi. is cum accepisset, Horatium mihi esse in manibus, non tantum librum suum ueterem mihi perbenigne utendum dedit; uerum etiam hanc poetae ipsius uitam, numquam antea impressam, obtulit, missam ad se, ut aiebat, e Flandria usque, ab Antonio Morillono, antiquorum monumentorum homine studiosissimo, qui eam descripserat ex antiquissimo uolumine, quod Gandaui asseruatur. Eam ego lectam, dignam iudicaui, quae ederetur: etsi Petro Crinito probatam non fuisse intelligebam. sed de Crinito ipso alius erit dicendi locus. fuit enim antiquarum rerum neque tam acer existimator, neque tam diligens indagator, quam a nonnullis creditur. Vos interim accipite Horatij uitam, eumque, cuius eam munere habetis, ut par est, amate.*

Q. HO-

Q. HORATII. FLACCI VITA E. VETVSTISSIMO. CODICE DESCRIPTA

HORATIVS Flaccus Venusinus, patre, ut ipse tradit, libertino, & exactionum coactore; ut uero creditum est, salsamentario, cum illi quidam in altercatione exprobrasset, Quoties ego uidi patrem tuum brachio se emungentem? Bello Philippensi excitus a M. Bruto imperatore tribunus militum meruit, uictisq. partibus uenia impetrata, scriptum quaestorium comparauit, ac primo Maecenati, mox Augusto insinuatus, non mediocrem in amborum amicitia locũ tenuit. Maecenas quantopere eum dilexerit, satis monstratur illo epigrammate:

Ni te visceribus meis Horati
Plus iam diligo, tu tuum sodalem
✶ *Nimio videas strigosiorem.*

sed multo magis extremis, tali ad Augustum elogio.

Horati Flacci, ut mei, esto memor. Augustus epistolarum quoque ei officium obtulit. hoc ad Maecenatem scripto significat: Ante ipse sufficiebam scribendis epistolis amicorum: nunc occupatissimus & infirmus, Horatium nostrum te cupio adducere. ueniet igitur ab ista parasita mensa ad hanc regiam, & nos in epistolis scribendis adiuuabit. Ac ne recusanti quidem, aut succensuit quidquam, aut amicitiam ingerere desiit. Extant epistolae, e quibus argumenti gratia pauca subieci: Sume tibi aliquid iuris apud me, tamquam si conuictor mihi fueris. recte enim, & non temere feceris: quoniam id usus mihi tecum esse uolui, si per ualetudinem tuam fieri possit. & rursus: Tui qualem habeam memoriam, poteris ex Septimio quoque nostro audire. nam incidit, ut illo coram fieret a me tui mentio. neque enim, si tu superbus amicitiam nostram spreuisti, ideo nos quoque ἀνθυπερφρονοῦμεν. Praetera saepe eum, inter alios locos, purissimum penem, & homuncionem lepidissimum appellat, unaq. & altera liberalitate locupletauit: scripta quidem eius usque adeo probauit, mãsuraq perpetuo credidit, ut non modo saeculare carmen componendum iniunxerit, sed & Vindelicam uictoriam Tiberij Drusiq. priuignorum suorum, eumq. coegerit propter hoc tribus carminum libris ex longo interuallo quartum addere. post sermones uero lectos, nullam sui mentionem habitam ita sit questus

Irasci

Irasci me tibi scito, quod in plerisque eiusmodi scrip tis mecum potissimum loquaris. an uereris, ne apud posteros infame tibi sit, quod uidearis familaris nobis esse? Expressitque eclogam, cuius initium est:

Cum tot sustineas, & tanta pericula solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes: in publica commoda peccem
Si longo sermone morer tua tempora Caesar.

Habitu corporis breuis fuit, atque obesus, qualis & a semetipso in Satyris describitur, & ab Augusto hac epistola: Pertulit ad me Dionysius libellum tuum: quem ego ut accusantem, quantulusc umque est, boni consulo. uereri autem mihi uideris, ne maiores libelli tui sint, quam ipse es: sed si tibi statura deest, corpusculum non deest. itaque licebit in sextariolo scribas, cum circuitus uoluminis tui sit * οἰκωλήςατος, sicut est uentriculi tui. Ad res Venereas intemperantior traditur. nam, speculato cubiculo, scorta dicitur habuisse disposita, ut quocumque respexisset, ibi ei imago coitus referretur. Vixit plurimum in secessu ruris sui Sabini, aut Tiburtini, domusq. eius ostenditur circa Tiburni luculum. Venerunt in manus meas & elegi sub eius titulo, & epistola prosa oratione, qnasi commendantis se Maecenati. sed utraque falsa puto. Nam elegi uulgares, epistola etiam obscura: quo uitio minime tenebatur. Natus est VI. id. Decemb. L. Cotta & L. Torquato consulibus. decessit v. Kal. Decemb. C. Mario Censorino, & C. Asinio Gallo consulibus, post nonum & quinquagesimum annum, herede Augusto palam nuncupato, cum, urgente ui ualetudinis, non sufficeret ad obsignandas testamenti tabulas. Humatus & conditus est extremis Esquiliis, iuxta Maecenatis tumulum.

Odarum Index.

Iam

Nullus

Quo

Epistolarum Index.

Si

Satyrarum Index.

Lectori.

Notas illas, quibus ſyllabarum modus, uerſuumq. ratio indicatur, ad ſingulas odas apponere neceſſe non fuit; quod eo toto de genere, in extremo libro, ab Aldo Manutio ſubtiliter admodum atque erudite explicatum eſt.

Q. HORATII. FLACCI CARMINVM

LIBER. I

AD. MAECENATEM

Alios alijs rebus duci; se lyricorum uersuum studio teneri.

M AECENAS *atauis edite regibus,*
O & praesidium, & dulce decus meum.
Sunt quos curriculo puluerem olympicum
Collegiße iuuat; metaq. feruidis
Euitata rotis, palmaq. nobilis
Terrarum dominos euehit ad deos.
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus;
Illum, si proprio condidit horreo,
Quidquid de Libycis uertitur areis,
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros, Attalicis condicionibus
Numquam dimoueas: ut trabe Cypria
Myrtoum pauidus nauta secet mare.
Luctantem Icarijs fluctibus Africum
Mercator metuens, otium, & opidi
Laudat rura sui: mox reficit rates

Quas indocilis pauperiem pati.
Est qui nec ueteris pocula Massici,
Nec partem solido demere de die
Spernit, nunc uiridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aquae lene caput sacrae.
Multos castra iuuant, & lituo tubae
Permistus sonitus, bellaq. matribus
Detestata. monet sub Ioue frigido
Venator tenerae coniugis immemor:
Seu uisa est catulis cerua fidelibus:
Seu rupit teretes Marsus aper plagas.
Me doctarum ederae praemia frontium
Dis miscent superis: me gelidum nemus
Nympharumq. leues cum satyris chori
Secernunt populo: si neque tibias
Euterpe cohibet: nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.
Quod si me lyricis uatibus inseris:
Sublimi feriam sidera uertice.

AD. AVGVSTVM. CAESAREM

Deos omnes iratos esse Romanis, ob Caesaris caedem: unam imperij spem in Augusto constitutam.

2

IAM *satis terris niuis, atque dirae*
Grandinis misit pater: & rubente
Dextera sacras iaculatus arces,
Terruit urbem:
Terruit gentes: graue ne rediret

Saeculum Pyrrhae noua monstra questae :
Omne cum Proteus pecus egit altos
Visere montes :
Piscium & summa genus haesit ulmo:
Nota quae sedes fuerat columbis :
Et superiecto pauidae natarunt
Aequore damae.
Vidimus flauum Tiberim retortis
Litore Etrusco uiolenter undis,
Ire deiectum monumenta regis,
Templaq. Vestae :
Iliae dum se nimium querenti
Iactat ultorem : uagus & sinistra
Labitur ripa, Ioue non probante
Vxorius amnis.
Audiet ciues acuisse ferrum.
Quo graues Persae melius perirent :
Audiet pugnas, uitio parentum
Rara iuuentus.
Quem uocet diuum populus ruentis
Imperi rebus? prece qua fatigent
Virgines sanctae minus audientem
Carmina Vestam?
Cui dabit partes scelus expiandi
Iuppiter? tandem uenias precamur
Nube candentes humeros amictus
Augur Apollo.
Siue tu mauis Erycina ridens,
Quam Iocus circum uolat, & Cupido.

Siue neglectum genus, & nepotes
Respicis auctor.
Heu nimis longo satiate ludo:
Quem iuuat clamor, galeaeq. leues
Acer & Mauri peditis cruentum
Vultus in hostem.
Siue mutata iuuenem figura,
Ales in terris imitaris, almae
Filius Maiae, patiens uocari
Caesaris ultor:
Serus in caelum redeas: diuq.
Laetus intersis populo Quirini:
Ne ue te nostris uitijs iniquum
Ocyor aura
Tollat. hic magnos potius triumphos,
Hic ames dici pater, atque princeps:
Neu sinas Medos equitare inultos
Te duce Caesar.

IN. VIRGILIVM. ATHENAS PROFICISCENTEM

Precatur faustum iter: deinde occasi one sumpta hominum au daciam detestatur.

S I C *te diua potens Cypri,*
Sic fratres Helenae lucida sidera,
Ventorumq. regat pater,
Obstructis alijs, praeter Iapyga:
Nauis, quae tibi creditum

Debes

Debes Virgilium: finibus Atticis
Reddas incolumem precor:
Et serues animae dimidium meae.
Illi robur, & aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem
Primus, nec timuit praecipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,
Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti:
Quo non arbiter Hadriae
Maior: tollere, seu ponere uult freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui siccis oculis monstra natantia,
Qui uidit mare turgidum, &
Infames scopulos Acroceraunia?
Nequidquam deus abscidit
Prudens Oceano dissociabili
Terras: si tamen impiae
Non tangenda rates transiliunt uada.
Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per uetitum nefas.
Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.
Post ignem aetheria domo
Subductum, macies, & noua febrium
Terris incubuit cohors:
Semotiq. prius tarda necessitas
Leti corripuit gradum.
Expertus uacuum Daedalus aera

Pennis non homini datis.
Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus arduum est.
Caelum ipſum petimus ſtultitia: neque
Per noſtrum patimur ſcelus
Iracunda Iouem ponere fulmina.

AD. P. SEXTIVM

Aduentum ueris, & communi moriendi condicione propoſita, hortatur ad uoluptates.

4

SOLVITVR *acris hiems grata uice ueris, & Fauoni:*
Trahuntq. ſiccas machinae carinas:
Ac neque iã ſtabulis gaudet pecus, aut arator igni:
Nec parata canis albicant pruinis.
Iam Cytherea choros ducit Venus imminẽte Luna:
Iunctaeq. Nymphis Gratiae decentes
Alterno terram quatiunt pede: dũ graues Cyclopũ
Vulcanus ardens urit officinas.
Nunc decet aut uiridi nitidũ caput impedire myr-
Aut flore, terrae quem ſeruat ſolutae. (to,
Nunc & in umbroſis Fauno decet immolare lucis,
Seu poſcat agna, ſiue malit haedo.
Pallida mors aequo pulſat pede pauperũ tabernas,
Regumq. turres. o beate Sexti,
Vitae ſumma breuis ſpẽ nos uetat inchoare longã.
Iam te premet nox, fabulaeq. manes,
Et domus exſilis Plutonia. quo ſimul mearis:
Nec regna uini ſortiere talis:

Nec

Nec tenerum Lycidam mirabere: quo calet iuuentus
Nunc omnis: & mox uirgines tepebunt.

AD PYRRHAM.

Miseros esse, qui illius amore teneantur. se ex eo, tanquam e naufragio, enatasse.

QVIS multa gracilis te puer in rosa
Perfusus liquidis urget odoribus
Grato Pyrrha sub antro?
Cui flauam religas comam?
Simplex munditijs heu quoties fidem,
Mutatosq. deos flebit: & aspera
Nigris aequora uentis
Emirabitur insolens:
Qui nunc te fruitur credulus aurea:
Qui semper uacuam, semper amabilem
Sperat, nescius aurae
Fallacis. miseri quibus
Intentata nites, me tabula sacer
Votiua paries indicat uuida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris deo.

AD AGRIPPAM.

Bella ab eo gesta, a Vario cantatum iri: se conuiuiis tantum; & amoribus describendis aptum esse.

SCRIBERIS Vario fortis, & hostium

Victor, maeonij carminis alite,
Quam rem cumque ferox nauibus, aut equis
Miles te duce gesserit.
Nos Agrippa, neque haec dicere, nec grauem
Peleidae stomachum cedere nescij,
Nec cursus duplicis per mare Vlyssei,
Nec saeuam Pelopis domum
Conamur, tenues grandia; dum pudor
Imbellisq. lyrae musa potens uetat
Laudes egregij Caesaris, & tuas
Culpa deterere ingeni.
Quis martem tunica tectum adamantina
Digne scripserit? aut puluere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Palladis
Tydidem superis parem?
Nos conuiuia, nos proelia uirginum
Sectis in iuuenes unguibus acrium
Cantamus, uacui, siue quid urimur;
Non praeter solitum leues.

AD. MVNATIVM. PLANCVM.

Alias aliis, sibi Tiburtinam regionem placere. Cohortatio ad uoluptates.

7

LAVDABVNT *alij claram Rhodon, aut Mitylenen,*
Aut Ephesum, bimaris ue Corinthi
Moenia, uel Baccho Thebas, uel Apolline Delphos
Insignes, aut Thessala Tempe.

Sunt

Sunt quibus unum opus eſt, intactae Palladis urbẽ
Carmine perpetuo celebrarẽ: &
Vndique decerptam fronti praeponere oliuam.
Plurimus in Iunonis honorem
Aptum dicit equis agros, ditesq. Mycenas.
Me nec tam patiens Lacedaemon,
Nec tam Lariſſae percuſſit campus opimae,
Quam domus Albuneae reſonantis,
Et praeceps Anio, & Tiburni lucus, & uda
Mobilibus pomaria riuis:
Albus ut obſcuro deterget nubila caelo
Saepe notus, neque parturit imbres
Perpetuos: ſic tu ſapiens finire memento
Triſtitiam, uitaeq. labores
Molli Plance mero: ſeu te fulgentia ſignis
Caſtra tenent: ſeu denſa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina, patremq.
Cum fugeret: tamen uda Lyaeo
Tempora populea fertur uinxiſſe corona,
Sic triſtes affatus amicos.
Quo nos cumque feret melior fortuna parente,
Ibimus o ſocij, comitesque:
Nil deſperandum Teucro duce, & auſpice Teucro.
Certus enim promiſit Apollo,
Ambiguam tellure noua Salamina futuram.
O fortes, peioraq. paſſi
Mecum ſaepe uiri, nunc uino pellite curas:
Cras ingens iterabimus aequor.

AD . LYDIAM

Oblique iuuenem quendam, quem Sybarin uocat, ut mollem & uoluptatibus colliquefactum, notat. 8

LYDIA dic per omnes
Te deos oro: Sybarin cur properes amando
Perdere: cur apricum
Oderit campum patiens pulueris, atque Solis.
Cur neque militaris
Inter aequales equitet: gallica nec lupatis
Temperet ora frenis.
Cur timet flauum Tiberim tangere: cur oliuum
Sanguine uipermo
Cautius uitat: neque iam liuida gestat armis
Brachia, saepe disco,
Saepe trans finem iaculo nobilis expedito.
Quid latet, ut marinae
Filium dicunt Thetidis sub lacrymosa Troiae
Funera: ne uirilis
Cultus in caedē, & Lycias proriperet cateruas.

AD . THALIARCHVM

Hieme indulgendum uoluptati. 9

VIDES, *ut alta stet niue candidum*
Soracte: nec iam sustineant onus
Siluae laborantes; geluq.
Flumina constiterint acuto?
Dissolue frigus, ligna super foco

Large reponens: atque benignius
Deprome quadrimum Sabina
O Thaliarche merum dyota.
Permitte diuis cetera. qui simul
Strauere uentos aequore feruido
Deproeliantes: nec cupressi,
Nec ueteres agitantur orni.
Quid sit futurum cras, fuge quaerere: &
Quem sors dierum cumque dabit, lucro
Appone: nec dulces amores
Sperne puer: neque tu choreas:
Donec uirenti canicies abest
Morosa. nunc & campus, & area,
Lenesq. sub noctem susurri
Composita repetantur hora.
Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellae risus ab angulo:
Pignusq. direptum lacertis,
Aut digito male pertinaci.

IN. MERCVRIVM

MERCVRI *facunde, nepos Atlantis,*
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formasti catus, & decorae
More palaestrae:
Te canam magni Iouis, & deorum
Nuntium, curuaeq. lyrae parentem,
Callidum quidquid placuit iocoso
Condere furto.

Te boues olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret: uiduus pharetra
Risit Apollo.
Quin & Atreidas duce te superbos
Ilio diues Priamus relicto,
Thessalosq. ignes, & iniqua Troia
Castra fefellit.
Tu pias laetis animas reponis
Sedibus: uirgaq. leuem coerces.
Aurea turbam, superis deorum
Gratus, & imis.

AD . LEVCONOEN

Indulgendum uoluptati, omissa futurorum cura.

11

TVNE *quaesieris, (scire nefas) quē mihi, quem tibi*
Finem Di dederint Leuconoe: nec Babylonios
Tentaris numeros: ut melius quidquid erit pati,
Seu plures hiemes, seu tribuit Iuppiter ultimam.
Quae nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. sapias: uina liques: & spatio breui
Spem longam reseces. dum loquimur, fugerit inuida
Aetas. carpe diem, quamminimum credula postero.

AD . AVGVSTVM

Diis, heroibus, uirisq. aliquot illustribus laudatis, postremo commendat Augustum.

12

QVEM *uirum, aut heroa, lyra, uel acri*
Tibia

Tibia sumis celebrare Clio?
Quem deum? cuius recinet iocosa
Nomen imago,
Aut in umbrosis Heliconis oris,
Aut super Pindo, gelido ue in Haemo?
Vnde uocalem temere insecutae
Orphea siluae,
Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapsus, celeresq. uentos:
Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius dicam soltis parentum
Laudibus? qui res hominum, ac deorum,
Qui mare, & terras, uarijsq. mundum
Temperat horis?
Vnde nil maius generatur ipso:
Nec uiget quidquam simile, aut secundum.
Proximos illi tamen occupauit
Pallas honores.
Proelijs audax neque te silebo
Liber: & saeuis inimica uirgo
Belluis: nec te metuende certa
Phoebe sagitta.
Dicam & Alciden, puerosq. Ledae,
Hunc equis, illum superare pugnis
Nobilem: quorum simul alba nautis
Stella refulsit:
Defluit saxis agitatus humor:
Concidunt uenti: fugiuntq. nubes:

Et minax (sic Di uoluere) ponto
Vnda recumbit.
Romulum post hos prius; an quietum
Pompili regnum memorem, an superbos
Tarquini fasces, dubito, an Catonis
Nobile letum.
Regulum, & Scauros, animaeq. magnae
Prodigum Paullum superante Poeno,
Gratus insignis referam camoena,
Fabriciumque.
Hunc, & incomptis Curium capillis
Vtilem bello tulit, & Camillum
Saeua paupertas, & auitus apto
Cum lare fundus.
Crescit occulto uelut arbor aeuo
Fama Marcelli: micat inter omnes
Iulium sidus, uelut inter ignes
Luna minores.
Gentis humanae pater, atque custos
Orte Saturno, tibi cura magni
Caesaris fatis data: tu secundo
Caesare regnes.
Ille seu Parthos latio imminentes
Egerit iusto domitos triumpho:
Siue subiectos orientis oris
Seras, & Indos:
Te minor laetum reget aequus orbem:
Tu graui curru quaties olympum:
Tu parum castis inimica mittes
Fulmina lucis.

AD . LYDIAM

Dolet ſibi Telephum anteponi. 13

C V M *tu Lydia Telephi*
Ceruicem roſeam, cerea Telephi
Laudas brachia: uae, meum
Feruens difficili bile tumet iecur.
Tunc nec mens mihi, nec color
Certa ſede manet: humor & in genas
Furtim labitur, arguens,
Quam lentis penitus macer ignibus.
Vror, ſeu tibi candidos
Turparunt humeros immodicae mero
Rixae: ſiue puer furens
Impreſſit memorem dente labris notam.
Non, ſi me ſatis audias,
Speres perpetuum, dulcia barbare
Laedentem oſcula, quae Venus
Quincta parte ſui nectaris imbuit.
Felices ter & amplius,
Quos irrupta tenet copula: nec malis
Diuulſos querimonijs,
Suprema citius ſoluet amor die.

IN . BRVTVM . BELLVM . CIVILE REPARANTEM

14

O N A V I S *referent in mare te noui*
Fluctus. o quid agis? fortiter occupa
Portum,

Portum, non ne uides, ut
Nudum remigio latus,
Et malus celeri saucius Africo,
Antennaeq. gemant? ac sine funibus
Vix durare carinae
Possint imperiosius
Aequor? non tibi sunt integra lintea:
Non Di: quos iterum pressa uoces malo.
Quamuis pontica pinus,
Siluae filia nobilis,
Iactes & genus, & nomen inutile,
Nil pictis timidus nauita puppibus
Fidit. tu nisi uentis
Debes ludibrium, caue.
Nuper solicitum quae mihi taedium,
Nunc desiderium, curaq. non leuis,
Interfusa nitentes
Vites aequora cycladas.

NERBI. VATICINIVM. DE RVINA. TROIAE.

PASTOR *cum traheret per freta nauibus*
Idaeis Helenen perfidus hospitam:
Ingrato celeres obruit otio
Ventos: ut caneret fera
Nereus fata. Mala ducis aui domum,
Quam multo repetet Graecia milite,
Coniurata tuas rumpere nuptias,

Et regnum Priami uetus.
Eheu quantus equis, quantus adest uiris
Sudor: quanta moues funera Dardanae
Genti. iam galeam Pallas, & aegida,
Currusque, & rabiem parat.
Nequidquam, Veneris praesidio ferox,
Pectes caesariem: grataq. feminis
Imbelli cithara carmina diuides.
Nequidquam thalamo graues
Hastas, & calami spicula Gnosij
Vitabis, strepitumque, & celerem sequi
Aiacem. tamen heu serus adulteros
Crines puluere collines.
Non Laertiaden, exitium tuae
Gentis, non Pylium Nestora respicis?
Vrgent impauidi te Salaminius
Teucerque, & Sthenelus sciens
Pugnae, siue opus est imperitare equis,
Non auriga piger. Merionen quoque
Nosces. ecce furit te reperire atrox
Tydides melior patre.
Quem tu, ceruus uti uallis in altera
Visum parte lupum graminis immemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu,
Non hoc pollicitus tuae.
Iracunda diem proferet Ilio,
Matronisq. Phrygum classis Achillei.
Post certas hiemes uret Achaicus
Ignis Iliacas domos.

PALINODIA

Veniam petit a puella, quam uersibus laeserat. 16

O MATRE *pulchra filia pulchrior,*
Quem criminosis cunque uoles modum
Pones iambis: siue flamma,
Siue mari libet Hadriano.
Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem sacerdotum incola Pythius,
Non Liber aeque: non acuta
Sic geminant Corybantes aera,
Tristes ut irae: quas neque Noricus
Deterret ensis, nec mare naufragum,
Nec saeuus ignis, nec tremendo
Iuppiter ipse ruens tumultu.
Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Desectam, & insani leonis
Vim stomacho apposuisse nostro.
Irae Thyesten exitio graui
Strauere: & altis urbibus ultimae
Stetere caussae, cur perirent
Funditus: imprimeretq. muris
Hostile aratrum exercitus insolens.
Compesce mentem. me quoque pectoris
Tentauit in dulci iuuenta
Feruor: & in celeres iambos
Misit furentem. nunc ego mitibus

Mutare

Mutare quaero tristia: dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobrijs: animumq. reddas.

AD TYNDARIDEM

Inuitat eam in Lucretilem. 17

V E L O X *amoenum saepe Lucretilem*
Mutat Lycaeo Faunus: & igneam
Defendit aestatem capellis
Vsque meis, pluuiosq. uentos.
Impune tutum per nemus arbutos
Quaerunt latentes, & thyma deuiae
Olentis uxores mariti:
Nec uirides metuunt colubros,
Nec martiales haedilia lupos:
Vtcumque dulci Tyndari fistula
Valles, & Vsticae cubantis
Leuia personuere saxa.
Di me tuentur: Dis pietas mea,
Et musa cordi est. hinc tibi copia
Manabit ad plenum benigno
Ruris bonorum opulenta cornu.
Hic in reducta ualle, caniculae
Vitabis aestus: & fide Teia
Dices laborantes in uno
Penelopen, uitreamq. Circen.
Hic innocentis pocula Lesbij
Duces sub umbra: nec Semeleius

Cum Marte confundet Thyoneus
Proelia: nec metues proteruum
Suspecta Cyrum: ne male dispari
Incontinentes inijciat manus:
Et scindat haerentem coronam
Crinibus, immeritamq. uestem.

AD. VARVM

Vino moderate sumpto hilarari animum; immodico rixas excitari. 18

NVLLAM *Vare sacra uite prius seueris arborem*
Circa mite solum Tiburis, & moenia Catili.
Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt solicitudines, (pat?
Quis post uina graue militiã, aut pauperiẽ cre
Quis nõ te potius Bacche pater, teq. decens Ve-
At ne quis modici transiliat munera Liberi, (nus?
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
Debellata: monet Sithonijs non leuis Euius:
Cum fas, atque nefas exiguo fine libidinum
Discernunt auidi. non ego te candide Bassareu
Inuitum quatiam: nec uarijs obsita frondibus
Sub diuum rapiam. saeua tene cum Berecynthio
Cornu tympana: quae subsequitur caecus amor
Et tollens uacuũ plus nimio gloria uerticẽ, (sui,
Arcaniq. fides prodiga, pellucidior uitro.

DE

DE GLYCERA

Se illus amore uri.

19
Mater saeua cupidinum,
Thebanaeq. iubet me Semeles puer,
Et lasciua licentia
Finitis animum reddere amoribus.
Vrit me Glycerae nitor
Splendentis Pario marmore purius:
Vrit grata proteruitas,
Et uultus nimium lubricus adspici.
In me tota ruens Venus,
Cyprum deseruit: nec patitur Scythas,
Et uersis animosum equis
Parthum dicere: nec quae nihil attinent.
Hic uiuum mihi cespitem, hic
Verbenas pueri ponite, turaq.
Bimi cum patera meri.
Mactata ueniet lenier hostia.

AD MAECENATEM

Inuitat eum ad tenue conuiuium.

20
Vile potabis modicis Sabinum
Cantharis: Graeca quod ego ipse testa
Conditum leui: datus in theatro
Cum tibi plausus
Care Maecenas eques: ut paterni

Fluminis ripae, simul & iocosa
Redderet laudes tibi Vaticani
Montis imago.
Caecubum, & praelo domitam Caleno
Tu bibes uuam. mea nec Falernae
Temperant uites, neque Formiani
Pocula colles.

IN DIANAM ET APOLLINEM

Saeculare carmen. 21

DIANAM *tenerae dicite uirgines:*
Intonsum pueri dicite Cynthium,
Latonamq. supremo
Dilectam penitus Ioui.
Vos laetam fluuijs, & nemorum coma
Quaecumque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Siluis, aut uiridis Gragi.
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemq. mares Delon Apollinis,
Insignemq. pharetra,
Fraternaq. humerum lyra.
Hic bellum lacrymosum, hic miseram famem,
Pestemque, a populo, & principe Caesare in
Persas, atque Britannos
Vestra motus aget prece.

AD. ARISTIUM

Innocentiam ubique tutam,

INTEGER *uitae, scelerisq. pu rus* 22
Non eget Mauris iaculis, nec arcu,
Nec uenenatis grauida sagittis,
Fusce, pharetra:
Siue per Syrtes iter aestuosas,
Siue facturus per inhospitalem
Caucasum: uel quae loca fabulosus
Lambit Hydaspes.
Namque me silua lupus in Sabina,
Dum meam canto Lalagen, & ultra
Terminum curis uagor expeditus:
Fugit inermem.
Quale portentum neque militaris
Daunia in latis alit aesculetis:
Nec Iubae tellus generat, leonum
Arida nutrix.
Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor aestiua recreatur aura:
Quod latus mundi nebulae, malusq,
Iuppiter urget:
Pone sub curru nimium propinqui
Solis, in terra domibus negata:
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

AD. CHLOEN.

Non esse cur uiriles complexus, iam uiro matura, refugiat. 23

VITAS *hinnuleo me similis Chloe,*
Quaerenti pauidam montibus auijs
Matrem, non sine uano
Aurarum, & siluae metu.
Nam seu mobilibus ueris inhorruit
Aduentus folijs: seu uirides rubum
Dimouere lacertae:
Et corde, & genibus tremit.
Atqui non ego te, tigris ut aspera,
Getulus ue leo, frangere persequor.
Tandem desine matrem
Tempestiua sequi uiro.

AD. VIRGILIVM

Deflet Quinctilii mortem. 24

QVIS *desiderio sit pudor, aut modus*
Tam cari capitis? praecipe lugubres
Cantus Melpomene: cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quinctilium perpetuus sopor
Vrget? cui pudor, & iustitiae soror
Incorrupta fides, nudaq. ueritas,
Quando ullum inuenient parem?
Multis ille quidem flebilis occidit:

Nulli flebilior, quam tibi Virgili.
Tu frustra pius, heu non ita creditum,
Poscis Quinctilium deos.
Quod si Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem:
Non uanae redeat sanguis imagini,
Quam uirga semel horrida
Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.
Durum, sed leuius fit patientia,
Quidquid corrigere est nefas.

AD. LYDIAM

Insultat ei, quod, iam uetula, uicissim a iuuenibus contemnatur.

25

P A R C I V S *iunctas quatiunt fenestras*
Ictibus crebris iuuenes proterui:
Nec tibi somnos adimunt: amatq.
Ianua limen:
Quae prius multum faciles mouebat
Cardines. audis minus, & minus iam,
Me tuo longas pereunte noctes
Lydia dormis.
Inuicem moechos anus arrogantes
Flebis, in solo leuis angiportu,
Thracio bacchante magis sub inter-
lunia uento:
Cum tibi flagrans amor, & libido,

Quae solet matres furiare equorum:
Saeuiet circa iecur ulcerosum,
Non sine questu,
Laeta quod pubes hedera uirenti
Gaudeat, pulla magis atque myrto;
Aridas frondes hiemes sodali
Dedicet Hebro.

DE AELIO LAMIA

Se, soluto animo, uelle Lamiam laudare. 26

M V S I S *amicus, tristitiam, & metus*
Tradam proteruis in mare Creticum
Portare uentis, quis sub arcto
Rex gelidae metuatur orae,
Quid Tyridaten terreat, unice
Securus. o quae fontibus integris
Gaudes, apricos necte flores,
Necte meo Lamiae coronam
Pimplea dulcis. nil sine te mei
Possunt honores. hunc fidibus nouis,
Hunc Lesbio sacrare plectro,
Teque, tuasq. decet sorores.

Sodales simul epulantes, a iurgio ad sermonum hilaritatem reuocat. 27

N A T I S *in usum laetitiae scyphis*
Pugnare, Thracum est. tollite barbarum
Morem; uerecundumq. Bacchum

Sanguineis

Sanguineis prohibete rixis.
Vino, & lucernis medus Acinaces
Immane quantum discrepat. impium
Lenite clamorem sodales:
Et cubito remanete presso.
Vultis seueri me quoque sumere
Partem falerni? dicat Opuntiae
Frater Megillae, quo beatus
Vulnere, qua pereat sagitta.
Cessat uoluntas? non alia bibam
Mercede: quae te cumque domat Venus,
Non erubescendis adurit
Ignibus: ingenuoq. semper
Amore peccas. quidquid habes, age
Depone tutis auribus. ah miser
Quanta laboras in Charybdi,
Digne puer meliore flamma.
Quae saga, quis te soluere Thessalis
Magus uenenis, quis poterit Deus?
Vix illigatum te triformi
Pegasus expediet chimaera.

IN MORTEM ARCHITAE TARENTINI

T E *maris & terrae, numeroq. carentis arenae*
Mensorem cohibent Archita
Pulueris exigui prope litus parua Matinum
Munera: nec quidquam tibi prodest

Aerias

Aerias tentasse domos, animoq. rotundum
Percurrisse polum morituro.
Occidit & Pelopis genitor conuiua deorum,
Tithonusq. remotus in auras,
Et Iouis arcanis Minos admissus: habentq.
Tartara Panthoiden iterum Orco
Demissum: quamuis clypeo Troiana refixo
Tempora testatus nihil ultra
Neruos, atque cutem morti concesserat atrae,
Iudice te, non sordidus auctor
Naturae, uerique. Sed omnes una manet nox:
Et calcanda semel uia leti.
Dant alios Furiae toruo spectacula Marti.
Exitio est auidis mare nautis.
Mista senum, ac iuuenum densantur funera. nullũ
Saeua caput Proserpina fugit.
Me quoque deuexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu nauta uagae ne parce malignus arenae
Ossibus, & capiti inhumato
Particulam dare. sic quodcũque minabitur Eurus
Fluctibus Hesperijs: Venusinae
Plectantur siluae te sospite: mutaq. merces,
Vnde potest, tibi defluat aequo
Ab Ioue Neptunoq. sacri custode Tarenti.
Negligis, immeritis nocituram
Postmodo te natis fraudem committere? fors &
Debita iura, uicesq. superbae
Te maneant ipsum. precibus non linquar inultis:

Teq.

Teq. piacula nulla resoluent.
Quamquam festinas: non est mora longa, licebit
Iniecto ter puluere curras.

AD. ICCIVM.

Miratur, eum a philosophiae studio ad militiam transisse. 29

ICCI beatis nunc Arabum inuides
Gazis: & acrem militiam paras
Non ante deuictis Sabeae
Regibus, horribiliq. Medo
Nectis cathenas. quae tibi uirginum
Sponso necato barbara seruiet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum statuetur unctis,
Doctus sagittas tendere sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi posse riuos
Montibus, & Tiberim reuerti:
Cum tu coemptos undique nobiles
Libros Panaeti, Socraticam & domum
Mutare loricis Iberis,
Pollicitus meliora, temnis?

AD. VENEREM.

Vt in aedem Glycerae ueniat. 30

O GENVS regina Gnidi, Paphique
Sperne dilectam Cypron: & uocantis
Ture

Ture te multo Glycerae decoram
Transfer in aedem.
Feruidus tecum puer, & solutis
Gratiae zonis, properentq. Nymphae,
Et parum comis sine te Iuuentas,
Mercuriusque.

Se non diuitias, sed tranquillam hilaremq. uitam ab Apolline poscere.

31

QVID *dedicatum poscit Apollinem*
Vates? quid orat, de patera nouum
Fundens liquorem? non opimas
Sardiniae segetes feracis:
Non aestuosae grata Calabriae
Armenta: non aurum, aut ebur Indicum:
Non rura, quae Lyris quieta
Mordet aqua, taciturnus amnis.
Premant Calena falce, quibus dedit
Fortuna, uitem: diues & aureis
Mercator exsiccet culullis
Vina Syra reparata merce,
Dis carus ipsis: quippe ter, & quater
Anno reuisens aequor Atlanticum
Impune. me pascunt oliuae:
Me cicorea, leuesq. maluae.
Frui paratis & ualido mihi
Latoe dones, & precor integra
Cum mente, nec turpem senectam
Degere, nec cithara carentem.

Bar-

Barbiton, siue testudinem suam commendat. 32

POSCIMVS *siquid uacui sub umbra*
Lusimus tecum: quod & hunc in annum
Viuat, & plures: age dic Latinum
Barbite carmen,
Lesbio primum modulate ciui:
Qui ferox bello, tamen inter arma,
Siue iactatam religarat udo
Litore nauim:
Liberum, & Musas, Veneremque, & illi
Semper haerentem puerum canebat:
Et Lycum nigris oculis, nigroque
Crine decorum.
O decus Phoebi, & dapibus supremi
Grata testudo Iouis, o laborum
Dulce lenimen, mihi cumque salue
Rite uocanti.

AD. ALBIVM. TIBVLLVM.

Ne doleat sibi riualem adolescentiorem, a Glycera anteponi. 33

ALBI *ne doleas plus nimio memor*
Immitis Glycerae: neu miserabiles
Decantes elegos: cur tibi iunior
Laesa praeniteat fide.
Insignem tenui fronte Lycorida,
Cyri torret amor: Cyrus in asperam
Declinat Pholoen. sed prius Apulis

Iungentur

Iungentur capreae lupis:
Quam turpi Pholoe peccet adultero.
Sic uisum Veneri: cui placet impares
Formas, atque animos, sub iuga ahenea
Saeuo mittere cum ioco.
Ipsum me melior cum peteret Venus:
Grata detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Hadriae
Curuantis calabros sinus.

Paenitere se, quod Epicureus fuerit.

34

PARCVS *deorum cultor, & infrequens,*
Insanientis dum sapientiae
Consultus erro: nunc retrorsum
Vela dare, atque iterare cursus
Cogor relictos. namque Diespiter
Igni corusco nubilia diuidens,
Plerumque per purum tonantes
Egit equos, uolucremq. currum:
Quo bruta tellus, & uaga flumina,
Quo Styx, & inuisi horrida Taenari
Sedes, Atlanteusq. finis
Concutitur. ualet ima summis
Mutare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens. hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit: hic posuisse gaudet.

AD . FORTVNAM

Vt seruet Caesarem in Britannos ire meditantem.

35

O DIVA; *gratum quae regis Antium,*
Praesens uel imo tollere de gradu
Mortale corpus, uel superbos
Vertere funeribus triumphos:
Te pauper ambit solicita prece
Ruris colonus: te dominam aequoris,
Quicumque Bithyna lacessit
Carpathium pelagus carina.
Te Dacus asper, te profugi Scythae,
Vrbesque, gentesque, & Latium ferox,
Regumq. matres barbarorum, &
Purpurei metuunt tyranni:
Iniurioso ne pede proruas
Stantem columnam: neu populus frequens
Ad arma cessantes, ad arma
Concitet: imperiumq. frangat.
Te semper anteit saeua necessitas,
Clauos trabales, & cuneos manu
Gestans ahena: nec seuerus
Vncus abest, liquidumq. plumbum:
Te spes, & albo rara fides colit
Velata panno: nec comitem abnegat.
Vtcumque mutata potentes
Veste domos inimica linquis.
At uulgus infidum, & meretrix retro

Periura cedit. diffugiunt cadis
Cum faece siccatis amici,
Ferre iugum pariter dolosi.
Serues iturum Caesarem in ultimos
Orbis Britannos, & iuuenum recens
Examen Eois timendum
Partibus, Oceanoq. rubro.
Eheu cicatricum, & sceleris pudet,
Fratrumque. quid nos dura refugimus
Aetas? quid intactum nefasti
Liquimus? unde manns iuuentus
Metu deorum continuit? quibus
Pepercit aris? o utinam noua
Incude diffingas retusum in
Maßagetas, Arabasq. ferrum.

Ob Numidae reditum gaudio exsultat. 36

ET *ture, & fidibus iuuat*
Placare, & uituli sanguine debito
Custodes Numidae deos:
Qui nunc Hesperia sospes ab ultima
Caris multa sodalibus,
Nulli plura tamen diuidit oscula,
Quam dulci Lamiae, memor
Actae non alio rege pueritiae,
Mutataeq. simul togae.
Cressa ne careat pulchra dies nota;
Neu promptae modus amphorae,
Neu morem in salium sit requies pedum:

Neu

Neu multi Damalis meri
Bassum Threicia uincat Amystide:
Neu desint epulis rosae:
Neu uiuax apium, neu breue lilium.
Omnes in Damalim putres
Deponent oculos: nec Damalis nouo
Diuelletur adultero,
Lasciuis ederis ambitiosior.

Ob uictoriam Actiacam, genio indulgendum esse. 37

NVNC *est bibendum: nunc pede libero*
Pulsanda tellus: nunc saliaribus
Ornare puluinar Deorum
Tempus erat dapibus sodales.
Antehac nefas depromere caecubum
Cellis auitis: dum Capitolio
Regina dementes ruinas,
Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo uirorum: quidlibet impotens
Sperare: fortunaq. dulci
Ebria. sed minuit furorem
Vix una sospes nauis ab ignibus:
Mentemq. lymphatam Mareotico
Redegit in ueros timores
Caesar ab Italia uolantem
Remis adurgens: accipiter uelut
Molles columbas, aut leporem citus
Venator in campis niualis

Aemoniae: daret ut cathenis
Fatale monstrum. quae generosius
Perire quaerens, nec muliebriter
Expauit ensem: nec latentes
Classe cita reparauit oras.
Ausa, & iacentem uisere regiam
Vultu sereno fortis, & asperas
Tractare serpentes: ut atrum
Corpore combiberet uenenum;
Deliberata morte ferocior:
Saeuis Liburnis scilicet inuidens
Priuata deduci superbo
Non humilis mulier triumpho.

AD. PVERVM

Se tenui apparatu gaudere.

PERSICOS *odi puer apparatus.* 38
Displicent nexae philyra coronae.
Mitte sectari, rosa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil allabores
Sedulus curo. neque te ministrum
Dedecet myrtus, neque me sub arta
Vite bibentem.

Q. HORATII. FLACCI CARMINVM

LIBER. II

AD. C. ASINIVM. POLLIONEM

Commendat scripta illius, quibus bella ciuilia complectebatur.

MOTVM ex Metello consule ciuicum,
Belliq. caussas, & uitia, & modos,
Ludumq. Fortunae, grauesq.
Principum amicitias, & arma
Nondum expiatis uncta cruoribus,
Periculosae plenum opus aleae,
Tractas: & incedis per ignes
Suppositos cineri doloso.
Paullum seuerae musa tragoediae
Desit theatris: mox, ubi publicas
Res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes cothurno,
Insigne maestis praesidium reis,
Et consulenti Pollio curiae:
Cui laurus aeternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Iam nunc minaci murmure cornuum
Perstringis aureis: iam litui strepunt:
Iam fulgor armorum fugaces

Terret equos, equitumq. uultus.
Audire magnos iam uideor duces
Non indecoro puluere sordidos:
Et cuncta terrarum subacta,
Praeter atrocem animum Catonis.
Iuno, & deorum quisquis amicior
Afris inulta cesserat impotens
Tellure: uictorum nepotes
Rettulit inferias Iugurthae.
Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulcris impia proelia
Testatur? auditumq. Medis
Hesperiae sonitum ruinae?
Qui gurges, aut quae flumina lugubris
Ignara belli quod mare Dauniae
Non decolorauere caedes?
Quae caret ora cruore nostro?
Sed ne relictis musa procax iocis
Caeae retractes munera naeniae
Mecum Dioneo sub antro
Quaere modos leuiore plectro.

AD. C. SALLVSTIVM. CRISPVM

Contemptores opum, solos diuites, solos reges, solos beatos esse.

N V L L V S *argento color est auaris*
Abdito terris, inimice lamnae
Crispe Sallusti: nisi temperato
Splendeat usu.

Viuet

Viuet extento Proculeius aeuo,
Notus in fratres animi paterni.
Illum aget penna metuente solui
Fama superstes.
Latius regnes auidum domando
Spiritum, quam si Libyam remotis
Gadibus iungas: & uterque Poenus
Seruiat uni.
Crescit indulgens sibi dirus hydrops:
Nec sitim pellit: nisi caussa morbi
Fugerit uenis, & aquosus albo
Corpore langor.
Redditum Cyri solio Phraaten
Dissidens plebi, numero beatorum
Eximit uirtus: populumq. falsis
Dedocet uti
Vocibus, regnum, & diadema tutum
Deferens uni, propriamq. laurum:
Quisquis ingentes oculo irretorto
Spectat aceruos.

AD . DELIVM

Neque deijciendum aduersis, neque efferendum prosperis rebus animum: sed hilarandam uitam: cum aequa sit omnibus moriendi condicio.

AEQVAM *memento rebus in arduis*
Seruare mentem: non secus in bonis
Ab insolenti temperatam
Laetitia, moriture Deli,

Seu maestus omni tempore uixeris:
Seu te in remoto gramine per dies
Festos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni:
Qua pinus ingens, albaq. populus
Vmbram hospitalem consociare amant
Ramis: & obliquo laborat
Lympha fugax trepidare riuo.
Huc uina, & unguenta, & nimium breuis
Flores amoenae fere iube rosae:
Dum res, & aetas, & sororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coemptis saltibus, & domo,
Villaque, flauus quam Tiberius lauit:
Cedes: & exstructis in altum
Diuitijs potietur heres.
Diues ne, prisco natus ab Inacho,
Nil interest: an pauper, & infima
De gente sub dio moreris,
Victima nil miserantis Orci.
Omnes eodem cogimur. omnium
Versatur urna, serius, ocyus
Sors exitura: & nos in aeternum
Exsilium impositura cymbae.

AD. XANTHIAM. PHOCEVM

Quod in ancilla laboret, non esse, cur ipsum pudeat. multis enim summis uiris idem contigisse.

4

N E *sit ancillae tibi amor pudori*

Xanthia

Xanthia Phoceu. prius insolentem
Serua Briseis niueo colore
Mouit Achillem.
Mouit Aiacem Telamone natum
Forma captiuae dominum Tecmessae.
Arsit Atrides medio in triumpho
Virgine rapta:
Barbarae postquam cecidere turmae
Thessalo uictore: & ademptus Hector,
Tradidit fessis leuiora tolli
Pergama Graijs.
Nescias, an te generum beati
Phyllidis flauae decorent parentes
Regium certe genus, & penates
Maeret iniquos.
Crede non illam tibi de scelesta
Plebe delectam: neque sic fidelem,
Sic lucro aduersam, potuisse nasci
Matre pudenda.
Brachia, & uultum, teretesq. suras
Integer laudo. fuge suspicari,
Cuius octauum trepidauit aetas
Claudere lustrum

Reuocandam esse mentem a desiderio uirginis immaturae. 5

N O N D V M *subacta ferre iugum ualet*
Ceruice: nondum munia comparis
Aequare: nec tauri ruentis
In Venerem tolerare pondus.

Circa uirentes eſt animus tuae
Campos iuuencae; nunc fluuijs grauem
Solantis aeſtum, nunc in udo
Ludere cum uitulis ſalicto
Praegeſtientis. tolle cupidinem
Immitis uuae: iam tibi liuidos
Diſtinguet autumnus racemos
Purpureo uarius colore.
Iam te ſequitur. currit enim ferox
Aetas: & illi, quos tibi dempſerit,
Apponet annos. iam proterua
Fronte petat Lalage maritum,
Dilecta, quantum non Pholoe fugax,
Non Chloris, albo ſic humero nitens,
Vt pura nocturno renidet
Luna mari, Gnidius ue Gyges:
Quem ſi puellarum inſereres choro:
Mire ſagaces falleret hoſpites,
Diſcrimen obſcurum, ſolutis
Crinibus, ambiguoq. uultu.

AD. SEPTIMIVM

Tiburtinae & Tarentinae regionis amoenitatem commendat. 6

SEPTIMI *Gades aditure mecum, &*
Cantabrum indoctum iuga ferre noſtra, &
Barbaras Syrtes, ubi Maura ſemper
Aeſtuat unda:
Tibur Argeo poſitum colono

Sit

Sit meae sedes utinam senectae :
Sit modus lasso maris , & uiarum ,
Militiaeque .
Vnde si Parcae prohibent iniquae :
Dulce pellitis ouibus Galesi
Flumen , & regnata petam Laconi
Rura Phalanto .
Ille terrarum mihi praeter omnes
Angulus ridet : ubi non Hymetto
Mella decedunt , uiridiq. certat
Bacca Venafro :
Ver ubi longum , tepidasq, praebet
Iuppiter brumas : & amicus Aulon ,
Fertilis Baccho minimum Falernis
Inuidet uuis .
Ille te mecum locus , & beatae
Postulant arces : ibi tu calentem
Debita sparges lacryma fauillam
Vatis amici .

AD . POMPEIVM . VARVM

Ei reduci gratulatur .

7

O SAEPE mecum tempus in ultimum
Deducte Bruto militiae duce ,
Quis te redonauit quiritem
Dis patrijs , Italoq. caelo ,
Pompei meorum prime sodalium ?
Cum quo morantem saepe diem mero

Fregi ,

Fregi, coronatus nitentes
Malobathro Syrio capillos.
Tecum Philippos, & celerem fugam
Sensi relicta non bene parmula,
Cum fracta uirtus: & minaces
Turpe solum tetigere mento.
Sed me per hostes Mercurius celer
Denso pauentem sustulit aere:
Te rursus in bellum resorbens
Vnda fretis tulit aestuosis.
Ergo obligatam redde Ioui dapem:
Longaq. fessum militia latus
Depone sub lauru mea: nec
Parce cadis tibi destinatis.
Obliuioso leuia Massico
Ciboria exple: funde capacibus
Vnguenta de conchis. quis udo
Deproperare apio coronas,
Curat ue myrto? quem Venus arbitrum
Dicet bibendi? non ego sanius
Bacchabor Edonis: recepto
Dulce mihi furere est amico.

IN. BARINEN

Non esse, cur ei iuranti credatur: formosarum enim periuria Dijs negligi.

8

VLLA *si iuris tibi peierati*
Poena Barine nocuisset umquam:

Dente

Dente si nigro fieres, uel uno
Turpior ungui:
Crederem. sed tu, simul obligasti
Perfidum uotis caput: enitescis
Pulchrior multo: iuuenumq. prodis
Publica cura.
Expedit matris cineres opertos
Fallere, & toto taciturna noctis
Signa cum caelo, gelidaq. diuos
Morte carentes.
Ridet hoc inquam Venus ipsa: rident
Simplices nymphae, ferus & Cupido,
Semper ardentes acuens sagittas
Cote cruenta.
Adde, quod pubes tibi crescit omnis:
Seruitus crescit noua: nec priores
Impiae tectum dominae relinquunt,
Saepe minati.
Te suis matres metuunt iuuencis:
Te senes parci: miseraeq. nuper
Virgines nuptae, tua ne retardet
Aura maritos.

AD. VALGIVM

Vt mortuum puerum aliquando flere desinat.

NON *semper imbres nubibus hispidos*
Manant in agros: aut mare Caspium
Vexant inaequales procellae

Vsque:

Vsque: nec Armenijs in oris
Amice Valgi stat glacies iners
Menses per omnes: aut aquilonibus
Querceta Gargani laborant:
Et folijs uiduantur orni.
Tu semper urges flebilibus modis
Mysten ademptum: nec tibi uespero
Surgente, decedunt amores,
Nec rapidum fugiente Solem.
Aut non ter aeuo functus amabilem
Plorauit omnes Antilochum senex
Annos: nec impubem parentes
Troilon, aut Phrygiae sorores
Fleuere semper. desine mollium
Tandem querellarum: potius noua
Cantemus Augusti trophaea
Caesaris, et rigidum Niphaten,
Medumq. flumen gentibus additum
Victis minores uoluere uertices:
Intraq. praescriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.

AD. LICINIVM

Retinendam esse mediocritatem, & animi in utraque fortuna moderationem.

10

RECTIVS *uiues Licini, neque altum*
Semper urgendo: neque, dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo
Litus iniquum.

Auream

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti; caret inuidenda
Sobrius aula.
Saepius uentis agitatur ingens
Pinus & celsae grauiore casu
Decidunt turres: feriuntq. summos
Fulmina montes.
Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene praeparatum
Pectus. informes hiemes reducit
Iuppiter: idem
Summouet. non, si male nunc, & olim
Sic erit. quondam cithara tacentem
Suscitat musam, neque semper arcum
Tendit Apollo.
Rebus angustis animosus, atque
Fortis appare: sapienter idem
Contrahens uento nimium secundo
Turgida uela.

AD . Q. HIRPINVM

Omissis curis, hilariter uiuendum esse.

QVID *bellicosus Cantaber, & Scythes*
Hirpine Quincti cogitet, Hadria
Diuisus obiecto, remittas
Quaerere: nec trepidus in usum
Poscentis aeui pauca. fugit retro

Leuis

Leuis iuuentas, & decor, arida
Pellente lasciuos amores
Canicie, facilemq. somnum.
Non semper idem floribus est honos
Vernis: neque uno Luna rubens nitet
Vultu. quid aeternis minorem
Consilijs animum fatigas?
Cur non sub alta uel platano, uel hac
Pinu iacentes sic temere, & rosa
Canos odorati capillos,
Dum licet, Assyriaq. nardo
Potamus uncti? dissipat Euyus
Curas edaces. quis puer ocyus
Restinguet ardentis Falerni
Pocula praetereunte lympha?
Quis deuium scortum eliciet domo
Lyden? eburna, dic age, cum lyra
Maturet, in comptum Lacaenae
More comam religata nodum.

AD . MAECENATEM

Res graues & atroces lyricis uersibus non conuenire. soluta autem oratione, res gestas Augusti, Maecenatem ipsum perscripturum: se nihil posse, praeter Liciniae formam, canere.

11 12

NOLIS *longa ferae bella Numantiae,*
Nec dirum Hannibalem, nec Siculum mare
Poeno purpureum sanguine, mollibus
Aptari citharae modis:
Nec saeuos Lapithas, & nimium mero
Hylaeum,

Hylaeum, domitosq. Herculea manu
Telluris iuuenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni ueteris: tuq. pedestribus
Dices historijs proelia Caesaris
Maecenas melius, ductáq. per uias
Regum colla minantium.
Me dulcis dominae musa Liciniae
Cantus, me uoluit dicere lucidum
Fugentes oculos, & bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit choris
Nec certare ioco: nec dare brachia
Ludentem nitidis uirginibus, sacro
Dianae celebris die.
Num tu, quae tenuit diues Achaemenes,
Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes
Permutare uelis crine Liciniae?
Plenas aut Arabum domos?
Dum flagrantia detorquet ad oscula
Ceruicem: aut facili saeuitia negat,
Quae poscente magis gaudeat eripi:
Interdum rapere occupet?

IN. ARBOREM. CVIVS. CASV
in agro Sabino paene oppressus est.

Numquam homini satis exploratum esse, quid uitare debeat. Sapphus, & Alcaei laudes.

13

ILLE *& nefasto te posuit die,*

Quicumque primum, & sacrilega manu
  Produxit arbos, in nepotum
  Perniciem, opprobriumq. pagi.
Illum & parentis crediderim sui
  Fregisse ceruicem: & penetralia
  Sparsisse nocturno cruore
  Hospitis: ille uenena Colchica,
Et quidquid usquam concipitur nefas
  Tractauit: agro qui statuit meo
  Te triste lignum, te caducum
  In domini caput immerentis.
Quid quisque uitet, numquam homini satis
  Cautum est in horas. nauita bosphorum
  Poenas perrhorrescit: neque ultra
  Caeca timet aliunde fata.
Miles saggitta, & celerem fugam
  Parthi: cathenas Parthus, & Italum
  Robur. sed improuisa leti
  Vis rapuit, rapietq. gentes.
Quam paene furuae regna Proserpinae,
  Et iudicantem uidimus Aeacum,
  Sedesq. discretas piorum, &
  Aeolijs fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus,
  Et te sonantem plenius aureo
  Alcaee plectro dura nauis,
  Dura fugae mala, dura belli.
Vtrumque sacro digna silentio
  Mirantur umbrae dicere: sed magis
  Pugnas,

Pugnas, & exactos tyrannos
Denſum humeris bibit aure uulgus.
Quid mirum? ubi illis carminibus ſtupens
Demittit atras bellua centiceps
Aures: & intorti capillis
Eumenidum recreantur angues.
Quin & Prometheus, & Pelopis parens
Dulci laborum decipitur ſono:
Nec curat Orion leones,
Aut timidos agitare lyncas.

AD POSTVMVM

Mortem ineuitabilem eſſe.

EHEV *fugaces Poſtume Poſtume* 14
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis, & inſtanti ſenectae
Afferet, indomitaeq. morti.
Non ſi tricenis, quotquot eunt dies,
Amice places illacrymabilem
Plutona tauris: qui ter amplum
Geryonen, Tityonq. triſti
Compeſcit unda, ſcilicet omnibus,
Quicumque terrae munere ueſcimur,
Enauiganda, ſiue reges,
Siue inopes erimus coloni.
Fruſtra cruento Marte carebimus,
Fractisq. rauci fluctibus Hadriae.
Fruſtra per autumnos nocentem

Corporibus metuemus austrum.
Visendus ater flumine languido
Cocytus errans, & Danai genus
Infame, damnatusq. longi
Sisyphus Aeolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Vxor: neque harum, quas colis, arborum
Te praeter inuisas cupressos
Vlla breuem dominum sequetur.
Absumet heres caecuba dignior
Seruata centum clauibus: & mero
Tinguet pauimentum superbo,
Pontificum potiore cenis.

IN. SVI. SAECVLI LVXVRIAM

IAM *pauca aratro iugera regiae*
Moles relinquent: undique latius
Extenta uisentur Lucrino
Stagna lacu: platanusq. caelebs
Euincet ulmos. tum uiolaria, &
Myrtus, & omnis copia narium
Spargent oliuetis odorem
Fertilibus domino priori.
Tum spissa ramis laurea feruidos
Excludet ictus. non ita Romuli
Praescriptum, & intonsi Catonis
Auspicijs, ueterumq. norma.

Priuatus

Priuatus illis census erat breuis:
Commune magnum: nulla decempedis
Metata priuatis, opacam
Porticus excipiebat Arcton:
Nec fortuitum spernere cespitem
Leges sinebant, opida publico
Sumptu iubentes, & Deorum
Templa nouo decorare saxo.

AD. GROSPHVM

Tranquillitatem animi optari ab omnibus: eam uero non congerendis opibus, honoribus ue, sed coercendis cupiditatibus comparari.

16

OTIVM *diuos rogat in patenti*
Prensus Aegaeo: simul atra nubes
Condidit Lunam: neque certa fulgent
Sidera nautis.
Otium bello furiosa Thrace,
Otium Medi pharetra decori,
Grosphe non gemmis, neque purpura ue-
nale, nec auro.
Non enim gazae, neque consularis
Summouet lictor miseros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta uolantes.
Viuitur paruo bene: cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum:
Nec leues somnos timor, aut cupido
Sordibus aufert.

Quid breui fortes iaculamur aeuo
Multa? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriae quis exsul
Se quoque fugit?
Scandit aeratas uitiosa naues
Cura, nec turmas equitum relinquit,
Ocyor ceruis, & agente nimbos
Ocyor euro.
Laetus in praesens animus, quod ultra est,
Oderit curare: & amara laeto
Temperet risu. nihil est ab omni
Parte beatum.
Abstulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit senectus:
Et mihi forsan, tibi quod negarit,
Porriget hora.
Te greges centum, Siculaeq. circum
Mugiunt uaccae: tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctae
Vestiunt lanae. mihi parua rura, &
Spiritum Graiae tenuem camoenae,
Parca non mendax dedit: & malignum
Spernere uulgus.

AD. MAECENATEM. AEGROTVM

Negat se ei superstitem esse posse. 17

C V R *me querellis exanimas tuis?*

Nec dis amicum est, nec mihi, te prius
Obire Maecenas, mearum
Grande decus columenq. rerum.
Ah te meae si partem animae rapit
Maturior uis: quid moror altera?
Nec carus aeque, nec superstes
Integer. ille dies utramque
Ducet ruinam: non ego perfidum
Dixi sacramentum: ibimus, ibimus,
Vtcumque praecedes, supremum
Carpere iter comites parati.
Me nec Chimaerae spiritus igneae,
Nec si resurgat centimanus Gyges,
Diuellet umquam. sic potenti
Iustitiae, placitumq. Parcis.
Seu Libra, seu me Scorpius adspicit
Formidolosus, pars uiolentior
Natalis horae, seu tyrannus
Hesperiae Capricornus undae:
Vtrumque nostrum incredibili modo
Consentit astrum. te Iouis impio
Tutela Saturno refulgens
Eripuit: uolucris q. fati
Tardauit alas: cum populus frequens
Laetum theatris ter crepuit sonum.
Me truncus illapsus cerebro
Sustulerat: nisi Faunus ictum
Dextra leuasset, Mercurialium
Custos uirorum, reddere uictimas,

Aedemq. uotiuam memento.
Nos humilem feriemus agnam.

Se in re tenui, sua tamen sorte contentum uiuere. at alios, nullum aedificandi, nullum quaerendi, nullum rapiendi modum facere, quasi nihil de morte cogitantes.

18

NON *ebur, neque aureum*
Mea renidet in domo lacunar:
Non trabes Hymettiae
Premunt columnas ultima recisas
Africa: neque Attali
Ignotus heres regiam occupaui.
Nec laconicas mihi
Trahunt honestae purpuras clientae.
At fides & ingeni
Benigna uena est: pauperemq. diues
Me petit. nihil supra
Deos lacesso: nec potentem amicum
Largiora flagito,
Satis beatus unicis Sabinis.
Truditur dies die.
Nouaeq. pergunt interire Lunae.
Tu secanda marmora
Locas sub ipsum funus: & sepulcri
Immemor, struis domos:
Marisq. Baijs obstrepentis urges
Summouere litora,
Parum locuples continente ripa.
Quid quod usque proximos

Reuellis

Reuellis agri terminos? & ultra
Limites clientium
Salis auarus? pellitur paternos
In sinu ferens deos
Et uxor, & uir, sordidosq. natos.
Nulla certior tamen
Rapacis Orci fine destinata
Aula diuitem manet
Herum. quid ultra tendis? aequa tellus
Pauperi recluditur,
Regumq. pueris: nec satelles Orci
Callidum Promethea
Reuexit auro captus. hic superbum
Tantalum, atque Tantali
Genus coercet. hic leuare functum
Pauperem laboribus,
Vocatus, atque non uocatus audit.

IN . BACCHVM

BACCHVM *in remotis carmina rupibus*
Vidi docentem: credite posteri:
Nymphasq. discentes, & aures
Capripedum Satyrorum acutas.
Euoe recenti mens trepidat metu:
Plenoq. Bacchi pectore turbidum
Laetatur. euoe parce Liber,
Parce graui metuende thyrso.
Fas peruicaces est mihi Thyadas,

Viniq.

Viniq. fontem, lactis & uberes
Cantare riuos: atque truncis
Lapsa cauis iterare mella.
Fas & beatae coniugis additum
Stellis honorem, tectaq. Penthei
Disiecta non leui ruina,
Thracis & exitum Lycurgi.
Tu flectis amnes, tu mare barbarum:
Tu separatis uuidus in iugis
Nodo coerces uiperino
Bistonidum sine fraude crines.
Tu cum parentis regna per arduum
Cohors gygantum scanderet impia:
Rhetum retorsisti leonis
Vnguibus, horribiliq. mala:
Quamquam choreis aptior, & iocis,
Ludoq. dictus, non sat idoneus
Pugnae ferebaris: sed idem
Pacis eras, mediusq. belli.
Te uidit insons Cerberus aureo
Cornu decorum, leniter atterens
Caudam, & recedentis trilingui
Ore pedes, tetigitq. crura.

AD MAECENATEM

Famam suam aeternam fore.

20

NON usitata, nec tenui ferar
Penna biformis per liquidum aethera
Vates:

Vates: neque in terris morabor
Longius: inuidiaq. maior
Vrbes relinquam. non ego pauperum
Sanguis parentum, non ego quem uocas,
Dilecte Maecenas obibo:
Nec Stygia cohibebor unda.
Iam iam residunt cruribus asperae
Pelles: & albuni mutor in alitem
Superna; nascunturq. leues
Per digitos, humerosq. plumae.
Iam Daedaleo ocyor Icaro,
Visam gementis litora Bosphori,
Syrtesq. Getulas canorus
Ales, Hyperboreosq. campos.
Me Colchus, & qui dissimulat metum
Marsae cohortis Dacus, & ultimi
Noscent Geloni. me peritus
Discet Iber, Rhodaniq. potor.
Absint inani funere neniae,
Luctusq. turpes, & querimoniae.
Compesce clamorem: ac sepulcri
Mitte superuacuos honores.

Q. HORATII. FLACCI CARMINVM.

LIBER. III

Non opibus aut honoribus, sed quiete animi, uitam beatam effici.

O Di profanum uulgus, & arceo.
Fauete linguis. carmina non prius
Audita, Musarum sacerdos,
Virginibus, puerisq. canto.
Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipsos imperium est Iouis,
Clari gyganteo triumpho,
Cuncta supercilio mouentis.
Est, ut uiro uir latius ordinet
Arbusta sulcis: hic generosior
Descendat in campum petitor:
Moribus hic, meliorq. fama
Contendat: illi turba clientium
Sit maior. aequa lege necessitas
Sortitur insignes, & imos:
Omne capax mouet urna nomen.
Districtus ensis cui super impia
Ceruice pendet, non Siculae dapes
Dulcem elaborarint saporem
Non auium, citharaeq. cantus

Somnum

Somnum reducat. somnus agrestium
Lenis uirorum non humiles domos
Fastidit, umbrosamq. ripam,
Non zephyris agitata Tempe.
Desiderantem quod satis est, neque
Tumultuosum sollicitat mare,
Nec saeuus arcturi cadentis,
Impetus, aut orientis haedi,
Non uerberatae grandine uineae,
Fundusq. mendax, arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sidera, nunc hiemes iniquas.
Contracta pisces aequora sentiunt,
Iactis in altum molibus. huc frequens
Caementa demittit redemptor
Cum famulis, dominusq. terrae
Fastidiosus. sed timor, & minae
Scandunt eodem, quo dominus: neque
Decedit aerata triremi: &
Post equitem sedet atra cura.
Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
Nec purpurarum sidere clarior
Delinit usus, nec Falernae
Vitis, Achaemeniumq. costum:
Cur inuidendis postibus, & nouo
Sublime ritu moliar atrium?
Cur ualle permutem Sabina
Diuitias operosiores?

Pueros

Pueros a teneris unguiculis ad fortitudinem, & tolerantiam assuefieri oportere.

ANGVSTAM, *amici, pauperiem pati*
Robuſtus acri militia puer
Condiſcat: & Parthos feroces
Vexet eques metuendus haſta:
Vitamq. ſub dio, & trepidis agat
In rebus. illum ex moenibus hoſticis
Matrona bellantis tyranni
Proſpiciens, & adulta uirgo
Suſpiret: eheu ne rudis agminum
Sponſus laceſſat regius aſperum
Tactu leonem: quem cruenta
Per medias rapit ira caedes.
Dulce, & decorum eſt pro patria mori.
Mors & fugacem perſequitur uirum:
Nec parcit imbellis iuuentae
Poplitibus, timidoq. tergo.
Virtus repulſae neſcia ſordidae
Intaminatis fulget honoribus:
Nec ſumit, aut ponit ſecures
Arbitrio popularis aurae.
Virtus recludens immeritis mori
Caelum, negata tentat iter uia:
Coetusq. uulgares, & udam
Spernit humum fugiente penna.
Eſt & fideli tuta ſilentio
Merces. uetabo, qui Cereris ſacrum
Vulgarit arcanae: ſub iiſdem

Sit trabibus: fragilemq. mecum
Soluat faselum. saepe Diespiter,
Neglectus, incesto addidit integrum.
Raro antecedentem scelestum
Deseruit pede poena claudo.

Virtute praeditum uirum nihil extimescere. Iunonis oraculum de imperio Romano.

3

IVSTVM, *& tenacem propositi uirum,*
Non ciuium ardor praua iubentium,
Non uultus instantis tyranni
Mente quatit solida: neque auster
Dux inquieti turbidus Hadriae,
Nec fulminantis magna Iouis manus.
Si fractus illabatur orbis,
Impauidum ferient ruinae.
Hac arte Pollux, & uagus Hercules
Innixus, arces attigit igneas.
Quos inter Augustus recumbens
Purpureo bibit ore nectar.
Hac te merentem Bacche pater tuae
Vexere tigres, indocili iugum
Collo trahentes. hac Quirinus
Martis equis Acheronta fugit,
Gratum elocuta consiliantibus
Iunone diuis. Ilion, Ilion
Fatalis, incestusq. iudex,
Et mulier peregrina uertit
In puluerem, ex quo destituit deos

Mercede

Mercede pacta Laomedon: mihi
Castaeq. damnatum Mineruae
Cum populo, & duce fraudulento.
Iam nec Lacaenae splendet adulterae
Famosus hospes: nec Priami domus
Periura, pugnaces Achiuos
Hectoreis opibus refringit:
Nostrisq. ductum seditionibus
Bellum resedit. protinus & graues
Iras, & inuisum nepotem,
Troica quem peperit sacerdos,
Marti redonabo. illum ego lucidas
Inire sedes, ducere nectaris
Succos, & adscribi quietis
Ordinibus patiar deorum.
Dum longus inter saeuiat Ilion,
Romamq. pontus: qualibet exsules
In parte regnanto beati:
Dum Priami, Paridisq. busto
Insultet armentum: & catulos ferae
Celent inultae: stet Capitolium
Fulgens: triumphatisq. possit
Roma ferox dare iura Medis.
Horrenda late nomen in ultimas
Extendat oras. qua medius liquor
Secernit Europen ab Afro:
Qua tumidus rigat arua Nilus:
Aurum irrepertum, & sic melius situm,
Cum terra celat, spernere fortior,

Quam cogere humanos in usus,
Omne sacrum rapiente dextra.
Quicumque mundo terminus obstitit,
Hunc tangat armis, uisere gestiens,
Qua parte debacchentur ignes:
Qua nebulae, pluuijq. rores.
Sed bellicosis fata Quiritibus
Hac lege dico: ne nimium pij,
Rebusq. fidentes, auitae
Tecta uelint reparare Troiae.
Troiae renascens alite lugubri
Fortuna tristi clade iterabitur,
Ducente uictrices cateruas
Coniuge me Iouis, & sorore.
Ter si resurgat murus aheneus
Auctore Phoebo: ter pereat meis
Excisus Argiuis: ter uxor
Capta uirum, puerosq. ploret.
Non haec iocosae conueniunt lyrae.
Quo Musa tendis? desine peruicax
Referre sermones Deorum: &
Magna modis tenuare paruis.

Se a multis periculis, Musarum ope ereptum fuisse. Male cessisse omnibus, qui aduersum Deos aliquid moliri uoluerint. 4

DESCENDE *caelo, & dic age tibia*
Regina longum Calliope melos,
Seu uoce nunc mauis acuta,
Seu fidibus, cithara ue Phoebi.

f *Auditis?*

Auditis? an me ludit amabilis
Insania? audire, & uideor pios
Errare per lucos: amoenae
Quos & aquae subeunt, & aurae.
Me fabulosae Vulture in Apulo,
Altricis extra limen Apuliae,
Ludo, fatigatumq. somno,
Fronde noua puerum palumbes
Texere: mirum quod foret omnibus:
Quicumque celsae nidum Acherontiae,
Saltusq. Batinos, & aruum
Pingue tenent humilis Ferenti,
Vt tuto ab atris corpore uiperis
Dormirem, & ursis: ut premerer sacra
Lauroque, collataq. myrto,
Non sine Dis animosus infans.
Vester Camoenae, uester in arduos
Tollor Sabinos: seu mihi frigidum
Praeneste, seu Tibur supinum,
Seu liquidae placuere Baiae.
Vestris amicum fontibus, & choris,
Non me Philippis uersa acies retro,
Deuota non exstinxit arbos,
Nec Sicula Palinurus unda.
Vtcumque mecum uos eritis: libens
Insanientem nauita Bosphorum
Tentabo, & arentes arenas
Litoris Assyrij uiator.
Visam Britannos hospitibus feros,

Et laetum equino sanguine Concanum:
Visam pharetratos Gelonos,
Et Scythicum inuiolatus amnem.
Vos Caesarem altum, militia simul
Fessas cohortes abdidit opidis:
Finire quaerentem labores
Pierio recreatis antro.
Vos lene consilium & datis: & dato
Gaudetis almae. scimus ut impios
Titanas, immanemq. turmam
Fulmine sustulerit caduco,
Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventosum, & urbes, regnaq. tristia:
Diuosque, mortalesq. turmas
Imperio regit unus aequo.
Magnum illa terrorem intulerat Ioui
Fidens iuuentus, horrida brachijs,
Fratresq. tendentes opaco
Pelion imposuisse Olympo.
Sed quid Typhoeus, & ualidus Mimas,
Aut quid minaci Porphyrion statu,
Quid Rhoetus, euulsisq. truncis
Enceladus iaculator audax,
Contra sonantem Palladis aegida
Possent ruentes? hinc auidus stetit
Vulcanus: hinc matrona Iuno, &
Numquam humeris positurus arcum,
Qui rore puro Castaliae lauit
Crines solutos: qui Lycide tenet

 Dumeta,

Dumeta, natalemq. siluam,
Delius, & Patareus Apollo.
Vis consili expers mole ruit sua.
Vim temperatam Di quoque prouehunt
In maius: ijdem odere uires
Omne nefas animo mouentes.
Testis mearum centimanus Gyges
Sententiarum notus, & integrae
Tentator Orion Dianae
Virginea domitus sagitta.
Iniecta monstris terra dolet suis:
Maeretq. partus fulmine luridum
Missos ad orcum: nec peredit
Impositam celer ignis Aetnam:
Incontinentis nec Tityi iecur
Relinquit ales, nequitiae additus
Custos: amatorem trecentae
Pirithoum cohibent cathenae.

AVGVSTI. LAVDES.

Reguli constantia, & ad Poenos reditus.

C A E L O *tonantem credidimus Iouem*
Regnare. praesens diuus habebitur
Augustus, adiectis Britannis
Imperio, grauibusq. Persis.
Miles ne Crassi coniuge barbara
Turpis maritus uixit? & hostium
(Pro curia, inuersiq. mores)

Con-

Consenuit socerorum in armis,
Sub rege Medo, Marsus, & Appulus
Ancyliorum, nominis, & togae
Oblitus, aeternaeq. Vestae,
Incolumi Ioue, & urbe Roma?
Hoc cauerat mens prouida Reguli
Dissentientis condicionibus
Foedis, & exemplo trahentis
Perniciem ueniens in aeuum:
Si non periret immiserabilis
Captiua pubes. Signa ego Punicis
Affixa delubris, & arma
Militibus sine caede, dixit,
Direpta uidi: uidi ego ciuium
Retorta tergo brachia libero,
Portasq. non clausas, & arua
Marte coli populata nostro.
Auro repensus scilicet acrior
Miles redibit? flagitio additis
Damnum. neque amissos colores
Lana refert medicata fuco:
Nec uera uirtus, cum semel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata densis
Cerua plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis se credidit hostibus:
Et Marte Poenos proteret altero,
Qui lora restrictis lacertis
Sensit iners: timuitq. mortem.

Hic unde uitam sumeret inscius,
Pacem duello miscuit. O pudor,
O magna Carthago probrosis
Altior Italiae ruinis.
Fertur pudicae coniugis osculum,
Paruosq. natos, ut capitis minor,
A se remouisse, & uirilem
Toruus humi posuisse uultum:
Donec labantes consilio patres
Firmaret auctor numquam alias dato,
Interq. maerentes amicos
Egregius properaret exsul.
Atqui sciebat, quae sibi barbarus
Tortor pararet. non aliter tamen
Dimouit obstantes propinquos,
Et populum reditus morantem,
Quam si clientum longa negotia
Diiudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedaemonium Tarentum.

Corruptos sui temporis mores insectatur. 6

DELICATA *maiorum immeritus lues*
Romane: donec templa refeceris,
Aedesq. labentes deorum, &
Foeda nigro simulacra fumo.
Dis te minorem quod geris: imperas.
Hinc omne principium: huc refer exitum.
Di multa neglecti dederunt

Hesperiae

Hesperiae mala luctuosae.
Iam bis Monaeses, & Pacori manus
Non auspicatos contudit impetus
Nostros: & adiecisse praedam
Torquibus exiguis renidet,
Paene occupatam seditionibus
Deleuit urbem Dacus, & Aethiops,
Hic classe formidatus, ille
Missilibus melior sagittis.
Fecunda culpae saecula, nuptias
Primum inquinauere, & genus, & domos.
Hoc fonte deriuata clades
In patriam populumq. fluxit.
Motus doceri gaudet Ionicos
Matura uirgo: & fingitur artubus
Iam nunc, & incestos amores
De tenero meditatur ungui.
Mox iuniores quaerit adulteros
Inter mariti uina: neque eligit,
Cui donet impermissa raptim
Gaudia luminibus remotis:
Sed iussa coram non sine conscio
Surgit marito: seu uocat institor,
Seu nauis Hispanae magister,
Dedecorum pretiosus emptor.
Non his iuuentus orta parentibus
Infecit aequor sanguine Punico:
Pyrrhumque, & ingentem cecidit
Antiochum, Hannibalemq. dirum:

Sed rusticorum mascula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Versare glebas: & seuerae
Matris ad arbitrium recisos
Portare fustes: Sol ubi montium
Mutaret umbras: & iuga demeret
Bobus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnosa quid non imminuit dies?
Aetas parentum peior auis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem uitiosiorem.

AD. ASTERIEN

Consolatur eam de mariti absentia dolentem.

QVID *fles Asterie, quem tibi candidi*
Primo restituent uere fauonij,
Thynna merce beatum
Constantis iuuenem fide
Gygen? ille notis actus ad Oricum
Post insana caprae sidera frigidas
Noctes, non sine multis
Insomnis lacrymis agit.
Atqui solicitae nuncius hospitae
Suspirare Chloen, & miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille uafer modis.
Vt Proetum mulier perfida credulum

Falsis

Falsis impulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
Maturare necem refert.
Narrat paene datum Pelea Tartaro:
Magnessam Hippoliten dum fugit abstinens:
Et peccare docentes
Fallax historias monet
Frustra: nam scopulis surdior Icari
Voces audit adhuc integer. at tibi,
Ne uicinus Enipeus
Plus iusto placeat, caue.
Quamuis non alius flectere equum sciens
Aeque conspicitur gramine Martio:
Nec quisquam citus aeque
Tusco denatat alueo:
Prima nocte domum claude: neque in uias
Sub cantu querulae despice tibiae:
Et te saepe uocanti
Duram, difficilis mane.

AD MAECENATEM

Cur Kal. Martiis, cum sine uxore sit, nihilo minus tamen epuletur, & sacrificet.

8

MARTIIS *caelebs quid agam kalendis:*
Quid uelint flores, & acerra turis
Plena, miraris, positusq. carbo in
Cespite uiuo,
Docte sermones utriusque linguae.
Voueram dulces epulas, & album

Libero caprum prope funeratus
Arboris ictu.
Hic dies anno redeunte festus
Corticem adstrictum pice dimouebit
Amphorae fumum bibere institutae
Consule Tullo.
Sume Maecenas cyathos amici
Sospitis centum: & uigiles lucernas
Perfer in lucem: procul omnis esto
Clamor, & ira:
Mitte ciuiles super urbe curas:
Occidit Daci Cotisonis agmen:
Medus infestus sibi luctuosis
Dissidet armis:
Seruit Hispanae uetus hostis orae
Cantaber sera domitus cathena.
Iam Scythae laxo meditantur arcu
Cedere campis.
Negligens nequa populus laboret,
Parce priuatus nimium cauere: &
Dona praesentis cape laetus horae: ac
Linque seuera.

Dialogus Horatii & Lydiae.

Ho. DONEC *gratus eram tibi,*
Nec quisquam potior brachia candidae
Ceruici iuuenis dabat,
Persarum uigui rege beatior.
Ly. Donec non alia magis

Arsisti:

Arsisti: neque erat Lydia post Chloen:
Multi Lydia nominis
Romana uigui clarior Ilia.
Ho. Me nunc Thressa Chloe regit
Dulces docta modos, & citharae sciens:
Pro qua non metuam mori,
Si parcent animae fata superstiti.
Ly. Me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornithi:
Pro quo bis patiar mori:
Si parcent puero fata superstiti.
Ho. Quid? si prisca redit Venus,
Diductosq. iugo cogit aheneo?
Si flaua excutitur Chloe,
Reiectaeq. patet ianua Lydiae?
Ly. Quamquam sidere pulchrior.
Ille est: tu leuior cortice, & improbo
Iracundior Adria:
Tecum uiuere amem: tecum obeam libens.

AD LYCEN

Vt, posita duritie, aliqua ipsius miseratione capiatur. 10

EXTREMVM *Tanain si biberes Lyce;*
Saeuo nupta uiro, me tamen asperas
Porrectum ante fores obijcere incolis
Plorares aquilonibus.
Audis quo strepitu ianua; quo nemus
Inter pulchra situm tecta remugiat
Ventis?

Ventis? & positas ut glaciet niues
Puro numine Iupiter?
Ingratam Veneri pone superbiam:
Ne currente retro funis eat rota.
Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
O, quamuis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus uiola pallor amantium,
Nec uir Pieria pellice saucius:
Curuat: supplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior aesculo,
Nec mauris animum mitior anguibus.
Non hoc semper erit liminis, aut aquae
Caelestis patiens latus.

AD MERCVRIVM

Vt modos sibi dictet, quibus Lyde flecti possit. Danaidum fabula. II

MERCVRI, *nam te docilis magistro*
Mouit Amphion lapides canendo,
Tuq. testudo resonare septem
Callida neruis,
Nec loquax olim, neque grata, nunc &
Diuitum mensis, & amica templis,
Dic modos, Lyde quibus obstinatas
Applicet aures.
Quae uelut latis equa trima campis,
Ludit exsultim: metuitq. tangi,
Nuptiarum

Nuptiarum expers, & adhuc proteruo
Cruda marito.
Tu potes tigres, comitesq. ſiluas
Ducere: & riuos celeres morari.
Ceſſit immanis tibi blandienti
Ianitor aulae
Cerberus: quamuis furiale centum
Muniant angues caput eius: atque
Spiritus taeter, ſaniesq. manet
Ore trilingui.
Quin & Ixion, Tityosq. uultu
Riſit inuito. ſtetit urna paullum
Sicca, dum grato Danai puellas
Carmine mulces.
Audiat Lyde ſcelus, atque notas
Virginum poenas, & inane lymphae
Dolium fundo pereuntis imo,
Seraq. fata.
Quae manent culpas etiam ſub orco
Impiae: nam quid potuere maius?
Impiae ſponſos potuere duro
Perdere ferro.
Vna de multis face nuptiali
Digna, periurum fuit in parentem
Splendide mendax: & in omne uirgo
Nobilis aeuum.
Surge, quae dixit iuueni marito:
Surge: ne longus tibi ſomnus, unde
Non times, detur: ſocerum, & ſceleſtas

Mercede pacta Laomedon: mihi
Castaeq. damnatum Mineruae
Cum populo, & duce fraudulento.
Iam nec Lacaenae splendet adulterae
Famosus hospes: nec Priami domus
Periura, pugnaces Achiuos
Hectoreis opibus refringit:
Nostrisq. ductum seditionibus
Bellum resedit. protinus & graues
Iras, & inuisum nepotem,
Troica quem peperit sacerdos,
Marti redonabo. illum ego lucidas
Inire sedes, ducere nectaris
Succos, & adscribi quietis
Ordinibus patiar deorum.
Dum longus inter saeuiat Ilion,
Romamq. pontus: qualibet exsules
In parte regnanto beati:
Dum Priami, Paridisq. busto
Insultet armentum: & catulos ferae
Celent inultae: stet Capitolium
Fulgens: triumphatisq. possit
Roma ferox dare iura Medis.
Horrenda late nomen in ultimas
Extendat oras. qua medius liquor
Secernit Europen ab Afro:
Qua tumidus rigat arua Nilus:
Aurum irrepertum, & sic melius situm,
Cum terra celat, spernere fortior,

Quam cogere humanos in usus,
Omne sacrum rapiente dextra.
Quicumque mundo terminus obstitit,
Hunc tangat armis, uisere gestiens,
Qua parte debacchentur ignes:
Qua nebulae, pluuijq. rores.
Sed bellicosis fata Quiritibus
Hac lege dico: ne nimium pij,
Rebusq. fidentes, auitae
Tecta uelint reparare Troiae.
Troiae renascens alite lugubri
Fortuna tristi clade iterabitur,
Ducente uictrices cateruas
Coniuge me Iouis, & sorore.
Ter si resurgat murus aheneus
Auctore Phoebo: ter pereat meis
Excisus Argiuis: ter uxor
Capta uirum, puerosq. ploret.
Non haec iocosae conueniunt lyrae.
Quo Musa tendis? desine peruicax
Referre sermones Deorum: &
Magna modis tenuare paruis.

Se a multis periculis, Musarum ope ereptum fuisse. Male cessisse omnibus, qui aduersum Deos aliquid moliri uoluerint.

4

DESCENDE *caelo, & dic age tibia*
Regina longum Calliope melos,
Seu uoce nunc mauis acuta,
Seu fidibus, cithara ue Phoebi.

Auditis? an me ludit amabilis
Insania? audire, & uideor pios
Errare per lucos: amoenae
Quos & aquae subeunt, & aurae.
Me fabulosae Vulture in Apulo,
Altricis extra limen Apuliae,
Ludo, fatigatumq. somno,
Fronde noua puerum palumbes
Texere: mirum quod foret omnibus:
Quicumque celsae nidum Acherontiae,
Saltusq. Batinos, & aruum
Pingue tenent humilis Ferenti,
Vt tuto ab atris corpore uiperis
Dormirem, & ursis: ut premerer sacra
Lauroque, collataq. myrto,
Non sine Dis animosus infans.
Vester Camoenae, uester in arduos
Tollor Sabinos: seu mihi frigidum
Praeneste, seu Tibur supinum,
Seu liquidae placuere Baiae.
Vestris amicum fontibus, & choris,
Non me Philippis uersa acies retro,
Deuota non exstinxit arbos,
Nec Sicula Palinurus unda.
Vtcumque mecum uos eritis: libens
Insanientem nauita Bosphorum
Tentabo, & arentes arenas
Litoris Assyrij uiator.
Visam Britannos hospitibus feros,

Et

Et laetum equino sanguine Concanum:
Visam pharetratos Gelonos,
Et Scythicum inuiolatus amnem.
Vos Caesarem altum, militia simul
Fessas cohortes abdidit opidis:
Finire quaerentem labores
Pierio recreatis antro.
Vos lene consilium & datis: & dato
Gaudetis almae. scimus ut impios
Titanas, immanemq. turmam
Fulmine sustulerit caduco,
Qui terram inertem; qui mare temperat
Ventosum, & urbes, regnaq. tristia:
Diuosque, mortalesq. turmas
Imperio regit unus aequo.
Magnum illa terrorem intulerat Ioui
Fidens iuuentus, horrida brachijs,
Fratresq. tendentes opaco
Pelion imposuisse Olympo.
Sed quid Typhoeus, & ualidus Mimas,
Aut quid minaci Porphyrion statu,
Quid Rhoetus, euulsisq. truncis
Enceladus iaculator audax,
Contra sonantem Palladis aegida
Possent ruentes? hinc auidus stetit
Vulcanus: hinc matrona Iuno, &
Numquam humeris positurus arcum,
Qui rore puro Castaliae lauit
Crines solutos: qui Lycide tenet

Dumeta, natalemq. siluam,
Delius, & Patareus Apollo.
Vis consili expers mole ruit sua.
Vim temperatam Di quoque prouehunt
In maius: ijdem odere uires
Omne nefas animo mouentes.
Testis mearum centimanus Gyges
Sententiarum notus, & integrae
Tentator Orion Dianae
Virginea domitus sagitta.
Iniecta monstris terra dolet suis:
Maeretq. partus fulmine luridum
Missos ad orcum: nec peredit
Impositam celer ignis Aetnam:
Incontinentis nec Tityi iecur
Relinquit ales, nequitiae additus
Custos: amatorem trecentae
Pirithoum cohibent cathenae.

AVGVSTI. LAVDES.

Reguli constantia, & ad Poenos reditus.

CAELO *tonantem credidimus Iouem*
Regnare. praesens diuus habebitur
Augustus, adiectis Britannis
Imperio, grauibusq. Persis.
Miles ne Crassi coniuge barbara
Turpis maritus uixit? & hostium
(Pro curia, inuersiq. mores)

Con-

Consenuit socerorum in armis,
Sub rege Medo, Marsus, & Appulus
Ancyliorum, nominis, & togae
Oblitus, aeternaeq. Vestae,
Incolumi Ioue, & urbe Roma?
Hoc cauerat mens prouida Reguli
Dissentientis condicionibus
Foedis, & exemplo trahentis
Perniciem ueniens in aeuum:
Si non periret immiserabilis
Captiua pubes. Signa ego Punicis
Affixa delubris, & arma
Militibus sine caede, dixit,
Direpta uidi: uidi ego ciuium
Retorta tergo brachia libero,
Portasq. non clausas, & arua
Marte coli populata nostro.
Auro repensus scilicet acrior
Miles redibit? flagitio additis
Damnum. neque amissos colores
Lana refert medicata fuco:
Nec uera uirtus, cum semel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata densis
Cerua plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis se credidit hostibus:
Et Marte Poenos proteret altero,
Qui lora restrictis lacertis
Sensit iners: timuitq. mortem.

Hesperiae mala luctuosae.
Iam bis Monaeses, & Pacori manus
Non auspicatos contudit impetus
Nostros: & adiecisse praedam
Torquibus exiguis renidet,
Paene occupatam seditionibus
Deleuit urbem Dacus, & Aethiops,
Hic classe formidatus, ille
Missilibus melior sagittis.
Fecunda culpae saecula, nuptias
Primum inquinauere, & genus, & domos.
Hoc fonte deriuata clades
In patriam populumq. fluxit.
Motus doceri gaudet Ionicos
Matura uirgo: & fingitur artubus
Iam nunc, & incestos amores
De tenero meditatur ungui.
Mox iuniores quaerit adulteros
Inter mariti uina: neque eligit,
Cui donet impermissa raptim
Gaudia luminibus remotis:
Sed iussa coram non sine conscio
Surgit marito: seu uocat institor,
Seu nauis Hispanae magister,
Dedecorum pretiosus emptor.
Non his iuuentus orta parentibus
Infecit aequor sanguine Punico:
Pyrrhumque, & ingentem cecidit
Antiochum, Hannibalemq. dirum:

Sed rusticorum mascula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Versare glebas: & seuerae
Matris ad arbitrium recisos
Portare fustes: Sol ubi montium
Mutaret umbras: & iuga demeret
Bobus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnosa quid non imminuit dies?
Aetas parentum peior auis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem uitiosiorem.

AD. ASTERIEN

Consolatur eam de mariti absentia dolentem.

QVID fles Asterie, quem tibi candidi
Primo restituent uere fauonij,
Thynna merce beatum
Constantis iuuenem fide
Gygen? ille notis actus ad Oricum
Post insana caprae sidera frigidas
Noctes, non sine multis
Insomnis lacrymis agit.
Atqui solicitae nuncius hospitae
Suspirare Chloen, & miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille uafer modis.
Vt Proetum mulier perfida credulum

Falsis impulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
Maturare necem refert.
Narrat paene datum Pelea Tartaro:
Magnessam Hippoliten dum fugit abstinens:
Et peccare docentes
Fallax historias monet
Frustra: nam scopulis surdior Icari
Voces audit adhuc integer. at tibi,
Ne uicinus Enipeus
Plus iusto placeat, caue.
Quamuis non alius flectere equum sciens
Aeque conspicitur gramine Martio:
Nec quisquam citus aeque
Tusco denatat alueo.
Prima nocte domum claude: neque in uias
Sub cantu querulae despice tibiae:
Et te saepe uocanti
Duram, difficilis mane.

AD MAECENATEM

Cur Kal. Martiis, cum sine uxore sit, nihilo minus tamen epu letur, & sacrificet.

MARTIIS *caelebs quid agam kalendis:*
Quid uelint flores, & acerra turis
Plena, miraris, positusq. carbo in
Cespite uiuo,
Docte sermones utriusque linguae.
Voueram dulces epulas, & album

Libero

Libero caprum prope funeratus
Arboris ictu.
Hic dies anno redeunte festus
Corticem adstrictum pice dimouebit
Amphorae fumum bibere institutae
Consule Tullo.
Sume Maecenas cyathos amici
Sospitis centum: & uigiles lucernas
Perfer in lucem: procul omnis esto
Clamor, & ira:
Mitte ciuiles super urbe curas.
Occidit Daci Cotisonis agmen:
Medus infestus sibi luctuosis
Dissidet armis:
Seruit Hispanae uetus hostis orae
Cantaber sera domitus cathena.
Iam Scythae laxo meditantur arcu
Cedere campis.
Negligens ne qua populus laboret,
Parce priuatus nimium cauere: &
Dona praesentis cape laetus horae: ac
Linque seuera.

Dialogus Horatii & Lydiae.

Ho. DONEC *gratus eram tibi,*
Nec quisquam potior brachia candidae
Ceruici iuuenis dabat,
Persarum uigui rege beatior.
Ly. Donec non alia magis
Arsisti:

Arsisti: neque erat Lydia post Chloen:
Multi Lydia nominis
Romana uigui clarior Ilia.
Ho. Me nunc Thressa Chloe regit
Dulces docta modos, & citharae sciens:
Pro qua non metuam mori,
Si parcent animae fata superstiti.
Ly. Me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornithi:
Pro quo bis patiar mori:
Si parcent puero fata superstiti.
Ho. Quid? si prisca redit Venus,
Diductosq. iugo cogit aheneo?
Si flaua excutitur Chloe,
Reiectaeq. patet ianua Lydiae?
Ly. Quamquam sidere pulchrior
Ille est: tu leuior cortice, & improbo
Iracundior Adria:
Tecum uiuere amem: tecum obeam libens.

AD LYCEN.

Vt, posita duritie, aliqua ipsius miseratione capiatur. 10

EXTREMVM *Tanain si biberes Lyce;*
Saeuo nupta uiro, me tamen asperas
Porrectum ante fores obijcere incolis
Plorares aquilonibus.
Audis quo strepitu ianua, quo nemus
Inter pulchra situm tecta remugiat
Ventis?

Ventis? & positas ut glaciet niues
Puro numine Iupiter?
Ingratam Veneri pone superbiam:
Ne currente retro funis eat rota.
Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
O, quamuis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus uiola pallor amantium,
Nec uir Pieria pellice saucius:
Curuat: supplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior aesculo,
Nec mauris animum mitior anguibus.
Non hoc semper erit liminis, aut aquae
Caelestis patiens latus.

AD MERCVRIVM

Vt modos sibi dictet, quibus Lyde flecti posit. Danaidum fabula.

11

MERCVRI, *nam te docilis magistro*
Mouit Amphion lapides canendo,
Tuq. testudo resonare septem
Callida neruis,
Nec loquax olim, neque grata, nunc &
Diuitum mensis, & amica templis,
Dic modos, Lyde quibus obstinatas
Applicet aures.
Quae uelut latis equa trima campis,
Ludit exsultum: metuitq. tangi,
Nuptiarum

Nuptiarum expers, & adhuc proteruo
Cruda marito.
Tu potes tigres, comitesq. siluas
Ducere: & riuos celeres morari.
Cessit immanis tibi blandienti
Ianitor aulae
Cerberus: quamuis furiale centum
Muniant angues caput eius: atque
Spiritus taeter, saniesq. manet
Ore trilingui.
Quin & Ixion, Tityosq. uultu
Risit inuito. stetit urna paullum
Sicca, dum grato Danai puellas
Carmine mulces.
Audiat Lyde scelus, atque notas
Virginum poenas, & inane lymphae
Dolium fundo pereuntis imo,
Seraq. fata.
Quae manent culpas etiam sub orco
Impiae: nam quid potuere maius?
Impiae sponsos potuere duro
Perdere ferro.
Vna de multis face nuptiali
Digna, periurum fuit in parentem
Splendide mendax: & in omne uirgo
Nobilis aeuum.
Surge, quae dixit iuueni marito:
Surge: ne longus tibi somnus, unde
Non times, detur: socerum, & scelestas

Falle

Falle sorores.
Quae, uelut nactae uitulos leaenae
Singulos eheu lacerant. ego illis
Mollior, nec te feriam: nec intra
Claustra tenebo:
Me pater saeuis oneret cathenis:
Quod uiro clemens misero peperci:
Me uel extremos Numidarum in agros
Classe releget:
I, pedes quo te rapiunt, & aurae:
Dum fauet nox, & Venus: i secundo
Omine: & nostri memorem sepulcro
Scalpe querellam.

AD. NEOBVLEN

Eam Hebri adolescentis amore correptam, otio se iam tradere. 12

MISERARVM *est neque amori dare ludum:*
Neque dulci mala uino lauere: aut ex-
animari metuentes patruae uerbera linguae.
Tibi qualum Cythereae puer ales,
Tibi telas, operosaeq. Mineruae
Studium aufert Neobule Liparaei nitor Hebri.
Eques ipso melior Bellerophonte,
Neque pugno, neque segni pede uictus,
Simul unctos Tiberinis humeros lauit in undis.
Catus idem per apertum fugientes
Agitato grege ceruos iaculari: &
Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum.

AD . FONTEM . BLANDVSIAE

Commendat eius amoenitatem.

O FONS *Blandusiae splendidior uitro,* 13
Dulci digne mero, non sine floribus,
Cras donaberis haedo:
Cui frons turgida cornibus
Primis, & Venerem, & proelia destinat
Frustra: nam gelidos inficiet tibi
Rubro sanguine riuos,
Lasciui soboles gregis.
Te flagrantis atrox hora caniculae
Nescit tangere: tu frigus amabile
Fessis uomere tauris
Praebes, & pecori uago.
Fies nobilium tu quoque fontium:
Me dicente cauis impositam ilicem
Saxis: unde loquaces
Lymphae desiliunt tuae.

AVGVSTI . LAVDES

HERCVLIS *ritu modo dictus, o plebs* 14
Morte uenalem petijsse laurum,
Caesar, Hispana repetit penates
Victor ab ora.
Vnico gaudens mulier marito
Prodeat iustis operata diuis;
Et soror clari ducis, & decorae
Supplice uitta

Virginum matres, iuuenumq. nuper
Sospitum. uos o pueri, & puellae
Iam uirum expertae, male ominatis
Parcite uerbis.
Hic dies uere mihi festus atras
Eximet curas: ego nec tumultum,
Nec mori per uim metuam, tenente
Caesare terras.
I, pete unguentum puer, et coronas,
Et cadum Marsi memorem duelli:
Spartacum si qua potuit uagantem
Fallere testa.
Dic & argutae properet Neaerae
Myrrheum nodo cohibere crinem:
Si per inuisum mora ianitorem
Fiet: abito.
Lenit albescens animos capillus
Litium, et rixae cupidos proteruae.
Non ego hoc ferrem calidus iuuenta
Consule Planco.

IN CHLORIM

Vt saltem uetula nequitias facere desinat. 15

VXOR *pauperis Ibici,*
Tandem nequitiae pone modum tuae,
Famosisq. laboribus.
Maturo propior desine funeri
Inter ludere uirgines:

Et Stellis nebullam spargere candidis.
Non, si quid Pholoen satis,
Et te Chlori decet. filia rectius
Expugnat iuuenum domos,
Pulso Thyas uti concita tympano.
Illam cogit amor Nothi
Lasciuae similem ludere capreae.
Te lanae prope nobilem
Tonsae Luceriam, non citharae decent,
Nec flos purpureus rosae,
Nec poti uetulam fece tenus cadi.

AD. MAECENATEM

* contentum esse sua sorte. hac autem affectione animi uitam beatam constare.

16

INCLVSAM *Danaen turris ahenea,*
Robustaeq. fores, & uigilum canum
Tristes excubiae munierant satis
Nocturnis ab adulteris:
Si non Acrisium, uirginis abditae
Custodem pauidum, Iupiter, & Venus
Risissent: fore enim tutum iter, & patens
Conuerso in pretium deo.
Aurum per medios ire satellites,
Et perrumpere amat saxa, potentius
Ictu fulmineo. concidit auguris
Argiui domus, ob lucrum
Demersa excidio. diffidit urbium

Portas uir Macedo: & subruit aemulos
Reges muneribus. munera nauium
Saeuos illaqueant duces.
Crescentem sequitur cura pecuniam,
Maiorumq; fames. iure perhorrui
Late conspicuum tollere uerticem
Maecenas equitum decus.
Quanto quisque sibi plura negauerit,
A Dis plura feret. nil cupientium
Nudus castra peto: & transfuga, diuitum
Partes linquere gestio,
Contemptae dominus splendidior rei,
Quam, si quidquid arat non piger Appulus,
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.
[illegible]*us aquae, siluaq. iugerum*
Purae ri[illegible]*, & segetis certa fides meae;*
Paucoru[illegible]*perio fertilis Africae*
Fulgentem[illegible]*ior.*
Fallit sorte bea[illegible]*rae mella ferunt apes:*
Quamquam nec Cala[illegible]*bus in amphora*
Nec Laestrigonia Ba[illegible]*uia Gallicis*
Languescit mihi: nec ping[illegible]
Crescunt uellera pascuis:
Importuna tamen pauperies abest.[illegible]*s.*
Nec, si plura uelim, tu dare deneg[illegible]
Contracto melius parua cupidine
Vectigalia porrigam;
Quam si Mygdonijs regnum Alyattici
Campis continuem, multa petentibus,
Desunt

Desunt multa. bene est, cui Deus obtulit
Parca, quod satis est, manu.

AD. AELIVM. LAMIAM

Nobilitatem ipsius commendat: deinde admonet, ut se praeparet ad diem crastinum, qui pluuiosus fore uidebatur, hilariter exigendum.

17

AELI *uetusto nobis ab Lamo,*
Quando & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos, & nepotum
Per memores genus omne fastos:
Auctore ab illo ducis originem.
Qui Formiarum moenia dicitur
Princeps, & innantem Maricae
Litoribus tenuisse Lyrin
Late tyrannus. cras folijs nemus
Multis, & alga litus inutili
Demissa tempestas ab Euro
Sternet: aquae nisi fallit augur
Annosa cornix. dum potes, aridum,
Compone lignum: cras genium mero
Curabis, & porco bimestri,
Cum famulis operum solutis.

AD. FAVNVM

Vt sibi propitius sit.

18

FAVNE, *Nympharum fugientum amator,*
Per meos fines, & aprica rura

Lenis incedas: abeasq. paruis
Aequus alumnis:
Si ter pleno cadit hoedus anno:
Larga nec desunt Veneris sodali
Vina crateri: uetus ara multo
Fumat odore:
Ludit herboso pecus omne campo:
Cum tibi nonae redeunt Decembres:
Festus in pratis uacat otioso
Cum boue pagus:
Inter audaces lupus errat agnos:
Spargit agrestes tibi silua frondes:
Gaudet inuisam pepulisse fossor
Ter pede terram.

AD. TELEPHVM

Non ita curandas esse ueteres historias, ut ea quae ad uitam exhilarandam pertinent. 19

QVANTVM *distet ab Inacho*
Codrus, pro patria non timidus mori,
Narras, & genus Aeaci,
Et pugnata sacro bella sub Ilio.
Quo Chium precio cadum
Mercemur; quis aquam temperet ignibus:
Quo praebente domum, & quota
Pelignis caream frigoribus; taces.
Da Lunae propere nouae,
Da noctis mediae, da puer auguris
Murenae, tribus, & nouem

Miscentur

Miſcentur cyathis pocula commodis.
Qui muſas amat impares;
Ternos ter cyathos attonitus petet
Vates. tres prohibet ſupra
Rixarum metuens tangere Gratia
Nudis iuncta ſororibus.
Inſanire iuuat. cur Berecynthiae
Ceſſant flamina tibiae?
Cur pendet tacita fiſtula cum lyra?
Parcentes ego dexteras
Odi: ſparge roſas. audiat inuidus
Dementem ſtrepitum Lycus:
Et uicina ſeni non habilis Lyco.
Spiſſa te nitidum coma,
Puro te ſimilem Telephe ueſpero:
Tempeſtiua petit Chloe:
Me lentus Glycerae torret amor meae.

AD. PYRRHVM

Ne formoſum puerum a puella abſtrahere moliatur. 20

NON *uides, quanto moueas periclo*
Pyrrhe Getulae catulos leaenae?
Dura poſt paullo fugies inaudax
Proelia raptor:
Cum per obſtantes iuuenum cateruas
Ibit, inſignem repetens Nearchum:
Grande certamen, tibi praeda cedat
Maior, an illi.

Interim dum tu celeres sagittas
Promis, haec dentes acuit timendos:
Arbiter pugnae posuisse nudo
Sub pede palmam
Fertur: & leni recreare uento
Sparsum odoratis humerum capillis:
Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa
Raptus ab Ida.

AD. AMPHORAM,

Vt in Coruini gratiam uina uetusta promat. 21

O NATA *mecum consule Manlio,*
Seu tu querelas, siue geris iocos,
Seu rixam, & insanos amores,
Seu facilem pia testa somnum:
Quocumque lectum nomine Massicum
Seruas, moueri digna bono die:
Descende Coruino iubente,
Promere languidiora uina.
Non ille, quamquam Socraticis madet
Sermonibus: te negliget horridus:
Narratur & prisci Catonis
Saepe mero caluisse uirtus.
Tu lene tormentum ingenio admoues
Plerumque duro: tu sapientium
Curas, & arcanum iocoso
Consilium retegis Lyaeo:
Tu spem reducis mentibus anxijs,

Viresque, & addis cornua pauperi,
Post te neque iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te Liber, & si laeta aderit Venus,
Segnesq. nodum soluere Gratiae,
Viuaeq. producent lucernae:
Dum rediens fuget astra Phoebus:

IN. DIANAM

22

MONTIVM *custos, nemorumq. uirgo,*
Quae laborantes utero puellas
Ter uocata audis: adimisq. leto
Diua triformis:
Imminens uillae tua pinus esto:
Quam per exactos ego laetus annos,
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

AD. PHIDILEN

Suadens Deos puris manibus, & bona conscientia colendos esse.

23

CAELO *supinas si tuleris manus*
Nascente Luna rustica Phidile:
Si ture placaris, & horna
Fruge lareis, auidaq. porca:
Nec pestilentem sentiet Africum
Foecunda uitis, nec sterilem seges
Rubiginem, aut dulces alumni

Pomifero graue tempus anno.
Nam quae niuali pascitur Algido
Deuota, quercus inter, & ilices:
Aut crescit Albanis in herbis
Victima, pontificum secures
Ceruice tinget. te nihil attinet
Tentare multa caede bidentium
Paruos coronantem marino
Rore deos fragiliq. myrto.
Immunis aram si tetigit manus:
Non sumptuosa blandior hostia,
Mollibit auersos penates
Farre pio, & saliente mica.

IN. AVAROS

INTACTIS *opulentior*
Thesauris Arabum, & diuitis Indiae,
Caementis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis, & mare Ponticum:
Si figit adamantinos
Summis uerticibus dira necessitas
Clauos: non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput.
Campestres melius Scythae,
Quorum plaustra uagas rite trahunt domos,
Viuunt, & rigidi Getae:
Immetata quibus iugera liberas
Fruges, & Cererem ferunt:

Nec

Nec cultura placet longior annua:
Defunctumq. laboribus
Aequali recreat sorte uicarius.
Illic matre carentibus
Priuignis mulier temperat innocens:
Nec dotata regit uirum
Coniux: nec nitido fidit adultero.
Dos est magna, parentium
Virtus, & metuens alterius uiri
Certo foedere castitas:
Et peccare nefas, aut pretium est mori.
O quisquis uolet impias
Caedes, aut rabiem tollere ciuica:
Si quaeret, pater urbium,
Subscribi statuis: indomitam audeat
Refraenare licentiam,
Clarus post genitis. quatenus, heu nefas,
Virtutem incolumem odimus:
Sublatam ex oculis quaerimus inuidi.
Quid tristes querimoniae.
Si non supplicio culpa reciditur?
Quid leges sine moribus
Vanae proficiunt? si neque feruidis
Pars inclusa caloribus
Mundi, nec boreae finitimum latus,
Durataeq. solo niues
Mercatorem abigunt. horrida callidi
Vincunt aequora nauitae.
Magnum pauperies opprobrium, iubet

Quiduis

Quiduis & facere, & pati:
Virtutisq. uiam deserit arduae.
Vel nos in Capitolium,
Quo clamor uocat, & turba fauentium:
Vel nos in mare proximum
Gemmas, & lapides, aurum & inutile,
Summi materiam mali,
Mittamus. scelerum si bene paenitet:
Eradenda cupidinis
Praui sunt elementa: & tenerae nimis
Mentes asperioribus
Formandae studijs. nescit equo rudis
Haerere ingenuus puer:
Venari. timet, ludere doctior.
Seu graeco iubeas trocho:
Seu malis uetita legibus alea.
Cum periura patris fides
Consortem socium fallat, & hospitem:
Indignoq. pecuniam
Heredi properet. scilicet improbae
Crescunt diuitiae: tamen
Curtae nescio quid semper abest rei.

AD. BACCHVM

25

QVO *me Bacche rapis tui*
Plenum? quae in nemora, & quos agor in specus
Velox mente noua? quibus
Antris egregij Caesaris audiar

Aeternum

Aeternum meditans decus
Stellis inserere, & concilio Iouis?
Dicam insigne recens, adhuc
Indictum ore alio. non secus in iugis
Ex somnis stupet Euhyas,
Hebrum prospiciens, & niue candidam
Thracen, ac pede barbaro
Lustratam Rhodopen. ut mihi deuio
Rupes, & uacuum nemus
Mirari libet. ô Naiadum potens,
Baccharumq; ualentium
Proceras manibus uertere fraxinos,
Nil paruum, aut humili modo,
Nil mortale loquar. dulce periculum est
O Lenaee sequi Deum
Cingentem uiridi tempora pampino.

Se iam senem amoribus aptum amplius non esse. 26

V I X I *puellis nuper idoneus;*
Et militaui non sine gloria:
Nunc arma, defunctumq. bello
Barbiton hic paries habebit:
Laeuum marinae qui Veneris latus
Custodit, hic hic ponite lucida
Funalia, & uecteis, & arcus
Oppositis foribus minaceis.
O, quae beatam diua tenes Cyprum, &
Memphim carentem Sythonia niue

Regina,

Regina, sublimi flagello
Tange Chleon semel, arrogantem.

AD. GALATEAM. NAVIGATVRAM

Deterret eam praecipue exemplo Europae. 27

IMPIOS *parrae recinentis omen*
Ducat, & praegnans canis, aut ab agro
Rana decurrens lupa Lanuuino,
Fetaq. uulpes:
Rumpat & serpens iter institutum:
Si per obliquum similis sagittae
Terruit mannos. ego cui timebo,
Prouidus auspex,
Ante quam stantes repetant paludes
Imbrium diuina auis imminentum:
Oscinem coruum prece suscitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix ubicumque mauis:
Et memor nostri Galatea uiuas:
Teq. nec leuus uetet ire picus,
Nec uaga cornix:
Sed uides quanto trepidet tumultu
Pronus Orion? ego, quid sit ater
Hadriae, noui, sinus: & quid albus
Peccet Iapyx.
Hostium uxores, pueriq. caecos
Sentiant motus orientis Hoedi, &
Aequoris nigri fremitum, & trementes

Verbere

Verbere ripas.
Sic & Europe niueum doloso
Credidit tauro latus: & scatentem
Belluis pontum, mediasq. fraudes
Palluit audax.
Nuper in pratis studiosa florum, &
Debitae nymphis opifex coronae,
Nocte sublustri, nihil, astra praeter,
Vidit & undas.
Quae simul centum tetigit potentem
Opidis Creten: pater o relictum
Filiae nomen, pietasq. dixit
Victa furore,
Vnde, quo ueni? leuis una mors est
Virginum culpae. uigilans ne ploro
Turpe commissum, an uitijs carentem
Ludit imago
Vana, quae porta fugiens eburna
Somnium ducit? melius ne fluctus
Ire per longos fuit, an recentes
Carpere flores?
Si quis infamem mihi nunc iuuencum
Dedat iratae: lacerare ferro, &
Frangere enitar modo multum amati
Cornua tauri.
Impudens liqui patrios penates:
Impudens Orcum moror. O, deorum
Si quis haec audis: utinam inter errem
Nuda leones

Ante,

Ante, quam turpis macies decentes
Occupet malas: teneraeq. succus
Defluat praedae: speciosa quaero
Pascere tigres.
Vilis Europe, pater urget absens:
Quid mori cessas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te secuta,
Elidere collum.
Siue te rupes, & acuta leto
Saxa delectant: age te procellae
Crede ueloci: nisi herile mauis
Carpere pensum
Regius sanguis: dominaeq. tradi
Barbarae pellex. aderat querenti
Perfidum ridens Venus, & remisso
Filius arcu.
Mox ubi lusit satis: abstineto
Dixit irarum, calidaeq. rixae:
Cum tibi inuisus laceranda reddet
Cornua taurus.
Vxor inuicti Iouis esse nescis?
Mitte singultus: bene ferre magnam
Disce fortunam: tua sectus orbis
Nomina ducet.

AD LYDEN
Diem Neptuno sacrum hilariter exigendum esse. 28

FESTO *quid potius die*
Neptuni faciam? prome reconditum
Lyde

Lyde strenua Caecubum:
Munitaeq. adhibe uim sapientiae.
Inclinare meridiem
Sentis: ac, ueluti stet uolucris dies,
Parcis diripere horreo
Cessantem Bibuli consulis amphoram.
Nos cantabimus inuicem
Neptunum, & uirides Nereidum comas.
Tu curua recines lyra
Latonam, & celeris spicula Cynthiae:
Summo carmine, quae Cnidon
Fulgenteisq. tenet Cycladas: & Paphon
Iunctis uisit oloribus.
Dicetur merita Nox quoque nenia.

AD. MAECENATEM

Inuitat eum ad cenam.

TYRRHENA *regum progenies, tibi* 29
Non ante uerso lene merum cado
Cum flore Maecenas rosarum, &
Pressa tuis balanus capillis
Iam dudum apud me est. eripe te morae,
Ne semper udum Tibur, & Esulae
Decliue contempleris aruum, &
Telegoni iura parricidae,
Fastidiosam desere copiam, &
Molem propinquam nubibus arduis:
Omitte mirari beatae

umum,

Fumum, & opes, strepitumq. Romae.
Plerumque gratae diuitibus uices,
Mundaeq. paruo sub lare pauperum
Cenae, sine aulaeis, & ostro
Solicitum explicuere frontem.
Iam clarus occultum Andromedes pater
Ostendit ignem: iam Procyon furit,
Et stella uesani leonis,
Sole dies referente siccos.
Iam pastor umbras cum grege languido,
Riuumq. fessus quaerit, & horridi
Dumeta Siluani: caretq.
Ripa uagis taciturna uentis.
Tu, ciuitatem quis deceat status,
Curas: & urbi solicitus times,
Quid Seres, & regnata Cyro
Bactra parent, Tanaisq. discors.
Prudens futuri temporis exitum
Caliginosa nocte premit Deus:
Ridetque, si mortalis ultra
Fas trepidat. quod adest, memento
Componere aequus. cetera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio alueo
Cum pace dilabentis Etruscum
In mare; nunc lapides adesos,
Stirpesq. raptas, & pecus, & domos
Voluentis una, non sine montium
Clamore, uicinaeq. siluae.
Cum fera diluuies quietos

Irritat

Irritat amnes. ille potens sui,
Laetusq. deget: cui licet in diem
Dixisse, uixi: cras uel atra
Nube polum pater occupato,
Vel sole puro: non tamen irritum
Quodcumque retro est, efficiet: neque
Diffinget, infectumq. reddet,
Quod fugiens semel hora uexit.
Fortuna saeuo laeta negotio, &
Ludum insolentem ludere pertinax,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alij benigna.
Laudo manentem. si celeres quatit
Pennas, resigno quae dedit: & mea
Virtute me inuoluo; probamq.
Pauperiem sine dote quaero.
Non est meum, si mugiat Africis
Malus procellis, ad miseras preces
Decurrere; & uotis pacisci,
Ne Cypriae, Tyriaeq. merces
Addant auaro diuitias mari.
Tunc me biremis praesidio scaphae,
Tutum per Aegaeos tumultus
Aura feret, geminusq. Pollux.

Carminum suorum gloria in aeternam fore. 30

EXEGI *monumentum aere perennius,*
Regaliq. situ Pyramidum altius:
Quod non imber edax, non aquilo impotens
Possit diruere, aut innumerabilis

Annorum series, & fuga temporum.
Non omnis moriar: multaq. pars mei
Vitabit Libitinam. usque egò postera
Crescam laude recens: dum capitolium
Scandet cum tacita uirgine pontifex.
Dicar, qua uiolens obstrepit Aufidus:
Et qua pauper aquae Daunus, agrestium
Regnator populorum: ex humili potens
Princeps Aeolium carmen ad Italos
Deduxisse modos: sume superbiam
Quaesitam meritis: & mihi Delphica
Lauro cinge uolens Melpomene comam.

Q. HO-

Q. HORATII. FLACCI CARMINVM

LIBER. IV

Se iam ea aetate esse, ut a rebus Venereis alieno esse animo debeat: & tamen Ligurini uaesano amore torreri.

NTERMISSA *Venus diu*
Rursus bella moues. parce precor, precor.
I *Non sum qualis eram bonae*
Sub regno Cynarae: desine dulcium
Mater saeua Cupidinum
Circa lustra decem flectere mollibus
Iam durum imperijs. abi
Quo blandae iuuenum te reuocant preces.
Tempestiuius in domo
Paulli, purpureis ales oloribus,
Comessabere Maximi:
Si torrere iecur quaeris idoneum.
Namque & nobilis, & decens,
Et pro solicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,
Late signa feret militiae tuae.
Et quandoque potentior
Largis muneribus riserit aemuli,
Albanos prope te lacus

Ponet marmoream sub trabe Cypria.
Illic plurima naribus
Duces tura: lyraeque, & Berecynthiae
Delectabere tibiae
Mistis carminibus non sine fistula.
Illic bis pueri die
Numen cum teneris uirginibus tuum
Laudantes, pede candido
In morem salium, ter quatient humum.
Me nec femina, nec puer,
Iam nec spes animi credula mutui,
Nec certare iuuat mero:
Nec uincire nouis tempora floribus.
Sed cur heu Ligurine, cur
Manat rara meas lacryma per genas?
Cur facunda parum decoro
Inter uerba cadit lingua silentio?
Nocturnis te ego somnijs
Iam captum teneo: iam uolucrem sequor
Te per gramina Martij
Campi, te per aquas dure uolubiles.

AD. ANTONIVM. IVLVM

Pindarum inimitabilem esse.

PINDARVM *quisquis studet aemulari,*
Iule: ceratis ope Daedalea
Nititur pennis, uitreo daturus
Nomina ponto.

Monte

Monte decurrens uelut amnis, imbres
Quem super notas aluere ripas,
Feruet, immensusq. ruit profundo
Pindarus ore,
Laurea donandus Apollinari,
Seu per audaces noua dithyrambos
Verba deuoluit, numerisq. fertur
Lege solutis:
Seu Deos, regesq. canit, Deorum
Sanguinem: per quos cecidere iusta
Morte centauri: cecidit tremendae
Flamma chimaerae:
Siue, quos Elea domum reducit
Palma caelestes: pugilem ue, equum ue
Dicit: & centum potiore signis
Munere donat:
Flebili sponsae iuuenem ue raptum
Plorat: & uires, animumque, moresque,
Aureos deducit in astra: nigroq.
Inuidet orco.
Multa Dircaeum leuat aura cycnum:
Tendit Antoni quoties in altos
Nubium tractus. ego apis Matinae
More, modoq.
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus, uuidiq.
Tiburis ripas, operosa paruus
Carmina fingo.
Concines maiore poeta plectro

Caesarem: quandoque trahet feroces
Per sacrum cliuum, merita decorus
Fronde, Sicambros,
Quo nihil maius, melius ue terris
Fata donauere, boniq. diui:
Nec dabunt: quamuis redeant in aurum
Tempora priscum.
Concines laetosq. dies, & urbis
Publicum ludum, super impetrato
Fortis Augusti reditu, forumq.
Litibus orbum.
Tum meae, siquid loquar audiendum,
Vocis accedet bona pars: & ô Sol
Pulcher, o laudande, canam, recepto
Caesar felix.
Tuq. dum procedis; Io triumphe,
Non semel dicemus, Io triumphe,
Ciuitas omnis: dabimusq. diuis
Tura benignis.
Te decem tauri totidemq. uaccae,
Me tener soluet uitulus relicta
Matre, qui largis iuuenescit herbis
In mea uota,
Fronte curuatos imitatus igneis
Tertium Lunae referentis ortum,
Qua notam duxit, niueus uideri,
Cetera fuluus.

AD MELPOMENEN

Se uitam, famamq. ei debere.

QVEM tu Melpomene semel
Nascentem placido lumine uideris:
Illum non labor Isthmius
Clarabit pugilem: non equus impiger
Curru ducet Achaico
Victorem: neque res bellica Delijs
Ornatum folijs ducem,
Quod regum tumidas contuderit minas:
Ostendet capitolio.
Sed quae Tibur aquae fertile perfluunt,
Et spissae nemorum comae,
Fingent Aeolio carmine nobilem.
Romae principis urbium
Dignatur soboles inter amabiles
Vatum ponere me choros:
Et iam dente minus mordeor inuido.
O testudinis aureae
Dulcem quae strepitum Pieri temperas:
O mutis quoque piscibus
Donatura cycni, si libeat, sonum,
Totum muneris hoc tui est,
Quod monstror digito praetereuntium
Romanae fidicen lyrae:
Quod spiro, & placeo: si placeo: tuum est.

DRVSI. LAVDES

QVALEM ministrum fulminis alitem,
Cui rex Deorum regnum in aues uagas
Permisit, expertus fidelem
Iupiter in Ganymede flauo.
Olim iuuentas, & patrius uigor
Nido laborum propulit inscium:
Vernique, iam nimbis remotis,
Insolitos docuere nisus
Venti pauentem: mox in ouilia
Demisit hostem uiuidus impetus:
Nunc in reluctantes dracones
Egit amor dapis, atque pugnae:
Qualem ue laetis caprea pascuis
Intenta, fuluae matris ab ubere
Iam lacte depulsum leonem,
Dente nouo peritura uidit:
Videre Rhoeti bella sub Alpibus
Drusum gerentem & Vindelici: quibus
Mos unda deductus per omne
Tempus Amazonia securi
Dextras obarmet, quaerere distuli:
Nec scire fas est omnia. sed diu,
Lateq. uictrices cateruae
Consilijs iuuenis reuictae
Sensere, quid mens rite, quid indoles
Nutrita faustis sub penetralibus
Posset, quid Augusti paternus

In pueros animus Nerones.
Fortes creantur fortibus: & bonis
Est in iuuencis, est in equis patrum
Virtus: nec imbellem feroces
Progenerant aquilae columbam.
Doctrina sed uim promouet insitam:
Rectiq. cultus pectora roborant:
Vtcumque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpae.
Quid debeas o Roma Neronibus,
Testis Metuarum flumen, & Asdrubal
Deuictus, & pulcher fugatis
Ille dies Latio tenebris,
Qui primus alma risit adorea:
Dirus per urbes Afer ut Italas,
Ceu flamma per tedas, uel eurus
Per Siculas equitauit undas.
Post hoc secundis usque laboribus
Romana pubes creuit: & impio
Vastata Poenorum tumultu
Fana Deos habuere rectos:
Dixitq. tandem perfidus Hannibal,
Cerui luporum praeda rapacium
Sectamur ultro, quos opimus
Fallere, & effugere est triumphus.
Gens, quae cremato fortis ab Ilio
Iactata Tuscis aequoribus sacra,
Natosque, maturosq. patres
Pertulit Ausonias ad urbeis:

Duris

Duris ut ilex tonsa bipennibus
Nigrae feraci frondis in Algido,
Per damna, per caedeis, ab ipso
Ducit opes, animumq; ferro.
Non Hydra secto corpore firmior
Vinci dolentem creuit in Herculem:
Monstrum ue summisere Colchi
Maius, Echioniae ue Thebae.
Merses profundo: pulchrior euenit.
Luctere: multa proruet integrum
Cum laude uictorem: geretq;
Proelia coniugibus loquenda.
Carthagini iam non ego nuncios
Mittam superbos: occidit, occidit
Spes omnis, & fortuna nostri
Nominis Asdrubale interempto.
Nil Claudiae non efficient manus:
Quas & benigno numine Iupiter
Defendit: & curae sagaces
Expediunt per acuta bella.

AD AVGVSTVM

Vt tandem in urbem redeat.

DIVIS orte bonis, *optime Romulae*
Custos gentis, abes iam nimium diu;
Maturum reditum pollicitus patrum
Sancto concilio, redi.
Lucem redde tuae dux bone patriae,

Instar

Instar ueris enim uultus ubi tuus
Affulsit: populo gratior it dies:
Et soles melius nitent.
Vt mater iuuenem, quem notus inuido
Flatu Carpathij trans maris aequora
Cunctantem spatio longius annuo
Dulci detinet a domo:
Votis ominibusque, & precibus uocat:
Curuo nec faciem littore dimouet:
Sic desiderijs icta fidelibus
Quaerit patria Caesarem.
Tutus bos etenim rura perambulat;
Nutrit rura Ceres, almaq. faustitas:
Pacatum uolitant per mare nauitae:
Culpari metuit fides:
Nullis polluitur casta domus stupris:
Mos, & lex maculosum edomuit nefas
Laudantur simili prole puerperae:
Culpam poena premit comes.
Quis Parthum paueat? quis gelidum Scythen?
Quis, Germania quos horrida parturit,
Foetus incolumi Caesare? quis ferae
Bellum curet Iberiae?
Condit quisque diem collibus in suis:
Et uitem uiduas ducit ad arbores:
Hinc ad uina redit laetus: & alteris
Te mensis adhibet Deum.
Te multa prece, te prosequitur mero
Diffuso pateris; & laribus tuum

Miscet numen, uti Graecia Castoris,
Et magni memor Herculis.
Longas o utinam dux bone ferias
Praestes Hesperiae, dicimus integro
Sicci mane die: dicimus uuidi,
Cum Sol Oceano subest.

IN. APOLLINEM. ET. DIANAM
carmen saeculare.

DIVE, *quem proles Niobaea magnae*
Vindicem linguae, Tityosq. raptor
Sensit, & Troiae prope uictor altae
Phthius Achilles,
Ceteris maior, tibi miles impar:
Filius quamuis Thetidos marinae
Dardanas turres quateret tremenda
Cuspide pugnax.
Ille, mordaci uelut icta ferro
Pinus, aut impulsa cupressus euro,
Procidit late: posuitq. collum
Puluere teucro.
Ille non inclusus equo Mineruae
Sacra mentito, male feriatos
Troas, & laetam Priami choreis
Falleret aulam.
Sed palam captis grauis, heu nefas, heu,
Nescios fari pueros Achiuis
Vreret flammis, etiam latentes
Matris in aluo:

Ni tuis uictus, Venerisq. gratae
Vocibus diuum pater annuisset,
Rebus Aeneae potiore ductos
Alite muros.
Doctor argutae fidicen Thaliae
Phoebe, qui Xantho lauis amne crines:
Dauniae defende decus camoenae
Leuis Agyieu.
Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
Carminis, nomenq. dedit poetae.
Virginum primae, pueriq. claris
Patribus orti,
Deliae tutela deae, fugaces
Lyncas, & ceruos cohibentis arcu,
Lesbium seruate pedem, meique
Pollicis ictum.
Rite Latonae puerum canentes,
Rite crescentem face noctilucam,
Prosperam frugum, celeremq. pronos
Voluere menseis.
Nupta iam dices, ego dis amicum,
Saeculo festas referente luces,
Reddidi carmen docilis modorum
Vatis Horati.

AD TORQVATVM

Veris aduentu, & aequa moriendi condicione proposita, inuitat ad hilaritatem.

7

DIFFVGERE *niues: redeunt iam gramina cãpis,*

Arbo-

Arboribusq. comae.
Mutat terra uices: & decrescentia ripas
Flumina praetereunt.
Gratia cum Nymphis, geminisq. sororibus audet
Ducere nuda choros.
Immortalia ne speres, monet annus, & almum
Quae rapit hora diem.
Frigora mitescunt zephyris: uer proterit aestas,
Interitura, simul
Pomifer autumnus fruges effuderit: & mox
Bruma reccurrit iners.
Damna tamen celeres reparant caelestia Lunae:
Nos ubi decidimus,
Quo pius Aeneas, quo Tullus diues, & Ancus.
Puluis, & umbra sumus.
Quis scit an adijciant hodiernae crastina summae
Tempora Di superi?
Cuncta manus auidas fugient heredis, amico,
Quae dederis animo.
Cum semel occideris; & de te splendida Minos
Fecerit arbitria:
Non Torquate genus, non te facundia, non te
Restituet pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum:
Nec lethaea ualet Theseus abrumpere caro
Vinculo Pirithoo.

AD . MARCIVM . CENSORINVM

Nihil esse potentius carminibus ad perpetuandam famam.

D O N A R E M *pateras, grataq. commodus*
Censorine meis aera sodalibus:
Donarem tripodas, praemia fortium
Graiorum: neque tu pessima munerum
Ferres: diuite me scilicet artium,
Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas,
Hic saxo, liquidis ille coloribus,
Solers nunc hominem ponere, nunc Deum:
Sed non haec mihi uis: non tibi talium
Res est, aut animus deliciarum egens:
Gaudes carminibus. carmina possumus
Donare: & pretium dicere muneri.
Non incisa notis marmora publicis,
Per quae spiritus, & uita redit bonis
Post mortem ducibus: non celeres fugae,
Reiectaeq. retrorsum Hannibalis minae,
Non incendia Carthaginis impiae,
Eius, qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit; clarius indicant
Laudes, quam Calabrae Pierides: neque,
Si chartae sileant, quod benefeceris,
Mercedem tuleris. quid foret Iliae,
Mauortisq. puer, si taciturnitas
Obstaret meritis inuida Romuli?
Ereptum Stygiis fluctibus Aeacum

Virtus,

Virtus, & fauor, & lingua potentium
Vatum diuitibus consecrat insulis.
Dignum laude uirum musa uetat mori:
Caelo musa beat. sic Iouis interest
Optatis epulis impiger Hercules.
Clarum Tyndaridae sidus ab infimis
Quassas eripiunt aequoribus rates.
Ornatus uiridi tempora pampino
Liber uota bonos ducit ad exitus.

AD. LOLLIVM

Scripta sua numquam interitura, sine poetarum ope, uirtutem obliuione obrui. se Lollij laudes posteris proditurum.

NE *forte credas interitura,*
Longe sonantem natus ad Aufidum,
Non ante uulgatas per artes
Verba loquor socianda chordis.
Non, si priores Maeonius tenet
Sedeis Homerus: Pindaricae latent,
Caeaeque, & Alcaei minaces,
Stesichoriq. graues camoenae.
Nec, siquid olim lusit Anacreon,
Deleuit aetas. spirat adhuc amor:
Viuuntq. commissi calores
Aeoliae fidibus puellae.
Non sola comptos arsit adulteri
Crines, & aurum uestibus illitum
Mirata, regaleisq. cultus,
Et comites, Helene Lacaena:

Primus ue Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non semel Ilios
Vexata: non pugnauit ingens
Idomeneus, Sthenelus ue solus
Dicenda musis proelia, non ferox
Hector, uel acer Deiphobus graues
Excepit ictus pro pudicis.
Coniugibus, puerisq. primus.
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi, sed omnes illacrymabiles
Vrgentur, ignotiq. longa
Nocte: carent quia uate sacro.
Paullum sepultae distat inertiae
Celata uirtus. non ego te meis
Chartis inornatum sileri,
Tot ue tuos patiar labores
Impune Lolli carpere liuidas
Obliuiones. est animus tibi
Rerumq. prudens, & secundis
Temporibus, dubijsq. rectus,
Vindex auarae fraudis, & abstinens
Ducentis ad se cuncta pecuniae,
Consulq. non unius anni,
Sed quoties bonus, atque fidus
Iudex honestum praetulit utili: &
Reiecit alta dona nocentium
Vultu: & per obstantes cateruas
Explicuit sua uictor arma.
Non possidentem multa, uocaueris

Recte beatum : rectius occupat
Nomen beati, qui deorum
Muneribus sapienter uti,
Duramq. callet pauperiem pati :
Peiusq. leto flagitium timet :
Non ille pro caris amicis,
Aut patria timidus perire.

AD LIGVRINVM

Vt, dum per aetatem licet, fruatur formae suae bono: fore enim alioqui, ut ipsum paeniteat, cum florem illum aetatis amiserit. 10

O CRVDELIS *adhuc, et Veneris muneribus potẽs,*
Insperata tuae cum ueniet pluma superbiae :
Et quae nunc humeris inuolitãt, deciderint comae:
Nunc & qui color est Puniceae flore prior rosae :
Mutatus, Ligurinum in faciem uerterit hispidam :
Dices, heu (quoties te speculo uideris alterum)
Quae mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolumes non redeunt genae?

AD PHYLLIDEM

Inuitat eam ad epulas. 11

E S T *mihi nonum superantis annum*
Plenus Albani cadus : est in horto
Phylli nectendis apium coronis :
Est ederae uis
Multa : qua crines religata fulges :
Ridet argento domus : ara, castis
Vincta uerbenis, auet immolato

Spargier

Spargier agno:
Cuncta festinat manus: huc, & illuc
Cursitant mistae pueris puellae:
Sordidum flammae trepidant rotantes
Vertice fumum.
Vt tamen noris, quibus aduoceris
Gaudijs: idus tibi sunt agendae,
Qui dies mensem Veneris marinae
Findit Aprilem:
Iure sollemnis mihi, sanctiorq.
Paene natali proprio: quod ex hac
Luce Maecenas meus affluentes
Ordinat annos.
Telephum, quem tu petis, occupauit,
Non tuae sortis iuuenem, puella
Diues, & lasciua: tenetq. grata
Compede uinctum.
Terret ambustus Phaethon auarus
Spes: & exemplum graue praebet ales
Pegasus, terrenum equitem grauatus
Bellerophontem,
Semper ut te digna sequare: & ultra
Quam licet, sperare, nefas putando,
Disparem uites. age iam meorum
Finis amorum,
(Non enim posthac alia calebo
Femina) condisce modos, amanda
Voce quos reddas. minuuntur atrae
Carmine curae.

AD. VIRGILIVM

Describit ueris aduentum: tum ipsum inuitat ad epulas, ea cō dicione, ut secum pro symbolo nardionycem afferat. 12

IAM *ueris comites, quae mare temperant,*
Impellunt animae lintea Thraciae:
Iam nec prata rigent; nec fluuij strepunt
Hiberna niue turgidi.
Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens
Infelix auis, & Cecropiae domus
Aeternum opprobrium, quod male barbaras
Regum est ulta libidines.
Dicunt in tenero gramine pinguium
Custodes ouium carmina fistula:
Delectantq. deum, cui pecus, & nigri
Colles Arcadiae placent.
Adduxere sitim tempora Virgili.
Sed pressum Calibus ducere Liberum
Si gestis, iuuenum nobilium cliens:
Nardo uina merebere.
Nardi paruus onyx eliciet cadum;
Qui nunc Sulpicijs accubat horreis,
Spes donare nouas largus, amaraq.
Curarum eluere efficax.
Ad quae si properas gaudia; cum tua
Velox merce ueni. non ego te meis
Immunem meditor tingere poculis:
Plena diues ut in domo.
Verum pone moras, & studium lucri:

Nigrorumq. memor, dum licet ignium,
Misce stultitiam consiliis breuem.
Dulce est desipere in loco.

IN. LYCEN

Insultat ei, quod iam anus fiat, & libidinem flagrans, contemna tur a iuuenibus.

13

AVDIVERE *Lyce di mea uota: di*
Audiuere Lyce: fis anus; & tamen
Vis formosa uideri:
Ludisque: & bibis impudens;
Et cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum solicitas. ille uirentis, &
Doctae psallere Chiae,
Pulchris excubat in genis.
Importunus enim transuolat aridas
Quercus: & refugit te, quia luridi
Dentes, te quia rugae
Turpant, & capitis niues.
Nec Coae referunt iam tibi purpurae,
Nec clari lapides tempora: quae semel
Notis condita fastis,
Inclusit uolucris dies.
Quo fugit Venus heu? quo ue color decens?
Quo motus? quid habes illius? illius?
Quae spirabat amores:
Quae me surpuerat mihi?
Felix post Cynaram, notaq. & artium
Gratarum facies: sed Cynarae breues

Annos fata dederunt,
Seruatura diu parem
Cornicis uetulae temporibus Lycen:
Possent ut iuuenes uisere feruidi
Multo non sine risu,
Dilapsam in cineres facem.

AD AVGVSTVM

A senatu populoq. R. dignos ipsi honores reddi non posse. 14

QVAE *cura patrum, quae ue Quiritium*
Plenis honorum muneribus, tuas
Auguste uirtutes in aeuum
Per titulos, memoresq. fastus
Aeternet? o, qua sol habitabiles
Illustrat oras, maxime principum;
Quem legis expertes Latinae
Vindelici didicere nuper,
Quid Marte posses. milite nam tuo
Brennus Genaunos, implacidum genus,
Brennosq. ueloces, & arces
Alpibus impositas tremendis,
Deiecit acer, plus uice simplici:
Maior Neronum mox graue proelium
Commisit: immanesq. Rhaetos
Auspicijs pepulit secundis,
Spectandus in certamine Martio;
Deuota morti pectora liberae
Quantis fatigaret ruinis:

Indomi-

Indomitas prope qualis undas
Exercet auster, Pleiadum choro
Scindente nubes: impiger hostium
Vexare turmas: & frementem
Mittere equum medios per ignes.
Sic tauriformis uoluitur Aufidus:
Qui regna Dauni praefluit Appuli:
Cum saeuit: horrendamq. cultis
Diluuiem meditatur agris.
Vt barbarorum Claudius agmina
Ferrata uasto diruit impetu:
Primosque, & extremos metendo
Strauit humi sine clade uictor:
Te copias, te consilium, & tuos
Praebente diuos. nam tibi, quo die
Portus Alexandrea supplex,
Et uacuam patefecit aulam;
Fortuna lustro prospera tertio
Belli secundos reddidit exitus:
Laudemque, & optatum peractis
Imperijs decus arrogauit.
Te Cantaber non ante domabilis,
Medusque, & Indus, te profugus Scythes
Miratur, o tutela praesens
Italiae, dominaeq. Romae:
Te fontium qui caelat origines
Nilusque, & Ister, te rapidus Tigris,
Te belluosus qui remotis
Obstrepit Oceanus Britannis,

Te ne pauentis funera Galliae,
Duraeq. tellus audit Iberiae.
Te caede gaudentes Sicambri,
Compositis uenerantur armis.

AVGVSTI. LAVDES

15

PHOEBVS *uolentem proelia me loqui,*
Victas & urbes increpuit lyra:
Ne parua Tyrrhenum per aequor
Vela darem. tua Caesar aetas
Fruges & agris retulit uberes:
Et signa nostro restituit Ioui,
Direpta Parthorum superbis
Postibus: & uacuum duellis
Ianum Quirini clausit: & ordinem
Rectum, & uaganti fraena licentiae
Iniecit: amouitq. culpas:
Et ueteres reuocauit artes:
Per quas latinum nomen, & Italae
Creuere uires: famaq. & imperi
Porrecta maiestas ad ortum
Solis, ab Hesperio cubili.
Custode rerum Caesare, non furor
Ciuilis, aut uis eximet otium:
Non ira, quae procudit enseis:
Et miseras inimicat urbes.
Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Iulia: non Getae,

Non

Non Seres, infidi ue Persae,
Non Tanain prope flumen orti.
Nosq. & profestis lucibus, & sacris
Inter iocosi munera Liberi
Cum prole, matronisq. nostris,
Rite deos prius apprecati,
Virtute sanctos more patrum duces,
Lydis remisto carmine tibijs,
Troiamque, & Anchisen, & almae
Progeniem Veneris canemus.

Q. HORATII . FLACCI EPODON

LIBER

AD MAECENATEM, IN BELLVM Actiatum proficiscentem.

IBIs liburnis inter alta nauium
Amice propugnacula,
Paratus omne Caesaris periculū
I *Subire Maecenas tuo.*
Quid nos? quibus te uita sit superstite
Iucunda; si contra; grauis.
Vtrum ne iussi persequemur otium
Non dulce, ni tecum simul?
An hunc laborem mente laturi, decet
Qua ferre non molles uiros,
Feremus? & te uel per Alpium iuga,
Inhospitalem & Caucasum,
Vel occidentis usque ad ultimum sinum,
Forti sequemur pectore?
Roges, tuum labore quid iuuem meo,
Imbellis, ac firmus parum.
Comes minore sum futurus in metu:
Qui maior absenteis habet.
Vt assidens implumibus pullis auis
Serpentium allapsus timet

Magis

Magis relictis: non, ut adsit, auxili
Latura plus praesentibus.
Libenter hoc, & omne militabitur
Bellum in tuae spem gratiae:
Non ut iuvencis illigata pluribus
Aratra nitantur meis:
Pecus ue Calabris ante sidus feruidum
Lucana mutet pascua:
Nec ut superni uilla candens Tusculi
Circaea tangat moenia.
Satis superq. me benignitas tua
Ditauit. haud parauero,
Quod, aut, auarus ut Chremes, terra premam:
Discinctus aut perdam ut nepos.

VITAE. RVSTICAE. LAVDES

2

BEATVS *ille, qui procul negotijs,*
Vt prisca gens mortalium,
Paterna rura bobus exercet suis,
Solutus omni foenore:
Non excitatur classico miles truci:
Nec horret iratum mare:
Forumq. uitat, & superba ciuium
Potentiorum limina:
Ergo aut adulta uitium propagine
Altas maritat populos:
Aut in reducta ualle mugientium
Prospectat errantes greges:

Inutiliq.

Inutilesq; falce ramos amputans,
Feliciores inserit:
Aut pressa puris mella condit amphoris
Aut tondet infirmes oues:
Vel cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus aruis extulit:
Vt gaudet, insitiua decerpens pyra
Certantem, & uuam purpurae:
Qua muneretur te Priape, & te pater
Siluane tutor finium.
Libet iacere modo sub antiqua ilice:
Modo in tenaci gramine.
Labuntur altis interim ripis aquae:
Queruntur in siluis aues:
Fontesq. lymphis obstrepunt manantibus:
Somnos quod inuitet leues.
At cum tonantis annus hibernus Iouis
Imbreis, niueisq. comparat:
Aut trudit acreis hinc & hinc multa cane
Apros in obstantes plagas:
Aut amite leui rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos,
Pauidumq. leporem, & aduenam laqueo gruem
Iucunda captat praemia.
Quis non malarum, quas amor curas habet,
Haec inter obliuiscitur?
Quod si pudica mulier in partem iuuet
Domum, atque dulces liberos:
Sabina qualis, aut perusta solibus

Pernicis

Pernicis uxor Appuli:
Sacrum & uetustis exstruat lignis focum
Lassi sub aduentum uiri:
Claudensq. textis cratibus laetum pecus,
Distenta siccet ubera:
Et horna dulci uina promens dolio,
Dapes inemptas apparet:
Non me Lucrina iuuerint conchylia,
Magis ue rhombus, aut sacri,
Si quos eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc uertat mare;
Non Afra auis descendat in uentrem meum,
Non attagen Ionicus
Iucundior; quam lecta de pinguissimis
Oliua ramis arborem;
Aut herba lapathi prata amantis, & graui
Maluae salubres corpori,
Vel agna festis caesa Terminalibus,
Vel hoedus ereptus lupo.
Has inter epulas, ut iuuat pastas oues
Videre properantes domum:
Videre fessos uomerem inuersum boues
Collo trahentes languido:
Positosq. uernas, ditis examen domus
Circum renidenteis lareis.
Haec ubi locutus: foenerator Alphius,
Iam iam futurus rusticus,
Omnem relegit idibus pecuniam:
Querit calendis ponere.

AD MAE-

D. MAECENATEM
allium detestans. 3

PARENTIS olim siquis impia manu
Senile guttur fregerit:
Edat cicutis allium nocentius.
O dura messorum ilia.
Quid hoc ueneni saeuit in praecordijs?
Num uiperinus his cruor
Incoctus herbis me fefellit? an malas
Canidia tractauit dapes?
Vt Argonautas praeter omnes candidum
Medea mirata est ducem:
Ignota tauris illigaturum iuga,
Perunxit hoc Iasonem:
Hoc delibutis ulta donis pellicem
Serpente fugit alite.
Nec tantus umquam siderum insedit uapor
Siticulosae Apuliae:
Nec munus humeris efficacis Herculis
Inarsit aestuosius.
At si quid umquam tale concupiueris
Iocose Maecenas: precor
Manum puella suauio opponat tuo:
Extrema & in sponda cubet.

IN. MENAM. LIBERTVM
Pompeij magni. 4

LVPIS, *& agnis quanta sortito obtigit;*

Tecum

Tecum mihi discordia est,
Ibericis peruste funibus latus,
Et crura dura compede
Licet superbus ambules pecunia:
Fortuna non mutat genus.
Vides ne, sacram metiente te uiam
Cum bis ter ulnarum toga;
Vt ora uertat huc, & huc euntium
Liberrima indignatio?
Sectus flagellis hic triumuiralibus
Praeconis ad fastidium,
Arat Falerni mille fundi iugera:
Et Appiam mannis terit:
Sedilibusq. magnus in primis eques
Othone contempto sedet.
Quid attinet tot ora nauium graui
Rostrata duci pondere
Contra latrones, atque seruilem manum,
Hoc hoc tribuno militum?

IN. CANIDIAM. VENEFICAM 5

AT *o deorum quisquis in caelo regis*
Terras, & humanum genus:
Quid iste fert tumultus? aut quid omnium
Vultus in unum me truces?
Per liberos te, si uocata partubus
Lucina ueris affuit:
Per hoc inane purpurae decus precor,

Te, improbaturum haec Iouem,
Quid ut nouerca me intueris? aut uti
Petita ferro bellua?
Vt haec trementi questus ore, constitit
Insignibus raptis puer,
Impube corpus; quale posset impia
Mollire Thracum pectora:
Canidia breuibus implicata uiperis
Crines, & incomptum caput,
Iubet sepulchris caprificos erutas
Iubet cupressus funebres,
Et uncta turpis oua ranae sanguine,
Plumamq. nocturnae strygis,
Herbasque, quas & Colchos, atque Iberia
Mittit uenenorum ferax,
Et ossa ab ore rapta ieiunae canis,
Flammis aduri Colchicis.
At expedita Sagana per totam domum
Spargens auernales aquas,
Horret capillis, ut marinus, asperis
Echinus, aut currens aper:
Abacta nulla Veia conscientia,
Ligonibus duris humum
Exhauriebat, ingemens laboribus
Quo posset infesus puer
Longo die bis, ter ne mutatae dapis
Inemori spectaculo:
Cum promineret ore, quantum extant aqua
Suspensa mente corpora:

Exerta

Exerta uti medulla, & ardium iecur,
Amoris esset poculum:
Interminato cum semel fixae cibo
Intabuissent pupulae.
Non defuisse masculae libidinis
Ariminensem Foliam,
Et otiosa credidit Neapolis,
Et omne uicinum opidum:
Quae sidera excantata uoce Thessala,
Lunamq. caelo deripit.
Hic irresectum saeua dente liuido
Canidia rodens pollicem,
Quid dixit? aut quid tacuit? o rebus meis
Non infideles arbitrae
Nox, & Diana, quae silentium regis:
Arcana cum fiunt sacra:
Nunc nunc adeste: nunc in hostiles domos
Iram, atque numen uertite.
Formidolosis dum latent siluis ferae
Dulci sopore languidae:
Senem, quod omnes rideant, adulterum
Latrent Suburranae canes,
Nardo perunctum: quale non perfectius
Meae laborarunt manus.
Quid accidit? cur dira barbarae minus
Venena Medeae ualent?
Quibus superba fugit ulta pellicem
Magni Creontis filiam:
Cum palla, tabo munus inbutum, nouam

Incendio nuptam abstulit.
Atqui nec herba, nec latens in asperis
Radix fefellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus
Obliuione pellicum.
Ah, ah, solutus ambulat ueneficae
Scientioris carmine.
Non usitatis Vare potionibus,
O multa fleturum caput,
Ad me recurres: nec uocata mens tua
Marsis redibit uocibus:
Maius parabo: maius infundam tibi
Fastidienti poculum:
Priusq. caelum sidet inferius mari
Tellure porrecta super,
Quam non amore sic meo flagres, uti
Bitumen atris ignibus.
Sub haec puer, iam non, ut ante mollibus.
Lenire uerbis impias:
Sed dubius unde rumperet silentium,
Misit Thyesteas preces.
Venena, magnum fas, nefasque, non ualet
Conuertere humanam uicem.
Diris agam uos. dira detestatio
Nulla expiatur uictima.
Quin, ubi perire iussus expirauero:
Nocturnus occurram furor:
Petamq. uultus umbra curuis unguibus:
Quae uis deorum est manium:

Et inquietis assidens praecordijs,
Pauore somnos auferam.
Vos turba uicatim hinc, et hinc saxis petens
Contundet obscenas anus.
Post, insepulta membra different lupi,
Et Exquilinae alites.
Neque hoc parentes, heu mihi superstites,
Effugerit spectaculum.

IN MALEDICVM

6

QVID *immerentes hospites uexas canis,*
Ignauus aduersum lupos?
Quin huc inanes, si potes, uertis minas:
Et me remorsurum petis?
Nam qualis aut Molossus, aut fuluus Lacon,
Amica uis pastoribus,
Agam per altas aure sublata niues,
Quaecumque praecedet fera.
Tu cum timenda uoce complesti nemus:
Proiectum odoraris cibum.
Caue: caue: namque in malos asperrimus
Parata tollo cornua.
Qualis Lycambae spretus infido gener,
Aut acer hostis Bubalo:
An si quis atro dente me petiuerit,
Inultus ut flebo puer?

IN BELLVM CIVILE GESTVM *contra Brutum, & Cassium.*

7

Qvo quo scelesti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enses conditi?
Parum ne campis, atque Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
Non ut superbas inuidae Carthaginis
Romanus arces ureret:
Intactus aut Britannus ut descenderet
Sacra cathenatus uia.
Sed ut, secundum uota Parthorum, sua
Vrbs haec periret dextera.
Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus
Vmquam, nisi in dispar, feris.
Furor ne caecus, an rapit uis acrior?
An culpa? responsum date.
Tacent: & ora pallor albus inficit:
Mentesq. perculsae stupent.
Sic est. acerba fata Romanos agunt,
Scelusq. fraternae necis:
Vt immerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

IN ANVM LIBIDINOSAM

8

Rogare longo putidam te saeculo,
Vires quid eneruet meas?

Cum

Cum ſit tibi dens ater: & rugis uetus
Frontem ſenectus exaret:
Hietq. turpis inter arida nates
Podex, uelut crudae bouis.
Sed incitat me pectus, & mammae putres,
Equina quales ubera,
Venterq. mollis, & femur tumentibus
Exile ſuris additum.
Eſto beata: funus atque imagines
Ducant triumphales tuum:
Nec ſit marita, quae rotundioribus
Onuſta bacis ambulet.
Quid? quod libelli ſtoici inter ſericos
Iacere puluillos amant?
Illiterati num minus nerui rigent?
Minus'ue languet faſcinum?
Quod ut ſuperbo prouoces ab inguine;
Ore allaborandum eſt tibi.

AD MAECENATEM

Praeſenti alacritatem, quam percipiet, cum Auguſtus de Antonio, & Cleopatra triumphum aget.

9
QVANDO *repoſtum caecubum ad feſtas dapes,*
Victore laetus Caeſare,
Tecum ſub alta (ſic Ioui gratum) domo
Beate Maecenas bibam,
Sonante miſtum tibijs carmen lyra,
Hac Dorium, illis Barbarum?
Vt nuper, actus cum freto Neptunius

Dux fugit ustis nauibus,
Minatus urbi uincla, quae detraxerat
Seruis amicus perfidis.
Romanus, (eheu posteri negabitis)
Emancipatus, feminae,
Fert uallum, & arma miles: & spadonibus
Seruire rugosis potest:
Interq. signa turpe militaria
Sol aspicit conopeum.
Ad hunc frementes uerterunt bis mille equos
Galli canentes Caesarem:
Hostiliumq. nauium portu latent
Puppes sinistrorsum citae.
Io triumphe, tu moraris aureos
Currus, & intactas boues,
Io triumphe, nec Iugurthino parem
Bello reportasti ducem,
Neque Africano: cui super Carthaginem
Virtus sepulcrum condidit.
Terra, mariq. uictus hostis, punico
Lugubre mutauit sagum:
Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
Ventis iturus non suis,
Exercitatas aut petit Syrtes noto
Aut fertur incerto mari.
Capaciores affer huc puer scyphos,
Et Chia uina, aut Lesbia:
Vel quod fluentem nauseam coerceat:
Metire nobis caecubum.

Curam

Curam, metumq. Caesaris rerum, iuuat
Dulci Lyaeo soluere.

IN. MEVIVM

Optat ei naufragium. 10

M ALA *soluta nauis exit alite,*
Ferens olentem Meuium.
Vt horridis utrumque uerberes laturus,
Auster memento fluctibus.
Niger rudentes Eurus inuerso mari,
Fractosq. remos differat.
Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
Frangit trementes ilices.
Nec sidus atra nocte amicum appareat;
Qua tristis Orion cadit.
Quietiore nec feratur aequore
Quam Graia uictorum manus:
Cum pallas usto uertit iram ab Ilio
In impiam Aiacis ratem.
O quantus instat nauitis sudor tuis,
Tibiq. pallor luteus,
Et illa non uirilis eiulatio.
Preces & auersum ad Iouem:
Ionius cum remugiens sinus,
Noto carinam ruperit.
Opima quod si praeda curuo littore
Porrecta mergos iuuerit:
Libidinosus immolabitur caper,
Et agna tempestatibus.

AD PECTIVM

Se amore Lycisci captum, non posse ad uersus faciendos animum adijcere.

11

PECTI nihil me, sicut antea, iuuat
Scribere uersiculos, amore perculsum graui:
Amore, qui me, praeter omnes expetit
Mollibus in pueris, aut in puellis urere.
Hic tertius december, ex quo desliti
Inachia furere; siluis honorem decutit.
Heu me per urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui: conuiuiorum & paenitet:
In quis amantem & languor, & silentium
Arguit, & latere petitus imo spiritus.
Contraq. lucrum nil ualere candidum,
Pauperis ingenium querebar applorans tibi:
Simul calentis inuerecundum Deus
Feruidiora mero arcana promorat loco.
Quod si meis inaestuat praecordijs
Libera bilis: ut haec ingrata uentis diuidat
Fomenta, uulnus nil malum leuantia:
Desinet imparibus certare summotus pudor.
Vbi haec seuerus te palam laudaueram:
Iussus abire domum, ferebar incerto pede
Ad non amicos heu mihi postes, & heu
Limina dura, quibus lumbos, & infregi latus.
Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitia; amor Lycisci me tenet:
Vnde expedire non amicorum queant

Libera

Libera consilia, nec contumeliae graues:
Sed alius ardor, aut puellae candidae,
Aut teretis pueri longam redonantis comam.

In foedam anuum, quae se ab eo subigi uolebat.

QVID *tibi uis mnlier nigris dignissimum barris?* 12
Munera cur mihi quid ue tabellas
Mittis nec firmo iuueni, nec naris obesae?
Namque sagacius unus odoror:
Polypus an grauis hirsutis cubet hircus in alis:
Quam canis acer, ubi lateat sus.
Quis sudor uietis, & quam malus undique membris
Crescit odor: cum pene soluto
Indomitam properat rabiem sedare: nec illi
Iam manet humida creta, colorque
Stercore fucatus crocodili: iamq. subando
Tenta cubilia tectaq. rumpit:
Vel mea cum saeuis agitat fastidia uerbis,
Inachia langues minus, ac me.
Inachiam ter nocte potes: mihi semper ad unum
Mollis opus. pereat male, quae te
Lesbia quaerenti taurum monstrauit inertem:
Cum mihi Cous adesset Amyntas;
Cuius in indomito constantior inguine neruus,
Quam noua collibus arbor inhaeret.
Muricibus Tyrijs iteratae uellera lanae,
Cui properabantur? tibi nempe.
Ne foret aequales inter conuiua, magis quem
Diligeret mulier sua, quam te.

O ego

O ego non felix, quam tu fugis: ut pauet acres
Agna lupos, capreaeq. leones.

AD. AMICOS

Hiemem uoluptatibus traducendam. 13

HORRIDA *tempestas caelum cõtraxit et imbres,*
Niuesq. deducunt Iouẽ. nunc mare, nunc siluae
Threicio Aquilone sonant. rapiamus amici
Occasionem de die: dumq. uirent genua,
Et decet, obducta soluatur fronte senectus.
Tu uina torquato moue consule pressa meo.
Cetera mitte loqui. Deus haec fortasse benigna
Reducet in sedem uice. nunc & Achaemenia
Perfundi nardo iuuat: & fide Cyllenea
Leuare diris pectora solicitudinibus:
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno,
Inuicte mortalis dea nate puer Thetide
Te manet Assaraci tellus: quam frigida parui
Findunt Scamandri flumina, lubricus et Simois,
Vnde tibi reditum certo sub tegmine Parcae
Rupere: nec mater domum coerula te reuehet.
Illic omne malum uino, cantuq. leuato,
Deformis aegrimoniae, dulcibus alloquijs.

AD. MAECENATEM

Phrynes amorem in caussa esse, ne promissos iambos absoluat. 14

MOLLIS *inertia cur tantam diffuderit imis*
Obliuionem sensibus,

Pocula

Pocula Lethaeos ut si ducentia somnos
Arente fauce traxerim:
Candide Maecenas occidis saepe rogando.
Deus deus nam me uetat,
Inceptos, olim promißum carmen, iambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arsisse Bathillo
Anacreonta Teium:
Qui persaepe caua testudine fleuit amorem
Non elaboratum ad pedem.
Vreris ipse miser. quod si non pulchrior ignis
Accendit obsessam Ilion,
Gaude sorte tua. me libertina neque uno
Contenta Phryne macerat.

AD NEAERAM

Fractam ab ea fidem conqueritur.

15

NOX *erat: & caelo fulgebat Luna sereno*
Inter minora sidera:
Cum tu magnorum numen laesura Deorum
In uerba iurabas mea,
Arctius, atque edera procera astringitur ilex
Lentis adhaerens brachijs:
Dum pecori lupus, & nautis infestus Orion
Turbaret hibernum mare:
Intonsosq. agitaret Apollinis aura capillos:
Fore hunc amorem mutuum,
O dolitura mea multum uirtute Neaera,

Nam

Nam ſiquid in Flacco uiri eſt:
Non feret aſſiduas potiori te dare noctes:
Et quaeret iratus parem.
Nec ſemel offenſae cedet conſtantia formae;
Si certus intrarit dolor.
At tu quicumque es felicior; atque meo nunc
Superbus incedis malo:
Sis pecore, & multa diues tellure licebit:
Tibiq. Pactolus fluat:
Nec te Pythagorae fallant arcana renati;
Formaq. uincas Nirea:
Eheu translatos alio maerebis amores;
At ego uiciſſim riſero.

Queritur bellis ciuilibus nullum imponi finem. 16

ALTERA *iam teritur bellis ciuilibus aetas:*
Suis & ipſa Roma uiribus ruit,
Quam neque finitimi ualuerunt perdere Marſi,
Minacis aut Etruſca Porſenae manus,
Aemula nec uirtus Capuae, nec Spartacus acer,
Nouisq. rebus infidelis Allobrox,
Nec fera caerulea domuit Germania pube,
Parentibusq. abominatus Hannibal:
Impia perdemus deuoti ſanguinis aetas:
Ferisq. rurſus occupabitur ſolum.
Barbarus heu cineres inſiſtet uictor: & urbem
Eques ſonante uerberabit ungula:
Quaeq. carent uentis, & ſolibus, oſſa Quirini,
Nefas uidere, diſſipabit inſolens,

Nefas

Forte quid expediat, communiter, aut melior pars
Malis carere quaeritis laboribus.
Nulla sit hac potior sententia: Phocaeorum
Velut profugit execrata ciuitas:
Agros, atque lares proprios, habitandaq. fana
Apris reliquit, & rapacibus lupis:
Ire, pedes quocũque ferunt: quocumque per undas
Notus uocabit, aut proteruus Africus.
Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed iuremus in haec, simul imis saxa renarint
Vadis leuata: ne redire sit nefas:
Neu conuersa domum pigeat dare lintea: quando
Padus Matina lauerit cacumina:
In mare seu celsus procurrerit Apenninus;
Nouaq. monstra iunxerit libidine
Mirus amor: iuuet ut tigres subsidere ceruis:
Adulteretur, & columba miluio:
Credula nec flauos timeant armenta leones:
Ametq. salsa leuis hircus aequora.
Haec, & quae poterunt reditus abscindere dulces,
Eamus omnis execrata ciuitas,
Aut pars indocili melior grege, mollis, & expes
Inominata perprimat cubilia.
Vos, quibus est uirtus, muliebrem tollite luctum:
Etrusca praeter & uolate littora.
Nos manet Oceanus circumuagus. arua beata
Petamus arua, diuites & insulas:
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis:

Et

Et imputata floret usque uinea:
Germinat, & numquam fallentis termes oliuae:
Suamq. pulla ficus ornat arborem:
Mella caua manant ex ilice: montibus altis
Leuis crepante lympha desilit pede.
Illic iniussae ueniunt ad mulctra capellae:
Refertq. tenta grex amicus ubera:
Nec uespertinus circumgemit ursus ouile:
Nec intumescit alta uiperis humus:
Pluraq. felices mirabimur: ut neque largis
Aquosus Eurus arua radat imbribus:
Pinguia nec siccis urantur semina glebis:
Vtrumque rege temperante calitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus:
Neque impudica Colchis intulit pedem.
Non huc Sidonij torserunt cornua nautae:
Laboriosa nec chors Vlyssei.
Nulla nocent pecori contagia: nullius astri
Gregem aestuosa torret impotentia.
Iupiter illa piae secreuit littora genti:
Vt inquinauit aere tempus aureum.
Aere, dehinc ferro durauit saecula. quorum
Pijs secunda uate me datur fuga.

AD. CANIDIAM

Veniam petit. 17

IAM iam efficaci do manus scientiae
Supplex: & oro regna per Proserpinae,
Per

Per & Dianae non mouenda numina,
Per atque libros carminum ualentium
Refixa caelo deuocare sidera,
Canidia parce uocibus tandem sacris:
Citumq. retro solue solue turbinem.
Mouit nepotem Telephus Nereium:
In quem superbus ordinarat agmina
Mysorum: & in quem tela acuta torserat.
Vnxere matres Iliae addictum feris
Alitibus, atque canibus homicidam Hectorem:
Postquam relictis moenibus rex procidit
Heu peruicacis ad pedes Achillei.
Setosa duris exuere pellibus
Laboriosi remiges Vlyssei
Volente Circe membra: tunc mens, & sonus
Relapsus, atque notus in uultus honor.
Dedi satis, superq. poenarum tibi
Amata nautis multum, & institoribus.
Fugit iuuentas, & uerecundus color
Reliquit ossa pelle amicta lurida:
Tuis capillus albus est odoribus:
Nullum a labore me reclinat ocium:
Vrget diem nox, & dies noctem: neque est
Leuare tenta spiritu praecordia.
Ergo negatum uincor, ut credam miser,
Sabella pectus increpare carmina:
Caputq. Marsa dessilire naenia.
Quid amplius uis? o mare, & terra, ardeo,
Quantum neque atro delibutus Hercules

Nessi cruore : nec sicana feruida
Furens in Aetna flamma . tu , donec cinis
Iniuriosis aridus uentis ferar:
Cales uenenis officina Colchicis .
Quae finis ? aut quod me manet stipendium ?
Effare : iussas cum fide poenas luam :
Paratus expiare , seu poposceris
Centum iuuencos : siue mendaci lyra
Voles sonari : tu pudica , tu proba ,
Perambulabis astra sidus aureum .
Infamis Helenae Castor offensus uice ,
Fraterq. magni Castoris , uicti prece
Adempta uati reddidere lumina .
Et tu (potes nam) solue me dementia ,
O nec paternis obsoleta sordibus ,
Nec in sepulcris pauperum prudens anus
Nouemdialeis dissipare plures .
Tibi hospitale pectus : & purae manus ;
Tuusq. uenter partumeius : & tuo
Cruore rubros obstetrix pannos lauit.
Vtcumque fortis exsilis puerpera .

CANIDIA. 18

QVID *obseratis auribus fundis preces ?*
Non saxa nudis surdiora nauitis
Neptunus alto tundit hibernus salo .
Inuitus ut tu riseris cotyttia
Vulgata sacrum liberi Cupidinis ?

Et exquilini pontifex uenefici
Impune ut urbem nomine impleris meo?
Quid proderit ditasse Pelignas anus?
Velocius ue miscuisse toxicum,
Si tardiora fata te uotis manent?
Ingrata misero uita ducenda est in hoc:
Nouis ut usque suppetas doloribus.
Optat quietatem Pelopis infidus pater,
Egens benignae Tantulus semper dapis:
Optat Prometheus obligatus aliti:
Optat supremo collocare Sisyphus
In monte saxum: sed uetant leges Iouis.
Voles modo altis desilire turribus:
Modo ense pectus Norico recludere:
Frustraq. uincla gutturi innectes tuo,
Fastidiosa tristis aegrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques:
Meaeq. terra cedet insolentiae.
An quae mouere cereas imagines,
Vt ipse nosti curiosus, & polo
Deripere Lunam uocibus possum meis:
Possum crematos excitare mortuos,
Desideriq. temperare poculum,
Plorem artis in te nil ualentis exitum?

Q. HORATII. FLACCI CARMEN

SAECVLARE

P HOEBE. *siluarumq. potens*
Diana,
Lucidum caeli decus, o colendi
Semper, & culti, date quae pre
camur
Tempore sacro.
Quo Sibyllini monuere uersus,
Virgines lectas, puerosq. castos
Dis, quibus septem placuere colles,
Dicere carmen.
Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis; & caelas: aliusque, & idem
Nasceris: possis nihil urbe Roma
Visere maius.
Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia, tuere matres:
Siue tu Lucina probas uocari,
Seu genitalis
Diua, producas sobolem: patrumq.
Prosperes decreta super iugandis
Feminis, prolisq. nouae feraci
Lege marita:
Certus ut denos decies per annos
Orbis, & cantus, referatq. ludos

Ter

Ter die claro, totiesq. grata
Nocte frequentes.
Vosq. ueraces cecinisse Parcae,
Quod semel dictum est, stabilisq. rerum
Terminus seruat, bona iam peractis
Iungite fata.
Fertilis frugum, pecorisq. tellus
Spicea donet Cererem corona:
Nutriant foetus & aquae salubres,
Et Iouis aurae.
Condito mitis, placidusq. telo,
Supplices audi pueros Apollo:
Siderum regina bicornis audi
Luna puellas.
Roma si uestrum est opus: Iliaeq.
Littus Etruscum tenuere turmae,
Iussa pars mutare lares, & urbem
Sospite cursu:
Cui per ardentem sine fraude Troiam
Castus Aeneas patriae superstes
Liberum muniuit iter, daturus
Plura relictis:
Di probos mores docili iuuentae,
Di senectuti placidae quietem,
Romulae genti date, remque, prolemque,
Et decus omne.
Quiq. uos bobus ueneratur albis
Clarus Anchisae, Venerisq. sanguis:
Imperet bellante prior, iacentem

Lenis in hostem.
Iam mari, terraq. manus potentes
Medus, Albanasq. timet secures:
Iam Scythae responsa petunt superbi
Nuper, & Indi:
Iam fides, & pax, & honor, pudorq.
Priscus, & neglecta redire uirtus
Audet, apparetq. beata pleno
Copia cornu.
Augur, & fulgente decorus arcu
Phoebus, acceptusq. nouem camoenis,
Qui salutari leuat arte fessos
Corporis artus:
Si Palatinas uidet aequus arces,
Remq. Romanam, Latiumq. felix:
Alterum in lustrum, meliusq. semper
Proroget aeuum.
Quaeq. Auentinum tenet, Algidumq.
Quindecim Diana preces uirorum
Curet: & uotis puerorum amicas,
Applicet aures.
Haec Iouem sentire, deosq. cunctos,
Spem bonam, certamq. domum reporto,
Doctus & Phoebi chorus, & Dianae
Dicere laudes.

Q. HORATII. FLACCI EPISTOLARVM LIBER. I

AD. MAECENATEM

PRIMA dicte mihi, summa dicende camoena,
Spectatum satis, & donatum iam rude quaeris
Maecenas iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem est aetas, non mens. Veianius, armis
Herculis ad postem fixis, latet abditus agro:
Ne populum extrema toties exoret arena.
Est, mihi purgatam crebro qui personet aurem:
Solue senescentem mature sanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.
Nunc itaque & uersus, & cetera ludicra pono:
Quid uerũ, atq. decẽs, curo, et rogo: et omnis in hoc
Cõdo, et cõpono, quae mox depromere possim. (sũ:
Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter:
Nullius addictus iurare in uerba magistri,
Quo me cumque rapit tempestas, deferor hospes.
Nunc agilis fio, & uersor ciuilibus undis
Virtutis uerae custos, rigidusq. satelles:
Nunc in Aristippi furtim praecepta relabor,
Et mihi res, non me rebus submittere conor.

Vt nox longa, quibus mentitur amica; diesq.
Longa uidetur opus debentibus; ut piger annus
Pupillis, quos dura premit custodia matrum;
Sic mihi tarda fluunt, ingrataq. tẽpora, quae spem,
Consiliumq. morantur agendi gnauiter id, quod
Aeque pauperibus prodest, locupletibus aeque,
Aeque neglectum pueris, senibusq. nocebit.
Restat, ut his ego me ipse regam, solerq. elementis.
Non possis oculo quantum contendere Lynceus:
Non tamen iccirco contemnas lippus inungi:
Nec, quia desperes inuicti membra Glyconis,
Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.
Est quodam prodire tenus, si non datur ultra.
Feruet auaritia, miseraq. cupidine pectus?
Sunt uerba, & uoces, quibus hunc lenire dolorem
Possis, & magnam morbi deponere partem.
Laudis amore tumes? sunt certa piacula, quae te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.
Inuidus, iracundus, iners, uinosus, amator,
Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
Si modo culturae patientem commodat aurem.
Virtus est, uitium fugere: & sapientia prima,
Stultitia caruisse. uides, quae maxima credis
Esse mala, exiguum censum, turpemq. repulsam,
Quanto deuites animi, capitisq. labore.
Impiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens; per saxa, per igneis,
Ne cures ea, quae stulte miraris, & optas:
Discere, & audire, & meliori credere non uis.

Quis

Quis circum pagos, & circum compita pugnax,
Magna coronari contemnat Olympia? cui spes,
Cui sit condicio dulcis sine puluere palmae?
Vilius argentum est auro, uirtutibus aurum.
O ciues ciues, quaerenda pecunia primum est,
Virtus post nummos. haec Ianus summus ab imo
Perdocet: haec recinunt iuuenes dictata, senesq.
Laeuo suspensi loculos, tabulamq. lacerto.
Si quadringentis sex septem millia desunt,
Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesque:
Plebs eris. At pueri ludentes, rex eris, aiunt,
Si recte facies. Hic murus aheneus esto:
Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
Roscia, dic sodes, melior lex, an puerorum
Nenia, quae regnum recte facientibus offert,
Et maribus Curijs, & decantata Camillis?
Is ne tibi melius suadet, qui rem facias, rem:
Si possis recte; si non, quocumque modo rem:
Vt proprius spectes lacrymosa poemata Puppi:
An qui fortunae te responsare superbe
Liberum, & erectum praesens hortatur, & optat?
Quod si me populus Romanus forte roget, cur
Non, ut porticibus, sic iudicijs fruar isdem,
Nec sequar, aut fugiam, quae diligit ipse, uel odit:
Olim quod uulpes aegroto cauta leoni
Respondit, referam: quia me uestigia terrent
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.
Bellua multorũ es capitũ. nam quid sequar? aut quẽ?
Pars hominum gestit conducere publica: sunt qui

Crustis, & pomis uiduas uenentur auaras;
Excipiantque senes, quos in uiuaria mittant.
Multis occultò crescit res foenore. uerum
Esto alijs alios rebus, studijsq. teneri:
Idem eadem possunt horam durare probantes?
Nullus in orbe sinus Baijs praelucet amoenis,
Si dixit diues: lacus, & mare sentit amorem
Festinantis heri. cui si uitiosa libido
Fecerit auspicium: cras ferramenta Theanum
Tolletis fabri. Lectus genialis in a'ua est?
Nil ait esse prius, melius nil caelibe uita.
Si non est: iurat bene solis esse maritis.
Quo teneam uultus mutantem Protea nodo?
Quid pauper? ride. mutat cenacula, lectos,
Balnea, tonsores: conducto nauigio aeque
Nauseat, ac locuples, quem ducit priua triemis.
Si curtatus inaequali tonsore capillos
Occuri: rides. si forte subucula pexae
Trita subest tunicae: uel si toga dissidet impar:
Rides. Quid mea cum pugnat sententia secum:
Quod petijt, spernit: repetit, quod nuper omisit:
Aestuat, & uitae disconuenit ordine toto:
Diruit, aedificat; mutat quadrata rotundis?
Insanire putas solennia me: neque rides:
Nec medici credis, nec curatoris egere
A praetore dati: rerum tutela mearum
Cum sis, & praue sectum stomacheris ob unguem
De te pendentis, te respicientis amici.
Ad summam, sapiens uno minor est Ioue, diues,
Liber,

Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum;
Praecipue sanus, nisi cum pituita molesta est.

AD. LOLLIVM

2

TROIANI *belli scriptorem, maxime Lolli,*
Dum tu declamas Romae, Praeneste relegi:
Qui, quid sit pulchrũ, quid turpe; quid utile, quid nõ
Plenius, ac melius Chrysippo, & Crantore dicit.
Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi.
Fabula, qua Paridis propter narratur amorem,
Graecia barbariae lento collisa duello:
Stultorum regum, & populorum continet aestus.
Antenor censet belli praecidere caussam.
Quid Paris? ut saluus regnet, uiuatq. beatus;
Cogi posse negat. Nestor componere lites
Inter Peliden festinat, & inter Atriden.
Hunc amor, ira quidem communiter urit utrũque.
Quidquid delirant reges, plectuntur Achiui.
Seditione, dolis, scelere, atque libidine, & ira
Iliacos intra muros peccatur, & extra.
Rursus quid uirtus, & quid sapientia possit,
Vtile proposuit nobis exemplar Vlyssem:
Qui domitor Troiae, multorum prouidus urbes,
Et mores hominum inspexit: latumq. per aequor,
Dum sibi, dum socijs reditum parat, aspera multa
Pertulit: aduersis rerum immersabilis undis.
Sirenum uoces, & Circes pocula nosti:
Quae si cum socijs stultus, cupidusq. bibisset:

Sub

Nam siquid in Flacco uiri est:
Non feret assiduas potiori te dare noctes:
Et quaeret iratus parem.
Nec semel offensae cedet constantia formae;
Si certus intrarit dolor.
At tu quicumque es felicior; atque meo nunc
Superbus incedis malo:
Sis pecore, & multa diues tellure licebit:
Tibiq. Pactolus fluat:
Nec te Pythagorae fallant arcana renati;
Formaq. uincas Nirea:
Eheu translatos alio maerebis amores;
At ego uicissim risero.

Queritur bellis ciuilibus nullum imponi finem. 16

ALTERA *iam teritur bellis ciuilibus aetas:*
Suis & ipsa Roma uiribus ruit.
Quam neque finitimi ualuerunt perdere Marsi,
Minacis aut Etrusca Porsenae manus,
Aemula nec uirtus Capuae, nec Spartacus acer,
Nouisq. rebus infidelis Allobrox,
Nec fera caerulea domuit Germania pube,
Parentibusq. abominatus Hannibal:
Impia perdemus deuoti sanguinis aetas:
Ferisq. rursus occupabitur solum.
Barbarus heu cineres insistet uictor: & urbem
Eques sonante uerberabit ungula:
Quaeq. carent uentis, & solibus, ossa Quirini,
Nefas uidere, dissipabit insolens,

Nefas

Forte quid expediat, communiter, aut melior pars
Malis carere quaeritis laboribus.
Nulla sit hac potior sententia: Phocaeorum
Velut profugit execrata ciuitas:
Agros, atque lares proprios, habitandaq. fana
Apris reliquit, & rapacibus lupis:
Ire, pedes quocũque ferunt: quocumque per undas
Notus uocabit, aut proteruus Africus.
Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed iuremus in haec, simul imis saxa renarint
Vadis leuata: ne redire sit nefas:
Neu conuersa domum pigeat dare lintea; quando
Padus Matina lauerit cacumina:
In mare seu celsus procurrerit Apenninus;
Nouaq. monstra iunxerit libidine
Mirus amor: iuuet ut tigres subsidere ceruis:
Adulteretur, & columba miluio:
Credula nec flauos timeant armenta leones:
Ametq. salsa leuis hircus aequora.
Haec, & quae poterunt reditus abscindere dulces,
Eamus omnis execrata ciuitas,
Aut pars indocili melior grege. mollis, & expes
Inominata perprimat cubilia.
Vos, quibus est uirtus, muliebrem tollite luctum:
Etrusca praeter & uolate littora.
Nos manet Oceanus circumuagus. arua beata
Petamus arua, diuites & insulas:
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis:

Et

Et imputata floret usque uinea:
Germinat, & numquam fallentis termes oliuae:
Suamq. pulla ficus ornat arborem:
Mella caua manant ex ilice: montibus altis
Leuis crepante lympha desilit pede.
Illic iniussae ueniunt ad mulctra capellae:
Refertq. tenta grex amicus ubera:
Nec uespertinus circumgemit ursus ouile:
Nec intumescit alta uiperis humus:
Pluraq. felices mirabimur: ut neque largis
Aquosus Eurus arua radat imbribus:
Pinguia nec siccis urantur semina glebis:
Vtrumque rege temperante calitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus:
Neque impudica Colchis intulit pedem.
Non huc Sidonij torserunt cornua nautae:
Laboriosa nec chors Vlyssei.
Nulla nocent pecori contagia: nullius astri
Gregem aestuosa torret impotentia.
Iupiter illa piae secreuit littora genti:
Vt inquinauit aere tempus aureum.
Aere, dehinc ferro durauit saecula. quorum
Pijs secunda uate me datur fuga.

AD. CANIDIAM

Veniam petit.

17

I AM *iam efficaci do manus scientiae*
Supplex: & oro regna per Proserpinae,

Per

Per & Dianae non mouenda numina,
Per atque libros carminum ualentium
Refixa caelo deuocare sidera,
Canidia parce uocibus tandem sacris:
Citumq. retro solue solue turbinem.
Mouit nepotem Telephus Nereium:
In quem superbus ordinarat agmina
Mysorum: & in quem tela acuta torserat.
Vnxere matres Iliae addictum feris
Alitibus, atque canibus homicidam Hectorem:
Postquam relictis moenibus rex procidit
Heu peruicacis ad pedes Achillei.
Setosa duris exuere pellibus
Laboriosi remiges Vlyssei
Volente Circe membra: tunc mens, & sonus
Relapsus, atque notus in uultus honor.
Dedi satis, superq. poenarum tibi
Amata nautis multum, & institoribus.
Fugit iuuentas, & uerecundus color
Reliqnit ossa pelle amicta lurida:
Tuis capillus albus est odoribus:
Nullum a labore me reclinat ocium:
Vrget diem nox, & dies noctem: neque est
Leuare tenta spiritu praecordia.
Ergo negatum uincor, ut credam miser,
Sabella pectus increpare carmina:
Caputq. Marsa dessilire naenia.
Quid amplius uis? o mare, & terra, ardeo,
Quantum neque atro delibutus Hercules

Nessi

Nessi cruore : nec sicana feruida
Furens in Aetna flamma . tu , donec cinis
Iniuriosis aridus uentis ferar:
Cales uenenis officina Colchicis .
Quae finis ? aut quod me manet stipendium ?
Effare : iussas cum fide poenas luam :
Paratus expiare , seu poposceris
Centum iuuencos : siue mendaci lyra
Voles sonari : tu pudica , tu proba ,
Perambulabis astra sidus aureum .
Infamis Helenae Castor offensus uice ,
Fraterq. magni Castoris , uicti prece
Adempta uati reddidere lumina .
Et tu (potes nam) solue me dementia ,
O nec paternis obsoleta sordibus ,
Nec in sepulcris pauperum prudens anus
Nouemdialeis dissipare plures .
Tibi hospitale pectus : & purae manus ;
Tuusq. uenter partumeius : & tuo
Cruore rubros obstetrix pannos lauit.
Vtcumque fortis exsilis puerpera .

CANIDIA. 18

QVID *obseratis auribus fundis preces?*
Non saxa nudis surdiora nauitis
Neptunus alto tundit hibernus salo .
Inuitus ut tu riseris cotyttia
Vulgata sacrum liberi Cupidinis ?

Et

Et exquilini pontifex ueneſici
Impune ut urbem nomine impleris meo?
Quid proderit ditaſſe Pelignas anus?
Velocius ue miſcuiſſe toxicum,
Si tardiora fata te uotis manent?
Ingrata miſero uita ducenda eſt in hoc:
Nouis ut uſque ſuppetas doloribus.
Optat quietatem Pelopis infidus pater,
Egens benignae Tantulus ſemper dapis:
Optat Prometheus obligatus aliti:
Optat ſupremo collocare Siſyphus
In monte ſaxum: ſed uetant leges Iouis.
Voles modo altis deſilire turribus:
Modo enſe pectus Norico recludere:
Fruſtraq. uincla gutturi innectes tuo,
Faſtidioſa triſtis aegrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques:
Meaeq. terra cedet inſolentiae.
An quae mouere cereas imagines,
Vt ipſe noſti curioſus, & polo
Deripere Lunam uocibus poſſum meis:
Poſſum crematos excitare mortuos,
Deſideriq. temperare poculum,
Plorem artis in te nil ualentis exitum?

Ter die claro, totiesq. grata
Nocte frequentes.
Vosq. ueraces cecinisse Parcae,
Quod semel dictum est, stabilisq. rerum
Terminus seruat, bona iam peractis
Iungite fata.
Fertilis frugum, pecorisq. tellus
Spicea donet Cererem corona:
Nutriant foetus & aquae salubres,
Et Iouis aurae.
Condito mitis, placidusq. telo,
Supplices audi pueros Apollo:
Siderum regina bicornis audi
Luna puellas.
Roma si uestrum est opus: Iliaeq.
Littus Etruscum tenuere turmae,
Iussa pars mutare lares, & urbem
Sospite cursu:
Cui per ardentem sine fraude Troiam
Castus Aeneas patriae superstes
Liberum muniuit iter, daturus
Plura relictis:
Di probos mores docili iuuentae,
Di senectuti placidae quietem,
Romulae genti date, remque, prolemque,
Et decus omne.
Quiq. uos bobus ueneratur albis
Clarus Anchisae, Venerisq. sanguis:
Imperet bellante prior, iacentem

Lenis in hostem.

Iam mari, terraq. manus potentes
Medus, Albanasq. timet secures:
Iam Scythae responsa petunt superbi
Nuper, & Indi:

Iam fides, & pax, & honor, pudorq.
Priscus, & neglecta redire uirtus
Audet, apparetq. beata pleno
Copia cornu.

Augur, & fulgente decorus arcu
Phoebus, acceptusq. nouem camoenis,
Qui salutari leuat arte fessos
Corporis artus:

Si Palatinas uidet aequus arces,
Remq. Romanam, Latiumq. felix:
Alterum in lustrum, meliusq. semper
Proroget aeuum.

Quaeq. Auentinum tenet, Algidumq.
Quindecim Diana preces uirorum
Curet: & uotis puerorum amicas,
Applicet aures.

Haec Iouem sentire, deosq. cunctos,
Spem bonam, certamq. domum reporto,
Doctus & Phoebi chorus, & Dianae
Dicere laudes.

Q. HORATII. FLACCI EPISTOLARVM LIBER. I

AD. MAECENATEM

P RIMA dicte mihi, summa dicende camoena,
Spectatum satis, & donatum iam rude quaeris
Maecenas iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem est aetas, non mens. Veianius, armis
Herculis ad postem fixis, latet abditus agro:
Ne populum extrema toties exoret arena.
Est, mihi purgatam crebro qui personet aurem:
Solue senescentem mature sanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.
Nunc itaque & uersus, & cetera ludicra pono:
Quid uerũ, atq. decẽs, curo, et rogo: et omnis in hoc (sũ:
Cõdo, et cõpono, quae mox depromere possim.
Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter:
Nullius addictus iurare in uerba magistri,
Quo me cumque rapit tempestas, deferor hospes.
Nunc agilis fio, & uersor ciuilibus undis
Virtutis uerae custos, rigidusq. satelles:
Nunc in Aristippi furtim praecepta relabor,
Et mihi res, non me rebus subnittere conor.

Vt nox longa, quibus mentitur amica; diesq.
Longa uidetur opus debentibus; ut piger annus
Pupillis, quos dura premit custodia matrum;
Sic mihi tarda fluunt, ingrataq. tẽpora, quae spem,
Consiliumq. morantur agendi gnauiter id, quod
Aeque pauperibus prodest, locupletibus aeque,
Aeque neglectum pueris, senibusq. nocebit.
Restat, ut his ego me ipse regam solerq. elementis.
Non possis oculo quantum contendere Lynceus:
Non tamen iccirco contemnas lippus inungi:
Nec, quia desperes inuicti membra Glyconis,
Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.
Est quodam prodire tenus, si non datur ultra.
Feruet auaritia, miseraq. cupidine pectus?
Sunt uerba, & uoces, quibus hunc lenire dolorem
Possis, & magnam morbi deponere partem.
Laudis amore tumes? sunt certa piacula, quae te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.
Inuidus, iracundus, iners, uinosus, amator,
Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
Si modo culturae patientem commodat aurem.
Virtus est, uitium fugere: & sapientia prima,
Stultitia caruisse. uides, quae maxima credis
Esse mala, exiguum censum, turpemq. repulsam,
Quanto deuites animi, capitisq. labore.
Impiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per igneis,
Ne cures ea, quae stulte miraris, & optas:
Discere, & audire, & meliori credere non uis.

Quis

Quis circum pagos, & circum compita pugnax,
Magna coronari contemnat Olympia? cui spes,
Cui sit condicio dulcis sine puluere palmae?
Vilius argentum est auro, uirtutibus aurum.
O ciues ciues, quaerenda pecunia primum est,
Virtus post nummos. haec Ianus summus ab imo
Perdocet: haec recinunt iuuenes dictata, senesq.
Laeuo suspensi loculos, tabulamq. lacerto.
Si quadringentis sex septem millia desunt,
Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesque:
Plebs eris. At pueri ludentes, rex eris, aiunt,
Si recte facies. Hic murus aheneus esto:
Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
Roscia, dic sodes, melior lex, an puerorum
Nenia, quae regnum recte facientibus offert,
Et maribus Curijs, & decantata Camillis?
Is ne tibi melius suadet, qui rem facias, rem:
Si possis recte; si non, quocumque modo rem:
Vt proprius spectes lacrymosa poemata Puppi:
An qui fortunae te responsare superbe
Liberum, & erectum praesens hortatur, & optat?
Quod si me populus Romanus forte roget, cur
Non, ut porticibus, sic iudicijs fruar isdem,
Nec sequar, aut fugiam, quae diligit ipse, uel odit:
Olim quod uulpes aegroto cauta leoni
Respondit, referam: quia me uestigia terrent
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.
Bellua multorũ es capitũ. nam quid sequar? aut quẽ?
Pars hominum gestit conducere publica: sunt qui

Crustis, & pomis uiduas uenentur auaras;
Excipiantque senes, quos in uiuaria mittant.
Multis occulto crescit res foenore. uerum
Esto alijs alios rebus, studijsq. teneri:
Idem eadem possunt horam durare probantes?
Nullus in orbe sinus Baijs praelucet amoenis,
Si dixit diues: lacus, & mare sentit amorem
Festinantis heri. cui si uitiosa libido
Fecerit auspicium: cras ferramenta Theanum
Tolletis fabri. Lectus genialis in aula est?
Nil ait esse prius, melius nil caelibe uita.
Si non est: iurat bene solis esse maritis.
Quo teneam uultus mutantem Protea nodo?
Quid pauper? ride. mutat cenacula, lectos,
Balnea, tonsores: conducto nauigio aeque
Nauseat, ac locuples, quem ducit priua triemis.
Si curtatus inaequali tonsore capillos
Occuri: rides. si forte subucula pexae
Trita subest tunicae: uel si toga dissidet impar:
Rides. Quid mea cum pugnat sententia secum:
Quod petijt, spernit: repetit, quod nuper omisit:
Aestuat, & uitae disconuenit ordine toto:
Diruit, aedificat; mutat quadrata rotundis?
Insanire putas solennia me: neque rides:
Nec medici credis, nec curatoris egere
A praetore dati: rerum tutela mearum
Cum sis, & praue sectum stomacheris ob unguem
De te pendentis, te respicientis amici.
Ad summam, sapiens uno minor est Ioue, diues,
Liber,

Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum;
Praecipue sanus, nisi cum pituita molesta est.

AD. LOLLIVM

2

TROIANI *belli scriptorem, maxime Lolli,*
Dum tu declamas Romae, Praeneste relegi:
Qui, quid sit pulchrũ, quid turpe; quid utile, quid nõ
Plenius, ac melius Chrysippo, & Crantore dicit.
Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi.
Fabula, qua Paridis propter narratur amorem,
Graecia barbariae lento collisa duello:
Stultorum regum, & populorum continet aestus.
Antenor censet belli praecidere caussam.
Quid Paris? ut saluus regnet, uiuatq. beatus;
Cogi posse negat. Nestor componere lites
Inter Peliden festinat, & inter Atriden.
Hunc amor, ira quidem communiter urit utrũque.
Quidquid delirant reges, plectuntur Achiui.
Seditione, dolis, scelere, atque libidine, & ira
Iliacos intra muros peccatur, & extra.
Rursus quid uirtus, & quid sapientia possit,
Vtile proposuit nobis exemplar Vlyssem:
Qui domitor Troiae, multorum prouidus urbes,
Et mores hominum inspexit: latumq. per aequor,
Dum sibi, dum socijs reditum parat, aspera multa
Pertulit: aduersis rerum immersabilis undis.
Sirenum uoces, & Circes pocula nosti:
Quae si cum socijs stultus, cupidusq. bibisset:

Sub domina meretrice fuisset turpis, & excors:
Vixisset canis immundus, uel amica lutosus.
Nos numerus sumus, & fruges consumere nati,
Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoiq.
In cute curanda plus aequo operata iuuentus:
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad strepitum citharae cessatum ducere curam.
Vt iugulent homines, surgunt de nocte latrones:
Vt teipsum serues, non expergisceris? atqui
Si nolis sanus curres hydropicus. & ni
Posces ante diem librum cum lumine: si non
Intendes animum studijs, & rebus honestis:
Inuidia, uel amore uigil torquebere. nam cur,
Quae laedunt oculos, festinas demere: si quod
Est animum, differs curandi tempus in annum?
Dimidium facti, qui coepit habet. sapere aude:
Incipe, qui recte uiuendi prorogat horam:
Rusticus, exspectat dum defluat amnis: at ille
Labitur, & labetur in omne uolubilis aeuum.
Quaeritur argentum, puerisq. beata creandis
Vxor, & incultae pacantur uomere siluae.
Quod satis est, cui contingit: nihil amplius optet.
Non domus, & fundus, non aeris aceruus, & auri
Aegroto domini deducit corpore febres,
Non animo curas. ualeat possessor oportet,
Si comportatis rebus bene cogitat uti.
Qui cupit, aut metuit, iuuat illū sic domus, aut res,
Vt lippum pictae tabulae, fomenta podagram,
Auriculas citharae collecta sorde dolentes.
Sincerum

Sincerum est nisi uas: quodcumque infundis, acescit.
Sperne uoluptates. nocet empta dolore uoluptas.
Semper auarus eget. certum uoto pete finem.
Inuidus alterius macrescit rebus opimis.
Inuidia Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentum. qui non moderabitur irae;
Infectum uolet esse; dolor quod suaserit, & mens,
Dum poenas odio per uim festinat inulto.
Ira furor breuis est: animum rege: qui nisi paret,
Imperat: hunc fraenis, hunc tu compesce cathena.
Fingit equum tenera docilem ceruice magister,
Ire uiam, quam monstrat eques. uenaticus ex quo
Tempore ceruinam pellem latrauit in aula,
Militat in seruis catulus. nunc adbibe puro
Pectore uerba puer, nunc te melioribus offer.
Quo semel est imbuta recens, seruabit odorem
Testa diu: quod si cessas, aut strenuus anteis:
Nec tardum opperior, nec praecedentibus insto.

AD IVLIVM FLORVM

3

IVLI Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius Augusti priuignus, scire laboro.
Thraca ne uos, Hebrusq. niuali compede uinctus,
An freta uicinas inter currentia turres,
An pingues Asiae campi, collesq. morantur?
Quid studiosa cohors operũ struit? Haec quoque cu(ro:
Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
Bella quis, & paces longum diffundit in aeuum?

Quid Titius, Romana breui uenturus in ora?
Pindarici fontis qui non expalluit haustus,
Fastidire lacus, & riuos ausus apertos?
Vt ualet? ut meminit nostri? fidibus ne latinis
Thebanos aptare modos studet auspice musa?
An tragica desaeuit, & ampullatur in arte?
Quid mihi Celsus agit? monitus, multũq. monendus
Priuatas ut quaerat opes, & tangere uitet
Scripta, palatinus quaecumque recepit Apollo:
Ne, si forte suas repetitum uenerit olim
Grex auium plumas: moueat cornicula risum
Furtiuis nudata coloribus. ipse quid audes?
Quae circumuolitas agilis Thyma? non tibi paruũ
Ingenium, non incultum est, nec turpiter hirtum.
Seu linguam caussis acuis, seu ciuica iura
Respondere paras, seu condis amabile carmen:
Prima feres ederae uictricis praemia. quod si
Frigida curarum fomenta relinquere posses:
Quo te caelestis sapientia duceret, ires.
Hoc opus, hoc studium parui properemus, et ampli:
Si patriae uolumus, si nobis uiuere cari.
Debes hoc etiam rescribere, si tibi curae:
Quam te conueniat Munatius: an male sarta
Gratia necquidquam coit; & rescinditur? at uos
Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia uexat,
Indomita ceruice feros: ubicumque locorum
Viuitis, indigni fraternum rumpere foedus:
Pascitur in uestrum reditum uotiua iuuenca.

AD ALBIVM TIBVLLVM

ALBI, nostrorum sermonum candide iudex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
Scribere quod Cassi Parmensis opuscula uincat?
An tacitum siluas inter reptare salubreis,
Curantem quidquid dignum sapiente, bonoq. est?
Non tu corpus eras sine pectore. Di tibi formam,
Di tibi diuitias dederunt, artemq. fruendi.
Quid uoueat dulci nutricula maius alumno;
Quam sapere, & fari possit, quae sentiat; & cui
Gratia, fama, ualetudo contingat abunde,
Et mundus uictus non deficiente crumena?
Inter spem, curamque, timores inter, & iras.
Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.
Grata superueniet, quae non sperabitur, hora.
Me pinguem, & nitidum bene curata cute uises:
Cum ridere uoles Epicuri de grege porcum.

AD TORQVATVM

SI potes archaicis conuiua recumbere lectis,
Nec modica cenare times olus omne patella:
Supremo te sole domi Torquate manebo.
Vina bibes iterum Tauro diffusa, palustreis
Inter Minturnas, Sinuessanumq. Petrinum.
Sin melius quid habes, accerse, uel imperium fer.
Iamdudum splendet focus, & tibi munda supellex.
Mitte leues spes, & certamina diuitiarum,

Et

Et Moschi caussam. cras nato Caesare festus
Dat ueniam, somnumq. dies. impune licebit
Aestiuam sermone benigno tendere noctem.
Quo mihi fortuna, si non conceditur uti?
Parcus ob heredis curam, nimiumq. seuerus,
Assidet insano. potare, & spargere flores,
Incipiam: patiarque, uel inconsultus haberi.
Quid non ebrietas designat? operta recludit:
Spes iubet esse ratas: in proelia trudit inermem:
Solicitis animis onus eximit: addocet artes.
Foecundi calices quem non fecere disertum?
Contracta quem non in paupertate solutum?
Haec ego procurare & idoneus imperor, & non
Inuitus: ne turpe toral, ne sordida mappa
Corruget nareis: ne non et cantharus & lanx
Ostendat tibi te: ne fidos inter amicos
Sit, qui dicta foras eliminet. ut coeat par,
Iungaturq. pari: Brutum tibi, Septiciumque,
Et nisi cena prior, potiorq. puella Sabinum
Detinet, assumam. locus est & pluribus umbris:
Sed nimis arcta premunt olidae conuiuia caprae.
Tu quotus esse uelis, rescribe: & rebus omissis.
Atria seruantem postico falle clientem.

AD. NVMICIVM

6

NIL *admirari, prope res est una Numici,*
Solaque, quae possit facere, & seruare beatum.
Hunc Solem, & stellas, & decedentia certis
Tempo-

Tempora momentis, sunt qui formidine nulla
Imbuti spectent. quid censes munera terrae?
Quid maris extremos Arabas ditantis, et Indos?
Ludicra quid, plausus, & amici dona Quiritis,
Quo spectanda modo, quo sensu credis, & ore?
Qui timet his aduersa, fere miratur eodem,
Quo cupiens, pacto. pauor est utrique molestus:
Improuisa simul species exterret utrumque.
Gaudeat, an doleat: cupiat, metuat ue: quid ad rē?
Si, quidquid uidit melius, peius ue sua spe,
Defixis oculis, animoque, & corpore torpet.
Insani sapiens nomen ferat, aequus iniqui,
Vltra, quam satis est, uirtutem si petat ipsam.
I nunc, argētū, et marmor uetus, aeraque, et artes
Suspice: cum gemmis Tyrios mirare colores:
Gaude, quod spectant oculi te mille loquentem:
Gnauus mane forum, et uespertinus pete tectum:
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mucius, indignum, quod sit peioribus ortus,
Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.
Quidquid, sub terra est, in apricum proferet aetas:
Defodiet condetq. nitentia. cum bene notum
Porticus Agrippae, & uia te conspexerit Appi:
Ire tamen restat, Numa quo deuenit, & Ancus.
Si latus, aut renes morbo tentantur acuto:
Quaere fugam morbi. uis recte uiuere. quis non?
Si uirtus hoc una potest dare: fortis omissis
Hoc age delicijs. uirtutem uerba putas, ut
Lucum ligna. caue ne portus occupet alter,

Nec

Nec Cybiratica, nec Bythina negotia perdas.
Mille talenta rotundentur: totidem altera porro':
Tertia succedant: & quae pars quadret aceruum.
Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos,
Et genus, & formam regina pecunia donat:
Ac bene nummatum decorat suadela, Venusque.
Mancipijs locuples, eget aeris Cappadocum rex.
Ne fueris hic tu. Chlamydes Lucullus, ut aiunt,
Si poßet centum scenae praebere rogatus,
Qui poßũ tot? ait tamẽ et quaerã, et quod habeo
Mittam. post paullo scribit, sibi millia quinque
Esse domi chlamydum: partem, uel tolleret omneis.
Exilis domus est, ubi non & multa supersunt:
Et dominum fallunt: & prosunt furibus. ergo
Si res sola potest facere, & seruare beatum:
Hoc primus repetas opus: hoc postremus omittas.
Si fortunatum species, & gratia praestat:
Mercemur seruum, qui dictet nomina: laeuum
Qui fodiat latus: et cogat trans pondera dextram
Porrigere. hic multum in Fabia ualet: ille Velina:
Cuilibet hic fasceis dabit: eripietq. curule
Cui uolet importunus ebur. frater, pater, adde,
Vt cuique est aetas, ita quemque facetus adopta.
Si bene qui cenat, bene uiuit: lucet: eamus,
Quo ducit gula: piscemur, uenemur: ut olim
Gargilius, qui mane plagas, uenabula, seruos,
Differtum transire forum, populumq. iubebat:
Vnus ut e multis populo spectante referret
Emptum mulus aprum. crudi, tumidiq. lauemur,

Quid

Quid deceat, quid non obliti, cerite cera
Digni, remigium uitiosum Ithacensis Vlyssei:
Cui potior patria fuit interdicta uoluptas.
Si, Mimnermus uti censet, sine amore, iocisq.
Nil est iucundum: uiuas in amore, iocisque.
Viue: uale. siquid nouisti rectius istis,
Candidus imperti: si non, his utere mecum.

AD. MAECENATEM

7

QVINQVE *dies tibi pollicitus me rure futurum,*
Sextilem totum mendax desideror. atqui
Si me uiuere uis sanum, recteq. ualentem:
Quam mihi das aegro, dabis aegrotare timenti
Maecenas ueniam: dum ficus prima, calorq.
Designatorem decorat lictoribus atris:
Dum pueris omnis pater, & matercula pallet:
Officiosaq. sedulitas, & opella forensis
Adducit febres; & testamenta resignat.
Quod si bruma niues Albanis illinet agris:
Ad mare descendet uates tuus: & sibi parcet:
Contractusq. leget, te dulcis amice reuiset
Cum zephyris, si concedes, & hirundine prima.
Non quo more pyris uesci Calaber iubet hospes:
Tu me fecisti locupletem: Vescere sodes.
Iam satis est. At tu quantumuis tolle. Benigne.
Non inuisa feres pueris munuscula paruis.
Tam teneor dono, quam si dimittar onustus.
Vt libet: haec porcis hodie comedenda relinques.

m *Prodigus,*

Prodigus, & stultus donat quae spernit, & odit.
Haec seges ingratos tulit, & feret omnibus annis.
Vir bonus, & sapiens dignis ait esse paratum:
Nec tamen ignorat, quid distent aera lupinis.
Dignum prestabo me etiam pro laude merentis.
Quod si me noles usquam discedere: reddes
Forte latus, nigros angusta fronte capillos:
Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, &
Inter uina fugam Cynarae macrere proteruae.
Forte per angustam tenuis uulpecula rimam
Repserat in cameram frumenti: pastaq. rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustela procul, si uis, ait effugere istinc:
Macra cauum repetes arctum, quem macra subisti.
Hac ego si compellar imagine: cuncta resigno.
Nec somnum plebis laudo satur altilium: nec
Otia diuitijs Arabum liberrima muto.
Saepe uerecundum laudasti. rexque, paterque,
Audisti coram: nec uerbo parcius absens:
Inspice, si possum donata reponere laetus.
Haud male Telemachus proles patientis Vlyssei:
Nō est aptus equis Ithacae locus: ut neque planis
Porrectus spatijs: nec multae prodigus herbae,
Atride. magis apta tibi tua dona relinquam.
Paruum parua decent. mihi iam non regia Roma,
Sed uacuum Tibur placet, aut imbelle Tarentum.
Strenuus, & fortis, caussisq. Philippus agendis
Clarus, ab officijs octauam circiter horam
Dum redit: atque foro nimium distare Carinas

Iam grandis natu queritur: conspexit, ut aiunt,
Abrasum quendam uacua tonsoris in umbra,
Cultello proprios purgantem leniter ungues.
Demetri (puer hic non laeue iussa Philippi
Accipiebat) abi: quaere, & refer, unde domo,
Cuius fortũae, quo sit patre, quo ue patrono. (quis,
It: redit: & narrat, Vulteium nomine Menam,
Praeconem, tenui censu, sine crimine notum,
Et properare loco, & cessare, & quaerere, et uti,
Gaudentem paruisq. sodalibus, & lare certo,
Et ludis, & post decisa negotia campo.
Scitari libet ex ipso, quodcumque refers: dic
Ad cenam ueniat. non sane credere Mena.
Mirari secum tacitus: quid multa? benigne,
Respondet. negat ille mihi? negat improbus, et te
Negligit, aut horret. Vulteium mane Philippus
Vilia uendentem tunicato scruta popello,
Occupat: & saluere iubet prior. ille Philippo
Excusare laborem, & mercenaria uincla:
Quod non mane domum uenißet: denique, quod nõ
Prouidisset eum. sic ignouisse putato
Me tibi: si cenas hodie mecum. ut libet. ergo
Post nonam uenies. nunc i: rem strenuus auge.
Vt uentũ ad cenam est: dicenda, tacenda locutus,
Tandem dormitum dimittitur. hic ubi saepe
Occultum uisus decurrere piscis ad hamum.
Mane cliens, etiam certus conuiua iubetur
Rura suburbana indictis comes ire Latinis.
Impositus mannis, aruum, caelumq. Sabinum

Non cessat laudare. uidet, ridetq. Philippus:
Et sibi dum requiem; dum risus undique quaerit:
Dum septem donat sestertia: mutua septem
Promittit: persuadet uti mercetur agellum.
Mercatur. ne te longis ambagibus ultra,
Quam satis est, morer: ex nitido fit rusticus: atque
Sulcos, & uineta crepat mera: praeparat ulmos,
Immoritur studijs: & amore senescit habendi.
Verum ubi oues furto, morbo periere capellae:
Spem mentita seges: bos est enectus arando:
Offensus damnis, media de nocte caballum
Arripit: iratusq. Philippi tendit ad aedes.
Quem simul adspexit scabrũ, intõsumq. Philippus,
Durus ait Vultei nimis, attentusq. uideris
Esse mihi. pol me miserum patrone uocares:
Si uelles, inquit, uerum mihi dicere nomen.
Quod te per genium, dextramque, deosq. penates
Obsecro, & obtestor: uitae me redde priori.
Qui simul adspexit, quantum dimissa petitis
Praestent; mature redeat: repetatq. relicta.
Metiri se quemque suo modulo, ac pede uerum est.

AD. CELSVM. ALBINOVANVM

8

CELSO *gaudere, ut bene rem gerere Albinouano*
Musa rogata refer, comiti, scribaeq. Neronis.
Si quaeret, quid agã: dic multa, & pulchra minãtẽ,
Viuere, nec recte, nec suauiter: haud quia grando
Contuderit uites: oleamq. momorderit aestus:

Nec

Nec quia longinquis armentum aegrotet in aruis.
Sed quia mente minus ualidus, quam corpore toto,
Nil audire uelim: nil discere: quod leuet aegrum:
Fidis offendar medicis: irascar amicis:
Cur me funesto properent arcere ueterno:
Quae nocuere sequar: fugiam quae profore credã:
Romae Tibur amem uentosus: Tibure Romam.
Post haec ut ualeat: quo pacto rem gerat, & se:
Vt placeat iuueni, percunctare, atque cohorti:
Si dicet, recte: primum gaudere, subinde
Praeceptum auriculis hoc instillare memento
Vt tu fortunam, sic nos te Celse feremus.

AD CLAVDIVM NERONEM 9

SEPTIMIVS *Claudi nimirum intelligit unus,*
Qnanti me facias. nam cum rogat, & prece cogit,
Scilicet ut tibi se laudare, & tradere coner,
Dignum mente, domoq. legentis honesta Neronis:
Munere cum fungi propioris censet amici:
Quid possim uidet: ac nouit me ualdius ipso.
Multa quidam dixi, cur excusatus abirem:
Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,
Dissimulator opis propriae: mihi commodus uni.
Sic ego maioris fugiens opprobria culpae,
Frontis ad urbanae descendi praemia. quod si
Depositum laudas ob amici iussa pudorem:
Scribe tui gregis hunc: & fortem crede, bonũque.

AD FVSCVM ARISTIVM 10

VRBIS amatorem Fuſcum ſaluere iubemus
Ruris amatores, hac in re ſcilicet una
Multum diſſimiles, ad cetera paene gemelli.
Fraternis animis quidquid negat alter, & alter:
Annuimus pariter uetuli, notiq. columbi.
Tu nidum ſeruas: ego laudo ruris amoeni
Riuos, muſco circumlita ſaxa, nemusque.
Quid quaeris? uiuo, & regno: ſimul iſta reliqui,
Quae uos ad caelum effertis rumore ſecundo.
Vtq. ſacerdotis fugitiuus, liba recuſo:
Pane egeo, iam mellitis potiore placentis.
Viuere naturae ſi conuenienter oportet:
Ponendaeq. domo quaerenda eſt area primum:
Nouiſti ne locum potiorem rure beato?
Eſt ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
Leniat & rabiem canis, & momenta leonis;
Cum ſemel accepit ſolem furibundus acutum?
Eſt ubi diuellat ſomnos minus inuida cura?
Deterius Libycis olet, aut nitet herba lapillis?
Purior in uicis aqua tendit rumpere plumbum,
Quam, quae per pronũ trepidat cũ murmure riuũ?
Nempe inter uarias nutritur ſilua columnas:
Laudaturq; domus longos quae proſpicit agros.
Naturam expellas furca: tamen uſque recurret:
Et mala perrumpet furtim faſtidia uictrix.
Non qui Sidonio contendere callidus oſtro
Neſcit Aquinatem potantia uellera fucum;
Certius

Certius accipiet damnum, propius ue medullis;
Quam qui non poterit uero distinguere falsum.
Quem res plus nimio delectauere secundae:
Mutatae quatient. siquid mirabere, pones
Inuitus. fuge magna: licet sub paupere tecto
Reges, & regum uita praecurrere amicos.
Ceruus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat: donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis: fraenumq. recepit.
Sed postquam uictor uiolens discessit ab hoste:
Non equitem dorso, non fraenum depulit ore.
Sic qui pauperiem ueritus, potiore metallis
Libertate caret; dominum uehet improbus: atque
Seruiet aeternum: quia paruo nesciet uti.
Cui non conueniet sua res: ut calceus olim,
Si pede maior erit, subuertet; si minor, uret.
Laetus sorte tua uiues sapienter Aristi.
Nec me dimittes incastigatum; ubi plura
Cogere, quam satis est, ac non cessare uidebor.
Imperat, aut seruit collecta pecunia cuique,
Tortum digna sequi potius, quam ducere funem.
Haec tibi dictabam post fanum putre Vacunae,
Excepto quod non simul esses, cetera laetus.

AD BVLLATIVM.

II

QVID *tibi uisa Chios Bullati, notaq. Lesbos?*
Quid concinna Samos? quid Croesi regia Sardis?
Smyrna quid, et Colophon? maiore, minorane fama?

Cuncta ne' prae cãpo, & Tiberino flumine sordent?
An uenit in uotum Attalicis ex urbibus una?
An Lebedum laudas odio maris, atque uiarum?
Scis Lebedus quam sit Gabijs desertior, atque
Fidenis uicus: tamen illic uiuere uellem:
Oblitusq. meorum, obliuiscendus & illis,
Neptunum procul e terra spectare furentem.
Sed neque, qui Capua Romam petit imbre, lutoq.
Adspersus, uolet in caupona uiuere: nec qui
Frigus collegit furnos & balnea laudat,
Vt fortunatam plene praestantia uitam.
Nec si te ualidus iactauerit auster in alto,
Iccirco nauem trans Aegaeum mare uendas.
Incolumi Rhodos, & Mitylene pulchra facit: quod
Paenula solstitio, campestre niualibus auris,
Per brumam Tiberis, sextili mense caminus.
Dum licet: & uultum seruat fortuna benignum:
Romae laudetur Samos, & Chios, & Rhodos absẽs.
Tu quamcumque Deus tibi fortunauerit horam,
Grata sume manu: nec dulcia differ in annum:
Vt quocumque loco fueris, uixisse libenter
Te dicas. nam si ratio, & prudentia curas,
Non locus effusi late maris arbiter aufert:
Caelum non animũ mutant, qui trans mare currũt.
Strenua nos exercet inertia: nauibus, atque
Quadrigis petimus bene uiuere. quod petis, hic est:
Est Vlubris: animus si te non deficit aequus.

AD

AD ICCIVM

12

FRVCTIBVS Agrippae Siculis, quos colligis, Icci
Si recte frueris: non est ut copia maior
Ab Ioue donari possit tibi, tolle querellas.
Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
Si uentri bene, si lateri est, pedibusq. tuis: nil
Diuitiae poterunt regales addere maius.
Si forte in medio positorum abstemius herbis
Viuis, & urtica: sic uiues, protinus ut te
Confestim liquidus fortunae riuus inauret.
Vel quia naturam mutare pecunia nescit:
Vel quia cuncta putas una uirtute minora.
Miramur, si Democriti pecus edit agellos,
Cultaque, dũ peregre est animus sine corpore uelox:
Cum tu inter scabiem tantam, & contagia lucri,
Nil paruum sapias: & adhuc sublimia cures?
Quae mare cõpescant caussae: quid temperet annũ:
Stellae sponte sua, iussae ne uagentur, & errent:
Quid premat obscurum Lunae, quid proferat orbẽ:
Quid uelit, & possit rerum concordia discors:
Empedocles; an Stertinij deliret acumen.
Verum seu pisces, seu porrum, & caepe trucidas:
Vtere Pompeio Grospho: & siquid petet, ultro
Defer: nil Grosphus nisi uerum orabit, & aequum.
Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.
Ne tamen ignores quo sit Romana loco res:
Cantaber Agrippae, Claudi uirtute Neronis
Armenius cecidit, ius, imperiumq. Phraates

Caesaris accepit genibus minor. aurea fruges
Italiae pleno diffudit copia cornu.

AD VINIVM ASELLAM

13

V T *proficiscentem docui te saepe, diuque:*
Augusto reddes signata uolumina Vinni:
Si ualidus, si laetus erit: si denique poscet:
Ne studio nostri pecces: odiumq. libellis
Sedulus importes, opera uehemente minister.
Si te forte meae grauis uret sarcina chartae:
Abijcito potius, quam quo perferre iuberis
Clitellas ferus impugnas: Asinaeq. paternum
Cognomen, uertas in risum: & fabula fias.
Viribus uteris per cliuos, flumina, lamas.
Victor propositi simulac perueneris illuc:
Sic positum seruabis onus, ne forte sub ala
Fasciculum portes librorum: ut rusticus agnum,
Vt uinosa globos furtiuae Pyrrhia lanae:
Vt cum pileolo soleas conuiua tribulis.
Ne uulgo narres te sudauisse ferendo
Carmina: quae possunt oculos, aureisq. morari
Caesaris. oratus multa prece nitere porro.
Vade, uale, caue ne titubes, mandataq. frangas.

AD VILLICVM SVVM

14

V I L L I C E *siluarum, & mihi me reddentis agelli,*
Quem tu fastidis, habitatum quinque focis, &

Quinque

Quinque bonos solitum Bariam dimittere patres:
Certemus: spinas animo ne ego fortius, an tu
Euellas agro: & melior sit Horatius, an res.
Me quamuis Lamiae pietas, & cura moratur
Fratrem maerentis, rapto de fratre dolentis
Insolabiliter: tamen istuc mens, animusque
Fert: & amat spatijs obstantia rumpere claustra.
Rure ego uiuentem, tu dicis in urbe beatum.
Cui placet alterius, sua nimirum est odio, sors.
Stultus uterque locum immeritũ caussatur inique.
In culpa est animus: qui se non effugit umquam.
Tu mediastinus tacita prece rura petebas:
Nunc urbem, & ludos, & balnea uillicus optas.
Me constare mihi scis: & discedere tristem,
Quandocumque trahunt inuisa negotia Romam.
Non eadem miramur: eo disconuenit inter
Meque, & te. nam quae deserta, et inhospita tesqua
Credis: amoena uocat, mecum qui sentit: & odit,
Quae tu pulchra uocas. fornix tibi, et uncta popina
Incutiunt urbis desiderium: uideo: & quod
Angulus iste feret piper, & tus ocyus uua.
Nec uicina subest, uinum praebere taberna
Quae possit tibi: nec meretrix tibicina, cuius
Ad strepitum salias terrae grauis. & tamen urges
Iampridem non tacta ligonibus arua: bouemque
Disiunctum curas: & strictis frondibus exples.
Addit opus pigro riuus, si decidit imber:
Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc age, quid nostrum concentum diuidat, audi.

Quem

Quem tenues decuere togae, nitidiq. capilli:
Quem scis immunem Cynarae placuisse rapaci:
Quem bibulum liquidi media de luce falerni:
Cena breuis iuuat, et prope riuum somnus in herba.
Nec lusisse pudet: sed non incidere ludum.
Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
Limat: non odio obscuro, morsuq. uenenat.
Rident uicini, glebas, & saxa mouentem.
Cum seruis urbana diaria rodere mauis.
Horum tu in numerum uoto ruis: inuidet usum
Lignorum, & pecoris tibi calo argutus, & horti:
Optat ephippia bos piger: optat arare caballus.
Quam scit uterque, libens, censebo, exerceat artem.

AD VALAM 15

QVAE sit hiems Veliae, quod caelũ Vala Salerni,
Quorum hominũ regio, & qualis uia, nã mihi Baias
Musa superuacuas Antonius, & tamen illis
Me facit inuisum: gelida cum perluor unda
Per medium frigus. sane myrteta relinqui,
Dictaq. cessantem neruis elidere morbum
Sulfura contemni, uicus gemit, inuidus aegris,
Qui caput, et stomachum supponere fontibus audẽt
Clusinis: Gabiosq. petunt, & frigida rura.
Mutandus locus est: & diuersoria nota
Praeter agendus equus. quo tendis? nõ mihi Cumas
Est iter, aut Baias: laeua stomachosus habena
Dicet eques. sed equi frenato est auris in ore.

Maior utrum populum frumenti copia pascat:
Collectos ne bibant imbres, puteos ne perennes
Iugis aquae: nam uina nihil moror illius orae.
Rure meo possum quiduis perferre, patique.
Ad mare cum ueni: generosum, & lene requiro:
Quod curas abigat: quod cum spe diuite manet
In uenas, animumq. meum: quod uerba ministret:
Quod me Lucanae iuuenem commendet amicae.
Tractus uter pluris lepores, uter educet apros:
Vtra magis pisces, & echinos aequora celent:
Pinguis ut inde domum possim, Phaeaxq. reuerti:
Scribere te nobis, tibi nos accredere par est.
Menius, ut rebus maternis, atque paternis
Fortiter absumptis, urbanus coepit haberi,
Scurra uagus, non qui certum praesepe teneret:
Impransus non qui ciuem dignosceret hoste:
Quaelibet in quemuis opprobria fingere saeuus,
Pernicies, & tempestas, barathrumq. macelli,
Quidquid quaesierat, uentri donabat auaro.
Hic ubi nequitiae fautoribus, & timidis nil,
Aut paullum abstulerat: patinas cenabat omasi
Vilis & agnini, tribus ursis quod satis esset.
Scilicet ut uentres lamna candente nepotum
Diceret urendos correctus. Menius idem
Quidquid erat nactus praedae maioris, ubi omne
Verterat in fumum, & cinerem, non hercule miror
Aiebat; si qui comedunt bona: cum sit obeso
Nil melius turdo: nil uulua pulchrius ampla.

Nimirum

Nimirum hic ego sum: nam tuta, et paruula laudo;
Cum res deficiunt: satis inter uilia fortis.
Verum ubi quid melius contingit, & unctius: idem
Vos sapere; & solos aio bene uiuere: quorum
Conspicitur nitidis fundata pecunia uillis.

AD QINCTIVM

16

N E *percuncteris, fundus meus optime Quincti,*
Eruo pascat herum, an baccis opulentet oliuae:
Pomis ne, & pratis: an amicta uitibus ulmo:
Scribetur tibi forma loquaciter, & situs agri:
Continui montes, nisi dissocientur opaca
Valle: sed ut ueniens dextrum latus adspiciat sol:
Laeuum discedens curru fugiente uaporet:
Temperiem laudes. quid, si rubicunda benigne
Corna uepres, & pruna ferant? si quercus, et ilex,
Multa fruge pecus, multa dominum iuuet umbra?
Dicas adductum propius frondere Tarentum?
Fons etiam riuo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior Thracam, nec purior ambiat Hebrus:
Infirmo capiti fluit utilis, utilis aluo:
Hae latebrae dulces, etiam (si credis) amoenae
Incolumem tibi me praestant Septembribus horis.
Tu recte uiuis, si curas esse, quod audis.
Iactamus iam pridem omnis te Roma beatum.
Sed uereor, ne cui de te plus, quam tibi, credas:
Neue putes alium sapiente, bonoq. beatum:
Neu si te populus sanum, recteq. ualentem
Dictitet:

Dictitet: occultam febrem sub tempus edendi
Dissimules: donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
Siquis bella tibi terra pugnata, marique
Dicat: & his uerbis uacuas permulceat aures:
Te ne magis saluum populus uelit, an populum tu:
Seruat in ambiguo, qui consulit, & tibi, & urbi,
Iupiter: Augusti laudes agnoscere possis?
Cum pateris sapiens, emendatusq. uocari:
Respondes ne tuo, dic sodes, nomine? nempe
Vir bonus, & prudens dici delector ego, ac tu.
Qui dedit hoc hodie, cras, si uolet, auferet: ut si
Detulerit fasces indigno; detrahet idem.
Pone: meum est, inquit. pono: tristisq. recedo.
Idem si clamet furem: neget esse pudicum:
Contendat laqueo collum pressisse paternum:
Mordear opprobrijs falsis, mutemq. colores?
Falsus honor iuuat, & mendax infamia terret,
Quẽ, nisi mendosũ, et mendacẽ? uir bonus est quis?
Qui consulta patrum, qui leges, iuraq. seruat:
Quo multae magnaeq. secantur iudice lites:
Quo responsore, & quo caussae teste tenentur.
Sed uidet hunc omnis domus, & uicina tota
Introrsum turpem, speciosum pelle decora.
Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat
Seruus; habes pretium: loris non ureris, aio.
Non hominem occidi. non pasces in cruce coruos.
Sum bonus, & frugi: renuit, negat atque Sabellus.
Cautus enim metuit foueam lupus: accipiterque

AD. SCAEVAM

QVAMVIS Scaeua satis per te tibi consulis,
Quo tandem pacto deceat maioribus uti: (et scis,
Disce docendus adhuc, quae censet amiculus: ut si
Caecus iter monstrare uelit: tamen adspice, si quid
Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur.
Si te grata quies, & primam somnus in horam
Delectat: si te puluis, strepitusq. rotarum,
Si laedit caupona: Ferentinum ire iubebo.
Nam neque diuitibus contingunt gaudia solis:
Nec uixit male, qui natus, moriensq. fefellit.
Si prodesse tuis, paulloq. benignius ipsum
Te tractare uoles: accedes siccus ad unctum.
Si pranderet olus patienter; regibus uti
Nollet Aristippus. si sciret regibus uti,
Fastidiret olus, qui me notat. utrius horum
Verba probes, & facta, doce: uel iunior, audi,
Cur sit Aristippi potior sententia. namque
Mordacem Cynicum sic eludebat, (ut aiunt)
Scurror ego ipse mihi: populo tu. rectius hoc, &
Splēdidius multo est, equus ut me portet: alat rex:
Officium facio. tu poscis uilia: uerum es
Dante minor: quamuis fers te nullius egentem.
Omnis Aristippum decuit color, & status, et res:
Tentantem maiora, fere praesentibus aequum.
Contra, quem duplici panno patientia uelat:
Mirabor, uitae uia si conuersa decebit.
Alter purpureum non exspectabit amictum:

Quidlibet indutus celeberrima per loca uadet:
Personamq. feret non inconcinnus utramque.
Alter Mileti textam cane peius & angue
Vitabit chlamydem: morietur frigore, si non
Rettuleris pannum. refer: & sine uiuat ineptus.
Res gerere, & captos ostendere ciuibus hostes,
Attingit solium Iouis: & caelestia tentat.
Principibus placuisse uiris, non ultima laus est.
Non cuiuis homini contingit adire Corinthum.
Sedit, qui timuit, ne non succederet: esto.
Quid? qui peruenit, fecit ne uiriliter? atqui
Hic est, aut nusquam, quod quaerimus, hic onus horret,
Vt paruis animis, et paruo corpore maius:
Hic subit: & perfert. aut uirtus nomen inane est:
Aut decus, & pretium recte petit experiens uir.
Coram rege suo de paupertate tacentes,
Plus poscente ferent. distat, sumas ne pudenter;
An rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
Indotata mihi soror est, paupercula mater,
Et fundus nec uendibilis, nec pascere firmus,
Qui dicit: clamat, uictum date. succinit alter:
Et mihi diuidua findetur munere quadra.
Sed tacitus pasci si posset coruus: haberet
Plus dapis, & rixae multo minus, inuidiaeque.
Brundisium comes, aut Surrentũ ductus amoenũ,
Qui queritur salebras, & acerbũ frigus, et imbres
Aut cistam effractam, & subducta uiatica plorat:
Nota refert meretricis acumina, saepe catellam,
Saepe periscelidem raptam sibi flentis: uti mox

Nulla

Nulla fides damnis, uerisq. doloribus adsit.
Nec semel irrisus triuijs attollere curat
Fracto crure Planum: licet illi plurima manet
Lacryma: per sanctum iuratus dicat Osirin:
Credite: non ludo: crudeles tollite claudum.
Quaere peregrinum, uicinia rauca reclamat.

AD. LOLLIVM

18

Si bene te noui, metues liberrime Lolli
Scurrantis speciem praebere, professus amicum.
Vt matrona meretrici dispar erit, atque
Discolor infido scurrae distabit amicus.
Est huic diuersum uitio uitium prope maius,
Asperitas agrestis, & inconcinna, grauisque:
Quae se commendat tonsa cute, dentibus atris:
Dum uult libertas mera dici, ueraq. uirtus.
Virtus est medium uitiorum, utrimque reductum.
Alter in obsequium plus aequo pronus, & imi
Derisor lecti, sic nutum diuitis horret;
Sic iterat uoces, & uerba cadentia tollit:
Vt puerum saeuo credas dictata magistro
Reddere: uel partes mimum tractare secundas.
Alter rixator de lana saepe caprina
Propugnat, nugis armatus: scilicet ut non
Sit mihi prima fides: & uere quod placet, ut non
Acriter elatrem: pretium aetas altera sordet.
Ambigitur quid enim? Castor sciat, an Docilis plus:
Brundisium Numici melius uia ducat, an Appi.

Quem damnosa Venus, quem praeceps alea nudat:
Gloria quem supra uires, & uestit, & ungit:
Quem tenet argenti sitis importuna, famesque:
Quem paupertatis pudor, & fuga: diues amicus
Saepe decem uitijs instructior, odit & horret.
Aut si non odit, regit: ac ueluti pia mater
Plus quam se sapere, & uirtutibus esse priorem
Vult: & ait prope uera. meae, contendere noli,
Stultitiam patiuntur opes. tibi paruula res est.
Arta decet sanum comitem toga. desine mecum
Certare. Eutrapelus cuicumque nocere uolebat:
Vestimenta dabat pretiosa. beatus enim iam
Cum pulchris tunicis sumet noua consilia, & spes:
Dormiet in lucem: scorto postponet honestum
Officium: nummos alienos poscet: ad imum
Thrax erit: aut olitoris aget mercede caballum.
Arcanum neque tu scrutaberis ullius umquam:
Commissumq. teges, & uino tortus, & ira.
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
Nec cum uenari uolet ille, poemata panges.
Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atque
Zethi dissiluit: donec suspecta seuero
Conticuit lyra: fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion. tu cede potentis amici
Lenibus imperijs: quotiesq. educet in agros
Aetolis onerata plagis iumenta, canesque,
Surge: & inhumanae senium depone camoenae:
Cenes ut pariter pulmenta laboribus empta.
Romanis sollemne uiris opus, utile famae,

Vitaeque,

Vitaeque, & membris: praesertim cum ualeas, &
Vel cursu superare canem, uel uiribus aprum
Possis: adde, uirilia quod speciosius arma
Non est qui tractet. scis quo clamore coronae
Proelia sustineas campestria: denique saeuam
Militiam puer, & Cantabrica bella tulisti
Sub duce, qui templis Parthorum signa refixit:
Et nunc, si quid abest, Italis adiudicat armis.
Ac ne te retrahas, & inexcusabilis absis:
Quamuis nil extra numerum fecisse, modumq.
Curas: interdum nugaris rure paterno.
Partitur lintres exercitus: Actia pugna
Te duce per pueros hostili more refertur.
Aduersarius est frater, lacus, Adria: donec
Alterutrum uelox uictoria fronde coronet.
Consentire suis studijs qui crediderit te,
Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
Protinus ut moneam, si quid monitoris eges tu:
Quid de quoque uiro, & cui dicas, saepe uideto.
Percunctatorem fugito: nam garrulus idem est.
Nec retinent patulae commissa fideliter aures:
Et semel emissum uolat irreuocabile uerbum.
Non ancilla tuum iecur ulceret ulla, puer ue
Intra marmoreum uenerandi limen amici,
Ne dominus pueri pulchri, carae ue puellae
Munere te paruo beet: aut incommodus angat.
Qualem commẽdes, etiã atq. etiam adspice: ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
Fallimur: & quondam, non dignum tradimus: ergo

Quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri;
Vt penitus notum si tentent crimina serues,
Tuterisq. tuo fidentem praesidio, qui
Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
Ad te post paullo uentura pericula sentis?
Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
Et neglecta solent incendia sumere uires.
Dulcis inexpertis cultura potentis amici.
Expertus metuit. tu dum tua nauis in alto est,
Hoc age, ne mutata, retrorsum te ferat aura.
Oderunt hilarem tristes, tristemq. iocosi,
Sedatum celeres, agilem gnauumq. remissi:
Potores bibuli media de nocte falerni
Oderunt porrecta negantem pocula: quamuis
Nocturnos iures te formidare uapores.
Deme supercilio nubem. plerumque modestus
Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.
Inter cuncta leges, & percunctabere doctos:
Qua ratione queas traducere leniter aeuum:
Ne te semper inops agitet; uexetq. cupido:
Ne pauor, & rerum mediocriter utilium spes,
Virtutem doctrina paret: natura ne donet:
Quid minuat curas: quid te tibi reddat amicum:
Quid pure tranquillet: honos, an dulce lucellum,
An secretum iter, & fallentis semita uitae.
Me quoties reficit gelidus Digentia riuus,
Quem Mandela bibit rugosus frigore pagus,
Quid sentire putas? quid credis amice precari?
Sit mihi, quod nunc est, etiam minus: ut mihi uiuã-

Quod

Quod supereſt aeui: ſi quid ſupereſſe uolunt Di.
Sit bona librorum, & prouiſae frugis in annum
Copia: neu fluitem dubiae ſpe pendulus horae.
Haec ſatis eſt orare Iouem, qui donat, & aufert:
Det uita: det opes: aequum mi animũ ipſe parabo.

AD. MAECENATEM 19

PRISCO *ſi credis Maecenas docte Cratino:*
Nulla placere diu, nec uiuere carmina poſſunt,
Quae ſcribuntur aquae potoribus: ut male ſanos
Adſcribit Liber Satyris, Fauniſq. poetas.
Vina fere dulces oluerunt mane camoenae:
Laudibus arguitur uini uinoſus Homerus.
Ennius ipſe pater numquam niſi potus ad arma
Proſiluit dicenda: forum, putealq. Libonis
Mandabo ſiccis: adimam cantare ſeueris.
Hoc ſimul edixit: non ceſſauerae poetae
Nocturno certare mero: putere diurno.
Quid? ſi quis uultu toruo ferus, & pede nudo,
Exiguaeq. togae ſimulet textore Catonem:
Virtutem ne repraeſentet, moreſq. Catonis?
Rupit Hyarbitam Timagenis aemula lingua:
Dum ſtudet urbanus, tenditq. diſertus haberi.
Decipit exemplar uitijs imitabile. quod ſi
Pallerem caſu, biberent exſangue cuminum.
O imitatores ſeruum pecus, ut mihi ſaepe
Bilem, ſaepe iocum ueſtri mouere tumultus.
Libera per uacuum poſui ueſtigia princeps.

Non aliena meo pressi pede. qui sibi fidit,
Dux, regit examen. Parios ego primus iambos
Ostendi Latio, numeros animosq. secutus
Archilochi, non res, & agentia uerba Lycambem.
At ne me folijs ideo breuioribus ornes,
Quod timui mutare modos, & carminis artem,
Tēperat Archilochi musam pede mascula Sapho:
Temperat Alcaeus, sed rebus, & ordine dispar.
Nec socerum quaerit, quem uersibus oblinat atris:
Nec sponsae laqueum famoso carmine nectit.
Hunc ego non alio dictum prius ore, Latinis
Vulgaui fidicen. iuuat immemorata ferentem
Ingenuis oculisq. legi, manibusq. teneri.
Scire uelis, mea cur ingratus opuscula lector
Laudet, ametq. domi: premat extra limen iniquus.
Non ego uentosae plebis suffragia uenor
Impensis cenarum, & tritae munere uestis.
Non ego nobilium scriptorum auditor, & ultor,
Grammaticas ambire tribus, & pulpita dignor.
Hinc illae lacrymae. spissis indigna theatris
Scripta pudet recitare; & nugis addere pondus:
Si dixi: rides, ait: & Iouis auribus ista
Seruas. fidis enim manare poetica mella
Te solum, tibi pulcher. ad haec ego naribus uti
Formido: & luctantis acuto ne secer ungui:
Displicet iste locus, clamo: & diludia posco.
Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram:
Ira truces inimicitias, & funebre bellum.

AD

AD. LIBRVM. SVVM 20

VERTVMNVM, Ianumq. liber spectare uideris.
Scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus:
Odisti claues, & grata sigilla pudico:
Paucis ostendi gemis: & communia laudas,
Non ita nutritus. fuge, quo discedere gestis.
Non erit emisso reditus. quid miser egi?
Quid uolui? dices: ubi quis te laeserit: & scis
In breue te cogi: cum plenus languet amator.
Quod si non odio peccantis desipit augur,
Carus eris Romae, donec te deserat aetas.
Contrectatus ubi manibus sordescere uulgi
Coeperis: aut tineas pasces taciturnus inertes:
Aut fugies Vticam: aut unctus mitteris Ilerdam.
Ridebit monitor non exauditus: ut ille,
Qui male parentem in rupes detrusit asellum
Iratus. quis enim inuitum seruare laboret?
Hoc quoque te manet; ut pueros elementa docentẽ
Occupet extremis in uicis balba senectus.
Cum tibi sol tepidus plures admouerit aures;
Me libertino natum patre; & in tenui re
Maiores pennas nido extendisse loqueris:
Vt quantum generi demas, uirtutibus addas.
Me primis uerbis belli placuisse, domique,
Corporis exigui, praecanum, solibus aptum,
Irasci celerem, tamen ut placabilis essem.
Forte meum si quis te percunctabitur aeuum,
Me quater undenos sciat impleuisse decembres,
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Q. HORATII. FLACCI
EPISTOLARVM
LIBER. II.

AD. AVGVSTVM

CVM tot sustineas, & tanta negotia solus:
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes: in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora Caesar.
Romulus, & Liber pater, & cum Castore Pollux
Post ingentia facta, Deorum in templa recepti,
Dum terras, hominumq. colunt genus, aspera bella
Componunt: agros assignant: opida condunt:
Plorauere suis non respondere fauorem
Speratum meritis. diram qui contudit hydram:
Notaq. fatali portenta labore subegit:
Comperit inuidiam supremo fine domari.
Vrit enim fulgore suo, qui praegrauat artes
Infra se positas: exstinctus amabitur idem.
Praesenti tibi maturos largimur honores:
Iurandasq. tuum per nomen ponimus aras,
Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes:
Sed tuus hic populus sapiens, & iustus in uno,
Te nostris ducibus, te Graijs anteferendo,
Cetera

Cetera nequaquam simili ratione, modoq.
Aestimat: & nisi quae terris semota, suisq.
Temporibus defuncta uidet, fastidit, & odit:
Sic fautor ueterum, ut tabulas peccare uetantes,
Quas bis quinque uiri sanxerunt, foedera regum
Vel Gabijs, uel cum rigidis aequata Sabinis,
Pontificum libros, annos uolumina natum,
Dictitet Albano musas in monte locutas.
Si, quia Graecorum sunt antiquissima quaeque
Scripta, uel optima: Romani pensantur eadem
Scriptores trutina: non est quod multa loquamur.
Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.
Venimus ad summum fortunae. pingimus; atque
Psallimus, & luctamur Achiuis doctius unctis.
Si meliora dies, ut uina, poemata reddit;
Scire uelim, pretium chartis quotus arroget annus,
Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
Profectos, ueteresq. referri debet, an inter
Viles, atque nouos? excludat iurgia finis.
Est uetus, atque probus, centum qui perficit annos.
Quid? qui deperijt minor uno mense, uel anno,
Inter quos referendus erit? ueteres ne poetas?
An quos & praesens, & postera respuet aetas?
Iste quidem ueteres inter ponetur honeste,
Qui uel mense breui, uel toto est iunior anno.
Vtor permisso, caudaeq. pilos ut equinae
Paullatim uello: & demo unum: demo etiam unum,
Dum cadat elusus ratione ruentis acerui,
Qui redit ad fastos, & uirtutem aestimat annis:

Mira-

Miraturq. nihil, nisi quod Libitina sacrauit.
Ennius & sapiens, & fortis, & alter Homerus,
Vt critici dicunt, leuiter curare uidetur,
Quo promissa cadant, & somnia Pythagorea.
Naeuius in manibus non est: & mentibus haeret
Paene recens: adeo sanctum est uetus omne poema.
Ambigitur quoties uter utro sit prior: aufert
Pacuuius docti famam senis: Attius alti:
Dicitur Afrani toga conuenisse Menandro:
Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi:
Vincere Caecilius grauitate: Terentius arte:
Hoc ediscit, & hos arto stipata theatro
Spectat Roma potẽs: habet hos, numeratq. poetas
Ad nostrum tempus Liui scriptoris ab aeuo.
Interdum uulgus rectum uidet: est ubi peccat.
Si ueteres ita miratur, laudatq. poetas;
Vt nihil anteferat; nihil illis comparet; errat.
Si quaedam nimis antique, si pleraque dure
Dicere credat eos: ignaue multa, fatetur:
Et sapit, & mecum facit, & Ioue iudicat aequo.
Non equidem insector: delendaq. carmina Liui
Esse reor: memini quae plagosum mihi paruo
Orbilium dictare: sed emendata uideri,
Pulchraque, & exactis minimum distantia, miror.
Inter quae uerbum emicuit si forte decorum, &
Si rursus paullo concinnior unus, & alter,
Iniuste totum ducit, uenditq. poema.
Indignor quidquam reprehendi; non quia crasse
Compositum, illepide ue putetur: sed quia nuper:

Nec

Nec ueniam antiquis, sed honorem, & praemia po
Recte nec ne crocũ, floresq. perambulet Attae (sci.
Fabula, si dubitem: clament periisse pudorem
Cuncti paene patres: ea cum reprehendere coner,
Quae grauis Aesopus, quae doctus Roscius egit:
Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt:
Vel quia turpe putant parere minoribus: & quae
Imberbes didicere, senes perdenda fateri.
Iam saliare Numae carmen qui laudat, & illud,
Quod mecum ignorat, solus uult scire uideri:
Ingenijs non ille fauet, plauditq. sepultis:
Nostra sed impugnat: nos, nostraq. liuidus odit.
Quod si tam Graecis nouitas inuisa fuisset,
Quã nobis: quid nũc esset uetus? aut quid haberet
Quod legeret, tereretq. uiritim publicus usus?
Vt primum positis nugari Graecia bellis
Coepit, & in uitium fortuna labier aequa:
Nunc athletarum studijs, nunc arsit equorum:
Marmoris, aut eboris fabros, aut aeris amauit:
Suspendit picta uultum, mentemq. tabella:
Nunc tibicinibus, nunc est gauisa tragoedis:
Sub nutrice puella, uellut si luderet infans:
Quod cupide petijt, mature plena reliquit.
Quid placet aut odio est, non mutabile credas?
Hoc paces habuere bonae, uentiq. secundi.
Romae dulce diu fuit, & sollemne reclusa
Mane domo uigilare; clienti promere iura;
Cautos nominibus certis expendere nummos;
Maiores audire; minori dicere, per quae

Crescere

Crescere res posset, minui damnosa libido.
Mutauit mentem populus leuis, & calet uno
Scribendi studio. pueri, patresq. seueri
Fronde comas uincti cenant, & carmina dictant.
Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere uersus,
Inuenior Parthis mendacior: & prius orto
Sole, uigil calamum, & chartas, & scrinia posco,
Nauem agere ignarus nauis timet. abrotanũ aegro
Nõ audet, nisi qui didicit, dare. quod medicorũ est,
Promittunt medici. tractant fabrilia fabri.
Scribimus indocti, doctiq. poemata passim.
Hic error tamen, & leuis haec insania, quantas
Virtutes habeat, sic collige. uatis auarus
Nõ temere est animus: uersus amat: hoc studet unũ:
Detrimenta, fugas seruorum, incendia ridet:
Non fraudem socio, puero non cogitat ullam
Pupillo: uiuit siliquis, & pane secundo:
Militiae quamquam piger, & malus, utilis urbi.
Si das hoc, paruis quoque rebus magna iuuari:
Os tenerum pueri, balbumq. poeta figurat:
Torquet ab obscenis iam nunc sermonibus aurem:
Mox etiam pectus praeceptis format amicis,
Asperitatis, & inuidiae corrector, & irae.
Recte facta refert: orientia tempora notis
Instruit exemplis; inopem solatur, & aegrum.
Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret unde preces, uatem ni musa dedisset?
Poscit opem chorus, & praesentia numina sentit:
Caelestes implorat aquas docta prece blandus:

Auertit

Auertit morbos: metuenda pericula pellit,
Impetrat & pacem, & locupletem frugibus annũ.
Carmine Di superi placantur, carmine manes.
Agricolae prisci, fortes, paruoq. beati,
Condita post frumenta, leuantes tempore festo
Corpus, & ipsum animum spe finis dura ferentem,
Cum socijs operum, & pueris, & coniuge fida
Tellurem porco, Siluanum lacte piabant,
Floribus & uino Genium memorem breuis aeui.
Fescenina per hunc inuenta licentia morem
Versibus alternis opprobria rustica fudit,
Libertasq. recurrentes accepta per annos
Lusit amabiliter: donec iam saeuus apertam
In rabiem uerti coepit iocus: & per honestas
Ire domos impune minax. doluere cruento
Dente lacessiti. fuit intactis quoque cura
Condicione super communi. quin etiam lex,
Poenaq. lata, malo quae nollet carmine quemquã
Describi. uertere modum, formidine fustis'
Ab denedicendum, delectandumq. redacti.
Graecia capta, ferum uictorem cepit: & artes
Intulit agresti Latio. sic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius: & graue uirus
Munditiae pepulere. sed in longum tamen aeuum
Manserunt, hodieq. manent uestigia ruris.
Serus enim Graecis admouit acumina chartis
Et post Punica bella quietus, quaerere coepit,
Quid Sophocles, & Thespis, & Aeschylus utile fer
Tentauit quoque rem si digne uertere posset: (rẽt

Et

Et placuit sibi natura sublimis, & acer.
Nam spirat tragicum satis: & feliciter audet:
Sed turpem putat in scriptis, metuitq. lituram.
Creditur, ex medio quia res accessit, habere
Sudoris minimum: sed habet comoedia tanto
Plus oneris, quãto ueniae minus. adspice, Plautus
Quo pacto partes tutetur amantis ephebi:
Vt patris attenti, lenonis ut insidiosi:
Quantus sit Dorsennus edacibus in parasitis:
Quam non adstricto percurrat pulpita socco.
Gestit enim nummum in loculos dimittere posthac
Securus, cadat, an recto stet fabula talo.
Quem tulit ad scenam uentoso gloria curru,
Exanimat lentus spectator; sedulus inflat.
Sic leue, sic paruum est, animum quod laudis auarũ
Subruit, aut reficit. ualeat res ludicra: si me
Palma negata, macrum; donata reducit opimum.
Saepe etiam audacem fugat hoc, terretq. poetam,
Quod numero plures, uirtute & honore minores,
Indocti, stolidique, & depugnare parati;
Si discordet eques: media inter carmina poscunt
Aut ursum, aut pugiles. his nam plebecula gaudet.
Verũ equitis quoque iã migrauit ab aure uoluptas
Omnis ad incertos oculos, & gaudia uana.
Quattuor aut plures aulaea premuntur in horas:
Dum fugiunt equitũ turmae, peditumq. cateruae.
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis.
Essedа festinant, pilenta, petorita, naues:
Captiuum portatur ebur, captiua Corinthus.
Si fo-

..i foret in terris, rideret Democritus: seu
Diuersum confusa genus panthera camelo,
Siue elephas albus uulgi conuerteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipsis,
Vt sibi praebentem mimo spectacula plura.
Scriptores autem narrare putaret asello
Fabellam surdo. nam quae peruincere uoces
Eualuere sonum, referunt quem nostra theatra?
Garganũ mugire putes nemus, aut mare Tuscum
Tanto cum strepitu ludi spectantur, & artes,
Diuitiaeq. peregrinae. quibus oblitus actor
Cum stetit in scena, concurrit dextera laeuae.
Dixit adhuc aliquid? nil sane. quid placet ergo?
Lana Tarentino uiolas imitata ueneno.
Ac ne forte putes me, quae facere ipse recusem,
Cum recte tractent alij; laudare maligne:
Ille per extentum funem mihi posse uidetur
Ire poeta: meum qui pectus inaniter angit,
Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
Vt magus: & modo me Thebis, modo ponit Athe-
Verũ age, & his, qui se lectori credere malũt; (nis.
Quam spectatoris fastidia ferre superbi:
Curam redde breuem: si munus Apolline dignum
Vis complere libris: & uatibus addere calcar:
Vt studio maiore petant Helicona uirentem.
Multa quidem nobis facimus mala saepe poetae:
Vt uineta egomet cedam mea: cum tibi librum
Solicito damus, aut fesso: cum laedimur, unum
Siquis amicorum est ausus reprendere uersum:

o Cum

Cum loca iam recitata reuoluimus irreuocati:
Cum lamentamur, non apparere labores
Nostros, & tenui deducta poemata filo:
Cum speramus eo rem uenturam, ut simulatque
Carmina rescieris nos fingere, commodus ultro
Accersas; & egere uetes; & scribere cogas.
Sed tamen est operae pretium cognoscere, quales
Aedituos habeat belli spectata, domiq.
Virtus, indigno non committenda poetae.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Chaerilus: incultis qui uersibus, & male natis
Rettulit acceptos, regale numisma, Philippos.
Sed ueluti tractata notam, labemq. remittunt
Atramenta: fere scriptores carmine foedo
Splendida facta linunt. idem rex ille, poema
Qui tam ridiculum, tam care prodigus emit:
Edicto uetuit ne quis se, praeter Apellem,
Pingeret: aut alius Lysippo duceret aera
Fortis Alexandri uultum simulantia. quod si
Iudicium subtile uidendis artibus illud
Ad libros, & ad haec musarum dona uocares:
Boeotum in crasso iurares aere natum.
Ad neque dedecorant tua de se iudicia, atque
Munera, quae multa dantis cum laude tulerunt,
Dilecti tibi Virgilius, Variusq. poetae:
Nec magis expressi uultus per ahenea signa,
Quam per uatis opus mores, animiq. uirorum
Clarorum, apparent. nec sermones ego mallem
Repentes per humum, quam res componere gestas:

Terrarumq.

Terrarumq. situs, & flumina dicere, & arces
Montibus impositas, & barbara regna, tuisq.
Auspicijs totum confecta duella per orbem,
Claustraq. custodem pacis cohibentia Ianum,
Et formidatam Parthis te principe Romam:
Si quantum cuperem, possem quoque, sed neq. par-
Carmen maiestas recipit tua: nec meus audet (uum
Rem tentare pudor, quam uires ferre recusent.
Sedulitas autem, stulte quem diligit, urget:
Paecipue cum se numeris commendat, & arte.
Discit enim citius, meminitq. libentius illud,
Quod quis deridet, quã quod probat, et ueneratur.
Nil moror officium, quod me grauat: ac neq. ficto
In peius uultu proponi cereus usquam,
Nec praue factis decorari uersibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere: & una
Cum scriptore meo capsa porrectus aperta,
Deferar in uicum uendentem tus, & odores,
Et piper, & quidquid chartis amicitur ineptis.

AD. IVLIVM. FLORVM

FLORE, *bono, claroq. fidelis amice Neroni,*
Siquis forte uelit puerum tibi uendere natum
Tibure, uel Gabijs: & tecum sic agat: hic &
Candidus, & talos a uertice pulcher ad imos,
Fiet, eritq. tuus, nummorum millibus octo,
Verna ministerijs ad nutns aptus heriles,
Litterulis Graecis imbutus, idoneus arti

Cuilibet: argilla quiduis imitabitur uda.
Quin etiam canet indoctum, sed dulce bibenti.
Multa fidem promissa leuant: ubi plenius aequo
Laudat uenales, qui uult extrudere, merces.
Res urget me nulla: meo sum pauper in aere.
Nemo hoc mangonum faceret tibi. nõ temere a me
Quiuis ferret idem. semel hic cessauit. & , ut fit,
In scalis latuit metuens pendentis habenae.
Des nummos: excepta nihil te si fuga laedat.
Ille ferat pretium, poenae securus, opinor.
Prudens emisti uitiosum: dicta tibi est lex.
Insequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
Dixi me pigrum proficiscenti tibi: dixi
Talibus officijs prope mancum: ne mea saeuus
Iurgares ad te quod epistola nulla ueniret.
Quid tum profeci? mecum facientia iura
Si tamen attentas? quereris super hoc etiam; quod
Exspectata tibi non mittam carmina mendax.
Luculli miles collecta uiatica multis
Aerumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem
Perdiderat: post hoc uehemẽs lupus, et sibi, et hosti
Iratus pariter, ieiunis dentibus acer,
Praesidium regale loco deiecit, ut aiunt,
Summe munito, & multarum diuite rerum.
Clarus ob id factum, donis ornatur honestis:
Accipit & bis dena super sestertia nummum.
Forte sub hoc tempus castellum euertere praetor
Nescio quod cupiens, hortari coepit eundem
Verbis, quae timido quoque possent addere mẽtẽ,

I bone, quo uirtus tua te uocat: i pede fausto,
Grandia laturus meritorum praemia, quid stas?
Post haec ille catus, quantum uis rusticus, Ibit,
Ibit eo, quo uis, qui zonam perdidit, inquit.
Romae nutriri mihi contigit: atque doceri,
Iratus Graijs quantum nocuisset Achilles.
Adiecere bonae paulo plus artis Athenae.
Scilicet ut possem curuo dignoscere rectum:
Atque inter siluas Academi quaerere uerum.
Dura sed amouere loco me tempora grato:
Ciuilisq. rudem belli tulit aestus in arma,
Caesaris Augusti non responsura lacertis.
Vnde simul primum me dimisere Philippi,
Decisis humilem pennis, inopemq. paterni
Et laris, & fundi: paupertas impulit audax,
Vt uersus facerem. sed, quod non desit, habentem,
Quae poterunt umquam satis expurgare cicutae:
Ni melius dormire putem, quam scribere uersus?
Singula de nobis anni praedantur euntes:
Eripuere iocos, Venerem, conuiuia, ludum:
Tendunt extorquere poemata. quid faciam uis?
Denique non omnes eadem mirantur, amantque.
Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis:
Ille Bioneis sermonibus, & sale nigro.
Tres mihi conuiuae prope dissentire uidentur
Poscentes uario multum diuersa palato.
Quid dē? quid nō dem? renuis tu, quod iubet alter.
Quod petis, id sane est inuisum, acidumq. duobus.
Praeter cetera, Romae me ne poemata censes

Scribere poſſe; inter tot curas; totq. labores?
Hic ſponſum uocat: hic auditum ſcripta, relictis
Omnibus officijs: cubat hic in colle Quirini:
Hic extremo in Auentino: uiſendus uterque.
Interualla uides humane commoda. uerum
Purae ſunt plateae: nihil ut meditantibus obſtet.
Feſtinat calidus mulis, geruliſq. redemptor.
Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignũ:
Triſta robuſtis luctantur funera plauſtris:
Hac rabioſa fugit canis: hac lutulenta ruit ſus.
I nunc, & uerſus tecum meditare canoros.
Scriptorum chorus omnis amat nemus: & fugit ur
Rite cliens Bacchi ſomno gaudentis, et umbra. (bes,
Tu me interſtrepitus nocturnos, atque diurnos
Vis canere, & contracta ſequi ueſtigia uatum.
Ingenium, ſibi quod uacuas deſumpſit Athenas
Et ſtudijs annos ſeptem dedit; inſenuitq.
Libris, & curis: ſtatua taciturnius exit
Plerumque; & riſu populum quatit: hic ego rerum
Fluctibus in medijs, & tempeſtatibus urbis
Verba lyrae motura ſonum connectere digner?
Frater erat Romae conſulti rhetor: ut alter
Alterius ſermone meros audiret honores:
Gracchus ut hic illi foret: hic ut Mucius illi.
Qui minus argutos uexat furor iſte poetas?
Carmina compono; hic elegos, mirabile uiſu,
Caelatumq. nouem muſis opus. adſpice primum,
Quanto cum faſtu, quanto molimine circum
Spectemus uacuam Romanis uatibus aedem.

Mox etiam, si forte uacat, sequere, et procul audi,
Quid ferat, & quare sibi nectat uterque coronam.
Caedimur, & totidem plagis consumimus hostem,
Lento Samnites ad lumina prima duello.
Discedo Alcaeus puncto illius: ille meo quis?
Quis, nisi Callimachus? si plus adposcere uisus:
Fit Mimnermus; & optiuo cognomine crescit.
Multa fero; ut placem genus irritabile uatum,
Cum scribo, & supplex populi suffragia capto.
Idem finitis studijs, & mente recepta,
Obturem patulas impune legentibus aures.
Ridentur, mala qui componunt carmina: uerum
Gaudent scribentes; & se uenerantur; & ultro
Si taceas, laudant, quidquid scripsere, beati.
At qui legitimum cupiet fecisse poema;
Cum tabulis animum censoris sumet honesti:
Audebit quaecumque parum splendoris habebunt,
Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
Verba mouere loco; quamuis inuita recedant:
Et uersentur adhuc intra penetralia Vestae.
Obscurata diu populo, bonus eruet: atque
Profert in lucem speciosa uocabula rerum:
Quae priscis memorata Catonibus, atque Cethegis,
Nunc situs informis premit, & deserta uetustar.
Adsciscet noua; quae genitor produxerit usus:
Vehemens, & liquidus, puroq. simillimus amni,
Fundet opes; Latiumq. beabit diuite lingua.
Luxuriantia compescet: nimis aspera sano
Leuabit cultu: uirtute carentia tollet:

Ludentis speciem dabit; & torquebitur, ut qui
Nunc satyrum, nunc agrestem Cyclopa mouetur,
Praetulerim scriptor delirus, inersq. uideri:
Dum mea delectent mala me, uel denique fallant:
Quam sapere, & ringi. fuit haud ignobilis Argis,
Qui se credebat miros audire tragoedos
In uacuo laetus sessor, plausorq. theatro.
Cetera qui uitae seruaret munia recto
More; bonus sane uicinus, amabilis hospes,
Comis in uxorem, posset qui ignoscere seruis:
Et signo laeso non insanire lagenae:
Posset qui rupem, & puteum uitare patentem.
Hic ubi cognatorum opibus, curisq. refectus,
Expulit helleboro morbum, bilemq. meraco;
Et redit ad sese: pel me occidistis amici;
Non seruastis, ait: cui sic extorta uoluptas:
Et demptus per uim mentis gratissimus error.
Nimirum sapere est abiectis utile nugis;
Et tempestiuum pueris concedere ludum:
Ac non uerba sequi fidibus modulanda Latinis:
Sed uerae numerosque, modosq. ediscere uitae.
Quo circa mecum loquor haec; tacitusq. recordor:
Si tibi nulla sitim finiret copia lymphae;
Narrares medicis. quod, quanto plura parasti,
Tanto plura cupis: nulli ne faterier audes?
Si uulnus tibi, monstrata radice, uel herba,
Non fieret leuius: fugeres radice, uel herba
Proficiente nihil curarier. audieras, cui
Rem Di donarent, illi decedere prauam
Stultitiam:

Stultitiam: & , cum sis nihilo sapientior, ex quo
Plenior es, tamen uteris monitoribus isdem?
At si diuitiae prudentem reddere possent:
Si cupidum, timidumq. minus te: nempe ruberes,
Viueret in terris te siquis auarior uno.
Si proprium est, quod quis libra mercatur, & aere;
Quaedam (si credis consultis) mancipat usus:
Qui te pascit ager, tuus est: & uillicus Orbi
Cum segetes occat, tibi mox frumenta daturus.
Te dominum sentit: das nummos: accipis uuam,
Pullos, oua, cadum temeti: nempe modo isto
Paullatim mercaris agrum, fortasse trecentis,
Aut etiam supra nummorum millibus emptum.
Quid refert, uiuas numerato, nuper, an olim?
Emptor Aricini quondam, Veientis & arui;
Emptum cenat olus; quamuis aliter putat: emptis
Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.
Sed uocat usque suum: quae populus adsita certis
Limitibus uicina refugit iurgia: tamquam
Sit proprium cuiquam, puncto quod mobilis horae,
Nũc prece, nũc pretio, nunc ui, nũc sorte suprema,
Permutet dominos: & cedat in altera iura.
Sic quia perpetuus nulli datur usus: & heres
Heredem alterius, uelut unda superuenit undam:
Quid uici prosunt, aut horrea? qui ue Calabris
Saltibus adiecti Lucani? si metit Orcus
Grandia cum paruis, non exorabilis auro?
Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas,
Argentum, uestes Getulo murice tinctas,

Sunt

Sunt qui non habeant; est qui non curet habere.
Cur alter fratrum cessare, & ludere, & ungi
Praeferat Herodis palmetis pinguibus: alter
Diues, & importunus, ad umbram lucis ab ortu,
Siluestrem flammis, & ferro mitiget agrum:
Scit genius; natale comes qui temperat astrum:
Naturae Deus humanae, mortalis in unum-
Quodque caput, uultu mutabilis, albus, & ater.
Vtar: & ex modico, quantum res poscet, aceruo
Tollam: nec metuam, qui de me iudicet heres:
Quod non plura datis inuenerit. & tamen idem
Scire uolam, quantum simplex, hilarisq. nepoti
Discrepet: & quantum discordet parcus auaro:
Distat enim, spargas tua prodigus: an neq. sumptū
Inuitus facias: neque plura parare labores.
Ac potius, puer ut festis quinquatribus, olim
Exiguo gratoq. fruaris tempore raptim.
Pauperies immunda domus procul absit. ego, utrū
Naue ferar magna, an parua, ferar unus & idem.
Non agimur tumidis uelis aquilone secundo:
Non tamen aduersis aetatem ducimus austris
Viribus, ingenio, specie, uirtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis usque priores.
Non es auarus: abi. quid cetera? num simul ista
Cum uitio fugere? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine, & ira?
Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,
Nocturnos lemures, portentaq. Thessala rides?
Natales grate numeras? ignoscis amicis?

Lenior,

Lenior, & melior fis accedente senecta?
Quid te exempta iuuat spinis de pluribus una?
Viuere si recte nescis; decede peritis.
Lusisti satis: edisti satis, atque bibisti:
Tempus abire tibi est: ne potum largius aequo
Rideat, & pulset lasciua decentius aetas.

Q. HO-

Q. HORATII. FLACCI DE. ARTE. POETICA LIBER AD PISONES.

H VMANO *capiti ceruicem pictor equinam*
Iungere si uelit, & uarias inducere plumas,
Vndique collatis membris: ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne:
Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite Pisones isti tabulae fore librum
Persimilem, cuius, uelut aegri somnia, uanae
Fingentur species: ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formae. pictoribus, atque poetis
Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas.
Scimus, & hanc ueniam petimusque, damusq. uicissim.
Sed non ut placidis coeant immitia: non ut
Serpentes auibus geminentur, tigribus agni.
Inceptis grauibus plerumque, & magna professis
Purpureus, late qui splendeat, unus, & alter
Assuitur pannus: cum lucus, & ara Dianae,
Et properantis aquae per amoenos ambitus agros.
Aut flumẽ Rhenũ, aut pluuius describitur arcus:
Sed nunc non erat his locus: & fortasse cupressum

Scis

Scis simulare. quid hoc, si fractis enatat expes
Nauibus, aere dato qui pingitur? amphora coepit
Institui: currente rota cur urceus exit?
Denique sit quod uis simplex dumtaxat, & unum,
Maxima pars uatum, pater, & iuuenes patre di-
Decipimur specie recti. breuis esse laboro, (gni,
Obscurus fio. sectantem leuia, nerui
Deficiunt, animique: professus grandia turget:
Serpit humi, tutus nimium, timidusq. procellae.
Qui uariare cupit rem prodigialiter unam:
Delphinum siluis appingit, fluctibus aprum.
In uitium ducit culpae fuga, si caret arte.
Aemilium circa ludum faber imus & ungues
Exprimet: & molles imitabitur aere capillos:
Infelix operis summa: quia ponere totum
Nesciet. hunc ego me, siquid componere curem,
Non magis esse uelim, quam prauo uiuere naso:
Spectandum nigris oculis, nigroq. capillo.
Sumite materiam uestris qui scribitis aequam
Viribus: & uersate diu, quid ferre recusent,
Quid ualeant humeri. cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
Ordinis haec uirtus erit, & uenus: aut ego fallor:
Vt iam nunc dicat: iam nunc debentia dici
Pleraque differat, & praesens in tempus omittat.
Hoc amet; hoc spernat promissi carminis auctor.
In uerbis etiam tenuis, cautusq. serendis,
Dixeris egregie: notum si callida uerbum
Reddiderit iunctura nouum. si forte necesse est

Indicijs

Indicijs monstrare recentibus abdita rerum:
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget: dabiturq. licentia sumpta pudenter.
Et noua, fictaq. nuper habebunt uerba fidem: si
Graeco fonte cadant, parce detorta. quid autem
Caecilio, Plautoq. dabit Romanus ademptum
Virgilio, Varioque? ego cur acquirere pauca
Si possum, inuideor? cum lingua Catonis, & Enni
Sermonem patrium ditauerit: & noua rerum
Nomina protulerit? licuit, semperq. licebit,
Signatum praesente nota producere nomen.
Vt siluae folijs pronos mutantur in annos:
Prima cadunt: ita uerborum uetus interit aetas:
Et iuuenum ritu florent modo nata, uigentque.
Debemur morti nos, nostraque: siue receptus
Terra Neptunus, classes Aquilonibus arcet,
Regis opus: sterilis ue diu palus, aptaq. remis
Vicinas urbes alit: & graue sentit aratrum:
Seu cursum mutauit iniquum frugibus amnis,
Doctus iter melius: mortalia facta peribunt:
Nedum sermonum stet honos, & gratia uiuax.
Multa renascentur, quae iam cecidere cadentque,
Quae nunc sunt in honore uocabula: si uolet usus:
Quem penes arbitriũ est, & uis, & norma loquẽdi.
Res gestae regumque, ducumque, & tristia bella
Quo scribi possent numero, monstrauit Homerus.
Versibus impariter iunctis querimonia primum,
Post etiam inclusa est uoti sententia compos.
Qui tamen exiguos elegos emiserit auctor:

Grammatici certant: & adhuc ſub iudice lis eſt.
Archilochum proprio rabies armauit iambo.
Hunc ſocci cepere pedem, grandesq. cothurni,
Alternis aptum ſermonibus, & populares
Vincentem ſtrepitus, & natum rebus agendis.
Muſa dedit fidibus diuos, puerosq. deorum,
Et pugilem uictorem, & equum certamine primũ,
Et iuuenum curas, & libera uina referre.
Deſcriptas ſeruare uices, operumq. colores,
Cur ego, ſi nequeo, ignoroque, poeta ſalutor?
Cur neſcire, pudens praue, quam diſcere malo?
Verſibus exponi tragicis res comica non uult.
Indignatur item priuatis, ac prope ſocco
Dignis carminibus narrari cena Thyeſtae.
Singula quaeque locum teneant ſortita decenter.
Interdum tamen & uocem comoedia tollit:
Iratusq. Chremes tumido delitigat ore.
Et tragicus plerumque dolet ſermone pedeſtri.
Telephus, & Peleus, cũ pauper, & exſul uterque,
Proijcit ampullas, & ſeſquipedalia uerba:
Si curat cor ſpectantis tetigiſſe querella.
Non ſatis eſt pulchra eſſe poemata: dulcia ſunto.
Et quocumque uolent; animum auditoris agunto:
Vt ridentibus arrident, ita flentibus adſunt
Humani uultus. ſi uis me flere; dolendum eſt
Primum ipſi tibi: tunc tua me infortunia laedent,
Telephe, uel Peleu. male ſi mandata loqueris,
Aut dormitabo, aut ridebo. triſtia maeſtum
Vultum uerba decent: iratum, plena minarum:

Luden-

Ludentem, lasciua: seuerum, seria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem
Fortunarum habitum: iuuat: aut impellit ad iram:
Aut ad humum maerore graui deducit; & angit;
Post effert animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis absona dicta:
Romani tollent equites, peditesq. cachinnum.
Intererit multum Dauus ne loquatur, an heros;
Maturus ne senex, an adhuc florente iuuenta
Feruidus; an matrona potens, an sedula nutrix;
Mercator ne uagus, cultor ne uirentis agelli;
Colchus, an Assyrius; Thebis nutritus, an Argis.
Aut famam sequere: aut sibi conuenientia finge
Scriptor. honoratum si forte reponis Achillem:
Impiger, iracundus, inexorabilis, acer
Iura neget sibi nata: nihil non arroget armis.
Sit Medea ferox, inuictaque: flebilis Ino:
Perfidus Ixion: Io uaga: tristis Orestes.
Siquid inexpertum scenae committis; & audes
Personam formare nouam: seruetur ad imum,
Qualis ab incepto processerit: & sibi constet.
Difficile est proprie communia dicere: tuq.
Rectius Iliacum carmem deducis in actus:
Quam si proferres ignota, indictaq. primus.
Publica materies priuati iuris erit, si
Nec circa uilem, patulumq. moraberis orbem:
Nec uerbum uerbo curabis reddere fidus
Interpres: nec desilies imitator in artum;
Vnde pedem proferre pudor uetet, aut operis lex.

Nec

Defendat: neu quid medios intercinat actus.
Quod non proposito conducat, & haereat apte.
Ille bonis faueatque, & consilietur amicis,
Et regat iratos, & amet peccare timentes.
Ille dapes laudet mensae breuis: ille salubrem
Iustitiam, legesque, & apertis otia portis.
Ille tegat commissa: deosq. precetur, & oret,
Vt redat miseris, abeat fortuna superbis.
Tibia non ut nunc orichalco uincta, tubaeq.
Aemula, sed tenuis, simplexq. foramine pauco
Adspirare & adesse choris erat utilis; atque
Nondum spissa nimis complere sedilia flatu.
Quo sane populus numerabilis, ut pote paruus,
Et frugi castusq. uerecundusq. coibat,
Postquam coepit agros extendere uictor: & urbem
Latior amplecti murus: uinoq. diurno
Placari Genius festis impune diebus:
Accessit numerisque, modisq. licentia maior.
Indoctus quid enim saperet, liberq. laborum,
Rusticus, urbano confusus, turpis honesto?
Sic priscae motumque, & luxuriam addidit arti
Tibicen: traxitq. uagus per pulpita uestem.
Sic etiam fidibus uoces creuere seueris:
Et tulit eloquium insolitum facundia praeceps:
Vtiliumq. sagax rerum, & diuina futuri
Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
Carmine qui tragico uilem certauit ob hircum.
Mox etiam agrestes satyros nudauit: et asper
Incolumi grauitate iocum tentauit. eo quod

Illecebris erat, & grata nouitate morandus
Spectator functusq. sacris, & potus, & exlex.
Verum ita risores, ita commendare dicaces
Conueniet satyros; ita uertere seria ludo:
Ne, quicumque deus, quicũque adhibebitur heros,
Regali conspectus in auro nuper, & ostro,
Migret in obscuras humili sermone tabernas:
Aut dum uitat humum, nubes, & inania captet
Effutire leues indigna tragoedia uersus.
Vt festis matrona moueri iussa diebus:
Intererit satyris paullum pudibunda proteruis.
Non ego inornata, & dominantia nomina solum,
Verbaque, Pisones, satyrorum scriptor amabo:
Nec sic enitar tragico differre colori;
Vt nihil intersit Dauus ne loquatur, an audax
Pithias, emuncto lucrata Simone talentum:
An custos; famulusq. Dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen sequar: ut sibi quiuis
Speret idem: sudet multum, frustraq. laboret
Ausus idem. tantum series, iuncturaq. pollet:
Tantum de medio sumptis accedit honoris.
Siluis deducti caueant me iudice Fauni;
Ne uelut innati triuijs, ac paene forenses,
Aut nimium teneris iuuenentur uersibus umquã:
Aut immunda crepent, ignominiosaq. dicta.
Offendũtur enim, quibus est equus, & pater, et res:
Nec, si quid fricti ciceris probat, & nucis emptor,
Aequis accipiunt animis, donant ue corona.
Syllaba longa breui subiecta, uocatur Iambus,

Pes

Pes citus; unde etiam trimetris accrescere iussit
Nomen iambeis: cum senos redderet ictus,
Primus ad extremum similis sibi. non ita pridem,
Tardior ut paullo, grauiorq. ueniret ad aures:
Spondeos stabilis in iura paterna recepit
Commodus, & patiens: non ut de sede secunda
Cederet, aut quarta socialiter. hic & in Atti
Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.
In scenam missos magno cum pondere uersus,
Aut operae celeris nimium, curaq. carentis,
Aut ignoratae premit artis crimine turpi.
Non quiuis uidet immodulata poemata iudex:
Et data Romanis uenia est indigna poetis.
Iccirco ne uager, scribamq. licenter? an omnes
Visuros peccata putem mea? tutus, & intra
Spem ueniae cautus, uitaui denique culpam:
Non laudem merui. uos exemplaria Graeca
Nocturna uersate manu, uersate diurna.
At uestri proaui Plautinos & numeros, &
Laudauere sales, nimium patienter utrumque,
Ne dicam stulte, mirati: si modo ego, & uos
Scimus inurbanum lepido seponere dicto.
Legitimumq. sonum digitis callemus, & aure.
Ignotum tragicae genus inuenisse camoenae
Dicitur; & plaustris uexisse poemata Thespis:
Quae canerent agerentq. peruncti faccibus ora.
Post hunc personae, pallaeq. repertor honestae
Aeschylus & modicis instrauit pulpita tignis:
Et docuit, magnumq. loqui, nitiq. cothurno.

Successit uetus his comoedia, non sine multa
Laude: sed in uitium libertas excidit, & uim
Dignam lege regi. lex est accepta: chorusq.
Turpiter obticuit, sublato iure nocendi.
Nil intentatum nostri liquere poetae:
Nec minimum meruere decus, uestigia Graeca
Ausi deserere, & celebrare domestica facta:
Vel qui praetextas, uel qui docuere togatas.
Nec uirtute foret, claris ue potentius armis,
Quam lingua, Latium: si non offenderet unum-
Quemque poetarum limae labor, & mora. uos o
Pompilius sanguis carmen reprehendite, quod non
Multa dies, & multa litura coercuit: atque
Perfectum, decies non castigauit ad unguem.
Ingenium misera quia fortunatius arte
Credit: & excludit sanos Helicone poetas
Democritus: bona pars non ungues ponere curat,
Non barbam: secreta petit loca: balnea uitat.
Nanciscetur enim pretium, nomenq. poetae:
Si tribus Anticyris caput insanabile numquam
Tonsori Licino commiserit. O ego laeuus,
Qui purgor bilem sub uerni temporis horam.
Non alius faceret meliora poemata. uerum
Nil tanti est. ergo fungar uice cotis: acutum
Reddere quae ferrum ualet, exsors ipsa secandi.
Munus, & officium, nil scribens ipse, docebo:
Vnde parentur opes: quid alat, formetq. poetam:
Quid deceat: quid non: quo uirtus, quo ferat error.
Scribendi recte, sapere est & principium, & fons.

Rem tibi Socraticae poterunt ostendere chartae:
Verbaq. prouisam rem non inuita sequentur.
Qui didicit, patriae quid debeat; & quid amicis,
Quo sit amore parens, quo frater amandus, & ho-
Quod sit cõscripti, quod iudicis officiũ: quae (spes,
Partes in bellum missi ducis: ille profecto
Reddere personae scit conuenientia cuique.
Respicere exemplar uitae, morumq. iubebo
Doctum imitatorem: & ueras hinc ducere uoces.
Interdum speciosa iocis, morataq. recte
Fabula, nullius ueneris, sine pondere, & arte,
Valdius oblectat populum, meliusq. moratur,
Quam uersus inopes rerum, nugaeq. canorae.
Graijs ingenium, Graijs dedit ore rotundo
Musa loqui, praeter laudem nullius auaris.
Romani pueri longis rationibus assem
Discunt in partes centum diducere. dicat
Filius Albini, si de quincunce remota est
Vncia: quid superat? poteras dixisse triens. heus
Rem poteris seruare tuam. redit uncia: quid fit?
Semis: ad haec animos aerugo, & cura peculi,
Cum semel imbuerit, speramus carmina fingi
Posse linenda cedro, & leui seruanda cupresso?
Aut prodesse uolunt, aut delectare poetae:
Aut simul & iucunda, & idonea dicere uitae.
Quidquid praecipies, esto breuis, ut cito dicta
Percipiant animi dociles: teneantq. fideles.
Omne superuacuum pleno de pectore manat.
Ficta uoluptatis caussa, sint proxima ueris.

Nec quocumque ualet, poscat sibi fabula credi:
Neu pransae Lamiae uiuum puerũ extrahat aluo.
Centuriae seniorum agitant expertia frugis:
Celsi praetereunt austera poemata Rhamnes.
Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterq. monendo.
Hic meret aera liber Sosiis: hic & mare transit;
Et longum noto scriptori prorogat aeuum.
Sunt delicta tamen, quibus ignouisse uelimus.
Nã neq. chorda sonũ reddit, quẽ uult manus, & (mẽs:
Poscentiq. grauẽ persaepe remittit acutum:
Nec semper feriet quodcumque minabitur arcus.
Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cauit natura. quid ergo?
Vt scriptor si peccat idem librarius usque,
Quamuis est monitus, uenia caret: & citharoedus
Redetur; chorda qui semper oberrat eadem:
Sic mihi, qui multum cessat, fit Chaerilus ille,
Quem bis, terq. bonum, cum risu miror: & idem
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
Verum opere in longo fas est obrepere somnum.
Vt pictura, poesis. erit, quae, si proprius stes,
Te capiet magis: & quaedam, si longius abstes.
Haec amat obscurum: uolet haec sub luce uideri,
Iudicis argutum quae non formidat acumen.
Haec placuit semel: haec decies repetita placebit.
O maior iuuenum, quamuis & uoce paterna
Fingeris ad rectum, & per te sapis: hoc tibi dictũ

Tolle

Tolle memor: certis medium, & tolerabile rebus
Recte concedi. consultus iuris, & actor
Caussarum mediocris, abest uirtute diserti
Messallae: nec scit quantum Cascellius Aulus:
Sed tamen in pretio est. mediocribus esse poetis
Non homines, non Di, non concessere columnae.
Vt gratas inter mensas symphonia discors,
Et crassum unguentum, & Sardo cũ melle papauer,
Offendunt: poterat duci quia cena sine istis:
Sic animis natum, inuentumq. poema iuuandis,
Si paullum summo discessit, uergit ad imum.
Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis:
Indoctusq. pilae, disci ue, trochi ue quiescit:
Ne spissae risum tollant impune coronae.
Qui nescit, uersus tamen audet fingere. quid ni?
Liber & ingenuus, praesertim census equestrem
Summam nummorum, uitioq. remotus ab omni.
Tu nihil inuita, dices, faciesq. Minerua:
Id tibi iudicium est, ea mens. si quid tamen olim
Scripseris; in Metij descendat iudicis aures,
Et patris, & nostras: nonumq. prematur in annum.
Membranis intus positis delere licebit,
Quod non edideris. nescit uox missa reuerti.
Siluestres homines sacer, interpresq. Deorum
Caedibus, & uictu foedo deterruit Orpheus.
Dictus ob hoc lenire tigres, rapidosq. Leones.
Dictus & Amphion Thebanae conditor arcis
Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda
Ducere quo uellet. fuit haec sapientia quondam,

Publica

Publica priuatis secernere, sacra profanis:
Concubitu prohibere uago: dare iura maritis:
Opida moliri: leges incidere ligno.
Sic honor, & nomen diuinis uatibus, atque
Carminibus uenit. post hos insignis Homerus,
Tirtaeusq. mares animos in Martia bella
Versibus exacuit. dictae per carmina sortes:
Et uitae monstrata uia est: & gratia regum
Pierijs tentata modis: ludusq. repertus,
Et longorum operum finis: ne forte pudori
Sit tibi musa lyrae sollers, & cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen, an arte,
Quaesitum est. ego nec studium sine diuite uena,
Nec rude quid posit uideo ingenium: alterius sic
Altera poscit opem res: & coniurat amice.
Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit, fecitq. puer: sudauit: & alsit:
Abstinuit Venere, & uino. qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitq. magistrum.
Nunc satis est dixisse, ego mira poemata pango.
Occupet extremum scabies. mihi turpe relinqui est:
Et quod non didici, sane nescire fateri.
Vt praeco, ad merces turbam qui cogit emendas
Assentatores iubet ad lucrum ire poeta
Diues agris, diues positis in fenore nummis.
Si uero est, unctum qui recte ponere possit:
Et spondere leui pro paupere: & eripere atris
Litibus implicitum: mirabor, si sciet inter-
Noscere mendacem, uerumq. beatus amicum.

Tu

Tu ſeu donaris, ſeu quid donare uoles cui:
Nolito ad uerſus tibi factos ducere plenum
Laetitiae. clamabit enim, pulchre, bene, recte:
Palleſcet ſuper his: etiam ſtillabit amicis
Ex oculis rorem: ſaliet: tundet pede terram.
Vt qui conducti plorant in ſunere, dicunt,
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: ſic
Deriſor uero plus laudatore mouetur.
Reges dicuntur multis urgere culullis,
Et torquere mero, quem perſpexiſſe laborent:
An ſit amicitia dignus. ſi carmina condes:
Numquam te fallant animi ſub uulpe latentes.
Quinctilio ſiquid recitares, corrige ſodes
Hoc, aiebat; & hoc. melius te poſſe negares:
Bis, terq. expertum fruſtra, delere iubebat:
Et male tornatos incudi reddere uerſus.
Si defendere delictum, ruam uertere malles:
Nullum ulta uerbum: aut operam ſumebat inanẽ:
Quin ſine riuali teq. & tua ſoles amares.
Vir bonus, & prudens uerſus reprehendet inertes:
Culpabit duros, incomptis allinet atrum
Tranſuerſo calamo ſignum: ambitioſa recidet
Ornamenta: parum claris lucem dare coget:
Arguet ambigue dictum: mutanda notabit:
Fiet Ariſtarchus: nec dicet, cur ego amicum
Offendam in nugis? hae nugae ſeria ducent
In mala deriſum ſemel, exceptumq. ſiniſtre.
Vt mala quem ſcabies. aut morbus regius urget,
Aut fanaticus error, & iracunda Diana:

Veſanum

Vesanum tetigisse timent, fugiuntq. poetam,
Qui sapiunt: agitant pueri: incautiq. sequuntur.
Hic, dum sublimes uersus ructatur, & errat:
Si ueluti merulis intentus decidit auceps
In puteum, foueam ue: licet succurrite, longum
Clamet, io ciues, non sit, qui tollere curet.
Si quis curet opem ferre, & demittere funem:
Qui scis, an prudens huc se deiecerit? atque
Seruari nolit? dicam, Siculiq. poetae
Narrabo interitum. Deus immortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnã
Insiluit. sit ius, liceatq. perire poetis.
Inuitum qui seruat, idem facit occidenti.
Nec semel hoc fecit: nec si retractus erit: iam
Fiet homo: & ponet famosae mortis amorem.
Nec satis apparet, cur uersus factitet, utrum
Minxerit in patrios cineres: an triste bidental
Mouerit incestus. certe furit: ac uelut ursus,
Obiectos caueae ualuit si frangere clathros:
Indoctum, doctumq. fugat recitator acerbus.
Quem uero arripuit, tenet, occiditq. legendo,
Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.

Q. HO-

Q. HORATII. FLACCI SERMONVM

LIBER. I

SATYRA. I

QVI FIT, Maecenas, ut nemo, quam ſibi ſortem
Seu ratio dederit, ſeu fors obiecerit, illa
Contentus uiuat: laudet diuerſa ſequentes?
O fortunati mercatores, grauis annis
Miles ait, multo iam fractus membra labore.
Contra mercator, nauim iactantibus auſtris,
Militia eſt potior. quid enim? concurritur; horae
Momento aut cita mors uenit, aut uictoria laeta.
Agricolam laudat iuris, legumq. peritus,
Sub galli cantum, conſultor ubi oſtia pulſat.
Ille datis uadibus, qui rure extractus in urbem eſt,
Solos felices uiuentes clamat in urbe.
Cetera de genere hoc (adeo ſunt multa) loquacem
Delaſſare ualent Fabium. ne te morer, audi,
Quo rem deducam. ſiquis deus, en ego, dicat,
Iam faciam, quod uultis. eris tu, qui modo miles,
Mercator: tu conſultus modo, ruſticus, hinc uos,
Vos hinc mutatis diſcedite partibus. eia
Quid ſtatis? nolunt. atqui licet eſſe beatis.

Quid caussae est, merito quin illis Iuppiter ambas
Iratus buccas inflet? neque se fore posthac
Tam facilem dicat, uotis ut praebeat aurem?
Praeterea, ne sic, ut qui iocularia, ridens
Percurram: quamquam ridentem dicere uerum
Quid uetat? ut pueris olim dant crustula blandi
Doctores; elementa uelint ut discere prima.
Sed tamen amoto quaeramus seria ludo.
Ille grauem duro terram qui uertit aratro:
Perfidus hic caupo, miles, nautaeque, per omne
Audaces mare qui currunt: hac mente laborem
Sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,
Aiunt: cum sibi sint congesta cibaria: sicut
Paruula, nam exemplo est magni formica laboris,
Ore trahit quodcumque potest: atque addit aceruo,
Quem struit, aut ignara, ac non incauta futuri.
Quae, simul inuersum contristat aquarius annum,
Non usquam prorepit: & illis utitur ante
Quaesitis patiens. cum te neque feruidus aestus
Dimoueat lucro: neque hiems, ignis, mare, ferrum:
Nil obstet tibi: dum ne sit te ditior alter.
Quid iuuat immensum te argenti pondus, & auri
Furtim defossa timidum deponere terra?
Quod si comminuas, uilem redigatur ad assem.
At ni id fit, quid habet pulchri cõstructus aceruus?
Millia frumenti tua triuerit area centum.
Non tuus hoc capiet uenter plus, quam meus; ut si
Reticulum panis uenales inter onusto
Forte uehas humero: nihilo plus accipias, quam

Qui

Qui nil portarit. uel dic, quid referat intra
Naturae fines uiuenti, iugera centum, an
Mille aret? at suaue est ex magno tollere aceruo.
Dum ex paruo nobis tantundẽ haurire relinquas:
Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
Vt tibi si sit opus liquidi non amplius urna,
Vel cyatho: & dicas, magno de flumine mallem,
Quam ex hoc fonticulo tantundem sumere. eo fit,
Plenior ut si quos delectet copia iusto:
Cum ripa simul auulsos ferat Aufidus acer.
At qui tantuli eget, quanto est opus; is neque limo
Turbatã haurit aquã; neque uitã amittit in undis.
At bona pars hominum decepta cupidine falso,
Nil satis est, inquit: quia tanti, quantũ habeas, sis.
Quid facias illi? iubeas miserum esse libenter:
Quatenus id facit. ut quidam memoratur Athenis
Sordidus, ac diues, populi contemnere uoces
Sic solitus: populus me sibilat: at mihi plaudo
Ipse domi: simul ac nummos contemplor in arca.
Tantulus a labris sitiens fugientia captat
Flumina. quid rides? mutato nomine de te
Fabula narratur. congestis undique saccis
Indormis inhians: & tamquam parcere sacris
Cogeris: aut pictis tamquam gaudere tabellis.
Nescis, quid ualeat nummus: quem praebeat usum.
Panis ematur, olus, uini sextarius: adde,
Quis humana sibi doleat natura negatis.
An uigilare metu exanimem, noctesque, diesque
Formidare malos fures, incendia, seruos,

Ne

Ne te compilent, fugientes: hoc iuuat? horum
Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.
At si condoluit tentatum frigore corpus:
Aut alius casus lecto te affixit: habes qui
Assideat fomenta paret; medicum roget, ut te
Suscitet: ac reddat natis, carisq. propinquis.
Non uxor saluum te uult, non filius. omnes
Vicini oderunt; noti, pueri, atque puellae.
Miraris, cum tu argento post omnia ponas;
Si nemo praestet, quem non merearis, amorem?
At si cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere uelis, seruareq. amicos:
Infelix operam perdas: ut si quis asellum
In campum doceat parentem currere frenis.
Denique sit finis quaerendi: quoq. habeas plus,
Pauperiem metuas minus: & finire laborem
Incipias, parto quod auebas: nec facias, quod
Vuidius quidam (nõ longa est fabula) diues,
Vt metiretur nummos: ita sordidus, ut se
Non umquam seruo melius uestiret: ad usque
Supremum tempus, ne se paenuria uictus
Opprimeret, metuebat. at hunc liberta securi
Diuisit medium fortissima Tyndaridarum.
Quid mi igitur suades? ut uiuam Menius? aut sic,
Vt Nomentanus? pergis pugnantia secum
Frontibus aduersis componere. non ego auarum
Cum ueto te fieri, uappam iubeo, ac nebulonem.
Est inter Tanaim quiddam, socerumq. Visellі.
Est modus in rebus: sunt certi denique fines;

Quos

Quos ultra, citraq. nequit consistere rectum,
Illuc unde abij, redeo. nemon ut auarus
Se probet: ac potius laudet diuersa sequentes:
Quodque aliena capella gerat distentius uber,
Tabescat? neque se maiori pauperiorum
Turbae comparet? hunc, atq. hũc superare laboret?
Sic festinanti semper, locupletior obstat:
Vt cum carceribus missos rapit ungula currus:
Instat equis auriga, suos uincentibus, illum
Praeteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit; ut raro, qui se uixisse beatum
Dicat: & exacto contentus tempore uitae
Cedat, uti conuiua satur, reperire queamus.
Iam satis est. ne me Crispi scrinia Lippi
Compilasse putes, uerbum non amplius addam.

SATYRA. II

AMBVBAIARVM *collegia, pharmacopolae,*
Mendici, mimae, balatrones, hoc genus omne
Maestum ac solicitum est cantoris morte Tigelli.
Quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus esse
Dicatur metuens, inopi dare nolit amico;
Frigus quo, duramq. famem depellere possit.
Hunc si perconteris, aui cur, atque parentis
Praeclaram ingrata stringat malus ingluuie rem
Omnia conductis coemens obsonia nummis:
Sordidus atque animi quod parui nolit haberi;
Respondet. laudatur ab his: culpatur ab illis.

Fufidius uappae famam timet, ac nebulonis,
Diues agris, diues positis in fenore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exigit: atque
Quanto perditior quisque est, tanto acrius urget.
Nomina sectatur modo sumpta ueste uirili
Sub patribus duris tironum. maxime, quis non,
Iuppiter, exclamet; simulatque audiuit? at ipse
Pro questu sumptum facit. hic, uix credere possis,
Quàm sibi non sit amicus; ita ut pater ille, Terenti
Fabula quem miserum nato uixisse fugato
Inducit; non se peius cruciauerit, atque hic.
Siquis nunc quaerat, quo res haec petinet? illuc.
Dum uitant stulti uitia; in contraria currunt.
Malchinus tunicis demissis ambulat: est qui
Inguen ab obscenum subductis usque facetus.
Pastillos Rufillus olet: Gorgonius hircum.
Nil medium est. sunt qui nolint tetigisse, nisi illas,
Quarum subsuta talos tegat instita ueste.
Contra, alius nullam, nisi olenti in fornice stantẽ.
Quidam notus homo, cum exiret fornice, macte
Virtute esto, inquit sententia dia Catonis.
Nam simulac uenas inflauit taetra libido:
Huc iuuenes aequum est descendere: non alienas
Permolere uxores. nolim laudarier, inquit,
Sic me, mirator cunni Cupennius albi.
Audire est operae pretium, procedere recte
Qui moechis non uultis: ut omni parte laborent:
Vtq. illis multo corrupta dolore uoluptas,
Atque haec rara, cadat dura inter saepe pericla.

Hic

Hic se praecipitem tecto dedit: ille flagellis
Ad mortem caesus: fugiens hic decidit acrem
Praedonũ in turbam: dedit hic pro corpore nũmos:
Hunc perminxerunt calones. quin etiam illud
Accidit; ut quidam testes, caudamq. salacem
Demeteret ferro. iure omnes: Galba negabat.
Tutior at quanto merx est in claſse secunda?
Libertinarum dico, Sallustus in quas
Non minus insanit, quam qui moechatur. aut hic si
Qua res, qua ratio suaderet: quaq. modeste
Munificum eſse licet, uellet bonus, atque benignus
Esse: daret quantum satis esset: nec sibi damno,
Dedecoriq. foret: uerum hoc se amplectitur uno;
Hoc amat, & laudat: matronã nullam ego tango.
Vt quandam Marsaeus amator Originis, ille
Qui patrium mimae donat fundumque, laremque:
Nil fuerit mi, inquit, cum uxoribus umquã alienis:
Verum est cum mimis: est cum meretricibus. unde
Fama malũ grauius, quam res, trahit. an tibi abũde
Personam satis est, non illud, quidquid ubique
Officit, euitare? bonam deperdere famam,
Rẽ patris oblimare, malum est ubicumq. quid inter-
Est in matrona, ancilla, pecces ue togata?
Villius in Fausta Syllae gener, hoc miser uno
Nomine deceptus, poenas dedit usque, superq.
Quam satis est, pugnis caesus, ferroq. petitus,
Exclusus fore, cum Longarenus foret intus.
Huic si mutonis uerbis mala tanta uidentis
Diceret haec animus, quid uis tibi? nũquid ego a te

Magno prognatum deposco consule cunnum,
Velatumq. stola, mea cum conferbuit ira?
Quid responderet? magno patre nata puella est.
At quanto meliora monet, pugnantiaq. istis
Diues opis natura suae. tu si modo recte
Dispensare uelis: ac non fugienda petendis
Immiscere. tuo uitio, rerum ne labores,
Nil referre putas? quare, ne poeniteat te,
Desine matronas sectarier: unde laboris
Plus haurire mali est, quã ex re decerpere fructus.
Nec magis huic inter niueos, uiridesq. lapillos,
Sit licet hoc Chaerinte tuum, tenerũ est femur, aut (crus
Rectius: atque etiã melius persaepe togatae.
Adde huc, quod mercem sine fucis gestat: aperte
Quod uenale habet, ostendit: nec, siquid honesti est,
Iactat, habetq. palam: quaerit quo turpia celet.
Regibus hic mos est: ubi equos mercantur, apertos
Inspiciunt: ne, si facies (ut saepe) decora
Molli fulta pede est: emptorem inducat hiantem,
Quod pulchrae clunes, breue quod caput, ardua cer (uix.
Hoc illi recte: ne corporis optima Lynceis
Contemplere oculis: Hypsea caecior, illa,
Quae mala sunt, spectes. o crus, o brachia: uerum
Depygis, nasuta, breui latere, ac pede longo est.
Matronae, praeter faciem, nil cernere possis,
Cetera, ni Catia est, demissa ueste tegentis.
Si interdicta petes, uallo circumdata, (nam te
Hoc facit insanum) multae tibi tum officient res:
Custodes, lectica, ciniflones, parasitae,

Ad talos stola demissa, & circumdata palla
Plurima: quae inuideant pure apparere tibi rem.
Altera nil obstat: Cois tibi paene uidere est,
Vt nudam: ne crure malo, ne sit pede turpi:
Metiri possis oculo latus. an tibi mauis
Insidias fieri, pretiumq. auellier, ante,
Quàm mercem ostendi? leporem uenator, ut alta
In niue sectatur: positum sic, tangere nolit;
Cantat, et apponit. meus est amor huic similis: nam
Transuolat in medio posita: & fugientia captat.
Hiscine uersiculis speras tibi posse dolores,
Atque aestus, curasq. graues e pectore pelli?
Nonne cupidinibus statuit natura modum quem?
Quid latura, sibi quid sit dolitura negatum,
Quaerere plus prodest; & inane abscindere soldo.
Num, tibi cum fauces urit sitis; aurea quaeris
Pocula? num esuriens fastidis omnia praeter
Pauonem, rhombũq.? tument tibi cũ inguina: nũ, si
Ancilla, aut uerna est praesto puer; impetus in quẽ
Continuo fiat; malis tentigine rumpi?
Non ego: namq. parabilẽ amo Venerẽ, facilẽque.
Illam post paulo sed pluris, si exierit uir.
Gallis hãc Philodemus ait: sibi, quae neque magno
Stet pretio; neque cunctetur, cum est iussa, uenire;
Candida, rectaq. sit, munda hactenus, ut neq. lõga,
Nec magis alba uelit, quam det natura, uideri.
Haec ubi suppostuit dextro corpus mihi leuum;
Ilia, & Aegeria est: do nomen quodlibet illi.
Nec uereor ne, dum futuo, uir rure recurrat:

Ianua frangantur: latret canis: undique magno
Pulsa domus strepitu resonet: uel pallida lecto
Desiliat mulier: miseram se conscia clamet:
Cruribus haec metuat: doti deprensa: egomet mi.
Discincta tunica fugiendum est, ac pede nudo:
Ne nummi pereant, aut pyga, aut denique fama.
Deprendi miserum est. Fabio uel iudice uincam.

SATYRA. III

OMNIBVS *hoc uitiũ est cãtoribus, inter amicos*
Vt numquam inducant animum cantare, rogati:
Iniussi numquam desistant. Sardus habebat
Ille Tigellius hoc. Caesar, qui cogere posset,
Si peteret per amicitiam patris, atque suam; non
Quidquam proficeret. si collibuisset; ab ouo
Vsque ad mala citaret, Io Bacche, modo summa
Voce, modo hac resonãs, quae chordis quatuor ima.
Nil aequale homini fuit illi: saepe uelut qui
Currebat fugiens hostem. persaepe uelut qui
Iunonis sacra ferret. habebat saepe ducentos,
Saepe decẽ seruos. modo reges, atque tetrarchas,
Omnia magna loquẽs: modo, sit mihi mẽsa tripes, et
Concha salis puri, & toga, quae defendere frigus,
Quamuis crassa, queat. decies centena dedisses
Huic parco paucis contento: quinque diebus
Nil erat in loculis. noctes uigilabat ad ipsum
Mane: diem totum stertebat. nil fuit umquam
Sic impar sibi. nunc aliquis dicat mihi, quid tu?

Nulla

Nulla ne habes uitia? imo alia, haud fortasse mino-
Menius absentẽ Naeuiũ cũ carperet: heus tu (ra.
Quidam ait, ignoras te? an ut ignotum dare nobis
Verba putas? egomet mi ignosco, Menius inquit.
Stultus, et improbus hic amor est, dignusq. notari.
Cum tua peruideas oculis mala lippus inunctis,
Cur in amicorum uitijs tam cernis acutum,
Quã aut aquila, aut serpẽs Epidaurius? at tibi cõtra
Euenit: inquirant uitia ut tua rursus & illi.
Iracundior est paullo, minus aptus acutis
Naribus horum hominum: rideri possit, eo quod
Rusticus tonso toga defluit, & male laxus
In pede calceus haeret. at est bonus; ut melior uir
Non alius quisquã: at tibi amicus: at ingeniũ ingẽs
Inculto latet hoc sub corpore. denique te ipsum
Concute: num qua tibi uitiorum inseuerit olim
Natura, aut etiam consuetudo! mala. namque
Neglectis urenda filix innascitur agris.
Illuc praeuertamur: amatorem quod amicae
Turpida decipiunt caecum uitia: aut etiã ipsa haec
Delectant: ueluti Balbinum polypus Agnae.
Vellem in amicitia sic erraremus: & isti
Errori nomen uirtus posuisset honestum.
At pater ut gnati, sic nos debemus amici,
Si quod si uitium, non fastidire. strabonem
Appellat paetum pater: & pullum, male paruus
Si cui filius est: ut abortiuus fuit olim
Sisyphus. hunc uarum, distortis cruribus: illum
Balbutit scaurum, prauis fultum male talis.

Parcius hic uiuit; frugi dicatur ineptus
Et iactantior hic paullo est: concinnus amicis
Postulat, ut uideatur. at est turculentior. atque
Plus aequo liber: simplex, fortisq. habeatur.
Caldior est: acres inter numeretur. opinor
Haec res & iungit, iunctos & seruat amicos.
At nos uirtutes ipsas inuertimus: atque
Sincerum cupimus uas incrustare. probus quis
Nobiscum uiuit, multum demissus homo? illi
Tardo cognomen pingui damus. hic fugit omnes
Insidias: nulliq. malo latus obdit apertum:
Cum genus hoc inter uitae uersetur: ubi acris
Inuidia atque uigent ubi crimina. pro bene sano,
Ac non incauto, fictum, astutumq. uocamus.
Simplicior si quis: qualem me saepe libenter
Obtulerim tibi Maecenas: ut forte legentem,
Aut tacitum impellam, quouis sermone molestus:
Communi sensu plane caret, inquimus. eheu
Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam.
Nam uitijs nemo sine nascitur. optimus ille est,
Qui minimus urgetur. amicus dulcis, ut aequum est,
Cum mea compenset uitijs bona: pluribus hisce
(Si modo plura mihi bona sunt) inclinet: amari
Si uolet, hac lege in trutina ponetur eadem.
Qui, ne tuberibus proprijs offendat amicum,
Postulat: ignoscat uerrucis illius aequum est
Peccatis ueniam poscentem, reddere rursus.
Denique, quatinus excidi penitus uitium irae,
Cetera item nequeunt stultis haerentia: cur non
Pon-

Ponderibus, modulisq. suis ratio utitur? ac res
Vt quaeque est, ita supplicijs delicta coercet?
Siquis eum seruum, patinam qui tollere iussus,
Semesos pisces, tepidumq. ligurierit ius,
In cruce suffigat: Labeone insanior inter
Sanos dicatur. quanto hoc furiosius, atque
Maius peccatum est? paullum deliquit amicus:
Quod nisi concedas, habeare insuauis. acerbus
Odisti: & fugis, ut Drusonem debitor aeris:
Qui, nisi cum tristes misero uenere Kalendae,
Mercedẽ, aut nummos unde unde extricat: amaras,
Porrecto iugulo, historias, captiuus ut, audit.
Comminxit lectum potus: mensa ue catillum
Euandri manibus tritum deiecit: ob hanc rem:
Aut positum ante mea quia pullum in parte catini
Sustulit esuriens, minus hoc iucundus amicus
Sit mihi? quid faciam, si furtum fecerit? aut si
Prodiderit commissa fide? sponsum ue negarit?
Quis paria esse fere placuit peccata, laborant,
Cum uentũ ad uerum est: sensus, moresq. repugnãt,
Atque ipsa utilitas iusti prope mater, & aequi.
Cum prorepserunt primis animalia terris,
Mutũ, & turpe pecus, glãdẽ, atque cubilia propter,
Vnguibus, & pugnis, dein fustibus, atque ita porro
Pugnabant armis, quae post fabricauerat usus:
Donec uerba, quibus uoces, sensusq. notarent,
Nominaq. inuenere. dehinc absistere bello;
Opida coeperunt munire; & ponere leges,
Nequis fur esset, neu latro, neu quis adulter.

Nam

Nam fuit ante Helenam cunnus deterrima belli
Caussa: sed ignotis perierunt moribus illi,
Quos uenerem incertam rapientes, more ferarum,
Viribus editior caedebat: ut in grege taurus.
Iura inuenta metu iniusti fateare necesse est:
Tempora si, fastosq. uelis euoluere mundi:
Nec natura potest iusto secernere iniquum:
Diuidit ut bona diuersis, fugienda petendis:
Nec uincet ratio hoc; tantundem ut peccet, idemq.
Qui teneros caules alieni fregerit horti:
Et qui nocturnus diuum sacra legerit: adsit
Regula; peccatis quae poenas irroget aequas:
Ne scutica dignum, horribili sectere flagello:
Nam ut ferula caedas meritum maiora subire
Verbera; non uereor: cum dicas esse pares res
Furta latrocinijs: & magnis parua, mineris
Falce recisurum simili te, si tibi regnum
Permittant homines. si diues, qui sapiens est,
Et sutor bonus, & solus formosus, & est rex:
Cur optas, quod habes? nõ nosti, quid pater, inquit,
Chrysippus dicat: sapiens crepidas sibi numquam,
Nec soleas fecit: sutor tamen est sapiens. quo?
Vt quamuis tacet Hermogenes: cãtor tamẽ, atque
Optimus est modulator; ut Alfenus uafer omni
Abiecto instrumento artis, clausaq. taberna,
Sutor erat: sapiens operis sic optimus omnis
Est opifex: si rex solus. uellunt tibi barbam
Lasciui pueri: quos tu nisi fuste coerces;
Vergeris turba circum te stante, miserq.

Rum-

Rumperis: & latras magnorum maxima regnum.
Ne longum faciam: dum tu quadrante lauatum
Rex ibis: neque te quisquam stipator, ineptum
Praeter Crispinum, sectabitur: & mihi dulces
Ignoscent, si quid peccauero stultus, amici:
Inq. uicem illorum patiar delicta libenter:
Priuatusq. magis uiuam te rege beatus.

SATYRA. IV

EVPOLIS, *atq. Cratinus, Aristophanesq. poetae,*
Atque alij, quorum comoedia prisca uirorum est:
Si quis erat dignus describi, quod malus, aut fur,
Quod moechus foret, aut sicarius, aut alioqui
Famosus, multa cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet Lucillius hosce secutus,
Mutatis tantum pedibus, numerisq. facetus,
Emunctae naris, durus componere uersus.
Nam fuit hoc uitiosus: in hora saepe ducentos,
Vt magnum, uersus dictabat stans pede in uno;
Cum flueret lutulentus. erat, quod tollere uelles.
Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem,
Scribendi recte: nam ut multum, nil moror. ecce
Crispinus minimo me prouocat: accipe si uis,
Accipe iam tabulas. detur nobis locus, hora,
Custodes: uideamus uter plus scribere possit.
Di bene fecerunt: inopis me, quodq. pusili
Finxerunt animi; raro, & perpauca loquentis.
At tu conclusas hircinis follibus auras

Vſque laborantes, dum ferrum moliat ignis,
Vt mauis, imitare. beatus Fannius, ultro
Delatis capſis, & imagine: cum mea nemo
Scripta legat, uulgo recitare timentis, ob hanc rem:
Quod sũt, quos genus hoc minime iuuat: ut pote plu
Culpari dignos. quem uis media erue turba: (res
Aut ob auaritiam, aut miſera ambitione laborat.
Hic nuptarum inſanit amoribus: hic puerorum,
Hunc capit argenti ſplendor, ſtupet Albius aere:
Hic mutat merces ſurgente a ſole ad eum, quo
Veſpertina tepet regio: quin per mala praeceps
Fertur: uti puluis collectus turbine, nequid
Summa deperdat metuens: aut ampliet ut rem.
Omnes hi metuunt uerſus: odere poetas
Foenum habet in cornu: longe fuge. dũ modo riſum
Excutiat ſibi, non hic cuiquam parcet amico.
Et quodcumque ſemel chartis illeuerit; omnes
Geſtiet a furno redeuntes ſcire, lacuq.
Et pueros, & anus. agedum pauca accipe contra.
Primũ ego me illorum, dederim quibus eſſe poetas,
Excerpam numero. neque enim concludere uerſum
Dixeris eſſe ſatis: neque ſiquis ſcribat, uti nos,
Sermoni propiora; putes hunc eſſe poetam.
Ingenium cui ſit, cui mens diuinior, atque os
Magna ſonaturum: des nominis huiũs honorem.
Idcirco quidam comoedia, nec ne poema
Eſſet, quaeſiuere: quod acer ſpiritus, ac uis
Nec uerbis, nec rebus ineſt: niſi quod pede certo,
Differt ſermoni ſermo merus. at pater ardens

Saeuit; quod meretrice nepos insanit amica
Filius: uxorem grandi cum dote recuset:
Ebrius &, magnum quod dedecus, ambulet ante
Noctem cum facibus. numquid Pomponius istis
Audiret leuiora; pater si uiueret? ergo
Non satis est puris uersum perscribere uerbis:
Quem si dissoluas, quiuis stomachetur eodem,
Quo personatus, pacto pater. his, ego quae nunc,
Olim quae scripsit Lucillius, eripias si (bum est:
Tēpora certa, modosque: & quod prius ordine uer-
Posterius facias, praeponens ultima primis:
Non ut si soluas, Postquam discordia taetra
Belli ferratos postes, portasq. refregit:
Inuenias etiam disiecti membra poetae.
Hactenus haec: alias iustum sit necne, poema.
Nunc illud tantum quaeram, merito ne tibi sit
Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer
Ambulat, & Caprius, rauci male, cumq. libellis,
Magnus uterque timor latronibus: at bene siquis,
Et uiuat puris manibus: contemnat utrumque.
Vt sis tu similis Celi, Byrrhique latronum:
Non ego sim Capri neque Sulci: cur metuas me?
Nulla taberna meos habeat, neque pila libellos:
Quis manus insudet uulgi, Hermogenisq. Tigelli.
Non recito cuiquam, nisi amicis, idq. coactus.
Non ubiuis, coram ue quibuslibet. in medio qui
Scripta foro recitent, sunt multi: quiq. lauantes.
Suaue locus uoci resonat conclusus. inanes

Hoc

Hoc iuuat, haud illud quaerentes, num sine sensu,
Tempore num faciant alieno. laedere gaudes:
Inquis: & hoc studio prauus facis. unde petitum
Hoc in me iacis? est auctor quis denique eorum;
Vixi cum quibus? absentem qui rodit amicum:
Qui non defendit alio culpante: solutos
Qui captat risus hominum, famamq. dicacis:
Fingere qui non uisa potest: commissa tacere
Qui nequit: hic niger est: hunc tu Romane caueto.
Saepe tribus lectis uideas cenare quaternos:
E quibus unus auet, quauis aspergere cunctos
Praetereũ, qui praebet, aqua: post, hũc quoque, po
Condita cũ uerax aperit praecordia Liber. (tus.
Hic tibi comis, & urbanus, liberq. uidetur
Infesto nigris. ego si risi, quod ineptus
Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum:
Liuidus, & mordax uideor tibi? mentio siqua
De Capitolini furtis iniecta Petilli
Te coram fuerit: defendas, ut tuus est mos,
Me Capitolinus conuictore usus, amicoque
A puero est: caussaq. mea permulta rogatus
Fecit: & incolumis laetor quod uiuit in urbe:
Sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
Fugerit. hic nigræ succus loliginis, hæc est
Aerugo mera: quod uitium procul abfore chartis,
Atque animo prius, ut si quid promittere de me
Possum aliud, uere promitto. liberius si
Dixero quid, si forte iocosius: hoc mihi iuris
Cum uenia dabis. insueuit pater optimus hoc me,

Vt fugerem, exemplis uitiorum quaeque notando.
Cum me hortaretur parce, frugaliter, atque
Viuerem uti contentus eo, quod mi ipse parasset:
Non ne uides, Albi ut male uiuat filius? utque
Barus inops? magnum documentum, ne patriā rē
Perdere quis uelit a turpi meretricis amore
Cum deterreret, Sectani dissimilis sis.
Ne sequerer moechas, concessa cum Venere uti
Possem: deprehensi non bella est fama Treboni,
Aiebat. sapiens uitatu, quidq. petitu.
Sit melius, caussas reddet tibi: mi satis est, si
Traditum ab antiquis morem seruare, tuamque,
Dum custodis eges, uitam famamq. tueri
Incolumem possim: simulac durauerit aetas
Membra, animumq. tuum: nabis sine cortice. sic me
Formabat puerum dictis: & siue iubebat
Vt facerem quid: habes auctorem, quo facias hoc:
Vnum ex iudicibus selectis obijciebat.
Siue uetabat: an hoc inhonestum, & inutile factu
Nec ne sit, addubites? flagret rumore malo cum
Hic, atque ille. auidos uicinum funus ut aegros
Exanimat: mortisq. metu sibi parcere cogit:
Sic teneros animos aliena opprobria saepe
Absterrent uitiis. ex hoc ego sanus ab illis,
Perniciē quaecumque ferūt: medicoribus, & queis
Ignoscas, uitijs teneor. fortassis & istinc
Largiter abstulerit longa aetas, liber amicus,
Consilium propriū. neque enim cū lectulus, aut me
Porticus excepit, desum mihi. rectius hoc est.

Hoc

Hoc faciens, uiuam melius: sic dulcis amicis
Occurram. hoc quidam non belle. numquid ego illi
Imprudens olim faciam simile? haec ego mecum
Compressis agito labris. ubi quid datur oci:
Illudo chartis. hoc est mediocribus illis
Ex uitiis unum: cui si concedere nolis;
Multa poetarum ueniat manus; auxilio quae
Sit mihi: nam multo plures sumus: ac ueluti te
Iudaei cogemus in hanc concedere turbam.

SATYRA. V

EGRESSVM *magna me excepit Aricia Roma*
Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus
Graecorum longe doctissimus: inde Forum Appi
Differtum nautis, cauponibus atque malignis.
Hoc iter ignaui diuisimus, altius ac nos
Praecinctis unum. minus est grauis Appia tardis.
Hic ego, propter aquā, quod erat deterrima, uentri
Indico bellum, cenantes haud animo aequo
Exspectans comites. iam nox inducere terris
Vmbras, & caelo diffundere signa parabat.
Tum pueri nautis, pueris conuicia nautae
Ingerere. huc appelle. trecentos inseris: ohe
Iam satis est. dum aes exigitur: dum mula ligatur:
Tota abit hora. mali culices, ranaeq. palustres
Auertunt somnos, absentem cantat amicam
Multa prolutus uappa nauta, atque uiator
Certatim. tandem fessus dormire uiator

Incipit:

Incipit: ac missae pastum retinacula mulae
Nauta piger saxo religat: stertitq. supinus.
Iamq. dies aderat, cum nil procedere lyntrem
Sentimus: donec cerebrosus prosilit unus:
Ac mulae, nautaeq. caput, lumbosq. saligno
Fuste dolat. quarta uix demum exponimur hora.
Ora, manusq. tua lauimus Feronia lympha.
Millia tum pransi tria repsimus: atque subimus
Impositum saxis late candentibus Anxur.
Huc uenturus erat Maecenas optimus, atque
Cocceius, missi magnis de rebus uterque
Legati, auersos soliti componere amicos.
Hic oculis ego nigra mei collyria lippus
Illinere. interea Maecenas aduenit, atque
Cocceius, Capitoq. simul Fonteius, ad unguem
Factus homo, Antoni, non ut magis alter, amicus.
Fundos Aufidio Lusco praetore libenter
Linquimus, insani ridentes praemia scribae,
Praetextam, & latum clauum, prunaeq. catillum.
In Mamurrarum lassi deinde urbe manemus,
Murena praebente domum, Capitonem culinam,
Postera lux oritur multo gratissima: namque
Plotius, & Varius Sinuessae, Virgiliusq.
Occurrunt: animae, quales neque candidiores
Terra tulit: neque quis me sit deuinctior alter.
O qui complexus, & gaudia quanta fuerunt.
Nil ego contulerim iucundo sanus amico.
Proxima Campano ponti quae uillula, tectum
Praebuit: & parochi quae debent, ligna, salemque,

r Hinc

Hinc muli Capuae clitellas tempore ponunt.
Lusum it Maecenas: dormitum ego, Virgiliusque.
Namque pila lippis inimicum, & ludere crudis.
Hinc nos Cocceij recipit plenissima uilla:
Quae super est Caudi cauponas. nunc mihi paucis
Sarmentis scurrae pugnam, Messiq. Cicerri
Musa uelim memores: & quo patre natus uterque
Contulerit lites. Messi clarum genus Osci.
Sarmenti domina exstat. ab his maioribus orti
Ad pugnam uenere. prior Sarmentus, equi te
Esse feri similem dico. ridemus: & ipse
Messius, accipio: caput & mouet. o tua cornu
Ni foret exsecto frons, inquit: quid faceres? cum
Sic mutilus minitaris? at illi foeda cicatrix
Setosam leui frontem turpauerat oris.
Campanum in morbum, in faciē permulta iocatus,
Pastorem saltaret uti Cyclopa rogabat:
Nil illi larua, aut tragicis opus esse cothurnis.
Multa Cicerrus ad haec: donasset iam ne cathenam
Ex uoto lauribus, quaerebat. scriba quod esset:
Deterius nihilo dominae ius esse. rogabat
Denique, cur numquam fugisset: cui satis una
Farris libra foret, gracili sic, tamq. pusillo.
Prorsus iucunde cenam produximus illam.
Tendimus hinc recta Beneuentū: ubi sedulus hospes
Paene macros arsit, dum turdos uersat in igne.
Nam uaga per ueterem dilapso flamma culinam
Vulcano, summum properabat lambere tectum.
Conuiuas auidos cenam, seruosq. timentes

Tum

Tũ rapere, atque omnes restinguere uelle uideres.
Incipit ex illo montes Apulia notos
Ostentare mihi: quos torret Atabulus: & quos
Numquam erepsemus, nisi nos uicina Triuici
Villa recepisset lacrymoso non sine fumo,
Vdos cum folijs ramos urente camino.
Hic ego mendacem stultißimus usque puellam
Ad mediam noctem exspecto. somnus tamen aufert
Intentum Veneri. tum immundo somnia uisu
Nocturnam uestem maculant, uentremq. supinum.
Quattuor hinc rapimur, uiginti & millia, rhedis,
Mansuri opidulo, quod uersu dicere non est:
Signis perfacile est. uenit uilissima rerum
Hic aqua, sed panis longe pulcherrimus: ultro
Callidus ut soleat humeris portare uiator.
Nam Canusi lapidosus, aquae non ditior urna,
Qui locus a forti Diomede est conditus olim.
Flentibus hinc Varius discedit maestus amicis.
Inde Rubos fessi peruenimus: utpote longum
Carpentes iter, & factum corruptius imbri.
Postera tempestas melior: uia peior, adusque
Bari moenia piscosi. dehinc Gnatia lymphis
Iratis exstructa dedit risusque, iocosque:
Dum flamma sine, tura liquescere limine sacro
Persuadere cupit. credat Iudaeus appella:
Non ego. namque deos didici securum agere aeuũ:
Nec si quid miri faciat natura, Deos id
Tristes ex alto caeli dimittere tecto.
Brundisium longe finis chartaeq., uiaeque.

Nā ut quisque insanus nigris medium impedijt crus
Pellibus; & latum demisit pectore clauum:
Audit cōtinuo, quis homo hic? aut quo patre natus?
Vt si qui aegrotet, quo morbo Barrus: haberi
Et cupiat formosus: eat quacumque: puellis
Inijciat curam quaerendi singula: quali
Sit facie, sura quali, pede, dente, capillo:
Sic qui promittit, ciues, urbem sibi curae,
Imperium fore, & Italiam, & delubra deorum:
Quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,
Omnes mortales curare, & quaerere cogit.
Tu ne Syri Damae, aut Dionysi filius, audes
Deijcere e saxo ciues? aut tradere Cadmo?
At Nouinus collega gradu post me sedet uno.
Namq. est ille, pater quod erat meus. hoc tibi Paul
Et Messalla uideris. at hic si plostra ducenta, (lus
Concurrantq. foro tria funera, magna sonabit
Cornua quod, uincatq. tubas. saltem tenet hoc nos.
Nunc ad me redeo libertino patre natum:
Quem rodunt omnes libertino patre natum;
Nunc, quia Maecenas tibi sum conuictor: at olim
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
Dissimile hoc illi est: quia non ut forsan honorem
Iure mihi inuideat quiuis: ita te quoque amicum:
Praesertim cautum dignos assumere, praua
Ambitione procul. felicem dicere non hoc
Me possum casu, quod te sortitus amicum.
Nulla etenim mihi te fors obtulit. optimus olim
Virgilius, post hunc Varius dixere, quid essem.

Nec timuit, sibi ne uitio quis uerteret, olim
Si praeco paruas, aut, ut fuit ipse, coactor
Mercedes sequerer: neq. ego essem questus. ob hoc,
Laus illi debetur, & a me gratia maior. (nunc
Nil me paeniteat sanum patris huius: eoque,
Non ut magna dolo factum negat esse suo pars,
Quod non ingenuos habeat, clarosq. parentes:
Sic me defendam. longe mea discrepat istis
Et uox, & ratio. nam si natura iuberet
A certis annis aeuum remeare peractum:
Atque alios legere ad fastum, quoscumque parẽtes
Optaret sibi quisque: meis contentus, honestos
Fascibus, & sellis nolim mihi sumere, demens
Iudicio uulgi, sanus fortasse tuo: quod
Nollẽ onus haud unquam solitus portare molestũ.
Nam mihi continuo maior quaerenda foret res:
Atque salutandi plures: ducendus & unus,
Et comes alter: uti ne solus, rus ue, peregre ue,
Exirem: plures calones, atque caballi
Pascendi: ducenda petorita. nunc mihi curto
Ire licet mulo, uel, si libet usque, Tarentum:
Mãtica cui lumbos onere ulceret, atq. eques armos.
Obijceret nemo sordes mihi, quas tibi Tulli:
Cum Tiburte uia praetorem quinque sequuntur
Te pueri lasanum portantes, oenophorumque.
Hoc ego cõmodius, quam tu praeclare senator,
Millibus atque alijs uiuo. quaecumque libido est
Incedo solus: percunctor quanti olus, ac far:
Fallacem circum, uespertinumq. pererro

Ad Regem redeo. postquam nihil inter utrumque
Conuenit. hoc etenim sunt omnes iure molesti,
Quo fortes, quibus aduersum bellum incidit. inter
Hectora Priamiden, animosum atque inter Achillē
Ira fuit capitalis: ut ultima diuideret mors:
Non aliam ob caussam, nisi quod uirtus in utroque
Summa fuit. duo si discordia uexat inertes:
Aut si disparibus bellum incidat; ut Diomedi
Cum Lycio Glauco: discedat pigrior, ultro
Muneribus missis. Bruto praetore tenente
Ditem Asiam, Rupili, et Persi par pugnat: uti non
Compositus melius cum Bitho Bacchius. in ius
Acres procurrunt, magnum spectaculum uterque.
Persius exponit caussam: ridetur ab omni
Conuentu: laudat Brutum: laudatq. cohortem.
Solem Asiae Brutum appellat: stellasq. salubres
Appellat comites, excepto rege: canem illum
Inuisum agricolis sidus, uenisse. ruebat
Flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.
Tum Praenestinus salso, multumq. fluenti
Expressa arbusto regerit conuicia, durus
Vindemiator, & inuictus, cui saepe uiator
Cessißet, magna compellans uoce cucullum.
At Graecus, postquam est Italo perfusus aceto,
Persius; exclamat: per magnos Brute Deos te
Oro, qui reges consueris tollere: cur non
Hūc regē iugulas? operū hoc (mihi crede) tuorū est.

SATYRA. IIX

OLIM truncus eram Ficulnus, inutile lignum:
Cum faber incertus, scamnum, faceret ne Priapum,
Maluit esse Deum. Deus inde ego furum auiumq.
Maxima formido: nam fures dextra coercet,
Obscenoq. ruber porrectus ab inguine palus:
Ast importunas uolucres in uertice arundo
Terret fixa: uetatq. nouis considere in hortis.
Huc prius angustis eiecta cadauera cellis
Conseruus uili portanda locabat in arca.
Hoc miserae plebi stabat commune sepulcrum,
Pantolabo scurrae, Nomentanoq. nepoti.
Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
Hic dabat. heredes monumentum ne sequeretur.
Nunc licet Esquilijs habitare salubribus: atque
Aggere in aprico spatiari: quo modo tristes
Albis informem spectabant ossibus agrum.
Cum mihi non tantum furesque, feraeq. suetae
Hunc uexare locum, curae sunt, atque labori
Quantum, carminibus quae uersant, atque uenenis
Humanos animos. has nullo perdere possum,
Nec prohibere modo, simulac uaga Luna decorum
Protulit os: quin ossa legant, herbasq. nocentes.
Vidi egomet nigra succinctam uadere palla
Canidiam pedibus nudis, passoq. capillo,
Cum Sagana maiore ululantem (pallor utrasque
Fecerat horrendas adspectu) scalpere terram

Vnguibus,

Vnguibus, & pullam diuellere mordicus agnam
Coeperunt. cruor in fossam confusus: ut inde
Manes elicerent animas responsa daturas.
Lanea, & effigies erat, altera cerea: maior
Lanea; quae penis compesceret inferiorem.
Cerea suppliciter stabat seruilibus, utq.
Iam peritura, modis. Hecaten uocat altera. saeuam
Altera Tisiphonen. serpentes, atque uideres
Infernas errare canes: Lunamq. rubentem,
Ne foret his testis, post magna latere sepulcra.
Mentior at si quid: merdis caput inquiner albis
Coruorum: atq. in me ueniat mictum, atq. cacatum,
Iulius, & fragilis Pedatia, furq. Voranus.
Singula quid memorem? quo pacto alterna loquẽtes
Vmbrae cum Sagana resonarent triste, & acutum?
Vtq. lupi barbam uariae cum dente colubrae
Abdiderint furtim terris? & imagine cerea
Largior arserit ignis? & ut non testis inultus
Horruerim uoces furiarum & facta duarum?
Nam, displosa sonat quantum uesica, pepedi
Diffissa nate ficus. at ille currere in urbem.
Canidiae dentes, altum Saganae caliendrum
Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
Vincula, cum magno risuq. iocoq. uideres.

SATYRA. IX

IBAM *forte uia Sacra (sicut meus est mos)*
Nescio quid meditans nugarum, totus in illis.
Occurrit

Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra.
Garrulus hunc quando consumet cũque . loquaces
Si sapiat , uitet : simulac adoleuerit aetas .
Ventum erat ad Vestae , quarta iam parte diei
Praeterita : & casu tunc respondere uadato
Debebat : quod fecisset : perdere litem .
Si me amas , inquit , paullum hic ades: inteream, si
Aut ualeo stare : aut noui ciuilia iura :
Et propero, quo scis. dubius sum, quid faciã, inquit:
Te ne relinquam, an rem. me sodes. non faciam, ille,
Et praecedere coepit . ego , contendere durum est,
Cum uictore sequor. Maecenas quo modo tecum?
Hinc repetit, paucorũ hominum, et mentis bene sã
Nemo dexterius fortuna est usus . Haberes (nae?
Magnum adiutorem, posset qui ferre secundas ,
Hunc hominem si uelles tradere. dispeream ,
Summosses omnes . non isto uiuimus illic ,
Quo tu rere , modo . domus hac nec purior ulla est ,
Nec magis his aliena malis . nil mi officit umquã:
Ditior hic , aut est quia doctior . est locus uni-
Cuique suus . magnum narras, uix credibile . atqui
Sic habet . accendis, quare cupiam magis illi
Proximus esse . uelis tãtummodo: quae tua uirtus
Expugnabis . & est qui uinci possit : eoq.
Difficiles aditus primos habet . haud mihi deero ;
Muneribus seruos corrumpam : non , hodie si
Exclusus fuero , desistam : tempora quaeram :
Occurram in triuijs : deducam . nil sine magno
Vita labore dedit mortalibus . haec dum agit, ecce

Fuscus

Fuscus Aristius occurrit mihi carus: & illum
Qui pulchre nosset. consistimus. unde uenis? &
Quo tendis? rogat: & respondet. uellere coepi:
Et prensare manu lentissima brachia, nutans,
Distorquens oculos: ut me eriperet. male salsus
Ridens dissimulare. meum iecur urere bilis.
Certe nescio quid secreto uelle loqui te
Aiebas mecum. memini bene: sed meliori
Tempore dicam. hodie tricesima sabbata. uin tu
Curtis Iudaeis oppedere? nulla mihi inquam
Relligio est. At mi. sum paullo infirmior, unus
Multorum: ignosces: alias loquar. hunccine solem
Tam nigrum surrexe mihi? fugit improbus: ac me
Sub cultro linquit. casu uenit obuius illi
Aduersarius: & , quo tu turpissime? magna
Exclamat uoce: & licet antestari? ego uero
Oppono auriculam. rapit in ius. clamor utrimque:
Vndique concursus: sic me seruauit Apollo.

SATYRA. X

NEMPE *incomposito dixi pede currere uersus*
Lucilli. quis tam Lucilli fautor inepte est,
Vt non hoc fateatur? at idem, quod sale multo
Vrbem defricuit, charta laudatur eadem.
Nec tamē hoc tribuēs, dederim quoq. cetera. nā sic
Et Laberi mimos, ut pulchra poemata, mirer.
Ergo non satis est risu diducere rictum
Auditoris: & est quaedā tamē hic quoque uirtus

Est breuitate opus: ut currat sententia: neu se
Impediat uerbis lassas onerantibus aures.
Et sermone opus est modo tristi saepe iocoso,
Defendente uicem modo rhetoris, atque poetae,
Interdum urbani, parentis uiribus, atque
Extenuantis eas consulto. ridiculum acri
Fortius & melius magnas plerumque secat res.
Illi scripta quibus comoedia prisca uiris est;
Hoc stabant: hoc sunt imitandi: quos neque pulcher
Hermogenes umquam legit, neque simius iste
Nil praeter Caluum & doctus cantare Catullum.
At magnũ fecit: quod uerbis graeca latinis
Miscuit. o seri studiorum, qui ne putatis
Difficile, & mirum Rhodio quod Pitholeonti
Contigit? at sermo lingua concinnus utraque
Suauior: ut Chio nota si commista Falerni est.
Cum uersus facias, teipsum percunctor: an & cum
Dura tibi peragenda rei sit caussa Petilli?
Scilicet oblitus patriaeque, patrisq. Latini
Cum Pedius caussas exsudet Poplicola, atque
Coruinus: patrijs intermiscere petita
Verba foris malis, Canusini more bilinguis.
Atque ego cum graecos facerem, natus mare citra,
Versiculos: uetuit me tali uoce Quirinus
Post mediam noctem uisus, cum somnia uera:
In siluam non ligna feras insanius: ac si
Magnas Graecorum malis implere cateruas.
Turgidus Alpinus, iugulat dum Memnona; dumq.
Diffingit Rheni luteum caput; haec ego ludo:

Quae

Quamq. poetarum seniorum turba: sed ille,
Si foret hoc nostrum fato dilatus in aeuum;
Detereret sibi multa: reciderct omne, quod ultra
Perfectum traheretur: & in uersu faciendo
Saepe caput scaberet; uiuos & roderet ungues.
Saepe stilum uertas, iterum quae digna legi sint,
Scripturus: neque te ut miretur turba labores,
Contentus paucis lectoribus. an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Nō ego: nā satis est equitē mihi plaudere: ut audax,
Contemptis aliis, explosa Arbuscula dixit.
Men' moueat cimex Pantilius? aut crucier, quod
Vellicet absentem Demetrius? aut quod ineptus
Fannius Hermogenis laedat conuiua Tigelli?
Plotius, & Varius, Maecenas, Virgiliusque,
Valgius, & probet haec Octauius optimus, atque
Fuscus: & haec utinam Viscorum laudet uterque.
Ambitione relegata te dicere possum
Pollio, te Messalla tuo cum fratre, simulque
Vos Bibule, & Serui, simul his te candide Furni:
Complures alios, doctos ego quos, & amicos
Prudens praetereo: quibus haec, sint qualiacūque,
Arridere uelim, doliturus, si placeant spe
Deterius nostra. Demetri, teq. Tigelli
Discipulorum inter iubeo plorare cathedras.
I puer, atque meo citius haec subscribe libello.

Q. HORATII. FLACCI SERMONVM LIBER. II.

SATYRA. PRIMA

SVNT, quibus in ſatyra uidear nimis acer: & ultra
Legem tendere opus. ſine neruis altera quidquid
Compoſui pars eſſe putat: ſimileſq. meorum
Mille die uerſus deduci poſſe. Trebati,
Quid faciam, praeſcribe. quieſcas. ne faciam, inquis,
Omnino uerſus? aio. peream male, ſi non
Optimum erat: uerum nequeo dormire. ter uncti
Tranſnanto Tiberim, ſomno quibus eſt opus alto:
Irriguumq. mero ſub noctem corpus habento.
Aut, ſi tantus amor ſcribendi te rapit: aude
Caeſaris inuicti res dicere, multa laborum
Praemia laturus. cupidum pater optime uires
Deficiunt. neque enim quiuis horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereuntes cuſpide Gallos,
Aut labentis equo deſcribat uulnera Parthi.
Attamen & iuſtum poteras, & ſcribere fortem
Scipiadam, ut ſapiens Lucillius. haud mihi deero,
Cum res ipſa feret. niſi dextro tempore Flacci
Verba per attentam non ibunt Caeſaris aurem.

Cui male si palpere, recalcitrat undique tutus.
Quanto rectius hoc: quam tristi laedere uersu
Pantolabum scurram, Nomentanumq. nepotem?
Cũ sibi quisque timet; quamquã est intactus, et odit.
Quid faciam? saltat Milonius: ut semel icto
Accessit feruor capiti, numerusq. lucernis.
Castor gaudet equis: ouo prognatus eodem,
Pugnis. quot capitum uiuunt, totidem studiorum
Millia. me pedibus delectat claudere uerba
Lucilli ritu, nostrum melioris utroque.
Ille uelut, fidis arcana sodalibus olim
Credebat libris: neque, si male gesserat umquam:
Decurrens alio; neque si bene. quo fit, ut omnis
Votiua pateat ueluti descripta tabella,
Vita senis. sequor hũc: Lucanus an Apulus, anceps:
Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
Missus ad hoc, pulsis (uetus est ut fama) Sabellis.
Quo ne per uacuum Romano incurreret hostis:
Siue quod Apula gens, seu quod Lucania bellum
Incuteret uiolenta. sed hic stilus haud petet ultro
Quemquam animãtem: et me ueluti custodiet ensis
Vagina tectus. quem cur distringere coner
Tutus ab infestis latronibus? o pater, & rex
Iuppiter ut pereat positum rubigine telum
Nec quisquam noceat cupido mihi pacis. at ille,
Qui me commorit, (melius non tangere, clamo)
Flebit: & insignis tota cantabitur urbe.
Seruius iratus leges minitatur, & urnam:
Canidia Albuti, quibus est inimica, uenenum:

Grande malum Turius, si quis se iudice certet.
Vt quo quisque ualet, suspectos terreat: utq.
Imperet hoc natura potens: sic collige mecum.
Dente lupus, cornu taurus petit. unde, nisi intus
Monstratum? Scaeuae uiuacem crede nepoti
Matrem. nil faciet sceleris pia dextera. mirum:
Vt neq. calce lupos quemquã, neque dẽte petit bos.
Sed mala tollet anum uitiato melle circuta.
Ne longum faciam, seu me tranquilla senectus
Exspectat: seu mors atris circumuolat alis:
Diues, inops, Romae, seu fors ita iusserit, exsul,
Quisquis erit uitae scribam color. o puer, ut sis
Vitalis metuo, & maiorum ne quis amicus
Frigore te feriat. quid cum est Lucillius ausus
Primus in hunc operis componere carmina morem?
Detrahere & pellem, nitidus qua quisque per ora
Cederet, introrsum turpis? num Laelius, aut qui
Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen,
Ingenio offensi? aut laeso doluere Metello?
Famosisq. Lupo cooperto uersibus? atqui
Primores populi arripuit, populumq. tributim,
Scilicet uni aequus uirtuti, atque eius amicis.
Quin, ubi se a uulgo, & scena, in secreta remorãt
Virtus Scipiadae, & mitis sapientia Laeli:
Nugari cum illo, & discincti ludere, donec
Decoqueretur olus, soliti. quidquid sum ego, quã
Infra Lucilli censum, ingeniumque, tamen me (uis
Cum magnis uixisse inuita fatebitur usque
Inuidia: & fragili quaerens illidere dentem,

Offendet

Offendet solido. nisi quid tu docte Trebati
Dissentis. equidem nihil huic diffingere possum.
Sed tamen ut monitus caueas, ne forte negoti
Incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum:
Si mala condiderit in quem quis carmina, ius est,
Iudiciumque. esto, siquis mala; sed bona siquis
Iudice condiderit laudatur Caesare. siquis
Opprobrijs dignum latrauerit, integer ipse:
Soluentur risu tabulae, tu missus abibis.

SATYRA. II

QVAE *uirtus, & quanta bonis sit uiuere paruo?*
Nec meus hic sermo est: sed quem precipit Ofellus
Rusticus, anormis, sapiens, crassaq. Minerua;
Discite non inter lances, mensasq. nitentes;
Cum stupet insanis acies fulgoribus: & cum
Accliuis falsis animus, meliora recusat:
Verum hic impransi mecum disquirite. cur hoc?
Dicam si potero. male uerum examinat omnis
Corruptus iudex. leporem sectatus, equo ue
Laßus ab indomito, uel si Romana fatigat
Militia, assuetum graecari: seu pila uelox,
Molliter austerum studio fallente laborem,
Seu te discus agit: pete cedentem aera disco.
Cum labor extuderit fastidia: siccus, inanis
Sperne cibum uilem: nisi Hymettia mella Falerno
Ne biberis diluta. foris est promus: & atrum
Defendens pisces hiemat mare. cum sale panis

Latrantem stomachum bene leniet. unde putas? aut
Qui partum? non in caro nidore uoluptas
Summa, sed in te ipso est. tu pulmentaria quaere
Sudando. pinguem uitijs, albumque, nec ostrea,
Nec scarus, aut poterat peregrina iuuare lagois.
Vix tamen eripiam, posito pauone, uelis quin
Hoc potius, quam gallina tergere palatum,
Corruptus uanis rerum: quia ueneat auro
Rara auis: & picta pandat spectacula cauda:
Tamquã ad rem attineat quidquã. nũ uesceris ista,
Quam laudas, pluma? cocto num adest honor idem?
Carne tamen quamuis distat nihil hac magis illa:
Imparibus formis deceptum te patet. esto,
Vnde datum, sentis, lupus hic Tiberinus, an alto
Captus hiet, pontes ne inter iactatus, an amnis
Ostia sub Tusci? laudas insane trilibrem
Mulũ: in singula quem minuas pulmenta necesse est.
Ducit te species. uideo. quo pertinet ergo
Proceros odisse lupos? quia scilicet illis
Maiorem natura modum dedit: his breue pondus
Ieiunus stomachus raro uulgaria temnit.
Porrectum magno magnum spectare catino
Vellem, ait harpyis gula digna rapacibus. at uos
Praesentes austri coquite horum obsonia: quamuis
Putet aper rhombusq. recens: mala copia quando
Aegrum solicitat stomachum: cum rapula plenus,
Atque acidas mauult inulas. nec dũ omnis abacta
Pauperies epulis regum nam uilibus ouis,
Nigrisq. est oleis hodie locus. haud ita pridem
Galloni

Galloni praeconis erat acipensere mensa
Infamis. quid? tũ rhombos minus aequora alebant?
Tutus erat rhombus, tutoq. ciconia nido;
Donec uos auctor docuit praetorius. ergo
Siquis nunc mergos suaues edixerit assos:
Parebit praui docilis Romana iuuentus.
Sordidus a tenui uictu distabit, Ofello
Iudice. nam frustra uitium uitaueris illud;
Si te alio prauum detorseris. Auidienus,
Cui Canis ex uero dictum cognomen adhaeret:
Quinquenneis oleas est, & siluestria corna:
Ac, nisi mutatum, parcit diffundere uinum: &
Cuius odorem olei nequeas perferre. licebit
Ille repotia, natales, alios ue dierum
Festos albatus celebret: cornu ipse bilibri
Caulibus instillat ueteris non parcus aceti.
Quali igitur uictu sapiens utetur? & horum
Vtrũ imitabitur? hac urget lupus: hac canis angit.
Mundus erit, qui non offendat sordibus: atque
In neutram partem cultus miser. hic neque seruis,
Albuti senis exemplo, dum munia didit,
Saeuus erit: nec sic ut simplex Naeuius, unctam
Conuiuis praebebit aquam. uitiũ hoc quoq. magnũ.
Accipe nunc, uictus tenuis quae quantaq. secum
Afferat. in primis ualeas bene. nam uariae res
Vt noceant homini, credas, memor illius escae,
Quae simplex olim tibi sederit: at simul assis
Miscueris elixa; simul conchylia turdis:
Dulcia se in bilem uertent: stomachoq. tumultum

Lenta feret pituita. uides, ut pallidus omnis
Cena desurgat dubia? quin corpus onustum
Hesternis uitijs animum quoque praegrauat una:
Atque affigit humo diuinae particulam aurae.
Alter, ubi dicto citius, curata sopori
Mẽbra dedit, uegetus praescripta ad munia surgit.
Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondã,
Siue diem festum rediens adduxerit annus:
Seu recreare uolet tenuatum corpus: ubiq.
Accedent anni: & tractari mollius aetas
Imbecilla uolet. tibi quidnam accedet ad istam,
Quam puer & ualidus praesumis, mollitiem? seu
Dura ualetudo inciderit, seu tarda senectus?
Rancidum aprum antiqui laudabant: nõ quia nasus
Illis nullus erat: sed credo hac mente, quod hospes
Tardius adueniens, uitiatum commodius, quam
Integrum edax dominus cõsumeret. hos utinã inter
Heroas natum tellus me prima tulisset.
Das aliquid famae? quae carmine gratior aurem
Occupat humanam. grandes rhombi, patinaeq.
Grande ferunt una cum damno dedecus. adde
Iratum patruum, uicinos, te tibi iniquum,
Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
Aes, laquei pretium. iure, inquit, Trasius istis
Iurgatur uerbis. ego uectigalia magna,
Diuitiasq. habeo tribus amplas regibus. ergo
Quod superat, non est melius quo insumere possis?
Cur eget indignus quisquam te diuite? quare
Templa ruunt antiqua Deum? cur improbe carae

Non aliquid patriae tanto emetiris aceruo?
Vni nimirum tibi recte semper erunt res?
O magnus post hac inimicis risus. uter nam
Ad casus dubios fidet sibi certius? hic, qui
Pluribus aßuerit mentem, corpusq. superbum;
An, qui contentus paruo, metuensq. futuri,
In pace, ut sapiens, aptarit idonea bello?
Quo magis his credas: puer hunc ego paruus Ofellũ
Integris opibus noui, non latius usum,
Quam nunc accisis. uideas metato in agello
Cum pecore, & gnatis fortem mercede colonum,
Non ego, narrantem, temere edi in luce profesta
Quidquam praeter olus famosae cum pede pernae.
At mihi cum longum post tempus uenerat hospes:
Siue operum uacuo gratus conuiua per imbrem
Vicinus: bene erat, non piscibus urbe petitis,
Sed pullo, atque haedo: tum pensilis uua secundas,
Et nux ornabat mensas, cum duplice ficu.
Post hoc ludus erat culpa potare magistra:
Ac uenerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
Explicuit uino contractae seria frontis.
Saeuiat, atque nouos moueat fortuna tumultus:
Quãtum hinc imminuet? quãto aut ego parcius, aut
O pueri nituistis, ut huc nouus incola uenit? (uos
Nam propriae telluris herum natura neque illum;
Nec me, nec quemquam statuit. nos expulit ille:
Illum aut nequities, aut uafri inscitia iuris,
Postremo expellet certe uiuacior heres.
Nunc ager Vmbreni sub nomine, nuper Ofelli
Dictus,

Dictus, erit nulli proprius: sed cedet in usum
Nunc mihi, nunc alijs. quocirca uiuite fortes:
Fortiaq; aduersis opponite pectora rebus.

SATYRA III

Sic *raro scribis, ut toto non quater anno*
Membranam poscas, scriptorũ quaeque retexens,
Iratus tibi, quod uini, somniq; benignus.
Nil dignum sermone canas. quid fiet? ab ipsis
Saturnalibus huc fugisti. sobrius ergo
Dic aliquid dignum promissis. incipe. nil est.
Culpantur frustra calami: immeritusq; laborat
Iratis natus paries dijs, atque poetis.
Atqui uultus erat multa, & praeclara minantis,
Si uacuum tepido cepisset uillula tecto.
Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?
Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
Inuidiam placare paras uirtute relicta?
Contemnere miser. uitanda est improba Siren
Desidia: aut quidquid uita meliore parasti,
Ponendum aequo animo. Di te Damasippe, Deaeq;
Verum ob consilium donent tonsore. sed unde
Tam bene me nosti? postquam omnis res mea Ianum
Ad medium fracta est: aliena negotia curo,
Excussus proprijs. olim nam quaerere amabam,
Quo uafer ille pedes lauisset Sisyphus aere:
Quid scalptum infabre, quid fusum durius esset.
Callidus huic signo ponebam millia centum:

Hortos,

Hortos, egregiasq. domos, mercarier unus
Cum lucro noram. unde frequentia Mercuriale
Imposuere mihi cognomen compita. noui:
Et morbi miror purgatum te illius. atqui
Emouit ueterem mire nouus: ut solet, in cor
Traiecto lateris miseri, capitisq. dolore.
Vt lethargicus hic cum fit pugil, & medicum urget
Dum nequid simile huic, esto ut libet. o bone ne te
Frustrere: insanis & tu: stultiq. prope omnes:
Siquid Stertinius ueri crepat: unde ego mira
Descripsi docilis praecepta haec, tempore, quo me
Solatus iussit sapientem pascere barbam:
Atque a Fabricio non tristem ponte reuerti.
Nam male re gesta cum uellem mittere operto
Me capite in flumen, dexter stetit: caue faxis
Te quidquam indignũ. pudor inquit te malus urget:
Insanos qui inter uereare insanus haberi.
Primum nã inquirã, quid sit furere. hoc si erit in te
Solo: nil uerbi, pereas quin fortiter, addam.
Quem mala stultitia, & quaecumque inscitia ueri
Caecum agit: insanum Chrysippi porticus, & grex
Autumat. haec populos, haec magnos formula re-
Excepto sapiente, tenet. nunc accipe quare (ges,
Desipiant omnes, aeque ac tu: qui tibi nomen
Insano posuere. uelut siluis, ubi passim
Palantes error certo de tramite pellit:
Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit unus utrique
Error: sed uarijs illudit partibus. hoc te
Crede modo insanum: nihilo ut sapientior ille,

Qui te derident, caudam trahat. est genus unum
Stultitiae nihilum metuenda timentis: ut ignes,
Vt rupes, fluuiosq. in campo obstare quaeratur.
Alterum et huic uarium, et nihilo sapiētius, ignes,
Per medios fluuiosq. ruentis. clamet amica,
Mater, honesta soror, cum cognatis, pater, uxor,
Hic fossa est ingens: hic rupes maxima: serua:
Non magis audierit: quam Fusius ebrius olim,
Cum Ilionam edormit: Catienis mille ducentis
Mater te appello, clamantibus. huic ego uulgum
Errori similem cunctum insanire docebo.
Insanit ueteres statuas Damasippus emendo.
Integer est mentis Damasippi creditor? esto:
Accipe, quod numquam reddas mihi, si tibi dicam
Tu ne insanus eris, si acceperis? an magis excors
Reiecta praeda, quam praesens Mercurius fert?
Scribe decem Nerio: non est satis: adde Cicutae
Nodosi tabulas: centum, mille adde cathenas:
Effugiet tamen haec sceleratus uincula Proteus.
Cum rapies in iura, malis ridentem alienis:
Fiet aper: modo auis: modo saxū: et cū uolet, arbor.
Si male rem gerere insani est: contra, bene sani:
Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perilli
Dictantis, quod tu numquam rescribere possis.
Audire, atque togam iubeo componere, quisquis
Ambitione mala, aut argenti pallet amore:
Quisquis luxuria, tristi ue superstitione,
Aut alio mentis morbo calet: huc propius me,
Dum doceo insanire omnes, uos ordine audite.

Danda

Danda est ellebori multo pars maxima auaris:
Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
Heredes Staberi summam incidere sepulcro.
Ni sic fecissent: gladiatiorum dare centum
Dãnati populo paria; atque epulum, arbitrio Arri,
Frumenti quantum metit Africa. siue ego praue,
Seu recte, hoc uolui: ne sis patruus mihi. credo
Hoc Staberi prudentem animum uidisse. quid ergo
Sensit, cum summam patrimoni insculpere saxo
Heredes uoluit? quoad uixit, credidit ingens
Pauperem uitium: & cauit nihil acrius; ut si
Forte minus locuples uno quadrante periret;
Ipse uideretur sibi nequior. omnis enim res,
Virtus, fama, decus, diuina, humanaq. pulchris
Diuitijs parent: quas qui construxerit, ille
Clarus erit, fortis, iustus, sapiens etiam, & rex,
Et quidquid uolet. hoc, ueluti uirtute paratum,
Sperauit magnae laudi fore. quid simile isti
Graecus Aristippus? qui seruos proijcere aurum
In media iussit Libya: quia tardius irent
Propter onus segnes. uter est insanior horum?
Nil agit exemplum, litem quod lite resoluit.
Siquis emat citharas, nec musae deditus ulli:
Nec studio citharae, nec musae deditus ulli:
Si scalpra, & formas non sutor: nautica uela
Auersus mercaturis: delirus, & amens
Vndique dicatur merito. quid discrepat istis,
Qui nummos, aurumq. recondit, nescius uti
Compositis, metuensq. uelut contingere sacrum?

Siquis ad ingentem frumenti semper aceruum
Porrectus uigilet cum longo fuste: neque illinc
Audeat esuriens dominus contingere granum:
Ac potius folijs parcus uescatur amaris:
Si positis intus Chij, ueterisq. Falerni
Mille cadis, nihil est, tercentum millibus, acre
Potet acetum: age, si & stramētis incubet, unde-
Octoginta annos natus, cui stragula uestis,
Blattarum, ac tinearum epulae, putrescat in arca:
Nimirum insanus paucis uideatur; eo quod
Maxima pars hominum morbo iactatur eodem.
Filius, aut etiam libertus ut ebibat heres:
Dis inimice senex custodis? ne tibi desit?
Quātulum enim summae curtabit quisque dierum,
Vngere si caules oleo meliore, caputq.
Coeperis impexa foedum porrigine? quare,
Siquid uis satis est: periuras, surripis, aufers
Vndique? tum sanus? populum si caedere saxis
Incipias, seruos ue tuos, quos aere pararis:
Insanum te omnes pueri, clamentq. puellae.
Cum laqueo uxorem interimis, matremq. ueneno:
Incolumi capite es? quid enim? neq. tu hoc facis Ar
Nec ferro: ut demens genitrice occidit Orestes. (gis
Aut tu reris eum occisa insanisse parente?
Ac nō ante malis dementem actum furijs, quam
In matris iugulo ferrum tepefecit acutum?
Quin ex quo est habitus male tutae mentis Orestes,
Nil sane fecit, quod tu reprehendere possis:
Non Pyladen ferro uiolare, ausus ue sororem
Electram:

Electram: tantum male dicit utrique, uocando
Hanc furiam, hunc aliud, iussit quod splẽdida bilis.
Pauper Opimius argenti positi intus, & auri,
Qui Veientanum festis potare diebus
Campana solitus trulla, uappamq. profestis:
Quondam lethargo grandi est oppressus: ut heres
Iam circum loculos, & claues laetus, ouansque
Curreret. hunc medicus multum celer, atque fidelis
Excitat hoc pacto, mensam poni iubet: atque
Effundi saccos nummorum: accedere plures
Ad numerandũ. hominem sic erigit. addit & illud,
Ni tua custodis, auidus iam hoc auferet haeres.
Men' uiuo? ut uiuas igitur, uigila. hoc age. quid uis?
Deficient inopem uenae te, ni cibus, atque
Ingens accedat stomacho fultura ruenti.
Quid cessas? agedum sume hoc ptisanarium orizae.
Quãti emptae? paruo. quanti ergo? octussibus. eheu
Quid refert morbo, an furtis, peream ne rapinis?
Quisnam igitur sanus? qui non stultus. quid auarus?
Stultus & insanus. quid si quis non sit auarus:
Continuo sanus? minime. cur Stoice? dicam.
Non est cardiacus, Craterum dixisse putato,
Hic aeger. recte est igitur? surgetq.? negabit:
Quod latus, aut renes morbo tententur acuto.
Non est periurus, neque sordidus. immolet aequis
Hic porcum laribus. uerum ambitiosus, et audax.
Nauiget Anticyrã. quid enim differt? barathro ne
Dones quidquid habes, an nũquam utare paratis?
Seruius Oppidius Canusi duo praedia diues

Antiquo

Antiquo censu, natis didisse duobus
Fertur: & hoc moriens puer dixisse uocatis
Ad lectum: Postquam te talos Aule, nucesque
Ferre sinu laxo, donare, & ludere uidi:
Te Tiberi numerare: cauis abscondere tristem:
Extimui, ne uos ageret uesania discors:
Tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam,
Quare per diuos oratus uterque penates,
Tu caue ne minuas: tu ne maius facias id,
Quod satis esse putat pater: & natura coercet.
Praeterea ne uos titillet gloria, iure-
Iurando obstringam ambos: uter aedilis fuerit, uel
Vestrum praetor, is intestabilis, & sacer esto.
In cicere, atque faba, bona tu perdasq. lupinis,
Laetus ut in circo spatiere, aut aeneus ut stes,
Nudus agris, nudus nummis insane paternis?
Scilicet ut plausus, quos fert Agrippa, feras tu
Astuta ingenuum uulpes imitata leonem?
Ne quis humasse uelit Aiacem Atrida uetas cur?
Rex sum. nil ultra quaero plebeius. & aequam
Rem imperito: ac si cui uideor non iustus, inulto
Dicere, quae sentit, permitto. maxime regum
Di tibi dent capta claßem deducere Troia.
Ergo consulere, & mox respondere licebit?
Consule. cur Aiax heros ab Achille secundus
Putrescit, toties seruatis clarus Achiuis?
Gaudeat ut populus Priami, Priamusq. inhumato
Per quem tot iuuenes patrio caruere sepulcro?
Mille ouium insanus morti dedit, inclytum Vlyxem

Et

Et Menelaum una mecum se occidere clamans.
Tu cum pro uitula statuis dulcem Aulide natam
Ante aras:spargisq. mola caput improbe salsa:
Rectũ animis seruas? quorsũ? insanus quid.n. Aiax
Fecit, cum strauit ferro pecus? abstinuit uim
Vxore, & gnato, mala multa precatus Atridis:
Non ille aut Teucrum, aut ipsum uiolauit Vlyßem.
Verum ego, ut haerentes aduerso littore naues
Eriperem: prudens placaui sanguine diuos.
Nempe tuo furiose? meo, sed non furiosus.
Qui species alias ueris, scelerisq. tumultu
Permistas capiet, commotus habebitur: atque,
Stultitia ne erret, nihilum distabit, an ira.
Aiax immeritos dum occidit, desipit, agnos?
Cum prudens scelus ob titulos admittis inanes:
Stas animo? et purum est uitio tibi, cum tumidum est
Siquis lectica nitidam gestare amet agnam: (cor?
Huic uestem ut gnatae, paret ancillas: paret aurũ:
Rufam, aut Pusillam appellet: fortiq. marito
Destinet uxorem: interdicto huic omne adimat ius
Praetor: & ad sanos abeat tutela propinquos.
Quid si quis gnatam pro muta deuouet agna:
Integer est animi? ne dixeris. ergo ubi praua
Stultitia; hic est summa insania. qui sceleratus,
Et furiosus erit: quem cepit uitrea fama,
Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.
Nunc age luxuriam, et Nomẽtanum arripe mecũ.
Vincit enim stultus ratio insanire nepotes.
Hic simul accepit patrimoni mille talenta:

t Edicit,

Edicit, piscator uti, pomarius, auceps,
Vnguentarius, ac Tusci turba impia uici,
Cum scurris fartor, cum uelabro omne macellum,
Mane domum ueniant. quid tum? uenere frequẽtes.
Verba facit leno. quidquid mihi, quidquid, & horũ
Cuiq. domi est; id crede tuum: uel nũc pete, uel cra:
Accipe, quid contra iuuenis responderit aequus.
In niue Lucana dormis ocreatus: ut aprum
Cenem ego: tu pisces hiberno ex aequore uellis:
Segnis ego, indignus qui tantum possideam. aufer:
Sume tibi decies: tibi tantundem: tibi triplex,
Vnde uxor media currat de nocte uocata.
Filius Aesopi detractam ex aure Metellae,
Scilicet ut decies solidum exsorberet, aceto
Diluit insignem baccam. qui sanior, ac si
Illud idem in rapidum flumen, iaceret ue cloacam?
Quincti progenies Arri, par nobile fratrum,
Nequitia & nugis, prauorum et amore gemellum,
Luscinias soliti impenso prandere coemptas.
Quorsum abeant sani? creta an carbone notandi?
Aedificare casas, plostello adiungere mures,
Ludere par impar, equitare in arundine longa,
Si quem delectet barbatum: amentia uerset
Si puerilius his ratio esse euincet amare:
Nec quidquã differre, utrum ne in puluere trimus
Quale prius ludas opus: an meretricis amore
Solicitus plores: quaero, facias ne, quod olim
Mutatus Polemon? ponas insignia morbi,
Fasciolas, cubital, focalia: potus ut ille
Dicitur

Dicitur ex collo furtim carpsisse coronas:
Postquam est impransi correptus uoce magistri.
Porrigis irato puero cum poma: recusat.
Sume Catelle: negat. si non des: optat. amator
Exclusus qui distat? ait ubi secum, eat, an non,
Quo rediturus erat non accersitus: & haeret
Inuisis foribus. nec nunc cum me uocet ultro
Accedam? an potius mediter finire dolores?
Exclusit: reuocat: redeam? non si obsecret. ecce
Seruus non paullo sapientior. o here, quae res
Nec modũ habet, neque consilium, ratione, modoq.
Tractari non uult. in amore haec sunt mala, bellum,
Pax rursum. haec si quis tempestatis prope ritu
Mobilia, & caeca fluitantia sorte, laboret
Reddere certa, sibi nihilo plus explicet, ac si
Insanire paret certa ratione, modoque.
Quid? cum Picenis excerpens semina pomis
Gaudes: si cameram percussi forte: penes te es?
Quid cum balba feras annoso uerba palato;
Aedificante casas qui sanior? adde cruorem
Stultitiae: atque ignẽ gladio scrutare. modo inquã
Hellade percussa Marius cum praecipitat se,
Certius fuit? an commotae crimine mentis
Absolues hominem, & sceleris damnabis eundem,
Ex more imponens cognata uocabula rebus?
Libertinus erat, qui circum compita siccus
Lautis mane senex manibus currebat. & unum,
Quoddam magnum adens, unũ me surpite morti,
Dis etenim facile est, orabat: sanus utrisque

Auribus, atque oculis: mentem, nisi litigiosus
Exciperet dominus, cū uenderet. hoc quoque uulgus
Chrysippus ponit fecunda in gente Meneni.
Iuppiter ingentes qui das, adimisq. dolores:
Mater ait pueri menses iam quinque cubantis,
Frigida si puerum quartana reliquerit: illo
Mane die, quo tu indicis ieiunia: nudus
In Tiberi stabit. casus, medicus ue leuarit
Aegrum, ex praecipiti: mater delira necabit
In gelida fixum ripa: febrimq. reducet.
Quo ne malo mentem concussa? timore Deorum.
Haec mihi Stertinius sapientum octauus amico
Arma dedit: posthac ne compellarer inultus.
Dixerit insanum qui me, totidem audiet: atque
Respicere ignoto discet pendentia tergo.
Stoice, post damnum sic uendas omnia pluris:
Qua me stultitia (quoniam non est genus unum)
Insanire putas? ego nam uideor mihi sanus.
Quid? caput abscissum demens cum portat Agaue
Gnati infelicis: sibi tum furiosa uidetur?
Stultum me fateor (liceat concedere ueris)
Atque etiam insanum: tantum hoc edissere, quo me
Aegrotare putes animi uitio. accipe: primum
Aedificas: hoc est longos imitaris, ab imo
Ad summum totus moduli bipedalis: & idem
Corpore maiorem rides Turbonis in armis
Spiritum, & incessum: qui ridiculus minus illo?
An quodcūque facit Maecenas: te quoq. uerū est,
Tanto dissimilem, & tanto certare minorem?

Absentis ranae pullis uituli pede pressis
Vnus ubi effugit: matri denarrat; ut ingens
Bellua cognatos eliserit. illa rogare,
Quanta ne? nũ tandem, se inflans, sic magna fuisset.
Maior dimidio. num tanto? cum magis, atque
Se magis inflaret: non, si te ruperis, inquit,
Par eris. haec a te non multum abludit imago.
Adde poemata nunc: hoc est oleum adde camino:
Quae si quis sanus fecit: sanus facis & tu.
Non dico horrendam rabiem, iam desine cultum
Maiorem censu. teneas Damasippe tuis te:
Mille puellarum, puerorum mille furores.
O maior tandem parcas insane minori.

SATYRA. IV

VNDE, & *quo Catius? non est mihi tempus auenti*
Ponere signa nouis praeceptis: qualia uincunt
Pythagoram, Anytiq. reum, doctumq. Platona.
Peccatum fateor: cum te sic tempore leuo
Interpellarim: sed des ueniam bonus oro.
Quod si interciderit tibi nunc aliquid: repetes mox.
Siue est naturae hoc, siue artis, mirus utroque.
Quin id erat curae: quo pacto cuncta tenerem.
Vt pote res tenues, tenui sermone peractas.
Ede hominis nomen: simul an Romanus, an hospes.
Ipsa memor praecepta canam: celabitur auctor
Longa quibus facies ouis erit; illa memento
Vt succi melioris, & ut magis alba rotundis

Ponere: namque marem cohibente allosa uitellum.
Caule suburbano, qui siccis creuit in agris,
Dulcior. irriguo nihil est elutius horto.
Si uespertinus subito te oppresserit hospes;
Ne gallina malum responset dura palato,
Doctus eris uiuam misto mersare falerno.
Hoc teneram faciet. pratensibus optima fungis
Natura est: alijs male creditur. ille salubres
Aestates peraget; qui nigris prandia moris
Finiet: ante grauem quae legerit arbore solem.
Aufidius forti miscebat mella Falerno,
Mendose: quoniam uacuis committere uenis,
Nil nisi lene decet. leni praecodia mulso
Prolueris melius. si dura morabitur aluus:
Mutulus, & uiles pellent obstantia conchae,
Et lapathi breuis herba, sed albo non sine Coo.
Lubrica nascentes implent conchylia lunae.
Sed non omne mare est generosae fertile testae.
Murice Baiano melior lucrina Peloris.
Ostrea Circaeis, Miseno oriuntur Echini.
Pectinibus patulis iactat se molle Tarentum.
Nec sibi cenarum quiuis temere arroget artem,
Ni prius exacta tenui ratione saporum.
Nec satis est cara pisces auertere mensa,
Ignarum quibus est ius aptius: & quibus assis
Languidus in cubitum iam se conuiua reponet.
Vmber, & iligna nutritus glande, rotundas
Curuet aper lances carnem uitantis inertem.
Nam Laurens malus est, uluis, et arundine pinguis

Vinea

Vinea summittit capreas non semper edules.
Fecundi leporis sapiens sectabitur armos.
Piscibus, atque auibus quae natura, et foret aeas;
Ante meum nulli patuit quaesita palatum.
Sunt quorũ ingenium noua tantũ crustula promit.
Nequaquam satis in re una consumere curam.
Vt si quis solum hoc, mala ne sint uina, laboret,
Quali perfundat pisces securus oliuo.
M[illegible]ssica si caelo supponas uina sereno:
Nocturna, si quid crassi est, tenuabitur aura:
Et decedet odor neruis inimicus: at illa
Integrum perdunt lino uitiata saporem.
Surrentina uafer qui miscet faece Falerna
Vina: columbino limum bene colligit ouo:
Quatenus ima petit, uoluens aliena uitellus.
Tostis marcentem squillis recreabis, & Afra
Potorem cochlea. nam lactuca innatat acri
Post uinum stomacho: perna magis, ac magis hillis
Flagitat in morsus refici: quin omnia malit,
Quaecumque immundis feruent allata popinis.
Est operaepretium duplicis pernoscere iuris
Naturam. simplex e dulci constat oliuo:
Quod pingui miscere mero, muriaq. decebit:
Non alia quam quae Byzantia putruit orca.
Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis:
Corycioq. croco sparsum stetit: insuper addes
Pressa Venafranae, quod bacca remisit oliuae,
Picenis cedunt pomis Tiburtia succo:
Nam facie praestant. Venucula conuer[illegible].

Rectius Albanam fumo duraueris uuam.
Hanc ego cum malis, ego faecem primus, & alec,
Primus & inueni piper album, cum sale nigro
Incretum, puris circumposuisse catillis.
Immane est uitium, dare millia terna macello:
Angustoq. uagos pisces urgere catino.
Magna mouent stomacho fastidia: seu puer unctis
Tractauit calicem manibus: dum furta ligurrit:
Siue grauis ueteri craterae limus adhaesit.
Vilibus in scopis, in mappis, in scobe, quantus
Consistit sumptus? neglectis, flagitium ingens.
Ten' lapides uarios lutulenta radere palma:
Et Tyrias dare circum illota toralia uestes:
Oblitum, quanto curam, sumptumq. minorem
Haec habeant: tanto reprehendi iustius illis:
Quae, nisi diuitibus nequeunt contingere mensis;
Docte Cati per amicitiam, diuosq. rogatus
Ducere me auditum, perges quocumque, memento.
Nam, quamuis referas memori mihi pectore cũcta:
Non tamen interpres tantundem iuueris. adde
Vultum, habitumq. hominis: quem tu uidisse beatus
Non magnipendis: quia contigit: at mihi cura
Non mediocris inest, fontes ut adire remotos,
Atque haurire queam uitae praecepta beatae.

SATYRA. V

Hoc quoque Tiresia, praeter narrata, petenti
Responde: quibus amissas reparare queam res
Artibus,

Artibus, atque modis. quid rides? iam ne doloso
Non satis est Ithacam reuehi: patriosq. penates
Adspicere? o nulli quidquam mentite, uides ut
Nudus, inopsq. domum redeam te uate: neq. illic,
Aut apotheca procis intacta est, aut pecus. atqui
Et genus, & uirtus, nisi cum re, uilior alga est.
Quando pauperiem missis ambagibus horres:
Accipe, qua ratione queas ditescere. turdus,
Siue aliud primum dabitur tibi: deuolet illuc:
Res ubi magna nitet domino sene. dulcia poma,
Et quoscumque feret cultus tibi fundus honores,
Ante larem gustet uenerabilior lare diues.
Qui quamuis periurus erit, sine gente, cruentus
Sanguine fraterno, fugitiuus: ne tamen illi
Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
Vis ne tegam spurco Damae latus? haud ita Troiae
Me gessi certans semper melioribus. ergo
Pauper eris. fortem hoc animum tolerare iubebo.
Et quondam maiora tuli. tu protinus, unde
Diuitias, aerisq. ruam, dic augur, aceruos.
Dixi equidem: & dico; captes astutus ubique
Testamenta senum: neu si uafer unus, & alter
Insidiatorem praeroso fugerit hamo:
Aut spem deponas: aut artem illusus omittas.
Magna minor ue foro si res certabitur olim:
Viuet uter locuples sine gnatis, improbus ultro
Qui meliorem audax uocet in ius: illius esto
Defensor. fama ciuem, caussaq. priorem
Sperne: domi si gnatus erit, fecunda ue coniux.

Quincte

Quincte puta, aut Publi (gaudēt praenomine mol-
Auriculae) tibi me uirtus tua fecit amicum. (les
Ius anceps noui: cauſſas defendere poßum.
Eripiet quiuis oculos citius mihi, quam te
Cōtemptum caſſa nuce pauperet. haec mea cura eſt,
Ne quid tu perdas: neu ſis iocus. ire domum, atque
Pelliculam curare iube. ſis cognitor ipſe.
Perſta, atque obdura: ſeu rubra canicula findet
Infantes ſtatuas: ſeu pingui tentus omaſo
Furius hibernas cana niue conſpuet Alpes.
Non ne uides, aliquis cubito ſtantem prope tāgens
Inquiet: ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?
Plures annabunt thunni: & cetaria creſcent.
Si cui praeterea ualidus male filius in re
Praeclara ſublatus aletur: ne manifeſtum
Caelibis obſequium nudet te: leniter in ſpem
Arrepe officioſus: ut & ſcribere ſecundus
Heres: &, ſiquis caſus puerum egerit orco,
In uacuum uenias. perraro haec alea fallit.
Qui teſtamentum tradet tibi cumque legendum:
Abnuere, & tabulas a te remouere memento:
Sic tamen, ut limis rapias, quid prima ſecundo
Cera uelit uerſu. ſolus, multis ne coheres,
Veloci percurre oculo: plerumque recoctus
Scriba ex quinqueuiro coruum deludet hiantem:
Captatorq. dabit riſus Naſica Corano.
Num furis? an prudens ludis me, obſcura canendo?
O Laertiade quidquid dicam, aut erit, aut non.
Diuinare etenim magnus mihi donat Apollo.

Quid

Quid tamen iſta uelit ſibi fabula, ſi licet, ede.
Tempore quo iuuenis Parthis horrendus ab alto
Demiſſum genus Aenea, tellure, mariq.
Magnus erit: forti nubet procera Corano
Filia Naſicae metuentis reddere ſoldum.
Tum gener hoc faciet: tabulas ſocero dabit: atque
Vt legat, orabit, multum Naſica negatas
Accipiet tandem: & tacitus leget, inuenietq.
Nil niſi legatum, praeter plorare, ſuiſque.
Illud ad haec iubeo: mulier ſi forte doloſa,
Libertus ue ſenem delirum temperet: illis
Accedas ſocius: laudes: lauderis ut abſens,
Adiuuat hoc quoque: ſed uincit longe prius ipſum
Expugnare caput. ſcribet mala carmina uaecors:
Laudato. ſcortator erit: caue te roget: ultro
Penelopen facilis potiori trade. putas ne,
Perduci poterit, tam frugi, tamq. pudica?
Quam nequiere proci recto depellere curſu.
Venit enim magnum donandi parca iuuentus,
Nec tantum Veneris, quantum ſtudioſa culinae,
Sic tibi Penelope frugi eſt. quae ſi ſemel uno
De ſene guſtarit, tecum partita lucellum:
Vt canis a corio numquam abſterrebitur uncto.
Me ſene quod, dicã, factũ eſt. anus improba Thebis
Ex teſtamento ſic eſt elata: cadauer
Vnctum oleo nudis humeris tulit heres:
Scilicet elabi ſi poſſet mortua: credo,
Quod nimium inſtiterat uiuenti. cautus adito:
Ne deſis operae: ne ue immoderatus abundes
Difficilem

Difficilem, & morosum offendet garrulus. ultro
Non etiam sileas. Dauus sis comicus: atque
Stes capite obstipo, multum similis metuenti.
Obsequio grassare: mone, si increbuit aura,
Cautus uti uelet carum caput: extrahe turba
Oppositis humeris. aurem substringe loquaci.
Importunus amat laudari. donec ohe iam
Ad caelum manibus sublatis dixerit. urge: &
Crescentem timidis infla sermonibus utrem.
Cum te seruitio longo, curaq. leuarit:
Et certum uigilans, quartae sit partis Vlysses
Audieris haeres, ergo nunc Dama sodalis
Nusquam est? unde mihi tam fortem, tamq. fidelem?
Sparge subinde: & si paullum potes, illacrymare. est
Gaudia prodentem uultum celare. sepulcrum
Commissum arbitrio sine sordibus extrue, funus
Egregie factum laudet uicinia. si quis
Forte coheredum senior male tussiet: huic tu
Dic, ex parte tua seu fundi, siue domus sit
Emptor, gaudentem nummo te addicere. sed me
Imperiosa trahit Proserpina. uiue ualeque.

SATYRA. VI

HOC *erat in uotis: modus agri non ita magnus*
Hortus ubi, & tecto uicinus iugis aquae fons,
Et paullum siluae super his foret. auctius, atque
Di meli[illegible]ere. bene est. nihil amplius oro
Maia nate: nisi ut propria haec mihi munera faxis:

Si

Si neque maiorem feci ratione mala rem:
Nec sum facturus uitio, culpa ue minorem.
Si ueneror stultus nihil horum: O si angulus ille
Proximus accedat: qui nunc deformat agellum:
O si urnam argenti fors qua mihi monstret: ut illi
Thesauro inuento, qui mercenarius agrum
Illum ipsum mercatus arauit diues amico
Hercule: si quod adest, gratũ iuuat: hac prece te oro
Pingue pecus domino facias, & cetera, praeter
Ingenium: utq. soles, custos mihi maximus adsis.
Ergo ubi me in montes, et in arcem ex urbe remoui:
Quid prius illustrem satyris, musaq. pedestri?
Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus auster,
Autumnusq. grauis, Libitinae questus acerbae.
Matutine pater, seu Iane libentius audis,
Vnde homines operum primos, uitaeq. labores
Instituunt (sic Dis placitum) tu carminis esto
Principium. Romae sponsorem me rapis: eia
Ne prior officio quisquam respondeat: urge.
Siue aliquo radit terras: seu bruma niualem
Interiorem diem gyro trahit: ire necesse est:
Post modo, quod mi obsit clare, certumq. locuto.
Luctandum in turba: facienda iniuria tardis.
Quid uis insane, & quas res agis? improbus urget
Iratis precibus. tu pulse, omne, quod obstat,
Ad Maecenatem memori si mente recurras.
Hoc iuuat: & melli est: non mentiar. at simul atras
Ventnm est Aesquilias: aliena negotia centum
Per caput, & circa saliunt latus. ante secundam

Roscius

Roſcius orabat ſibi adeſſes ad puteal cras.
De re communi ſcribae magna, atque noua te
Orabant hodie meminiſſes Quincte reuerti.
Imprimat his cura Maecenas ſigna tabellis.
Dixeris experiar: ſi uis, potes, addit: & inſta.
Septimus octauo propior iam fugerit annus,
Ex quo Maecenas me coepit habere ſuorum
In numero: dumtaxat ad hoc, quem tollere rheda
Vellet, iter faciens: & cui concedere nugas
Hoc genus. hora quota eſt? Thrax eſt Gallina Syro
Matutina parũ cautos iam frigora mordent: (par
Et quae rimoſa bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tempus ſubiector in diem, & horam
Inuidiae: noſter ludos ſpectauerat una:
Luſerat in campo, fortunae filius omnes.
Frigidus a roſtris manat per compita rumor.
Quicumque obuius eſt, me conſulit: o bone (nam te
Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
Numquid de Dacis audiſti? nil equidem. ut tu
Semper eris deriſor ad omnes Di exagitent me:
Si quidquam. quid? militibus promiſſa, Triquetra
Praedia Caeſar, an eſt Itala tellure daturus?
Iurantem me ſcire nihil, mirantur, ut unum
Scilicet egregij mortalem, altiq. ſilenti.
Perditur haec inter miſero lux, non ſine uotis.
Orus, quando ego te adſpiciam? quandoq. licebit,
Nunc ueterum libris, nunc ſommo, et interibus ho-
Ducere ſollicitae iucunda obliuia uitae? (ris
O quando faba Pythagorae cognata, ſimulq.

Vncta

*Uncta satis pingui ponentur oluscula lardo?
O noctes, cenaeq. Deum: quibus ipse, meiq.
Ante larem proprium uescor: uernasq. procaces
Pasco libatis dapibus, prout cuique libido est.
Siccat inaequales calices conuiua, solutus
Legibus insanis: seu quis capit acria fortis
Pocula: seu modicis humescit laetius. ergo
Sermo oritur, non de uillis, domibus ue alienis.
Ne male necne Lepos saltet: sed quod magis ad nos
Pertinet: & nescire malum est, agitamus. utrum ne
Diuitijs homines, an sin uirtute beati,
Quid ue ad amicitias, usus, rectum ne trahat nos,
Et quae sit natura boni summumq. quid eius.
Ceruius haec inter uicinus garrit aniles
Ex re fabellas. nam si quis laudat Arelli
Solicitas ignarus opes: sic incipit. Olim
Rusticus urbanum murem mus paupere fertur
Accepisse cauo, ueterem uetus hospes amicum,
Asper, et attentus quaesitis, ut tamen arctum
Solueret hospitijs animum: quid multa? neque illi
Sepositi ciceris, nec longae inuidit auenae:
Aridum & ore ferens acinum, semesaq. lardi
Frusta dedit, cupiens uaria fastidia cena
Vincere, tangentis male singula dente superbo:
Cum pater ipse domus palea porrectus in horna
Esset ador, loliumq. dapis meliore relinquens.
Tādem urbanus ad hunc, quid te iuuat, inquit, ami
Praerupti nemoris patientem uiuere dorso? (ce
Vistu homines, urbemq. feris praeponere siluis?*

Carpe

Carpe uiam (mihi crede) comes: terrestria quando
Mortales animas uiuunt sortita: neque ulla est,
Aut magno, aut paruo leti fuga. quo bene circa
Dum licet, in rebus iucundis uiue beatus:
Viue memor, quam sis aeui breuis. haec ubi dicta
Agrestem pepulere: domo leuis exsilit. inde
Ambo propositum peragunt iter, urbis auentes
Moenia nocturni subrepere. iamq. tenebat
Nox medium caeli spatium; cum ponit uterque
In locuplete domo uestigia: rubro ubi cocco
Tincta super lectos canderet uestis eburnos:
Multaq. de magna superessent fercula cena:
Quae procul exstructis inerant hesterna canistris.
Ergo ubi purpurea porrectum in ueste locauit
Agrestem: ueluti succinctus cursitat hospes:
Continuatq. dapes: nec non uernaliter ipsis
Fungitur officijs, praelambens omne, quod affert.
Ille cubans gaudet mutata sorte: bonisq.
Rebus agit laetum conuiuam: cum subito ingens
Valuarum strepitus lectis excussit utrumque.
Currere per totum pauidi conclaue: magisq.
Exanimes trepidare: simul domus alta Molossis
Personuit canibus. tum rusticus, haud mihi uita
Est opus hac ait: & ualeas. me silua, cauusq.
Tutus ab insidijs tenui solabitur eruo.

SATYRA. VII

IAMDVDVM *ausculto: et cupiẽs tibi dicere seruus*
Pauca,

Pauca, reformido. Dauus ne? ita Dauus, amicum
Mancipiũ domino, & frugi, quod sit satis; hoc est,
Vt uitale putes. age, libertate Decembri,
(Quando ita maiores uoluerunt) utere: narra.
Pars hominum uitijs gaudet constanter: & urget
Propositũ: pars multa natat, modo recta capessens
Interdum prauis obnoxia. saepe notatus
Cum tribus anellis, modo leua Priscus inani
Vixit inaequalis: clauum ut mutaret in horas:
Aedibus ex magnis subito se conderet, unde
Mundior exiret uix libertinus honeste.
Iam moechus Romae, iam mallet doctus Athenis
Viuere, Vertumnis: quotquot sunt, natus iniquis.
Scurra Volanerius, postquam illi iusta chiragra
Contudit articulos: qui pro se tolleret, atque
Mitteret in pyrgum talos, mercede diurna
Conductum pauit. quanto constantior idem
In uitijs: tanto leuius miser, ac prior ille:
Qui iam contento, iam laxo fune laborat.
Non dices hodie, quorsum haec tam putida tẽdant
Furcifer? ad te inquam. quo pacto pessime? laudas
Fortunam, & mores antiquae plebis: & idem
Siquis ad illa Deus subito te agat: usque recuses:
Aut quia non sentis, quod clamas rectius esse,
Aut quia non firmus rectum defendis: & haeres,
Nequidquam coeno cupiens euellere plantam.
Romae rus optas: absentem rusticus urbem
Tollis ad astra leuis. si nusquam es forte uocatus
Ad cenam; laudas securum olus: ac uelut usquam

Vinctus eas; ita te felicem dicis; amasque:
Quod nusquam tibi sit potandum. iusserit ad se
Maecenas serum sub lumina prima uenire
Conuiuam: nemo n'oleum feret ocyus? ecquis
Audit? cum magno blateras clamore: fugisque.
Miluius, & scurrae tibi non referenda precati
Discedunt. etenim fateor, me dixerit ille
Duci uentre leuem: nasum nidore supino
Imbecillus, iners, sin quid uis, adde popino,
Tu cum sis, quod ego, & fortassis nequior, ultro
Insectere uelut melior? uerbisq. decoris
Obuoluas uitium? quid si me stultior ipso
Quingentis empto drachmis deprenderis? aufer
Me uultu terrere: manum, stomachumq. teneto:
Dum, quae Crispini docuit me ianitor, edo.
Te coniux aliena capit, meretricula Dauum.
Peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi me
Natura incendit: sub clara nuda lucerna
Quaecumque excepit turgentis uerbera caudae,
Clunibus aut agitauit equum lasciua supinum:
Dimittit neque famosum, neque solicitum, ne
Ditior, aut formae melioris meiat eodem.
Tu cum proiectis insignibus, anulo equestri,
Romanoq. habitu, prodis ex iudice Dama
Turpis, odoratum caput obscurante lacerna:
Non es quod simulas: metuens induceris: atque
Altercante libidinibus tremis ossa pauore.
Quid refert uri uirgis, ferroq. necari?
[illegible]atus eas, an turpi clausus in arca,

Quo

Quo te demisit peccati conscia herilis
Contractum: genibus tangas caput? est ne marito
Matronae peccantis in ambos iusta potestas?
In corruptorem uel iustior? illa tamen se
Non habitu, mutat ue loco: peccat ue superne,
Cum te formidet mulier: neque credat amanti.
Ibis sub furcam prudens: dominoq. furenti,
Cōmittes rem omnē, et uitam, et cū corpore famā.
Euasti. credo metues: doctusq. cauebis.
Quaeres, quando iterum paueas: iterumq. perire
Possis. o toties seruus. quae bellua ruptis
Cum semel effugit, reddit se praua cathenis?
Nō sum moechus, ais. neq. ego hercule fur: ubi ua
Praetereo sapiens argentea. tolle periclum: (sa
Iam uaga prosiliet frenis natura remotis.
Tu ne mihi dominus, rerum imperijs, hominumq.
Tot, tantisq minor? quem ter uindicta, quaterq.
Imposita haud umquam misera formidine priuet?
Adde supradictis, quod non leuius ualeat. nam
Siue uicarius est qui seruo paret: uti mos
Vester ait: seu conseruus: tibi quid sum ego? nempe
Tu, mihi qui imperitas, alijs seruis miser: atque
Duceris, ut neruis alienis mobile lignum.
Quis nam igitur liber? sapiens: sibi qui imperiosus:
Quē neq. pauperies, neq. mors, neq. uincula terrēt.
Responsare cupidinibus, contemnere honores
Frontis, et in seipso totus teres, atque rotundus:
Externi nequid ualeat per leue morari.
In quem manca ruit semper fortuna. potes ne

Ex his, ut proprium quid noscere? quinque talēta
Poscit te mulier: uexat: foribusq. repulsum
Perfundit gelida. rursus uocat. eripe turpi
Colla iugo: liber, liber sum, dic age. non quis.
Vrget enim dominus mentem non leuis: & acres
Subiectat lasso stimulos: uersatq. negantem.
Vel cum Pausiaca torpes insane tabella:
Qui peccas minus, atq. ego? cū Fului, Rutubaeque,
Aut Placideiani contento poplite miror
Proelia rubrica picta, aut carbone: uelut si
Re uera pugnent: feriant: uitentq. mouentes
Arma uiri. nequam, & cessator Dauus: at ipse
Subtilis ueterum iudex, & callidus audis.
Nil ego, si ducor libo fumante: tibi ingens
Virtus atque animus cenis responsat opimis.
Obsequium uentris mihi perniciosius est cur?
Tergo plector enim. qui tu impunitior? illa,
Quae paruo sumi nequeunt cum obsonia captas.
Nempe inamarescunt epulae sine fine petitae:
Illusiq. pedes uitiosum ferre recusant
Corpus. an hic peccat, sub noctem qui puer uuam
Furtiua mutat strigili: qui praedia uendit:
Nil seruile gulae parens habet? adde, quod idem
Non horam tecum esse potes: non otia recte
Ponere: teq. ipsum uitas fugitiuus, ut erro,
Iam uino quaerens, iam somno fallere curam,
Frustra: nā comes atra premit, sequiturq. fugacem
Vnde mihi lapidē? quorsum est opus? unde sagittas?
Aut insanit homo: aut uersus facit. ocyus hinc te

Ni

Ni rapis: accedes opera agro nona Sabino

SATYRA. IIX

Vt Nasidieni iuuit te cena beati?
Nam mihi quaerenti conuiuam, dictus here illic
De medio potare die. Sic, ut mihi numquam
In uitá fuerit melius. da, si graue non est,
Quae prima iratum uentrem placauerit esca.
In primis Lucanus aper, leni fuit austro
Captus, ut aiebat cenae pater. acria circum
Rapula, lactucae, radices, qualia lassum
Peruellunt stomacum, siser, alec, fecula coa.
His ubi sublatis, puer alte cinctus, aceruam
Gausape purpureo mensam perte rsit: & alter
Sublegit quodcumque iaceret inutile: quodq.
Poßet cenantes offendere: ut Attica uirgo
Cum sacris Cereris, procedit fuscus Hydaspes
Cecuba uina ferens, Alcon chium maris expers.
Hic herus, Albanum Maecenas, siue Falernum
Te magis appositis delectat: habemus utrumque,
Diuitias miseras. Siquis cenantibus una,
Fundani pulchre fuerit tibi, nosse laboro:
Sũmus ego, et prope me Viscus Turinus, & infra,
Si memini, Varius, cum Seruilio Balatrone
Vibidius: quos Maecenas adduxerat umbras.
Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra,
Ridiculus totas simul absorbere placentas.
Nomentanus ad hoc, qui si quid forte lateret,

Indice monstraret digito. nam cetera turba,
Nos inquam, cenamus aues, conchylia, pisces
Longe dissimilem noto celantia succum.
Vt uel continuo patuit: cum passeris, atque
Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi.
Post hoc me docuit melimela rubere minorem
Ad lunam delecta. quid hoc intersit: ab ipso
Audieris melius. tum Vibidius Balatroni:
Nos nisi damnose bibimus: moriemur inulti.
Et calices poscunt maiores. uertere pallor
Tum Parochi faciem nil sic metuentis, ut acres
Potores: uel quod maledicunt liberius: uel
Feruida quod subtile exsurdant uina palatum.
Inuertunt Aliphanis uinaria tota
Vibidius, Balatroque, secutis omnibus imis.
Conuiuae lecti nihilum nocuere lagenis.
Affertur squillas inter murena natantes
In patina porrecta. sub hoc herus, haec grauida, in-
Capta est, deterior post partum carne futura. (quit,
His mistum ius est oleo, quod prima Venafri
Pressit cella: garo de succis piscis Iberi,
Vino quinquenni, uerum citra mare nato,
Dum coquitur: cocto Chium sic conuenit, ut non
Hoc magis ullum aliud: pipere albo, non sine ace-
Quod Methymnaeam uitio mutauerat uuam. (to,
Erucas uirides, inulas ego primus amaras
Monstraui incoquere, illutos Curtillos echinos,
Vt melius muria quam testa marina remittat.
Interea suspensa graues aulaea ruinas

In patinam facere, trahentia pulueris atri,
Quantum non aquilo Campanis excitat agris.
Nos maius ueriti, postquam nihil esse pericli
Sensimus, erigimur. Rufus posito capite, ut si
Filius immaturus obisset, flere. quis esset
Finis? ni sapiens sic Nomentanus amicum
Tolleret. heu fortuna, quis est crudelior in nos
Te deus? ut semper gaudes illudere rebus
Humanis. Varius mappa compescere risum
Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
Haec est condicio uiuendi, aiebat: eoq.
Responsura tuo numquam est par fama labori.
Te ne, ut ego accipiar laute, torquerier omni
Solicitudine districtum? ne panis adustus,
Ne male conditum ius apponatur? ut omnes
Praecincti recte pueri, comptiq. ministrent?
Adde hos praeterea casus: aulaea ruent si;
Vt modo: si patinam pede lapsus frangat agaso.
Sed conuiuatoris, uti ducis, ingenium res
Aduersae nudare solent: celare secundae.
Nasidienus ad haec: tibi Di, quaecumque preceris,
Commoda dent: ita uir bonus es, conuiuaq. comis.
Et soleas poscit. tum in lecto quoque uideres
Stridere secreta diuisos aure susurros.
Nullos his mallem ludos spectasse: sed illa
Redde age, quae deinceps risisti: Vibidius dum
Quaerit de pueris, num sit quoque fracta lagaena:
Quod sibi poscenti non dentur pocula: dum
Ridetur fictis rerum Balatrone: secundo

Nasidiene redis mutatae frontis, ut arte
Emendaturus fortunam. deinde secuti
Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
Membra grauis sparsi sale multo, non sine farre,
Pinguibus & ficis pastum iecur anseris albi,
Et leporum auulsos, ut multo suauius, armos,
Quam si cum lumbis quis edat. tum pectore adusto
Vidimus & merulas poni, & sine clune palũbes.
Suauis res, si non caussas narraret earum, &
Naturas dominus: quem nos sic fugimus ulti,
Vt nihil omnino gustaremus: uelut illis
Canidia afflasset peior serpenttibus Afris.

FINIS.

M. ANTONII. MVRETI IN. HORATIVM SCHOLIA

IN. ODAS

MAECENAS] *In omnibus antiquis libris non Horatij modo, sed Varronis, Cornelij Taciti, Plinij, & aliorum, Maecenas, non, ut uulgo, Mecoenas, legitur, itaque, quod apud Dionem μαικήνας scribitur, uidendum ne μοικήνας legi debeat. quamquam, si quis malit Maecenatem scribere, non pugnabo; dum hoc teneatur, in prima, non in secunda huius nominis syllaba esse diphthongum. Quo autẽ nomine politissimus hic, & Musarum studijs deditos adiuuandi studiosissimus homo fuerit, permirum est, e tanta turba eruditorum, quos ille tã prolixe, tamq. munifice fouerat, qui posteritati proderet, neminẽ exstitisse, itaque nomẽ ipsius hodie obliuione sepultũ, in hominum ignoratione uersatur: quod ualde abhorret a magnificis illis pollicitationibus, quibus poetae ad fautores suos uti solẽt. Cornelius Tacitus lib.* I I X, *Cilleniũ Maecenatẽ nominat; corrupte, ut puto. Dion autẽ lib.* L V, *Acyli cuiusdam meminit, quem libertũ Maecenatis fuisse dicit. eius*

uerba

uerba sunt. καὶ πρῶτος (de Moecenate autem loquitur) σημεῖά τινα γραμμάτων πρὸς τάχος ἐξεῦρε, καὶ αὐτὰ διὰ ἀκύλου ἀπελευθέρου συχνοὺς ἐξεδίδαξε. ac uidi, qui eo loco uel ἀκιλλίου, uel ἀκυλλίου legendũ suspicarentur. porro cum liberti, ut notum est, patronorum sibi nomina assumerent, ex eo loco acutior fortasse aliquis poterit, qua ex gente Moecenas fuerit coniicere.

Hunc si mobilium turba Quiritium] *Cur, mobilium, quam, ut erat in alijs, nobilium, maluerim, caussa est. primum, quod in mandandis honoribus, non nobiles modo, sed etiam quamlibet obscuri, ut notum, est suffragij ius habebãt. deinde quod ad iudicandam comitiorum leuitatem, & inconstantiam, epitheton hoc accommodatissimum uisum est. de qua Cicero pro Murena, & pro Plancio copiosissime disputat.*

– Nec polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton] *Polyhymniam πενταστυλλάβως dixit & Ouidius.*

Dissensere deae, quarum Polyhymnia coepit
Prima. & alias:
Finierat uoces Polyhymnia. dicta probarunt
Clioque, & curuae scita Thalia lyrae.

quo fit, ut hoc loco nihil mutandum putem.

IN ODEN III

Audax Iapeti genus] *Videtur expressisse epitheton*

ton αὐτυμήτης, quod ei apud Aeschylum a Vulcano tribuitur:

Τῆς ὀρθοβούλου θέμιδος αἰπυμῆτα παῖ.

facit autem hoc Horatius libentissime, ut, qui Graecos poetas (quod alijs praecipit) nocturna, diurnaq. uersasset manu, cũ loquendi complures modos, tũ praecipue deorum, heroumq. epitheta ab eis sumat. sic supra uocauit augurem Apollinem, id est, μάντιν, & ridentem Venerem, id est, φιλομειδῆ.

Expertus uacuum Daedalus aera] *Vacuum aera, sumpsit a Pindaro.* ἐρήμας δι' αἰθέρος.

Nil mortalibus arduum est.] *Similis est Oppiani sententia, principio libri quincti.*

Ὡς οὐδὲν μερόπεσσιν ἀμήχανον, οὔτ' ἐνὶ γαίῃ
Μητρὶ καμεῖν, οὐ κόλπον, ἀν' ἀγρώεντα θαλάσσης.

IN. ODEN. VI

Ad P. Sextium consulem.] *Omnino deprauata est haec inscriptio. Optimus interpretum, Porphyrio, consularem, non, consulem; legit. ego legendum arbitror,* Ad L. Sextium consularem. *fuit autem L. Sextius consul una cum Cn. Calpurnio Pisone, anno ab* V. C. DCCXI

Iam te premet nox, fabulaeq. manes.] *Qui pro, manes, hoc loco legunt, inanes: ipsi profecto sunt plane inanes. ille autẽ nescio quis, qui se Iouem, ut aiunt, lapidem iurare paratum ait, ita scripsisse Horatium, eo minus mihi fidem facit, quod homi-*

minibus iurandi cupidis, et iusiurandũ sibi ultro de poscentibus, scio id temere deferendũ non esse. tale est hoc Horatij, quale illud Persij, - cinis, et manes, et fabula fies. omnino enim apud ueteres, etiã qui immortales esse animos non infitiabãtur, maiorem tamen partẽ, fabulosa putabant, quae de inferis dicerentur. Cicero in Catilinã. Itaque, ut aliqua in uita formido improbis esset posita, apud inferos eiusmodi quaedã illi antiqui supplicia impijs cõstituta esse uoluerunt: quod uidelicet intelligebant, his remotis, non esse mortem ipsam pertimescendam. ac ne quis eũ aut seruisse caussae, aut de aliena magis, quam de sua sententia locutum putet, libro primo Tusculanarum disputationum, hoc est, eo libro quo uel maxime immortalitatem animi stabilire, ac constituere conatur, supplicia tamen inferorum, tamquam poetarum ac pictorum portenta deridet.

IN. ODEN. VI

Nec cursus duplicis per mare Vlyssei.] *Cursus duplices exponunt, itionem, & reditionem. ego illam alteram ueterum interpretum sententiam malo: ut nomen, duplicis, referatur ad Vlyssem: quem minime simplicem fuisse accepimus, sed uersutum et fraudulentum. tales autem duplices eleganter dicuntur. Catullus:*

Nam mihi quam dederit duplex Amathuntia curam, Scitis. Euripides in Rhoeso - φιλῶ λέγειν

Τ' ἄλη-

Τ' ἀληθὲς αἰεὶ, κ' ὐ διπλῦς πέφυκ' ἀνήρ. *et paullo post.*
Τοιῦτός εἰμι κ' αὐτὸς ἀ' θεῖαν λόγων
Τέμνων κέλαδον, κ' οὐ διπλοῦς πέφυκ' ἀνήρ.

IN . ODEN . VII

Ad Numantium Plancum] *Pertinaciter errarunt librarij, & ut hoc, & alijs in hoc poeta locis Numantium pro Munatio perpetuo scriberent. Est autem hic L. Munatius Plancus, qui cum M. Aemilio Lepido consul fuit.*

Bimaris ue Corinthi] ἀμφιθαλάσσε. *ut docui capite septimo libri primi uariarum lectionum.*

Plurimus in Iunonis honorem aptum dicet equis Argos, ditesq. Mycenas.] *Haec quoque epitheta de Graecis poetis sumpta sunt. aptũ enim equis Argos, est* ἵππιον. *Euripides in Iphigenia in Tauris:*

Οταν δ' ἐς ἑλλάδ' ἵππιόν τ' Αργος μόλῃς.
& ἱππόβοτον. *Theocritus.*
Αὐτὸς ἐπεὶ μάλα πολλὰ θοῶν ἐξήρατ' ἀγώνων
Αργει ἐν ἱπποβότῳ κειμήλια.

Dites autem Mycenas uocat, πολυχρύσους *Sophocles in Electra:*
φάσκειν Μυκήνας τὰς πολυχρύσους ὁρᾶν.
nam, patientem Lacedaemona cur dixerit, nemini ignotum esse arbitror. Larissam autem opimam accipio, ἐριβώλακα. *Homerus.*
Οὐδέποτ' ἐν φθίῃ ἐριβώλακι βωτιανείρῃ

Καρ-

καρπὸν ἐδηλήσατο.

Et praeceps Anio, & Tiburni lucus.] *Iam pridem admonui, Tiburni, hoc loco, non, ut aut ea, Tiburti, legendum esse. sic emendandus est etiam locus Papinij e silua qua Tiburtinum Manlij laudat. ubi enim uulgo legitur:*

- illa recubat Tiberinus in umbra:

ueteres, etiam impressi, libri habent:

illa recubat Tiburnus in umbra:

Teucer Salamina patremque] *Hac de re ita commemorat C. Velleius posteriore uolumine. Teucer non receptus a patre Telamone, ob segnitiam non uindicatae fratris iniuriae, Cyprum appulsus, cognominem patriae suae Salamina constituit. de oraculo autem, quod sibi ab Apolline datũ dicit, ita ipse apud Euripidem in Helena loquitur.*

Οτῃ νεὼς στείλαιμ᾽ ἂν οὔριον πτερὸν,
Εἰς γῆν ἐιαλίαν Κύπρον, οὗ μ᾽ ἐθέσπισεν
Οἰκεῖν Απόλλων, ὄνομα νησιωτικὸν
Σαλαμῖνα θέμενον τῆς ἐκεῖ χάριν πάτρας.

IN. ODEN. IX

Vides ut alta.] *Non dubium est, quin imitatus fuerit uersus illos Alcaei, qui apud Athenaeũ libro* X. *leguntur: quod & alij quidam annotarunt: qui me hoc labore eos recitandi leuassent, si in eis recte distinguendis plusculum uel diligentiae, uel artis adhibuissent. Sunt autem hi.*

Τει

Τει μὲν ὁ ζεὺς, ἐν δ' ὀρανῷ μέγας
Χειμών. πεπάγασι δ' ὑδάτων ῥοαί.

*

Κάββαλλε τὸν χειμῶν'. ἐπὶ μὲν τιθεὶς
Πῦρ, ἐν δὲ κιρνὰς οἶνον ἀφειδέως
Μελιχρόντε:

in eorum autem uersuum primo scio me a ceterorũ scrîptura recedere. nam apud Athenaeum quidẽ legitur, ἐν δ' ἀρανῷ. quae uox quid significet, illi uiderint qui eã retinuerunt. in libris Henrici Stephani praestanti adolescentis ingenio, atque doctrina, legitur, ἐν δ' ὠρανῷ ad sensum aptissime, ad uersus rationẽ parũ apte. quãuis igitur ὀρανὸς pro οὐρανὸς alibi non legerim; ipsa me tamen metri ratio adducit, ita ut legendum putem. primum enim ὠρανὸς pro οὐρανὸς dici posse, omnes sciunt, cum autẽ Aeoles o pro ω saepe ponant, ut cum ὄραν uocant, quam ceteri Graeci ὤραν, ὀτειλὴν, quam alij ὠτειλὴν: quidni potuerit Alcaeus, qui Aeolice scripsit, ex ὠρανὸς facere ὀρανός? quam sentẽtiã illud quoque adiuuat quod Etymologici auctor οὐρανὸν παρὰ τὸ ὁρᾶν dictũ esse tradit: ut sit οὐρανὸς, quasi ὀρανός. Aperui opinionem meam, qua cedam, si aut qui ἀρανῷ legunt, sensum; aut qui ὠρανῷ, uersum explicare potuerint.

IN. ODEN. XI

Tunc quaesieris, (scire nefas) *etc.*] *Nefas hoc loco ualet ἀδύνατον, ut & infra,*

Durum

Durum : sed leuius fit patientia ,
Quidquid corrigere est nefas .
ponitur et eodem sensu a Cicerone in quodã loco ex Timaeo .

IN . ODEN . XII

Quem uirum , aut heroa] *Expressit illud Pindari e secundo εἴδει Olympiorum*

Αναξιφόρμιγγες ὕμνοι ,
Τίνα θεὸν , τίν' ἥρωα ,
Τίνα δ' ἄνδρα κελαδήσομεν ;

Quid prius dicam solitis parentum laudibus?] *Hunc locum quo modo ceteri exponant, uidere est . ego leuiter deprauatum esse , & ita corrigendum puto .*

Quid prius dicam ? solitis parentem
Laudibus , qui res hominum , ac Deorum ,
Qui mare , & terras , uarijsq. mundum
Temperat horis .

ut Iouem ipsum ; parentem nominet . ei autem loco Qui mare & terras, &c. germanissimus est ille ex libro tertio :

Qui terram inertem , qui mare temperat
Ventosum , & urbes , regnaq. tristia ,
Diuosque , mortalesq. turmas
Imperio regit unus aequo .

Nec uiget quidquam simile , aut secundum : Proximos illi tamen occupauit Pallas honores .]

nores.] *Negat, quidquam esse secundum Ioui: et Palladа tamen proximos illi honores occupasse. nimirum quia aliud secundum est, aliud proximũ: secundum est, quod statim sequitur: proximum etiam, quod longe remotum est. Itaque Nonius, proximum, inquit, dicebant ueteres: non solum adhaerens, & adiunctum, uerumetiam longe remotum, si tamen inter duo discreta nihil medium extitisset. Virgilius Aeneidos lib. v. Proximus huic longo sed proximus interuallo.*

Hunc equis, illum superare pugnis Nobilem.] *Sic alibi:*

Castor gaudet equis: ouo prognatus eodem
Pugnis. *Vtrobique autem expressit uersum Homericum ex undecimo Odysseae,*

Κάστορά θ' ἱππόδαμον, καὶ πύξ ἀγαθὸν πολυδεύκεα.

Illa autem,

Defluit saxis agitatus humor,
Concidunt uenti, fugiuntq; nubes,
Et minax (sic Di uoluere) ponto
Vnda recumbit:

expressa uidentur ex illis Theocriti, in Dioscuris:

Αἶψα δ' ἀπολήγοντ' ἄνεμοι, λιπαρὰ δὲ γαλάνα
Ἂμ πέλαγος, νεφέλαι δὲ διέδραμον ἄλλυδις ἄλλαι.

I N . O D E N . X V I.

O nauis.] *Aliud agebat Quinctilianus, cum tradidit, in hac ode populum R. nauis nomine intelligi*

multa enim hic sunt, quae nullo modo ad popu'um R. referri queunt. Sed non est inusitatum, magnis interdum uiris eiusmodi non nulla excidere.

Tu, nisi uentis Debes ludibrium, caue.] *Debere ludubrium, Graecum loquēdi genus est. ita enim illi dicunt,* ὀφλισκάνειν γέλωτα, ὀφλισκάνειν μωρίαν, *et similia. Lucianus in Ioue trogoedo:* ἐν πλήθει δὲ εἰπεῖν ἀτολμότατός ἐστι, καὶ τὴν φωνὴν ἰδιώτης, καὶ μιξοβάρβαρος, ὥστε γέλωτα ὀφλισκάνειν διὰ τοῦτο ἐν ταῖς συνουσίαις. *Euripides Alcestide:*

Αἰνῶ μὲν αἰνῶ: μωρίαν δ᾽ ὀφλισκάνεις.

Idem Iphigenia in Tauris – δύ᾽ ἐξ ἑνὸς

Κακὼ συνάπτει, μωρίαν τ᾽ ὀφλισκάνει.

IN. ODEN. XVII

Nec martiales hoedilia lupos.] *Nihil mutandum est. ionicum enim* ἀπὸ ζόνος *pro choriambo posuit, more ueteribus non inusitato, pedes* ἰσοχρόνους *alios pro alijs usurpandi.*

IN. ODEN. XVIII

Nullam Vare sacra] *Hoc quoque Alcaei est.* μηδὲν ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον δένδρον ἀμπέλω. *in qua tamen* δένδρεον, *non* δένδρον, *metri caussa legendum puto.*

Quis post uina] *Apud Nonium uersus hic ita legitur:*

Quis

Quis post uina grauem militiam, aut pauperiem crepat? neque dubium est, quin ita legi debeat: Sic & alias locutus est Horatius:

Sulcos, & uineta crepat mera

At ne quis modici] *Multa in hanc sententiã apud Theognidem leguntur: quorum haec conclusio est denique:*

Οἶνος πινόμενος πουλὺς κακός. ἢν δέτις αὐτὸν
Πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς ἀλλ' ἀγαθός.

Vinum autem immoderate sumptum nocere, indicauit & Lucilius, cuius haec sunt e libro xxx.

Scito etenim bene longinquum mortalibu' morbũ,
In uino esse, ubi qui inuitauit dapsilius se.

IN. ODEN. XXIII

Non eget Mauri iaculis] *Mauris iaculis, legendum esse., & Acro affirmat, & ueteres libri comprobant.*

Siue facturus per inhospitalem Caucasum] ἀπάνθρωπον *uocat Aeschylus. interpretes autem ipsius admonent,* τέλος εἶναι τῆς οἰκουμένης.

Terminum curis uagor expeditus] *Expeditis, legendum est, ex Porphyrione, & antiquis libris.*

IN. ODEN. XXIIII

Nam seu mobilibus ueris inhorruit Ad-

uentus folijs] *Hanc scripturam agnoscunt et ueteres interpretes. neque tamen repudianda uidetur haec, quae in antiquis quibusdam reperitur libris: Nam seu mobilibus uitis inhorruit Ad uentum folijs:*

IN. ODEN. XXVII

Vino & lucernis medus acinaces. Immane quantum discrepat?] *Ἀκινάκης, ait Iulius Pollux, περσικὸν ξιφίδιόν τι τῷ μηρῷ προσηρτημένον. Hesychius autem, ἀκινάκης, δόρυ περσικὸν, ξίφος. Idem etiam Suidas, idem incertus auctor libelli περὶ σχημάτων ῥητορικῶν Si igitur omnium consensu, Persarum gestamen est, cur Horatius Medum, non Persicum Acinaten uocat? nimirum, quia hosce populos, propter ipsorum uicinitatem, antiqui scriptores plerunque confundere solebant. Sic Xerxen, Iuuenalis Medum uocat:*

Aut persossus Athos, epotaq. flumina Medo: *quem tamen Persam fuisse constat: & Catullus,*
Cum Medi irrupere nouum mare:
Cũ tamẽ de Persis proprie intelligat. ac illud ipsum bellum, quo profligatus est Xerxes: Isocrates in panathenaico περσικὸν πόλεμον uocat: at Aristoteles τὰ μηδικὰ, cuius uerba e secundo libro πολιτικῶν libet recitare, ut quoniam, nisi fallor, leuiter deprauata sunt, quo modo emendanda uideantur, admoneam. Sunt igitur haec. τῆς ναυαρχίας γὰρ ἐν τοῖς

μηδι-

μνησικακοῖς ὁ δῆμος αἴτιος γενόμενος, ἐφρονηματίσθη. ubi homo doctissimus Sepulueda ναυαγίας legendum putat: quod mihi quidem minime probatur. legendũ autem arbitror, ναυμαχίας: tum quia sententia melior efficitur; tum quia Isocratem eadem de re loquentem, hoc ipso uerbo usum esse uideo, in panegyrico, οὐδεὶς δὲ πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει δυσμενῶς, ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε, διὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν ἡμᾶς τῷ πολέμῳ κρατῆσαι, ταύτης δὲ τὴν ἡμετέραν πόλιν αἰτίαν γενέσθαι. & in panathenaico, οἱ δὲ ἡμέτεροι Θεμιστοκλέα, τὸν ὁμολογουμένως ἅπασιν αἴτιον εἶναι δόξαντα, καὶ τοῦ τὴν ναυμαχίαν γενέσθαι κατὰ τρόπον, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ κατορθωθέντων.

Immane quantum discrepat.] *Simile exemplum citat Nonius, in dictione Insanum; e secundo libro historiarum Sallustij:*

Immane quantum animi exarsere.

IN I. ODEN. XXVIII

Occidit & Pelopis genitor] *Hoc argumentum, quo, aequo animo ferendam esse mortem, ex eo demonstrat, quod multi praestantiores eam iam oppetierint, copiosissime tractat Lucretius lib. III.*

Hoc etiam tibi tute interdum dicere possis;

Lumina sic etiam Solis bonus Ancu' reliquit,

Qui melior, quam tu, multis fuit improbe rebus.

totum locum uideat, qui uolet: est enim & longissimus, et supra quã dici potest, longe pulcherrimus.

Sed princeps Homerus eo argumento usus fuerat, cuius illa sunt ex Iliados φ.

Ἀλλὰ φίλος θάνε καὶ σύ. τίη ὀλοφύρεαι οὕτως;
Κάτθανε καὶ Πάτροκλος, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων.
Οὐχ ὁράας, οἷος κἀγὼ καλός τε μέγας τε;
Πατρὸς δ' εἴμ' ἀγαθοῖο, θεὰ δέ μ' ἐγείνατο μήτηρ:
Ἀλλ' ἔπι τοι κἀμοὶ θάνατος, καὶ μοῖρα κραταιή
Ἔσσεται ἢ ἠὼς, ἢ δείλης, ἢ μέσον ἦμαρ.

IN . ODEN . XXXIV .

Insignem attenuat Deus,
Obscura promens.] *Hanc sententiam sumpsit, ut opinor, ab Hesiodo sub principium* ἔργων.

Ῥεῖα μὲν γὰρ βριάει, ῥέα δὲ βριάοντα χαλέπτει,
Ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει, καὶ ἄδηλον ἀέξει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει.

idem etiam ualet, quod Hecuba loquitur apud Euripidem in Troadibus.

Ὁρῶ τὰ τῶν θεῶν, ὡς τὰ μὲν πυργοῦσ' ἄνω
Τὰ μηδὲν ὄντα, τὰ δὲ δοκοῦντ' ἀπώλεσαν.

IN . ODEN . XXXVII

Nunc est bibendum] *Alcaeus apud Athenaeum libro* x.

Νῦν χρὴ μεθύσκειν, καί τινα πρὸς βίαν
Πίνειν, ἐπειδὴ κάτθανε Μύρσιλος.

Profecto enim, quamuis apud Athenaeũ legitur πο-

νεῖν, tamen constat, legendum, πίνειν. quod mirum est non animaduertisse eos, qui ante me hoc annota runt. nam quod male distinxerunt uersus, quoquo modo ignosci poterat, si saltem hanc tam insignem mendam sustulissent.

IN. LIBRVM. II

IN. ODEN. V

Non dum subacta ferre iugum ualet

Ceruice] *Eadem metaphora usus est & Plautus in Curculione.*

Iam ne ea fert iugum?
Tam a me pudica est, quam mea si soror siet.

IN. ODEN. VII

– Non ego sanius

Bacchabor Edonis.] *Quidam emendare hunc locum uoluit, scribendumq. admonuit Hedonis, non Edonis. inepte. ἠδωνοὶ, enim, non ut ille putauit, ἠδονοὶ populi illi Thraciae uocantur. neque solet Horatius in tertia horum carminum sede iambum, sed spondeum ponere.*

IN. ODEN. IX

– Desine mollium

Tandem querelarum] *Graeca constructio est, ut recte admonet Porphyrio, non, ut alij uaticinantur,*

cinantur, hypallage. Homerus:
Ἀλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἕλκεο χειρί.

IN. ODEN. X

Rectius uiues.] *Quoniam hic Horatius ostendit, tutissimam esse eorum uitam, qui mediocritatem retinent: libet apponere, quae in hanc sententiam, diuine, ut omnia, Aristoteles* IIII πολιτικῶν *scripsit.* καὶ σώζονται δ' ἐν ταῖς πόλεσιν οὗτοι *(loquitur autem* περὶ τῶν μέσων*)* μάλιστα τῶν πολιτῶν, οὔτε γὰρ αὐτοὶ τῶν ἀλλοτρίων, ὥσπερ οἱ πένητες, ἐπιθυμοῦσιν, οὔτε τῆς τούτων ἕτεροι, καθάπερ τῆς τῶν πλουσίων οἱ πένητες. καὶ διὰ τὸ μήτ' ἐπιβουλεύεσθαι, μήτ' ἐπιβουλεύειν, ἀκινδύνως διάγουσι. διὰ τοῦτο καλῶς ηὔξατο φωκυλίδης,
Πολλὰ μέσοισιν ἄριστα. μέσος θέλω ἐν πόλει εἶναι.

IN. ODEN. XIII

Dulci laborum decipitur sono.] *Non dubium est, quin hoc loco respexerit ad uariam significationem uerbi* λανθάνειν*: ut & alibi:*
Nec uixit male, qui natus moriensq. fefellit.
ibi enim, fefellit, est, ἔλαθε. *& alibi - fallentis semita uitae.*

IN. ODEN. XVI

Non enim gazae] *In eandem sententiam exstant*

ſtant uerſus Varronis,

Non fit theſauris, non auro pectu' ſolutum,
Non animis demunt curas. ac religiones
Perſarum montes, non atria diuiti' Craſſi.

Longa Tithonum minuit ſenectus] *Ea de cauſa Clearchus apud Athenaeum libro primo, ait, Melanthium quendam in optando ſapientiorem Tithono fuiſſe. nā Tithonus cum immortalitatem optaſſet, neque illud addidiſſet, ut ne umquam ſeneſceret, ſenio confectus, & uoluptatum omnium priuatus uſu, in thalamo languebat: Melanthius uero, quo uoluptatibus ijs, quae guſtatu percipiuntur melius frui poſſet, collum ſibi gruis optauit. hoc autem poſterius uotū etiam Philoxeni Eryxij fuiſſe, idem Athenaeus paullo ſupra dixerat. ſed in impreſſis libris mendum eſt, non difficile illud quidem ad tollendum, eiuſmodi tamen, ut imperitiorem fallere aliquem poſſit. legitur enim* φιλόξενον τὸν δ᾽ ρύξιδος, *cum legi debeat,* φιλόξενον τὸν ἐρύξιον. *ita autem legendū eſſe, conſtat ex Ariſtotele, tertio Ethicorum, ubi hoc ipſum eiuſdem uotum exponitur.*

IN. ODEN. XVII

Nec Dis amicum eſt] *De hoc loquendi genere ſcripſi cap. XII. lib. II. Var. lect.*

IN. ODEN. XVIII

Trahunt honeſtae purpuras clientae.]

Ita legendum esse, non ut antea, clientes, admonuit me Charisius libro primo, cuius haec uerba sũt. Cliens communis est. inuenimus tamen & clientam apud Afranium in Pompa. Interim tua clienta. & apud Horatium. Nec Laconicas mihi Trahunt honestae purpuras clientae.

IN. ODEN XX

Superne, nascunturq. leues] *Superna, non superne, legendum esse, & metri ratio & ueteres libri probant. est autem figura loquendi graeca.*

IN. LIBRVM. III

IN. ODEN. II

Dulce & decorum est pro patria mori]
Tyrtaeus
Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐπὶ προμάχοισι πεσόντα
Ἄνδρ' ἀγαθὸν, περὶ ἧ πατρίδι μαρνάμενον.
& Cassandra apud Euripidem in Troadibus:
Τρῶες δὲ πρῶτον μὲν, τὸ κάλλιστον κλέος,
Ὑπὲρ πάτρας ἔθνησκον.

Mors & fugacem persequitur uirum.]
Simonides:
Ὁ δ' αὖ θάνατος ἔφηκε καὶ τὸν φυγόμαχον.

Qui

IN . ODEN . IV

Qui Lyciae tenet
Dumeta] *Tenet, est, ἀμφιβέβηκε.*

Testis mearum centimanus gigas
Sententiarum] *In quibusdam ueteribus, Gyas: de quo amplius quaerendum puto. uide quae scripsi cap.* XIII. *lib.* VI. *uar. lect.*

IN . ODEN . XI

Quae uelut latis equa trima campis] *Henricus Stephanus, utriusque linguae peritissimus adolescẽs, cuius ego e singulari ingenio, placidissimisq; moribus, sextum iam mensem, incredibilem in hac urbe haurio suauitatem, iam pridem indicauit Anacreōtis locũ, e quo hic Horatij expressus uideretur.*

IN . ODEN . XVII

Per memores genus omne fastus] *In alijs libris fastus, in alijs fastos, eodem tamen sensu, legi, & affirmare ipsi possumus, & iam pridem testatum reliquerat Priscianus.*

IN . ODEN . XXIX

Iam clarus occultum Andromedes pater
Ostendit ignem. *Expressum ex illo Alcaei,*
Τέγγε πνεύμονας οἴνῳ· τὸ γὰρ ἄστρον περιτέλλεται
Ἁ δ' ὥρα χαλεπὰ, πάντα δὲ δίψᾳ ὑπὸ καύματος.

IN ODEN. I I

Monte decurrens uelut amnis] *Non absimilis est Homerica illa comparatio, qua Vlyssis orationem hibernis niuibus confert. Iliados I I I*

Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ῥ᾽ ὄπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος ἵει,
Καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν,
Οὐκ ἂν ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆϊ ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος.

Qua notam duxit, niueus uideri] *Talia sunt illa,*

Et uultus nimium lubricus aspici; & illa Theocriti καλὸς ἰδέσθαι, δεινὸς ἰδεῖν, *& similia.*

IN ODEN. V I

Rite crescentem face noctilucam] *Expressit epitheton* νυκτιλαμπῆ, *quod apud Dionysium Halic. in quibusdam Simonidis uersibus legitur.*

IN ODEN. V I I

Quis scit, an adijciant] *Euripides Alceste:*

Βροτοῖς ἅπασι κατθανεῖν ὀφείλεται.
Κοὐκ ἔστι θνητῶν ὅστις ἐξεπίσταται,
Τὴν αὔριον μέλλουσαν εἰ βιώσεται.

Diluuiem minatur] *In quibusdam ueteribus, meditatur: quod mihi quidem nescio quo modo uenustius uidetur.*

Te non pauentis funera Galliae] *Libet hoc loco duo grauissimorum auctorum testimonia proferre, quibus singularem quandam imperterriti, & inuicti periculis animi magnitudinem in gente nostra ex omni antiquitatis memoria uiguisse intelligatur. ac primum quidem Aristotelis est, qui tertio de moribus ad Nicomachū affirmat,* τοὺς κελτοὺς μήτε σεισμούς, μήτε κύματα φοβεῖσθαι. *Alterū autē Aeliani, qui libro duodecimo de uaria historia de Gallis ita commemorat.* Ανθρώπων δὲ ἐγὼ ἀκούω φιλοκινδυνοτάτους εἶναι τοὺς κελτούς. τῶν ᾀσμάτων οὖν ὑποθέσεις ποιοῦνται τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἀποθανόντας ἐν τῷ πολέμῳ καλῶς. καὶ μάχονται δὲ ἐστεφανωμένοι. ἀλλὰ καὶ τρόπαια ἐγείρουσιν. ἅμα τε ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις σεμνυνόμενοι, καὶ ὑπομνήματα αὐτῶν. τῆς ἀρετῆς ἀπολείποντες ἑλληνικῶς. οὕτως δὲ αἰσχρὸν νομίζουσι τὸ φεύγειν, ὡς μηδὲ ἐκ τῶν οἰκιῶν κατολισθαινουσῶν, καὶ ἐμπιπτουσῶν πολλάκις ἀποδιδράσκειν. ἀλλὰ μὴν πιμπραμένων αὐτῶν παραλαμβανομένους ὑπὸ τοῦ πυρός, πολλοὶ δὲ ἐπικλύζουσαν τὴν θάλασσαν ὑπομένουσιν. εἰσὶ δὲ καὶ οἳ ὅπλα λαμβάνοντες ἐμπίπτουσι τοῖς κύμασι, καὶ τὴν φορὰν αὐτῶν εἰσδέχονται, γυμνὰ τὰ ξίφη, καὶ τὰ δόρατα προσσείοντες, ὥσπερ οὖν ἢ φοβῆσαι δυνάμενοι, ἢ τρῶσαι.

IN EPODON

CVR epodos liber hic uocetur, non equidem satis intelligo. ac uidi ueterem librum, in quo hic quintus odarum liber inscribebatur. quae ad hāc inscriptionem confirmandam afferuntur a grammaticis, leuia sane sunt, & huiusmodi, ut nullo negotio refelli queant.

IN ODEN II

Vel hoedus ereptus lupo] *Plutarchus lib. secūdos συμποσιακῶν tradit earum pecudum, quas lupus momorderit, carnem quidem teneriorem, ac delicatiorem fieri: lanam autem corrumpi, ac contrahere id uitium, ut postea pediculos gignat. hinc intelligi potest, cur ereptum lupo hoedum Horatius dixerit: quod interpretes parum, ut uidetur, animaduerterent.*

IN EPISTOLAS

IN EPISTOLAM I

Feruet auaritia] *Vide quae scripsi capite quarto libri primi Variarum lectionum.*

Per mare pauperiem fugie[illegible] per saxa, per ignes.] *Respexisse uidetur ad Theog[illegible]is uersus, quibus per mare, per saxa fugie[illegible] esse pauperiem monet.*

Ην δὴ χρὴ φθέγγοντα καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον
Ρίπτειν, καὶ πετρῶν Κύρνε κατ' ἠλιβάτων.

Olim quod uulpes aegroto cauta leoni
Respondit referam: quia me uestigia terrent
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.] *Locum hunc, ut opinor, e Lucilio acceperat Horatius, e cuius* XXX *libro hi uersus apud Nonium reperiuntur:*
Quid sibi uult, quare fit, ut intro uersus, ut ad te
Spectent, atque ferant uestigia se omnia prorsus?

IN . EPISTOLAM . II

Semper auarus eget] *Nulla est diuitiarum tãta uis, quae explere animum hominis auari queat. quã in sententiam extant praeclari uersus Varronis ex Eumenidibus:* - *denique auarus*
Quis sanus? cui si stet terra, & traditus orbis,
Furunculo tamen, ac morbo stimulatus eodem,
Ex sese ipse aliquid quaerat, cogatq. peculi.
& apud Aristophanem est, ἁπάντων εἶναι πλησμονὴν, πλὴν πλούτου, τούτου δὲ μηδένα μεσὸν γενέσθαι πώποτε. et Theognis; seu quis alius; sunt enim qui Soloni tribuant.

Πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι κεῖται.
Οἳ γὰρ . . . ἔχουσι βίον
Διπλάσι.

Praeclare . *Aristoteles primo politicorũ huius ἀπορίας ca . . . aperuit. Hominum enim quidã di-*
uitias

uitias, ut finem, appetunt; quidam, ut instrumenta uiuendi: illi ne satiari possint eo fit, quia finis ipsius infinita est appetitio; hi autem iccirco facile explentur; quia nulla est neque ars, neque facultas, quae infinita uel multitudine, uel magnitudine instrumenta desideret.

Ira furor breuis est.] *Idem, & totidem paene uerbis dixit nobilissimus philosophus Themistius in oratione ... scripsit de amicitia. ἐγὼ δὲ οἶμαι, inquit, τὸν ὀργὴν μανίαν ὀλιγοχρόνιον εἶναι. et antea Ennius, ut est apud M. Tullium, iram insaniae initium dixerat.*

- animum rege] *Animum ita dixit, ut Graeci θυμὸν: significat autem ea uox irae principium. Diogenes Laertius in Zenone: ὁ δὲ θυμός ἐστιν ὀργὴ ἀρχομένη.*

IN EPISTOLAM III

Quantae conueniat Numatius.] *Deprauatus locus, ita autem restituendus est:*
Quā te conueniat Munatius, hoc enim significat, cupere se scire, serio ne Munatius cū ipso in gratiā redierit, et ecquid eū: ut amicorū mos est, alloquatur.

IN EPI...

Quo mihi fortuna si non ... ditur uti?] *Lego, Quo mihi fortunas, si non conceditur uti?*

uti?et uero, cur ita legi debeat, multae sũt caussae: quas minimo negotio uidere intelligentes possunt.

IN . EPISTOLAM . VI

Quidquid sub terra est, in apricum proferet aetas:

Defodiet, condetq. nitentia.] *Sententiam hanc, uideri potest, sumpsisse a Sophocle, apud quem ita loquitur Aiax:*

Ἅπανθ' ὁ μακρὸς, κἀναρίθμητος χρόνος
φύει τ' ἄδηλα, καὶ φανέντα κρύπτεται.

Si uirtus haec una potest dare.] *Antiquus Bernardini Lauredani, adolescentis clarissimi, liber, Si uirtus hoc una potest dare. neque dubium est, quin ita legi debeat.*

Mercemur seruũ, qui dictet nomina, saequum,
Qui fodiat latus.] *Legendum suspicor,*
- laeuum Qui fodiat latus.

Si Mimnermus uti censet, sine amore iocisq.
Nil est iucundum; uiuas in amore iocisque.
Magna huius poetae apud ueteres fuit auctoritas: quod alibi ostendit Horatius:
Discedo Alcaeus puncto illius: ille meo quis?
Quis, nisi Callimachus? si plus apposcere uisus,
Fit Mimnermus.
sed & Propertius,
Plus in amore ualet Mimnermi uersus Homero.
uersus autẽ, quibus ea sententia efficiebatur, qua

de hic mētio est, eos apud Stobaeū reperisse uideor.
Τίς δὲ βίος, τί δὲ τερπνὸν ἄνευ χρυσῆς ἀφροδίτης;
Τεθναίην, ὅτε μοὶ μηκέτι ταῦτα μέλοι.

IN EPISTOLAM. VII

Haud male Telemachus.] *Locus est* Ὀδυσσ. δ. *ubi cum Menelaus longum cum Telemacho sermonem ita clusisset:*
Καὶ τότε σ᾽ εὖ πέμψω, δώσω δέ τι ἀγλαὰ δῶρα
Τρεῖς ἵππους, καὶ δίφρον εὔξοον:
interiectis aliquot uersibus, respondet Telemachus.
Δῶρον δ᾽ ὅττι κέ μοι δοίης, κειμήλιον ἔστω,
Ἵππους δ᾽ εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλά σοι αὐτῷ
Ἐνθάδε λείψω ἄγαλμα. σὺ γὰρ πεδίοιο ἀνάσσεις
Δυρέος, ᾧ ἐνὶ μὲν λωτὸς πολὺς, ἐν δὲ κύπειρον,
Πυροί τε, ζειαί τ᾽ ἠδ᾽ εὐρυφυὲς κρῖ λευκόν.
Ἐν δ᾽ Ἰθάκῃ οὔτ᾽ ἂν δρόμοι εὐρέες, οὔτε τι λειμών.
Αἰγίβοτος, καὶ μᾶλλον ἐπήρατος ἱπποβότοιο.
Οὐ γάρ τις νήσων ἱππήλατος οὐδ᾽ εὐλείμων,
Αἵθ᾽ ἁλὶ κεκλίαται, Ἰθάκη δέ τε καὶ περὶ πασέων.

IN. EPISTOLAM. XII

Si uentri bene, si lateri est.] *Dictum hoc uidetur de Metrodori sententia, qui summū bonū definiebat firma corporis affectione, et explorata spe, semper ita fore: ut est apud Ciceronē quincto Tusculanarum disputationum. Id autem docuerat philoso*

phus

phus ille in libro, quem inscripserat, περὶ τοῦ μείζονα εἶναι τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν πρὸς διδαιμονίαν τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων, idq. ita sua lingua expresserat, ut diceret, τέλος ἀγαθῶν εἶναι τὸ σαρκὸς διπαθὲς κατάστημα, καὶ τὸ περὶ ταύτης (sed forte melius legeretur περὶ τούτου) πιστὸν ἔλπισμα. Auctor Clemens Alexandrinus libro secundo στρωματ.

IN. EPISTOLAM. XV

–non hercule miror,
Aiebat, si qui comedunt bona] *Ita est aperte in libro Bernardini Lauredani: & ita in impressis paene omnibus legebatur, multis annis antequam Petrus Victorius, homo doctissimus, uariarum lectionum libros edidisset.*

IN. EPISTOLAM. XVI

Vir bonus, & prudens audebit dicere, Pentheu,
Rector Thebarum, quid me perferre, patiq.
Indignum coges?] *Superiore anno elucubratus eram annotationũ in uarios auctores libellos duos: quos cum edere cogitarem, accidit quiddam ut eos ad tẽpus aliquod premere satius ducerẽ. quoniã igitur, quãdo eos editurus sim aut potius, editurus nec ne sim, ne ipse quidem, si quis roget, satis explorate scio, libet interim communicare cum studiosis caput*

primum prioris libri: quo hos ipsos Horatij uersus aliqua ex parte interpretabar. in eo igitur ita scriptum est.

Vir bonus, & prudens audebit dicere: Pentheu,
Rector Thebarum, quid me perferre, patiq.
Indignum coges? Adimam bona: nempe pecus, rē,
Lectos, argentum. tollas licet. In manicis, &
Compedibus saeuo te sub custode tenebo.
Ipse Deus, simul atque uolam, me soluet, opinor,
Hoc sentit, moriar. mors ultima linea rerum est.

His uersibus Horatius exprimere, quasiq. ante oculos statuere uoluit eam animi libertatem, quam ueteres philosophi, ac Stoici praeter ceteros in omnibus sapiētibus, neque praeterea in quibusdā alijs, esse dicebāt: qua fieret, ut illi tyrannorū minas, imperia, potentiam pro nihilo putarent, ac libere icirco apud eos, intrepideq. loquerentur: quippe qui praeclare intelligerēt, ea modo fortunae ludibria, in quibus ipsi nullā beatae uitae partē ponerent, a tyrannis eripi posse: bona animi, quae ipsi nō summa tantū, sed sola etiā uere bona ducerēt, firmiora esse, quam ut ullam eiusmodi uim reformidare deberent: uinciri posse corpora; animos nullis uinculis coerceri: mortem denique, cuius metu ceteri homines fanda infanda omnia et paterētur, et facerent, ipsi sibi nūquam refugiendam, non numquam etiam ultro accersendam, semper quidem aequissimo animo subeundā putarēt. Hoc igitur Horatius exprimere cum uellet, praestantissimi poetae Euripidis locū si

bi

bi ad imitandum propoſuit, eumq. leuiter inflexum, & immutatũ, apte admodum, ſcienterq. ad id, quod docere inſtituerat, accõmodauit. Quibus enim uerbis ſcenicus ille philoſophus, ut eum ueteres nominarunt, Liberum patrem, cum Pentheum alloqueretur, utentem fecerat; iiſdem noſter hic quemlibet ſapiẽtem aduerſus tyrãnos uti poſſe docuit: ipſumq., in ea re explicanda, retinuit Penthei nomen, ut quẽ ipſe cuius poetae locum imitatus eſſet, poſteris indicaret. Ipſa igitur Euripidis uerba ponam: qua ex rẽ duplicem utilitatem ſtudioſos percepturos eſſe cõfido: quod & Horatij locum intelligent, & eius exẽplo diſcent, quo modo in Graecorum poetarum lectione uerſari, eosq. in uſum ſuum conuertere debeant. Euripides Bacchis:

Διο. εἴφ᾽, ὅ, τι παθεῖν δεῖ. τί με τὸ δεινὸν ἐργάσῃ;
Πεν. πρῶτον μὲν ἁβρὸν βόστρυχον τεμῶ σέθεν.
Διο. ἱερὸς ὁ πλόκαμος. τῷ θεῷ δ᾽ αὐτὸν τρέφω.
Πεν. ἔπειτα θύρσον τόνδ᾽ παράδος ἐκ χεροῖν.
Διο. αὐτός μ᾽ ἀφαιροῦ. τόνδε Διονύσου φορῶ.
Πεν. εἱρκταῖσί τ᾽ ἔνδον σῶμα σὸν φυλάξομεν.
Διο. λύσει μ᾽ ὁ δαίμων αὐτὸς, ὅταν ἐγὼ θέλω.

Admirari autem licet, quanto & ingenio, & iudicio Latinus poeta, quae inflectere ad inſtitutũ ſuũ non poterat, ea praetermiſerit, aliaq. eorum loco accommodate ad ſignificandum id, quod uolebat, interpoſuerit. quod eodem modo facere omnes debent, qui ueterum ſcripta cum laude imitari uolũt.

Si pranderet olus patienter] *Diogenes Laertius in Aristippo :* παριόντα ποτὲ αὐτὸν λάχανα πλύνων Διογένης ἔσκωψε καί φησιν, εἰ ταῦτα ἔμαθες προσφέρεσθαι, οὐκ ἂν τυράννων αὐλὰς ἐθεράπευες. ὁ δὲ, καὶ σὺ, εἶπεν, εἴπερ ᾔδεις ἀνθρώποις ὁμιλεῖν, οὐκ ἂν λάχανα ἔπλυνες.

Omnis Aristippum decuit color, & status, & res.] *Laertius de eo :* ἦν δὲ ἱκανὸς ἁρμόσασθαι καὶ τόπῳ, καὶ χρόνῳ, καὶ προσώπῳ, καὶ πᾶσαν περίστασιν ἁρμονίως ὑποκρίνασθαι.

IN . EPISTOLAM. XVII

Exiguaeq. togae simulet textore Catonem] *In quibusdam ueteribus, pro textore, legitur tesquore, ignota quidem mihi uox : sed uideant alij, credibile sit, an minus, tesquorem pro squalore dixisse Horatium. id enim quosdam non ineruditos homines suspicari uideo.*

IN . EPISTOLAM

DE . ARTE . POETICA

Poteram] *facile supersedere hoc labore annotandi quidquam in epistolam de arte poetica: tot enim eruditi homines in eam scripserunt, scribuntq. quotidie, ut ea breui pauciores aliquanto uersus, quam*

quæ interpretes, habitura uideatur. suspenso igitur ut aiūt, brachio eam percurrere satis habebo, et uelut dicis caussa, pauca quaedam annotare: quae an alij iam notauerint, nescio: non enim sane nisi per admodum paucorum scripta legi: sed cum omnes, qui tractamus litteras, ijsdē fere utamur libris; nullo modo fieri potest, ut non eadem animaduertātur a pluribus. itaque mirari soleo, cum quidam uentosi homines conqueruntur, ea notare alios, quae ipsi quoque antea uiderint: in eoq. ita disputant, grauē sibi, minimeq. tolerandam iniuriam fieri. nullā esse rationem, quae ipsis quoque in mentem uenerint, ea dicere alios sine honorifica ipsorum appellatione. atque operaepretium est quorundam ea in re cognoscere amentiam. deprehensi enim sunt, qui cum legissent commentariolum, quem proximo superiore anno in Catullum edidi, missis ad amicos litteris me accusarent, quod quaedam afferrē, ut mea, quae ipsi plus triginta iam annos in libris suis notata haberent. quasi uero magnopere mihi laborandū fuerit, quid in suo libro notasset is, quem ego natum mehercule nesciebam. sed, ut ad rē: si quid ab alijs dictum, tacito ipsorum nomine, attulero, testificor id me eo facere, quia, quod bona ipsorum uenia dictū sit, quidquid mihi datur otij, soleo non paullo libentius in ueterum qam in recentiorum scriptorum lectione consumere: non quod hos contemnam, sed quod a quibus ipsi didicerunt, ab ijsdem uolo ego quoque, si liceat, discere.

Telephus & Peleus] *Quaedam scitu digna attulit in hunc locum Victorius lib.* XIV *uariarum lectionum, quibus hoc addo, fabulam illam, in qua mendicus Telephus ita magnifice loquens inducebatur, Euripidis fuisse, ut testatur interpres Aristophanis in locum illum e Nubibus,*

Τήλεφος εἶναι μυσὸς φάσκων,
Ἐκ πηριδίου
Γνώμας τρώγων πανδελετείους.

mendicum etiā fuiße eum, affirmat Timocles in iābicis quibusdā, quibus ad omnes paene calamitates, propositis magnorum uirorum exemplis, rationem quandam minuēdi doloris tradidit. ita enim scribit.

- ὢν μὲν γὰρ πένης,
Πτωχότερον αὑτοῦ καταμαθὼν τὸν τήλεφον
Γενόμενον, οὕτω τὴν πενίαν ῥᾷον φέρει.

de mendicitate autem Pelei commemorabo ea, quae apud eundem interpretem legi: simul enim loco cuidam ex odis, ubi eiusdem mentio est, lucis aliquid afferetur. Peleus igitur continentissimus fuisse proditur. cumque aliquando contigisset, ut Hippolyte, Acasti uxor, eum adamasset, neque potuisset blanditijs ad explendam cupiditatem suam adducere, calumniata est eum apud uirum, quod sibi uim afferre uoluisset. Quod cum Acastus resciisset, comprehensum eum, in solitudinemq. perdutum, ac spoliatum armis, dimisit, fore dicens, si iustus esset, ut e periculo euaderet. cum autem in eum irruere pararent ferae, miserunt ei Dij per Mercurium, ensem a

Vulcano

285

V. lcano fabricatum. atque ita seruatus est. Narratur & alio quodam modo. Peleus cum insidijs exceptum Phocum fratrem una cum Telamone in patria interfecisset, exsulatũ ijt in Phthiam, ad Eurytum Actoris filium: a quo expiatus est. illinc cum ad uenationem apri Calydonij profectus esset, in Eurytum incidit, eumq. nolens interemit. Rursum igitur ex Phthia fugiens, Iocum ad Acastum uenit: ab eoq. expiatus est. Astydamia uero, Acasti uxor, eius amore capta, cũ eum (qua praeditus erat tẽperantia) ad faciendum adulterium pellicere nequijsset, tentatam se ab eo, apud uirum mentita est. at is, quem expiarat, interficere quidem noluit: sed ducit eum ad uenationem in montem Pelion, ibiq. sopitũ relinquens, cũ prius ensem ipsius sub stercore bubulo occultasset, domum reuertitur. ille uero somno solutus, neque reperto ense, parũ abfuit, quin interficeretur a Centauris: sed Chironis ope seruatus est.

ut sibi quiuis Speret idem; sudet multum, frustraq. laboret, Ausus idem.] *Eadem sententia usus est Isocrates in panathenaico, qui cum dixisset se illo compto orationis genere nõ usurũ, quo fuerat usus adolescens:* ἀλλὰ, *inquit*, ὡς ἅπαντες μὲν ἂν ἐλπίσειαν, ἣν βουληθεῖεν οὐδεὶς δ' ἂν δυνηθείη ῥαδίως, πλὴν τῶν πονεῖν ἐθελόντων, καὶ σφόδρα προσεχόντων τὸν νοῦν.

Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.] *Quandoque, hic ualet, quandocunque, ut & Petrus Victorius admonuit. sic & alias*

apud

apud hunc ipsum scriptorem accipitur : ut,
Et quandoque potentior
Largis muneribus riserit aemuli,
Albanos prope te lacus
Ponet marmoream sub trabe Cypria, & lib. IV
Concines maiore poeta plectro
Caesarem, quandoque trahet feroces
Per sacrum cliuum merita decorus
Fronde Sicambros.

Vt qui conducti plorant in funere, dicunt,
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo]
Comparationem hanc sumpsit ex Lucillio, ex cuius libro XXII *a Nonio citantur hi uersus :*
- mercede quae
Conductae flent alieno in funere praeficae,
Multo & capillos scindunt, & clamant magis.

IN. SATYRAS

SATYRA. IX. LIBRI PRIMI

- sum paullo infirmior, unus
Multorum. ignosces. alias loquatur.]
Vnus multorum, dixit, pro unus e simplici plebe. more greco, εἷς τῶν πολλῶν.

SATYRA. X

- uetuit tali me uoce Quirinus
Post mediam noctem uisus, cum somnia uera.]

Vera

Vera esse somnia, quae post mediam noctem fiunt, affirmat & Theocritus: qui cum dixisset:
Νυκτὸς ὅτε τρίτατον λάχος ἵσαται, ἐγγύθι δ' ἠώς.
addit paullo post:
Εὖ τε καὶ ἀτρεκέων ποιμαίνεται ἔθνος ὀνείρων.
Versiculos natura magis factos, & euntes
Mollius] *Factos, ualet, exquisite ornatos: ut & Graeci* πεποιημένους.

IN. SATYRAM. III
LIBRI. II

Mater te apello] *Principium est uersus e uetere quapiam tragoedia, quod ponitur & a Cicerone in oratione pro Sextio. primo autem libro Tusculanarũ disputationẽ etiã reliquum uersus ponitur:*
Mater te appello, quae curã somno suspẽsam leuas,
Neque te mei miseret. surge, & sepeli natum.
Nequis humasse uelit Aiacem Atrida, uetas
cur?
Rex sum] *Ostendi supra in epistolis locum quendam expressum ex Euripidis Bacchis. possem hoc loco idem facere, & describere Sophoclis ex Aiace mastigophoro uersus, e quibus hic Teucri & Menelai dialogus expressus est. sed quia multi uersus huc transferendi forent: satis habeo locum indicasse, ex quo eos, qui uolet, petat.*

IN. SATYRAM. IV

Mutulus & uiles.] *In manuscripto Bernar-*

dini

dini Lauredani, etiamq. in impressis, quos ego quidem uiderim, omnibus, aut mutilus, aut Mitulus legebatur.

Murice baiano] *Tales quidam uersus Antiphanis, aliorumq. ueterum poetarum, apud Athenaeum libro primo leguntur, quos cum ijs conferre, neque inutile, neque iniucundum fuerit.*

IN. SATYRAM. VI

- terrestria quando
Mortales animas uiuunt sortita: neque ulla est
Aut magno, aut paruo leti fuga. quo bene circa
Dum licet, in rebus iucundis uiue beatus:
Viue memor, quam sis aeui breuis.] *Quam orationem hic Horatius tribuit minimo animalculo muri, eandem tribuit Euripides fortissimo herou Herculi, quem in Alcestide ita loquentem facit.*

Ταῦτ' οὖν ἀκούσας καὶ μαθὼν ἐμοῦ πάρα,
Εὔφραινε σαυτὸν, πῖνε. τὸν καθ' ἡμέραν
Βίον λογίζου σὸν. τὰδ' ἄλλα τῆς τύχης.

IN. SATYRAM. VII

Duceris, ut neruis alienis mobile lignum] *In hoc uersu explicando [illegible] dicere, quam caecutiant interpretes, quamq. nihil afferant dignum, in quo uel refellẽdo ponatur opera. Est autẽ intelli*

gen-

gendum, uocari ab Horatio neruis alienis mobile lignum, id, quod Graeci uocant νευρόσπαστον. Eo autem nomine uocabantur exigua quaedã simulacra hominum ita compacta, ut insertis quibusdam, siue neruis, siue fidiculis, singulae earum partes alligatae essent. itaque ut quis neruos illos traxerat, modo caput motitare, modo brachium porrigere, aut contrahere, modo uibrare oculos statua uidebatur. quicunque tamen auctor est, ψευδαριστοτελεὺς illius libelli, qui de mundo ad Alexandrum inscribitur, unico istaec omnia funiculo solita fieri tradit. eius uerba sunt: ὁμοίως δὲ καὶ οἱ νευροσπάσται μίαν μήρινθον ἐπισπασάμενοι, ποιοῦσι καὶ αὐχένα κινεῖσθαι, καὶ χεῖρα τοῦ ζώου, καὶ ὦμον καὶ ὀφθαλμὸν, ἐστὶ δὲ ὅτε πάντα τὰ μέρη μετά τινος εὐρυθμίας. *ubi annotandum, ipsos quoque qui tales statuas uulgo circumferrent,* νευροσπάστας, *uocari.*

F I N I S.

ALDI . MANVTII DE.METRIS. HORATIANIS

Genera metrorum, quibus in odis usus est Horatius, sunt undeuiginti.

Primi generis odae tres.

*Lib.*1.*ode* 1. *Maecenas atauis edite regibus.*
*l.*3. *O.* 30. *Exegi monumentumaere perennius.*
4. 8. *Donarem pateras,grataq. commodis.*

-- -uu- -uu- uu

Secundi generis odae XXVI

1. 2. *Iam satis terris niuis, atque dirae.*
1. 10. *Mercuri facunde nepos Atlantis.*
1. 12. *Quem uirum, aut heroa lyra, uel acri.*
1. 20. *Vile potabis modicis Sabinum.*
1. 22. *Integer uitae, scelerisq. purus.*
1. 25. *Parcius iunctas quatiunt fenestras.*
1. 30. *O Venus regina Gnidi, Paphique.*
1. 32. *Poscimus si quid uacui sub umbra.*
1. 38. *Persicos odi puer apparatus.*
2. 2. *Nullus argento color est auaris.*
2. 4. *Ne sit ancillae tibi amor pudori.*
2. 6. *Septimi Gades aditure mecum.*
2. 8 *Vlla si iuris tibi peierati.*
2. 10. *Rectius uiues Lycini,neque altum.*

Otium

3. 16. *Otium Diues rogat in patenti.*
3. 8. *Martijs caelebs quid agam kalendis.*
3. 11. *Mercuri nam te docilis magistro.*
3. 14. *Herculis ritu modo dictus o plebs.*
3. 18. *Faune nympharum fugientum amatôr.*
3. 20. *Non uides quanto moueas periclo.*
3. 22. *Montium custos, nemorumq. Virgo.*
3. 27. *Impios parrae recinentis omen.*
4. 2. *Pindarum quisquis studet aemulari.*
4. 6. *Diue, quem proles Niobea magnae.*
4. 11. *Est mihi nonum superantis annum.*
5. 18. *Phoebe, syluarumq. potens diana.*

-u -- -uu -u --
-u -- -uu -u -u
-u -- -uu -u --
-uu

Tertij generis odae XII

1. 3. *Sic te diua potens Cypri.*
1. 13. *Cum tu Lydia Telephi.*
1. 19. *Mater saeua Cupidinum.*
1. 36. *Et ture, & fidibus iuuat.*
3. 9. *Donec gratus eram tibi.*
3. 15. *Vxor pauperis Ibici.*
3. 19. *Quantum distat ab Inacho.*
3. 23. *Intactis opulentior.*
3. 25. *Quo me Bacche rapis tui.*
3. 28. *Festo quid potius die.*

Intermissa

4. 1. *Inntermissa Venus diu.*
4. 3. *Quem tu Melpomene.*

-- -υυ- υ-
-- -υυ- -υυ- υυ

Quarti generis ode una.

1. 4. *Soluitur acris hiẽs grata uice ueris et fauoni.*

-υυ -υυ -- -υυ -υ -υ -υ
υ- υ- -- -υ -υ --

Quincti generis odae septem.

1. 5. *Quis multa gracilis te puer in rosa.*
1. 14. *O nauis referent in mare te noui.*
1. 21. *Dianam tenerae dicitae Virgines.*
1. 23. *Vitas inuleo me similis Chloe.*
3. 7. *Quid fles Asterie quem tibi candidi.*
3. 13. *O fons Blandusiae splendidior uitro.*
4. 13. *Audiuere Lyce Di mea uota Di.*

-- -υυ- -υυ- υ-
-- -υυ- -υυ- υυ
-- -υυ --
-- -υυ- υυ

Sexti generis odae IX

1 6. *Scribe... Vario fortis & hostium*

1. 15. *Pastor cum traheret per freta nauibus.*
1. 24. *Quis desiderio sit pudor, aut modus.*
1. 33. *Albi ne doleas plus nimio memor.*
2. 12. *Nolis longa ferae bella Numantiae.*
3. 10. *Extremum Tanain si biberes Lyce.*
3. 16. *Inclusam Danaen turris ahenea.*
4. 5. *Diuis orte bonis optime Romulae.*
4. 12. *Iam ueris comites quae mare temperant.*

-- -uu- -uu- uu
-- -uu- -uu- uu
-- -uu- -uu- u-
-- -uu- uu

Septimi generis odae III

1. 7. *Laudabunt alij claram Rhodon, aut Mitylenem.*
1. 28. *Te maris & terrae, numeroq. carentis arenae*
5. 12. *Quid tibi uis mulier nigris dignissima barris.*

-- -uu- -- -uu- uu- --
-- -uu -uu --

Octaui generis ode unica.

1. 8. *Lydia dic per omnes.*

-ᴗᴗ- ᴗ-

-ᴗ-- -ᴗᴗ- -ᴗᴗ- ᴗ-

Noni generis odae XXXVII.

Iustum

3. 3. *Iustum, & tenacem propositi uirum*
3. 4. *Descende caelo, & dic age tibia*
3. 5. *Caelo tonantem credidimus Iouem.*
3. 6. *Delicta maiorum immeritus lues*
3. 17. *Aeli uetusto nobilis ab Lamo*
3. 21. *O nata mecum consule Manlio*
3. 23. *Caelo supinas si tuleris manus*
3. 26. *Vixi puellis nuper idoneus*
3. 29. *Tyrrhena regum progenies tibi*
4. 4. *Qualem ministrum fulminis alitem.*
4. 9. *Ne forte credas interitura, quae*
4. 14. *Quae cura patrum, quaeq; Quiritium*
4. 15. *Phoebus uolentem proelia me loqui.*

υ– υ– – –υυ –υυ
υ– υ– – –υυ –υυ
–– υ– – υ– υ
–υυ –υυ –υ – –

Decimi generis odae tres.

1. 11. *Tu ne quaesieris scire, nefas, quem mihi, quem tibi.*
1. 18. *Nullam Vare sacra uite prius seueris arborem*
4. 10. *O crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens*

––– υυ– –υυ– –υυ– –υυ

Vndecimi generis ode una.

2. 18. *Non ebur, neque aureum.*

-u -u uu
u- u- u- u- u-

Duodecimi generis ode una.

3. 12. *Miserarum est, neque amori dare ludum.*

uu-- uu-- uu-- u
uu-- uu-- uu--
uu-- uu-- uu--

Tertijdecimi generis ode una.

4. 7. *Diffugere niues, redeunt iam gramina campis.*

-- -uu -uu -- -uu --
-uu -uu -

Quartidecimi generis odae decem.

5. 1. *Ibis liburnis inter alta navium.*
5. *Beatus ille, qui procul negotijs.*
5. 3. *Parentis olim si quis impia manu.*
5. 4. *Lupis & agnis quanta sortito obtigit.*

At

5. 5. *At o deorum quisquis in caelo regis.*
5. 6. *Quid immerentes hospites uexas canis.*
5. 7. *Quo quo scelesti ruitis, aut cur dexteris.*
5. 8. *Rogare longo putidam te saeculo.*
5. 9. *Quando repostũ Caecubũ ad festas dapes*
5. 10. *Mala soluta nauis exit alite.*

-- υ-- -- υ- υ- υυ υυ-
υ- υ- -- υυ υ υ- υ-

Quinctidecimi generis ode una.

5. 11. *Pecti nil me sicut antea iuuat.*

-- υ- -- υυ-υυ- υ- --
-υυ -υυ - υ- υ- -- υ-

Sextidecimi generis ode una.

5. 13. *Horrida tempestas caelum contraxit, & imbres.*

-υυ -- -- -- -υυ --
υ- υ- -- υ- -υυ υυ-

Decimiseptimi generis ode una.

5. 14. *Mollis inertia cur tantam diffuderit imis.*
6. 15. *Nox erat, et caelo fulgebat Luna sereno.*

-UU -UU -- -- -UU --
-- U- -- UU

Decimioctaui generis ode una.

5. 16. *Altera iam teritur bellis ciuilibus aetas.*

-UU -UU -- -- -UU --
U- U- U- U- U- UU

Vndeuigesimi generis ode una.

5. 17. *Iam iam efficaci do manus scientiae.*

-- U- -- U- U- U-

GENE-

GENERA. METRORVM QVAE. IN. PRIMO LIBRO

ODE *prima Monocolos. Sunt enim omnes uersus choriambici Asclepiadei tetrametri acatalecti, qui constant e spondeo, & duobus choriambis, & Pyrrhichio uel iambo, hoc modo.*

Moece -- nās ătāuīs -υυ- ēdĭtĕ rē -υυ- gĭbŭs υυ
o et -- praesĭdĭūm ĕt -υυ- dūlcĕ decus -υυ- meūm υυ

-- -υυ- -υυ- υυ
-- -υυ- -υυ- υυ

Ode II. Dicolos tetrastrophos. primi quique tres uersus sunt hendecasyllabi sapphici pentametri acatalecti, qui constant e trochaeo, spondeo, dactylo, & duobus trochaeis, uel spondeo ultimo, Sic.

Iām sā -- tīs tēr -- rīs nĭuīs -υυ ātquĕ -υ dīrae --
Grāndĭ -υ nis mi -- sit pătĕr -υυ ĕt rū -υ bente -υ
Dēxte -υ rā sā -- crās pŏpŭ -υυ lātŭs -υ ārcēs --

Quartus autem quisque est Adonius dimeter catalecticus ex dactylo & spondeo uel trochaeo, sic.

-υ -- -υυ -υ --
-υ -- -υυ -υ -υ
-υ -- υυ- -υ --
-υυ -υ

Ode III. *Dicolos distrophos. Primus quisque uersus est coriambicus Gliconius trimetur acatalectus, constans e Spondeo, Choriambo, & Pyrrhichio, uel Iambo, sic.*

Sīc rē -- dīuă pŏtēns -uu- Cyprī u-

Secundus uero quisque, Choriambicus, Asclepiadeus tetrameter Acatalectus, e Spondeos, duobus Choriambis, & Pyrrhichio, uel Iambo, sic.

Sic frā -- trēs Hĕlĕnae -uu- lūcĭdă sy -uu- dĕră uu

-- -uu- u-

-- -uu- -uu- uu

Ode IV. *Dicolos distrophos. Primus quisque uersus est Dactylicus Archilochius heptameter Acatalectus, cōstans e quattuor primis pedibus spōdeis, uel Dactylis indifferenter, ut in uersu Heroico, deinde e tribus trochaeis, uel spondeo ultimo, sic.*

Sōluĭtŭr -uu ācrĭs hy - uu ēms grā -- tā uĭcē - uu uērĭs -u ēt fă-u uōni --

Secundus uero quisque est Archilochius, constans ex penthemimere iambica, id est ex iambo uel spondeo, Iambo, & syllaba. Deinde e tribus Trochaeis, uel Spondeo ultimo, sic.

Trăhūnt u- que sīc -- cās - māchĭ -u nae că -u rīnās --

-uu -uu-- - uu - u- u--

u- -- - -u -u --

Ode

Ode v. *Tricolos tetrastrophos. Primi quique duo uersus sunt Asclepiadei, qualis ille, Maecenas atauis edite regibus. Scanduntur enim sic.*

Quĭs mūl -- tā grăcĭlĭs -υυ- tē puer ĭn -υυ- rŏsā υ-
Pērfū -- sūs lĭ quĭdī -υυ- ūrgĕt ŏdō -υυ- rĭbŭs υυ

Tertius autem quisque est Pherecratius Heroicus trimeter Acatalectus, constans e spondeo, Dactylo & Spondeo, sic.

Grātō -- Pyrrhă sŭb υυ āntrō --

Quartus uero quisque est Gliconius, qualis ille, Sic te diua potens Cypri. Scāditur enim hoc modo.

Cuī flā -- uām rĕlĭgās -υυ- cŏmăm υυ

-- -υυ- -υυ- υ-
-- -υυ- -υυ- υυ
-- -υυ --
-- -υυ- υυ

Ode VI. *Dicolos tetrastrophos. Primi quique tres uersus sunt Asclepiadei, qualis ille, Maecenas atauis edite regibus. Scanduntur enim, hoc modo.*

Scrībē -- rĭs uărĭō -υυ- fōrtĭs ĕt hō -υυ- stĭŭm υυ
Vĭctŏr -- Moeŏnĭj -υυ- cārmĭnĭs ā -υυ- lĭtē υυ
Quām rēm -- cūmquĕ fĕ rōx -υυ- nāuĭbŭs aūt
-υυ- ĕquis υ-

Quartus autem Gliconius, qualis, Sic te diua potens Cypri. Scanditur sic.

Milēs -- tē dŭc[illegible] -υυ- sĕrĭt υυ

-- -uu- -uu uu

-- -uu -uu uu

-- uu- -uu u-

-- -uu uu

Ode VII. *Dicolos distrophos. primus quisque uersus est Heroicus Hexameter Catalecticus in duas syllabas, constans ex sex pedibus Dactylo, & Spōdeo indifferenter in omnibus locis, quamquam in quincto aliquando Spondeus ponitur, & in sexto Dactylus, ubi etiam saepe pro Spondeo Trochaeus admittitur.*

Sed de uersu Heroico multa diximus in institutionibus nostris grammaticis. scanditur autem sic.

Lāudā -- būnt ălĭ -uu ī clā -- rām Rhŏdŏn -uu aūt Mĭty -uu lēnēn -u

Secundus autem quisque est Dactylicus Alemanius tetrameter Catalecticus, habens quattuor ultimos pedes Heroici uersus, sic.

Aūt ĕphĕ -uu sūm bĭmă -uu rīs uĕ Cŏ -uu rīn thī --

-- -uu -- -uu uu --

-uu -uu -uu --

Ode VIII. *Dicolos distrophos. Primus quisque uersus est Aristop[illegible] [illegible]meter Acatalectus, c[illegible] Ch[illegible]bo, et Bacchio, siue Amphimacro, hoc modo.*

Lydia

Lydiă dīc -υυ- pĕr ōmnēs

Secundus autem quisque est Choriambicus Alcaicus Tetrameter Acatalectus, constans ex Epitrito secundo, duobus Choriambis, & Bacchio, siue Amphibracho, hoc modo.

Tĕ dĕōs ō -υ-- rō sybărīm -υυ- cūr prōpĕrēs -υυ- ămāndŏ υ--

-υυ- υ--
-υ-- -υυ- -υυ- υ--

Ode IX. Tricolos tetrastrophos. Primi quique duo uersus sunt Dactylici Alcaici Acatalecti, qui constant ex Penthemimere Iambica, id est ex Iambo uel Spondeo, Iambo, et syllaba, quae dicitur caesura, deinde e duobus Dactylis, uel ultimo Amphimacro, hoc modo.

Vīdēs υ- ūt āl υ- tā - stēt nĭuĕ -υυ cāndĭdŭm -υυ
Sŏrā υ- ctē, nĕc υ- iām sūstĭnĕ -υυ ānt ŏnŭs -υυ

Tertius autē quisque est Iambicus Archilochius Dimeter Hypercatalectus, constans quattuor pedibus, primo & tertio Iambo, uel spondeo, secundo et quarto Iambo dumtaxat. deinde, superest syllaba, hoc modo.

Syluae -- lăbō υ- rāntēs -- gelū υ- quae υ

Quartus autem quisque est Dactylicus Alcaicus Acatalectus, constans ex Dimetro Heroico, & Dimetro Trochaico, id est e duobus Dactylis, et duob. Trochaeis

riambici Alcaici Pentametri Acatalecti, qui constant e Spondeo, tribus Choriambis, et Pyrrhichio, uel Iambo, hoc modo.

Tū nē -- quæsīĕris -uu- scirĕ nĕfās -uu- quēm mihi quēm -uu- tibi uu

Finēm -- di dederint -uu- Leūcŏthŏē -uu- nēc bă bylō -uu- niōs u-

-- -uu- -uu- -uu- uu

-- -uu- -uu- -uu- u-

Libro secundo.

Ode XVIII. *Dicolos distrophos. Primus quisque uersus est Iābicus Archilochius Dimeter Acatalectus, constans Amphimacro, et duobus Iambis, uel ultimo Pyrrhichio, hoc modo.*

Nōn ebūr -u- nequ' aū u- reūm uu

Secundus quisque uersus est Iambicus Archilochius dimeter Acatalectus, constans e quinque Iambis & syllaba, recepto tamen in locis imparibus etiam Spondeo, hoc modo.

Meā u- reni u- det in u- dŏmō u- lăcū u- năt u

-u- u- uu

u- u- u- u- u- u

Libro tertio.

Ode XII. *Dicolos tristrophos. Primi quique duo uersus sūt Ionici a minore Sapphici trimetri Acatalecti, qui cōstāt e tribus Ionicis a minore uel ultimo*

Paeone

Paeone tertio, hoc modo.

Mĭserăr ēſt ᴗᴗ-- neq ămōri ᴗᴗ-- dăre lūdūm ᴗᴗ--
Neque dulci ᴗᴗ-- mălă uinō ᴗᴗ-- lăuer' aūt ēx ᴗᴗ--

Tertius item uerſus eſt Ionicus a minore Sapphicus Acalectus, ſed tetrameter, conſtans e quattuor Ionicis a minore hoc modo.

ănimāri ᴗᴗ-- mĕtŭēntes ᴗᴗ-- pătriae uer ᴗᴗ-- beră linguae ᴗᴗ--

ᴗᴗ-- ᴗᴗ-- ᴗᴗ--
ᴗᴗ-- ᴗᴗ-- ᴗᴗ--
ᴗᴗ-- ᴗᴗ-- ᴗᴗ-- ᴗᴗ--

Libro quarto.

Ode VII. *Dicolos diſtrophos. Primus quiſque uerſus eſt Heroicus Hexameter Catalecticus, qualis, Laudabunt alij claram Rhodon, aut Mitylenen, hoc modo.*

Diffū --gēre ni -ᴗᴗ uēs rede-ᴗᴗ ūnt iām-- grāmină -ᴗᴗ cāmpis--

Secundus quiſque eſt Dactylicus Archilochius dimeter Hypercatalectus, conſtans duobus Dactylis, & ſyllaba hoc modo.

ărbŏri -ᴗᴗ būs qŭ e cŏ -ᴗᴗ mae-

-- -ᴗᴗ -ᴗᴗ -- -ᴗᴗ --

Ode prima Dicolos distrophos. Primus quisque uersus est Iãbicus Hipponactius trimeter Acatalectus, constans e sex Iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam Spondeo, hoc modo.

Ībis -- liburυ- nis in -- tĕr ālυ- tă nāυ- uĭŭm υυ

Secundus quisque est Iãbicus Archilochius Dimeter Acatalectus, cõstãs e quattuor Iãbis, recepto tamẽ in locis imparibus etiam Spondeo, hoc modo.

ămi υ- cĕ prōυ- pūgnā -- cŭlă υυ

-- υ- -- υ- υ- υυ

-υ υ- -- υυ

Oda XI. Dicolos distrophos. Primus quisque uersus est Iambicus Hipponactius trimeter Acatalectus, Qualis ille, Ibis Liburnis inter alta nauium, hoc modo.

Pēcti -- nĭhilυ- mē si -- cūt ānυ- tĕāυ- iŭuăt υυ

Secundus uero quisque est Sapphicus, constãs pẽthemimere heroica & Dimetro Iambico, id est e duobus Dactylis, & syllaba, deinde e quattuor Iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam Spondeo, hoc modo.

Scribere -υυ uērsĭ cŭ -υυ lōs - ămō υ- re pĕr υ- cŭlsūm -- grăuiυ-

-- -- υ- υ- υυ

-υυ -υυ - -υ- υ- -- υ-

Ode

Ode XIII. *Dicolos distrophos. Primus quisque uersus est Heroicus Hexameter Catalecticus, qualis ille, Laudabunt alij claram Rhodon, aut Mitylenen, hoc modo.*

Hōrridă -υυ tēmpē -- stās coelūm cōn --
trāxĭt ĕt -υυ imbrēis --

Secundus uero quisque est Archilochius, constās Dimetro Iambico & Penthemimere heroico, id est e quatuor Iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam Spondeo. Deinde e duobus Dactylis, & syllaba, hoc modo.

Niuēs υ- quĕ dē υ- dūcūnt -- Iŏuēm υ- nūnc măre
-υυ nūnc sylu -υυ ae -

-υυ -- -- -- -υυ --

υ- υ- -- υ- -υυ υυ-

Ode XIV. *Dicolos distrophos. Primus quisque uersus est, qualis, Laudabunt alij claram Rhodon, aut Mitylenen, hoc modo.*

Mōllis in -υυ ērtiă -υυ cūr tān -- tām diffū
derit -υυ imis --

Secundus autem quisque est Iambicus Archilochius Dimeter Acatalectus, qualis ille, Amice propugnacula, hoc modo.

ōbli -- uiō υ- nēm sēn -- sibūs υυ

-υυ -υυ -- -- -υυ --

-- υ- -- υυ

Ode XVI. *Dicolos distrophos. Primus quisque uersus est Heroicus hexameter, hoc modo.*

altera -vv iam teri -vv tur bel — lis ci - - uilibus -vv aetas - -

Secundus uero quisque est Iambicus Hipponacteus Trimeter, Qualis ille, Ibis Liburnis inter alta nauium, quamquam in hac ode secundus quisque uersus constat e solis Iãbis, quod semel tantũ legitur fecisse Horatius. Quam ob rem uersus ille, Eamus omnes execrata ciuitas, sic est legendus, Eamus omnis execrata ciuitas. Quod & Porphyrioni placet, ut sit figurata locutio, Eamus omnis ciuitas execrata, haec & quae poterunt reditus abscindere dulces. Sunt enim omnes iambi, hoc modo.

Suis v- et ip v- sa Rõ v- ma ui v- tibũs v- ruit vv

-vv -vv — — -vv —

v- v- v- v- vv

Ode VII. *Monocolos. Sunt enim omnes uersus Iãbi Hipponactei Trimetri Acatalecti, Qualis ille, Ibis Liburnis inter alta nauium, hoc modo.*

Iam ef — fica v- ci dõ — manus v- scien v- tiae v-
Supplex — & õ v rõ re — gna per v- prõser — pinae v-

— v- — v- v- v-

— v- — v- — v-

— vv

F I N I S.

EIVS-

ter ferunt peiore condicione, quam serui. Adde, quod eas, quarum amore capti sunt, appellant dominas, uti serui. nam dominus et seruus correllatiua sunt. Pulchra Propertius amantium hanc expressit seruitutem, his uersibus.

Tum mihi constantis deiecit lumina fastus,
Et caput impositis pressit amor pedibus.

Ode XII. Eiusdem.

Simul unctos Tyberinis humeros la-
Vit in undis, eques ipso melior Bel-
Lerophonte, neque pugno, neque segni pede uictus.

Tres hos uersus si quis sic scribat, primũ necesse est diuidere dictiones, quod durum uidetur, licet supra ode eadem sit,

Neque dulci mala uino lauere, aut ex-

Deinde lĕrōphōnte est Paeon tertius, cũ esse debeat Ionicus a minore, nã licet apud Graecos ὁ βελλεροφόντης primae sit declinationis τῶν ἰσοσυλλάβων, Homerus ἰλιάδος Ζ,

Τεθναίης ὦ προῖτ' ἢ κάκτανε βελλεροφόντην,

& paullo inferius,

ἡ δ' ἔτεκε τρία τέκνα δαΐφρονι βελλεροφόντῃ.

apud nos tamen est tertiae, Bellerophontès Bellerophontis, ut εὐριπίδης εὐριπίδου Euripides Euripidis. Horatius ode 11. libri tertij.

Vt Proetum mulier perfida credulum
Falsis impulerit criminibus, nimis

Casto Bellerophonti.
Iuuenalis Satyra x. Omnibus in Terris.
Sed casto quid forma nocet, quid profuit immo
Hippolyto graue propositum? quid Bellerophonti?
Quapropter iussi ego restituendos in suum locũ quemadmodũ habentur Viẽnae in antiquo quodam Codice apud Stanislauum zaur, quod ad me amicus quidam meus misit, hoc ordine.
Eques ipso melior Bellerophonte,
Neque pugno, neque segni pede uictus,
Simul unctos Tyberinis humeros lauit in undis.
Hoc modo & seruantur integrae dictiones, & non claudicat uersus in dictione Bellerophonte. nam primi duo uersus constant e tribus Ionicis a minore, Tertius uero e quatuor, ut suo loco licet uidere.

Ode XVI. Epodon.

Eamus omnes execrata ciuitas. Sic habetur in omnibus, quae quidem ipse uiderim, exemplaribus. Sed quoniam in hac ode secundi quique uersus constant e solis iambis, quod studiose fecisse uidetur Horatius, omnis legendum est, ut sit omnis ciuitas eamus, quae est, ut Porphyrio ait, figurata elocutio, ut Pars in frusta secant. hinc subiungit Porphyrio aut omnis ciuitas eamus, inquit, aut pars maior remaneat, quae mollis animi, & sine [illegible] e est, expersq. uirtutis. Est autem ordo, omnis ciuitas execrata haec, et quae poterunt abscindere reditus dulces, eamus

mus. execrata, hoc est execratione, & iureiurando interposita, sic supra. Forte communiter quaeritis, quid expediat, aut melior pars carere malis labori bus, nulla sententia sit potior hac, ire quocunque ferent pedes, quocunque Notus, aut Africus proteruus uocabit per undas, uelut ciuitas Phoceorum execrata agros, atque patrios lares profugit, reliquiq. fama habitanda apris, et lupis rapacibus. execrata agros, et patrios lares, sic dixit, ut Sallustius in Catilinario, interea plebs coniuratione patefacta, quae primo cupida nouarum rerum nimis bello fauebat, mutata mente, Catilinae consilia execrari, Ciceronem ad caelum tollere, ueluti ex seruitute erepta gaudium, atque laetitiam agitabat.

Ode eadem.

Nos manet Oceanus circumuagus. arua beata Petamus arua diuites & insulas. Sic est legendum, non arua beata petamus aura. tum ut secũdus uersus constet e solis iambis, ut ceteri, tum etiam quia bis dicẽdo, arua arua petamus beata, maiorem habet ad persuadendum uehementiam, ut relinquam patriam. & circumuagus est proprium Oceani epithetõ, quia uagatur circum omnem terram, nec placet hic Porphyrionis expositio, Oceanus circum arua beata uagus, quia ualde siccum est, et quasi imperfectum quod sequitur, petamus arua, nisi addatur epitheton.

Tuusq. uenter pactumeius, Videtur legendum partumeius, ut sit a partu partumeius, quod foecunda esset Canidia. id quod ex Acrone colligitur, cũ dicit, Partumeium dicit filium Canidiae, quem habere se foecunditatis gratia laetatur. quamquam ipse sic construo, & tuus uenter, Partumeius, id est foecundus est tibi, quia subiungit, & obstetrix lauit pannos rubros tuo cruore.

Ode eadem.

Vtcunque fortis exilis puerpera Porphyrio, & qui eum secuti sunt, exilis nomen esse dicunt, cum sit uerbi exilio secunda persona, nec aliter stat uersus, ut sit Iambus in quarta sede, in qua Spondeus esse nõ debet, quod et ipse Horat. ĩ Poetica sic docet.
Spondeos stabiles in iura paterna recepit.
Commodus & patiens, non ut de sede secunda
Cederet aut quarta socialiter. Quod si exilis hic nomẽ sit, foret Spõdeus in quarta sede cõtra legẽ Trimetri Iãbici, quali usus ẽ Horatius. scãditur autẽ sic,
ũtcũn -- quĕ fŏr ᴗ- tĭs ĕx sĭlĭs ᴗ- pŭĕr ᴗ- pĕră ᴗᴗ
quod non aduertisse Porphyrionem, miror.

IN. ARTE. POETICA

Intererit multum Dauus ne loquatur, an heros.

miror

miror non aduertisse quosdam non dici posse, an herus, ut in multis etiam est exemplaribus, idq. repugnante syllaba. Sunt qui legunt diues ne loquatur, an Irus. sunt qui, Dius ne loquatur, an Heros. sed melius legitur Dauus ne loquatur, an Heros. sic etiam est in meo antiquo exemplari.

In epistola v. primi libri.

Vt coeat par,
Iungaturq. pari Brutum tibi, Septimiumq.
Et, nisi cena prior, potiorq. puella, Sabinum
Detinet, Assumam. Locus est et pluribus umbris.
Sed nimis arcta praemunt olidae conuiuia caprae.
Tu quotus esse uelis rescribe.

in quibusdam exemplaribus legitur Brutũ tibi, Septitiumque, Sed quoniam praecedit, ut coeat par, iungaturq. pari, & sequitur, Et nisi cena prior, potiorq. puella Sabinum detinet, Brutam imprimẽdum iussimus, quae uidetur fuisse Amica Septitij, uel, si mauis Septimij, nam utrumque legitur. Deinde, quod in uno tantum legi exemplari, Assumam, pro ad summam reponendum curaui, praesertim, quod si ad summam dixeris. aliquod desideratur uerbum. Est autem ordo, ut par coeat, & iungatur pari, assumant tibi Brutam, et Spetitium, & Sabinum, nisi prior cena, et potior puella detinet ipsum scilicet est locus & pluribus umbris est conuiuis, sed caprae olidae. i. graue olentes premunt, hoc est offendunt conuiuia nimis arcta, et hoc propter ma-

lum odorem, qui solet emitti, cum concauitas illa, quae sub alis est, nimis incalescit. Vnde Catullus.

Laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur,
Valle sub alarum trux habitare caper.

umbra uero pro conuiua nonnumquam accipitur, ut hic, & in sermonibus Satyra postrema.

Sũmus ego. et prope me Viscus Turinus, et infra,
Si memini, Varius, cum Seruilio Balatrone
Vibidius, quos Maecenas adduxerat umbras,
Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra
Ridiculus totas simul absorbere placentas.
Nomentanus ad hoc, ut, si quid forte lateret,
Indice monstraret digito.

Quae carmina ideo etiã adposui, ut construerem. Est enim ordo. Summus ego (eram in mensa) & prope me Viscus Turinus, &, si memini, infra (erat) Varius, & Vibidius cum Seruilio Balatrone. Nomentanus erat super Maecenatem, Porcius ridiculus absorbendo totas placentas (erat) infra, Nomentanus ad hoc, ut digito indice monstraret, si quid (cibi suauis) forte lateret, quos ipse Maecenas adduxerat umbras, hoc est secum duxerat ad conuiuium. Conuiuae autem umbrae dicuntur, quod sequantur inuitatos in conuiuium non ipsi etiam inuitati, ut umbra corpus. Quem morem Plutarchus Conuiuiorum libro VII. sic scribit, τὸ δὲ τῶν ὑποκλήτων ἔθος, οὓς νῦν σκιὰς καλοῦσιν, οὐ κεκλημένους αὐτοὺς, ἀλλ᾽ ὑπὸ τῶν κεκλημένων ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἀγομένους ἐζήτει τὸ πόθεν ἔσχε τὴν ἀρχήν. ἐδόκει δὲ ἀπὸ σωκράτους ἀριστόδημον ἀναπείσαντος, οὐ κεκλημένον εἰς

ἀγά-

ἀγάθωνος ἰέναι σὺν αὐτῷ, καὶ παθόντα τι γελοῖον. (ἔλαθε γὰρ κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπολειφθεὶς ὁ σωκράτης) ὁ δὲ προεισῆλθεν ἀτεχνῶς σκιὰ προβαδίζουσα σώματος ἐξόπισθεν τὸ φῶς ἔχοντος.

Sed haec Erasmus meus Roterodamus prouerbiorum Chiliade prima, quae octo ab hic menses curaui imprimenda, prouerbio nono, docte ut omnia, & copiose docet. Inde igitur petat, qui melius scire uoluerit.

Epistola ultima secundi libri.

Non es auarus, abi. Quid? cetera iam simul isto
Cum uitio fuge. rite caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine, & ira? Sic in omnibus fere exēplarib. legitur. et potest sic cōstrui, Non es auarus, abi, Quid? iam fuge cetera simul cum isto uitio. quasi dicat, non potes. per quod intelligimus te esse etiā auarum, si ceteris haeres uitiis, ac teneris. Ipse tamen, quo in uno tantum legi exēplari, sic iussi imprimendum, Non es auarus? abi. Quid cetera? num simul isto
Cum uitio fugere? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine, & ira? haec mihi uera lectio uisa est. eligat sibi quisque utrum uelit suo arbitratu.

Satyra III. eiusdem libri.

Illuc praeuertamur, amatorem quod amicae

Turpia

Turpia decipiunt caecum uitia, aut etiam ipsa haec Delectant, ueluti Balbinum Polypus Agnae. Mul ti legũt Polypus metri caussa. sed & Polypus legi potest, idq. dorice. Quod docet Athenæus *his uerbis.* ἀρχέστρατος δὲ φησι, πώλυποι ἔν τε Θάσῳ, καὶ Καρίᾳ εἰσὶν ἄριστοι, καὶ κέρκυρα τρέφει πολλοὺς. μεγάλους τε τὸ πλῆθος. Δωριεῖς δὲ αὐτὸν διὰ τοῦ ω μεγάλου καλοῦσιν πωλύπουν, ὡς ἐπίχαρμος. καὶ σιμωνίδης δ' ἔφη πόλυπον [illegible]μενος, ἄττικοι δὲ πολύπουν. *Sic in Epigrammatis.*

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ.

Πώλυπον εἰναλίῃ πότ' ἐπὶ προβλῆτι ταννυσθεὶς
Ἰξαλίῳ ψύχειν πολλὸν ἀνῆκε πόδα.

ΙΣΙΔΩΡΟΥ.

Πώλυπον ἀγρεύσας ποτὲ γωνίκος, ἐξ ἁλὸς εἰς γῆν
Ἔρριψεν δήσας θηρὸς ἱμαντοπέδης.

Quamobrem & hic, & in Epodis illud
Polypus an grauis hirsutis cubet hircus in alis
Per, o, non per, u, excudendum, Po, iussimus.

Eadem Satyra.

Chrysippus dicat, sapiens crepidas sibi numquã Nec soleas fecit, cum Crepida Graecum sit uocabu lũ, et non per ε ψιλὸν, *sed per* η μέγα, *ut sic dixerim scribatur. nã sicut, o, duplex est apud Graecos* μικρὸν

καὶ μέγα, sic duplex ι, quorum alterum ψιλὸν, ἦτα alterum appellant;& declinetur ἡ κρηπὶς τῆς κρηπῖδος τὴν κρηπῖδα, unde haec crepida,crepid . . mi ror Horatium,& cre,& pi,corripuisse,atque itidē Persium fecisse prima satyra.

Non hic, qui in crepidas Graiorum ludere ge.. Tum Gellium lib.duodecimo,capite uigesimo,ta . . de prima syllaba correpta meminisse, cum & secunda corripiatur, quae similiter apud Graecos, . . . ma, producitur. Theocritus ecloga ὁ συρακούσιος ἢ ἀδωνιαζούσαις,

Παντᾶ κρηπῖδες; παντᾶ χλαμυδιοφόροι ἄνδρες.

Vbi κρηπι - - Spondeus,& libro tertio Epigramma ton εἰς ἀνδρείους,

Καὶ τύμβῳ κρηπῖδα περίγραφε περσικὸν ἄρη.

βῳκρη Spondeus, - - πῖδαπε, dactylus. - υυ. Verba autem Gellij haec.

Omnia enim ferme id genus, quibus plantarum calces tantum in fine teguntur,cetera prope nuda, & teretibus habenis iuncta, sunt, soleas dixerunt, nōnumquā graeca uoce crepidulas. Gallicas autem uerbum esse opinor nouum,non diu ante aetatē M. Ciceronis usurpati coeptum. Itaque ab eo ipso positum est in secunda Antonianarum. Cum Gallicis, inquit,& lacerna cucurristi. Neque in ea significatione,id apud quemquam alium scriptum lego, grauioris dūtaxat auctoritatis scriptorem. Sed, ut dixi crepidas,et crepidulas prima syllaba correpta id genus calciamentum appellauerunt,quod Graeci

χρηπῖδας. haec Gellius. Sed forte Horatius imprudenter lapsus est. et Persius, & alij eum secuti sunt, ta[illegible] id uel licuisse sibi Horatius uoluerit, uel ab antiquioribus acceperit. non enim adduci possum, ut credam, latinam esse uocem arbitratos cre[illegible], atque a crepo uel crepitu, qui inter ambula[illegible] a crepidatis redditur, deriuari, ut existimant nonnulli graecarum litterarum rudes. Quem[illegible]dum, qui post Vergilium fuerunt Ouidius. Lu[illegible], Statius, & alij einarime dixerũt illum imitati, cũ apud Graecos duae sint dictiones εἰν praepositio ἰωνικῶς et ἀρίμοις datiuus. Vergil. Aeneid. lib. ix. Tũ sonitu Prochyta alta tremit, durumq. cubile Inarime Iouis imperijs imposta Typhoeo. Excusamus aũt hic Virgiliũ, si cuti studiose dixerit einarime licet apud Homerum legerit εἰν ἀρίμοις duas esse dictiones. Quid, si & ipse minus aduertens lapsus est, Homo enim fuit. De qua dictione haec Stephanus. Ἄριμα, ὅμηρος, εἰν ἀρίμοις, ὅθι φασὶ τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς. οἱ μὲν ἐν κιλικίᾳ, οἱ δὲ ἐν συρίᾳ, οἱ δὲ ἐν πιθηκούσαις παρὰ τυῤῥηνοῖς φασι γενέσθαι τὸν μῦθον. τὸ ἐθνικὸν ἀριμαῖος. ἐκαλοῦντο καὶ ἄριμοι. Eustathius postquam multa de Arimis dixit Iliad. β haec subiungit. συνακτέον ἐκ τῶν ῥηθέντων καὶ ὅτι οἱ ἄριμοι ἀρσενικῶς, καὶ τὰ ἄριμα οὐδετέρως λέγονται, τοπικὸν δὲ τῶν ἀρίμων ἀριμαῖος. Strabo quoque xiii. lib. de Arimis haec dicit. προστιθέασι δὲ καὶ διότι καὶ δρυμώδης ὁ [illegible]πος, καὶ κεραυνοβόλος, καὶ ὅτι ἐν ταῦθα οἱ ἄριμοι. καὶ γὰρ [illegible] εἰν ἀρίμοις, ὅθι φασὶ τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς. ἐπιφέρουσι

χώρας

χώρῳ ἐνὶ δρυόεντι ὕδης ἐν πίονι δήμῳ. & p. ullo rius citat haec Pindari carmina ἄλλοις ἄπο ... ραῖζε θεῶν τυφῶνα πεντηκονταχέφαλον ἀνάγκᾳ ... τερ ἐν ἄριμοις ποτέ. ecce, quod Homerus εἰν ἀρ... Pindarus ἐν ἀρίμοις dixit. cur igitur Virgilius duabus dictionibus unā fecerit mutata etiam ... natione einarime, einarimes, si non lapsus est, ... deo. forte pro εἰν ἀρίμοις, εἰν αρίμης uidebatur ... gisse apud Homerum. Quemadmodū & M. T. aliquando contigit, quod & Gellius in noctibus Politianus in Miscellaneis attestantur, et ipse in epistolis ad Atticum μνημονικὸν ἁμάρτημα fuisse fatetur. Quod autē hūc uersū Homeri imitatus fuerit, εἰν ἀρίμοις, ὅθι φασὶ τυφωέος ἔμμεναι εὐνὰς, uel hinc colligitur, quod uidetur fere ad uerbum traduxisse. Ille enim dicit in Arimis, ubi aiunt Typhoeos esse cubilia. Virgilius,

Durumq. cubile Inarime Iouis imperijs postea Typhoeo.

Satyra VI. primi libri.

Non quo fraudatis immūdus Nata lucernis. scribendum immūdus Naca. Appellātur enim nacae, ut ait Festus, fullones, quod Nauci sint. i. nullius pre ti... ra ex lana νάκαι dicuntur a ... tem νάκη pellem ouium. Sui... & subiungit, νάκη ἔντριχον ... των. ἡ ἀναλογία δὲ, ὡς βλάβη βλάβος

... ἄπη νάπος, καὶ δίψα δίψος, οὕτω καὶ νάκη
ὥσπερ δέ φασιν ἡ ἀπήτη, καὶ ἀρσενικῶς ἀπήτης ἀή..
ἀράχνη, καὶ ἀράχνης ἀράχνυ; οὕτω καὶ ἡ νάκη,
...κος. τριχῶς οὖν ὁ νάκος ἡ νάκη καὶ τὸ νάκος. κῶ-
...τὸ τῆς αἰγὸς δέρμα, καὶ κώδιον κῶας δὲ τὸ τοῦ προ-
ου. Naca igitur unico c scribendum. ponitur
m hic pro Fulone & homine nullius pretij, qua
uium uillosa pellis.

Satyra x. eiusdem libri.

In omnibus exemplaribus, quae ipsa uiderim, uno excepto, desunt hi octo uersus.

Lucilli quam sis mendosus, teste Catone
Defensore tuo peruincam, qui malefactos
Emendare parat uersus, hoc lenius, ille
Est quo uir melior, longe subtilior illo,
Qui multum puer & loris, & funibus udis
Exhortatus, ut esset opem qui ferre poetis.
Antiquis posset, contra fastidia nostra
Grãmaticorũ equitum doctissimus, ut redeam illuc.

Horum uersuum & si stilus uidetur Horatianus, tamen, quia & Acron, & Porphyrio incipiunt enarrare ab eo uersu, nempe incomposito dixi pede currere uersus; puto eos esse adulterinos. quod ita sit, nec ne, iudicent doctiores.

F I N I S.

Al Rev.do in X.po Sre P.ron Oss.mo
Giacinto Angelini Di [illegible]
P. P. C.
Fra
in Ch.sse Roma